SUSAN HILL

Lady de Winter

continuarea celebrului roman

REBECCA

de Daphne du Maurier

Editura OLIMP

Colecția BESTSELLER 7

Coperta reproduce parțial ediția princeps din limba engleză

ISBN 973-96257-0-3

SUSAN HILL

Lady de Winter

Continuarea celebrului roman
REBECCA
de Daphne du Maurier

Versiunea în limba română de
TANIA ŞIPERCO

Editura OLIMP
Bucureşti 1993

O CARTE CE VA DEVENI POATE CEL MAI MARE BESTSELLER AL ACESTUI SFÎRŞIT DE MILENIU.

Cum s-a născut Lady de Winter de SUSAN HILL?
De ce s-a continuat romanul Rebecca de DAPHNE DU MAURIER?

*
* *

"Noaptea trecută am visat că mă înapoiam la Manderley." Cuvintele acestea, care reprezintă prima frază cu care începe romanul **Rebecca**, scris de DAPHNE DU MAURIER, alcătuiesc, probabil, unul dintre cele mai celebre lovituri de gong ce anunţă, firesc şi totuşi cu o sonoritate aparte, ridicarea cortinei peste o lume deopotrivă dramatică şi strălucitoare, tainică şi profund revelatoare pentru sufletul omenesc.

Iar cuvintele care încheiau romanul **Rebecca** par şi mai tulburătoare: "Nu era lună. Cerul de deasupra capetelor noastre era de un negru de cerneală. Dar cerul în zare nu era negru deloc. Era pătat cu purpură, parcă pătat cu sînge. Şi cenuşa zbura în întîmpinarea noastră purtată de vîntul sărat al mării".

*
* *

Ce s-a întîmplat după incendiul fatal care a transformat în cenuşă divinul Manderley?

Ce s-a întîmplat cu superbul Maxim de Winter, stăpînul acelui domeniu de vis, înghiţit de flăcările aţîţate, oare de cine?

Ce s-a întîmplat cu cea de-a doua soţie a sa, cu cea de-a doua **Lady de Winter**, o ipostază atît de modernă a basmului cu Cenuşăreasa?

Ce-a devenit cumplita şi autoritara doamnă Danvers, unul din primele personaje dintr-o serie pe care romanul HORROR o va readuce în prim planul terorii şi al spaimelor ce ne bîntuie existenţa?

Şi ce a devenit Jack Favell? Şi toată lumea aceea creată de prozatoarea DAPHNE DU MAURIER, avînd strălucirea şi zbuciumul mării, vitalitatea naturii şi

zădărnicia cenușii spulberate de vînturi?

Ce-au devenit trecutul și prezentul unor vieți și cum s-a transformat viața în moarte și moartea în viață, într-o luptă cu iubirea și adevărul, cu cele ce sînt și cele ce ne împiedică să mai fim?

Un memento mori sau o resurecție?

*

* *

Milioane de cititori și-au pus aceste întrebări și așa s-a născut *pentru ei* o nouă carte, continuînd povestea din **Rebecca**, într-un roman "în căutarea timpului pierdut", unde timpul regăsit devine sinonim cu redescoperirea bucuriei de a continua o poveste care a obsedat și va obseda milioane de cititori.

Răspunsul la atîtea întrebări și la atîtea altele ce vă aparțin dumneavoastră, îl veți afla pe 4 octombrie, citind romanul care continuă povestea scrisă în 1938 de DAPHNE DU MAURIER.

O poveste care i-a prilejuit marelui Hitchcock un film de excepție vizionat de zeci de milioane de cinefili.

*

* *

Editura OLIMP vă oferă continuarea acestei cărți celebre și răspunsul la toate întrebările ce v-au chinuit de ani de zile și chiar de decenii.

SUSAN HILL, o cunoscută scriitoare, aflată la apogeul carierei sale, și-a imaginat, într-o manieră convingătoare, plină de strălucire, de suspans și de poezie exact ceea ce s-a întîmplat după ce a ars Manderley, obligîndu-i pe cei care-l stăpîneau sau îl adorau, cînd nu se simțeau înfricoșați de măreția lui demonică și feerică totodată să vi se arate într-o lumină ... aproape imprevizibilă ...

Ce-au devenit iubirea? Moartea? Devotamentul? Cinismul? Stîngăcia? Tandrețea și luciditatea?

A fost o sinucidere sau o crimă? Și de ce?

Exilul lăuntric e mai cumplit decît fuga nomadă din fața oglinzii care răsfrînge adevărul?

Și cum ne facem de unii singuri destinul?

Și cum se abate asupră-ne Judecata de Apoi?

Şi nu sînt, uneori mandatarii, actului justiţiar nişte călăi travestiţi iar vinovaţii victimele propriilor neputinţe sau orgolii?

Zeci, sute de întrebări!

*
* *

DAPHNE DU MAURIER ar fi fost întrutotul de acord cu felul în care SUSAN HILL i-a continuat celebrul roman. De parcă cele două prozatoare despărţite, în scrierea romanelor lor, de aproape şase decenii, n-ar fi decît jumătăţile gemene ale aceleiaşi clepsidre, în care se preling nisipul cuvintelor şi timpul poveştii ca, o dată încheiată scurgerea lui, vasul să se întoarcă, reîncepîndu-şi menirea, aceea de a măsura iarăşi timpul, şi dimpreună cu el, valorile trecerii şi ale pe-trecerii noastre pe lume.

Milioane de cititori care-au făcut un cult al lecturii din **Rebecca** vor regăsi în continuarea acestei superbe poveşti scrise de SUSAN HILL o nouă carte menită să devină un megahit al romanului de succes.

Şi, pentru prima oară în istoria ediţiilor mondiale, ei vor putea începe să citească povestea celei de-a doua soţii a lui Maxim de Winter, în aceeaşi zi cu cititorii ediţiei originale, lansate printr-un simultan unic, de excepţie, în *America şi în România, în aceeaşi zi*, în marile ţări ale lumii şi oriunde în ţara noastră pe 4 octombrie 1993.

O carte, continuarea poveştii lui DAPHNE DU MAURIER scrisă de celebra scriitoare SUSAN HILL va aboli pe 4 octombrie 1993, realitatea decalajului de timp creată de fusul orar de pe atîtea meridiane.

Şi timpul se va transforma, graţie unei cărţi şi curiozităţii noastre devenite aproape o unică respiraţie cu sufletul la gură, într-o clepsidră ce-şi lasă nisipul să se scurgă, la fel, egal, simultan, dimpreună cu paginile scrise de SUSAN HILL despre cea de-a doua **Lady de Winter**.

Doina Uricariu

Partea întîi

Capitolul 1

Cioclii păreau ca niște ciori, așa cum stăteau rigizi în hainele lor negre, mașinile erau negre, înșiruite de-a lungul drumului ce ducea spre biserică și noi eram tot negri, un grup stînjenit și patetic ce aștepta ca sicriul să fie ridicat pe umerii celor care urmau să-l poarte, cînd preotul avea să fie gata; și el era tot o cioară neagră, în sutana-i lungă.

Și, brusc, ciorile adevărate se înălțară atunci din copaci și de pe cîmp, se învîrtejiră ca niște resturi de hîrtie carbonizată și se rotiră croncănind deasupra noastră. Croncănitul lor lugubru ar fi trebuit să mă înfioare, într-o asemenea zi. Dar nu, îmi făcea inima să tresalte de bucurie, așa cum se întîmplase și cu strigătul bufniței, noaptea trecută, și cu țipetele răgușite ale pescărușilor, în zori, dar, în același timp, mi se punea un nod în gît și simțeam cum mi se umezesc ochii.

Și, ridicîndu-mi privirea, am văzut sicriul. Și, atunci, mi-am amintit.

Sicriul nu era însă negru – îngrozitorul obiect avea o culoare deschisă – era dintr-un lemn palid de stejar,

nelăcuit. Mînerele și ornamentele de la colțuri străluceau în lumina soarelui, iar florile așezate deasupra erau aurii, o jerbă mare de crizanteme, avînd culorile luminii de amiază și ale peisajului de octombrie, cafeniu, arămiu, galben ca lămîia și alb verzui, dar mai ales acel auriu fără seamăn.

Ziua era și ea aurie, o zi perfectă. În vale, fagii păreau cuprinși de o flacără portocalie și sicomorii erau stacojii, deși frunzele stejarilor rămăseseră încă verzi.

Lîngă poarta cimitirului creșteau tise, ca niște obeliscuri. Deasupra lor, un nuc golaș își răsfira crengile într-un desen complicat. Locul se afla într-o vale lină, adăpostită, înconjurată de cîmpii vaste; arbuștii înalți, stîncile și falezele, marea întinsă, erau departe. Aproape era doar ceața pădurilor ce coborau spre rîul ascuns privirii.

Chiar și fără să întorc capul, căci aveam grijă să nu stărui necuviincios cu privirea, puteam să descopăr atît de multe lucruri în jur, copaci nenumărați și atît de diferiți. Încercam să-i numesc pe toți, căci acestea erau lucrurile la care mă gîndisem și pe care le visasem. De ele îmi amintisem, pînă în cele mai mici amănunte, aproape zilnic, timp de atîția ani. Ele erau amintirile mele secrete, neprețuita mea alinare. Copacii aceștia, astfel de locuri, zile ca cea de azi. Frasinii, ulmii, castanii. Ilice. Tufele țepoase, mici dar pline de vigoare, presărate cu bobițe sîngerii, ca tartele cu agrișe.

Apoi mi-am reamintit ferigile, așa cum trebuiau să arate acum, ca o superbă împletitură de aur, am văzut în minte fiecare detaliu al frunzelor răsucite și închipuindu-mi-le, simțind parcă atingerea lor pe picioare, auzind foșnetul calcinat al plantelor și trosnetul sec al crengilor uscate, am fost cuprinsă de aceeși emoție puternică pe care o simțisem toată săptămîna, începînd

din clipa în care primisem vestea, emoție ce-avea să mă dezorienteze, să mă tulbure și să mă copleșească cu totul noaptea trecută. Nu știam cum să-i fac față, mă dezobișnuisem de asemenea trăiri. Ne străduiam să ducem o viață calmă, ordonată și fără emoții, după atîtea furtuni devastatoare, care ne aruncaseră în final pe un țărm îndepărtat, liniștit și pustiu, ușurați și recunoscători. Emoțiile pe care le mai încercam uneori erau stabile, adînci și liniștite, asemenea unui rîu subteran, pe a cărui forță ne puteam bizui, ape rămîneau aceleași, fără să ne clatine, fără să ne dezamăgească, dar, mai presus de orice, fără să ne facă vreun rău.

Acum însă nu mai eram nici calmă, nici puternică, eram stăpînită de acest val uriaș care crescuse în forță și intensitate pînă cînd mă copleșise, tăindu-mi răsuflarea, azi dimineață, răvășindu-mi gîndurile: sentimentele pe care le încercasem, cînd mă întorsesem acasă, pentru a mă regăsi aici, în peisajul englezesc, după anii de exil. Mi-am încleștat degetele în palmă, încercînd să mă controlez.

Pe dealul din spatele bisericii, un tractor ara pămîntul, întorcînd brazdele cafenii. Puteam să văd tractorul cum înainta încet, cu grijă, de-a lungul brazdei, omul care îl conducea întorcîndu-se să privească în urmă și păsările răspîndindu-se în spatele lui, ca un roi de țînțari.

Eram în octombrie, dar soarele strălucea și îi simțeam căldura pe obraji, iar lumina învăluia pămîntul într-o asemenea splendoare, încît doream să mă întorc spre soare, fără să-mi feresc ochii, așa cum mă obișnuisem să o fac în lumina mai puternică, mai tăioasă, a cerului sub care trăiam. Sub această lumină m-aș fi întors fără să mă feresc, după ea tînjisem și îmi revenise atît de des în minte.

Ciorile croncăniră din nou și coborîră brusc. așezîndu-se pe crengile copacilor, apoi rămaseră nemișcate, lăsînd gol cerul albastru.

Oamenii ridicaseră sicriul pe umeri și făcuseră un ocol, așa că ne-am întors și noi, grupîndu-ne în spatele lor.

Maxim stătea crispat lîngă mine și, cînd am pornit, mișcările lui erau ciudat de sacadate, ca ale unei păpuși articulate din bucăți de lemn. Umărul lui aproape că-l atingea pe al meu și, privindu-l, i-am văzut crisparea mușchilor din jurul gurii, ridurile fine de la colțurile ochilor și paloarea cadaverică a feței; iar eu eram la mii de mile distanță și nu-l puteam atinge, se îndepărtase de mine, cufundat în trecut și în lumea lui interioară, unde nu-l mai puteam urma, din clipa în care primisem vestea.

M-am întrebat dacă-și amintea de celălalt drum, chinuitor de lent, străbătut în urma sicriului, atunci la ultima înmormîntare la care participase. Nu știam. E o greșeală să crezi că poți împărtăși totdeauna gîndurile celuilalt, indiferent cît de apropiat ți-ar fi și oricît de mult ai simți că faci parte din ființa lui. Lucrurile nu stau așa. Timp de doisprezece ani ne contopisem în atîtea chipuri, Maxim și cu mine, împărțind totul, fără să existe secrete. Și totuși, trecutul mai păstra încă atîtea taine și umbrele lui ne puteau despărți.

Mi-am întors privirea spre tot ceea ce mă înconjura și am avut o senzație de ireal, așa că m-a cuprins amețeala din nou. Nu era cu putință, nu ne aflam aici. Era imposibil să ne fi întors.

Dar ne întorsesem și era ca și cum, după ce am flămînzit ani de zile, m-aș fi așezat dintr-o dată în fața unui ospăț, la o masă încărcată cu cele mai delicioase și îmbietoare feluri de mîncare, sau ca și cum, deshidratată,

arsă de sete, simţind în gură un gust de cocleală, de nisip şi de cenuşă, aş fi stat acum întinsă lîngă apa rece şi limpede a unui izvor şi aş fi băut fără să mă mai opresc din palmele făcute căuş. Fusesem înfometată şi mă săturasem, fusesem însetată şi băusem, fusesem oarbă şi acum vedeam. Nu mă mai săturam privind cîmpurile, povîrnişurile, copacii, colinele, pămîntul arat, pădurea aurie, ascultînd foşnetul frunzelor, zgomotul îndepărtat al împuşcăturilor, lătratul unui cîine, nu mă mai săturam de mirosul brazdelor răsturnate şi de cel, abia perceptibil, al mării. Pe fereastra maşinii, văzusem drumuri înguste şi case mici, fuioare albastre de fum şerpuind din hornuri şi, în aerul însorit, un om călare, crupa lucioasă şi rotundă ca o castană a iepei sale. Omul încetinise, apoi se oprise şi îşi scosese pălăria la trecerea cortegiului funerar şi eu îi zîmbisem, dar omul se reculegea şi nu m-a zărit. M-am întrebat dacă era vreun vecin sau un prieten de familie şi m-am întors spre Maxim. Dar Maxim nu-l văzuse, părea să nu fie conştient de prezenţa mea, de ziua sau de locul în care ne aflam. Privea drept înainte, văzînd, sau încercînd din răsputeri să nu vadă, alte locuri, alte întîmplări. Eu însă nu mă puteam împiedica să privesc în jur, aşa cum nu mi-aş fi putut împiedica bătăile inimii. Cu toată tristeţea care învăluia motivul pentru care venisem, nu puteam fi altfel decît bucuroasă, ameţită de fericire la vederea frumuseţii şi a splendorii acelei lumi aflate dincolo de geamul maşinii negre, o lume pe care o îmbrăţişam plină de uimire şi recunoştinţă.

Noaptea trecută, dormind un somn agitat în patul rece şi străin, cu mintea şi trupul încă neliniştite după oboseala şi neplăcerile drumului, mă trezisem dintr-un vis neclar şi încîlcit cu roţi de tren şi cîmpii franceze

monotone și, timp de cîteva secunde, în liniștea ca de mormînt, mă întrebasem unde mă aflu și de ce. Apoi, cînd mi-am amintit, am simțit că mă cuprinde un val de fericire și de nerăbdare. Eram aici, în Anglia, după toți anii aceia de exil, de dor și nostalgie – și bucuria mea transfigura realitatea.

Camera era scăldată de lumina blîndă și minunată, a lunii, care atingea cu razele ei măsuța albă de toaletă, făcea pereții palizi să lucească și se reflecta în oglindă, în geamul unui tablou și în mînerele de argint ale periilor de cap, transformîndu-le în lacuri adînci. Traversasem camera, temîndu-mă să nu fac vreun zgomot care să-l trezească, ferindu-mă să arunc fie chiar și o privire spre corpul ghemuit din pat, strîns în el însuși ca un embrion, știind cît era de obosit, de răscolit emoțional și fizic, cît de multă nevoie avea să se refugieze în somn. Împachetasem lucrurile la repezeală, neștiind ce haine trebuie să luăm cu noi – de cînd nu mai aveam servitori, totul îmi revenea mie – și am bîjbîit cîteva clipe prin valiză, pînă cînd am simțit sub degete bumbacul moale al halatului de casă.

Înfășurîndu-mă în el, m-am apropiat de fereastră și am tras puțin perdeaua. Maxim nu se mișcase, așa că, după un timp, am deschis geamul încet.

Atunci, privind afară, grădina mi s-a înfățișat ca un loc magic, ca o scenă dintr-un basm, avîndu-mă pe mine în cadru. Ceea ce vedeam era un peisaj de o frumusețe cutremurătoare, miraculoasă și am știut atunci, privindu-l, că aceste clipe n-ar trebui să fie date uitării niciodată, indiferent care va fi cursul vieții noastre, că vor mai rămîne amintiri care mă vor alina, așa cum mă alina, uneori, în taină, amintirea priveliștii de la fereastra camerei noastre de la Manderley, a grădinii cu trandafiri.

În mijlocul grădinii era un arbore uriaș, cu coroana rotundă, a cărui umbră forma un cerc perfect, ca o fustă căzută pe iarba palidă; printr-o deschizătură în împrejmuirea de tise din capătul celălalt al pajiștei strălucea bănuțul de argint al iazului, în bazinul lui adînc de piatră. Ultimele dalii și crizanteme își plecaseră capetele înnegrite, dar razele lunii le scăldau tulpinile, iar dalele aleii luceau de parcă ar fi fost proaspăt spălate; lîngă grădină se afla livada, în care ultimele mere sclipeau ici și colo, ca niște fructe de argint, printre crengile negre și, lîngă livadă, doi cai cenușii, stăteau în țarcul lor, palizi ca niște fantome.

Priveam toate acestea, gîndindu-mă că nu mă voi sătura niciodată să le privesc și mi-au venit în minte cîteva versuri, învățate, probabil, în vremea cînd eram la școală și de care uitasem pînă acum:

"Luna-n cercuri călătoare
Se pogoară pe cărare.
Trece blînd și prin livadă
Fructele de-argint să vadă."

Dar nu mi-am putut aminti continuarea.

*

Vederea grădinii mă emoționa profund, făcîndu-mă să simt o plăcere aproape dureroasă. Dar mai era ceva: aerul nopții, care intra prin fereastra deschisă, avea o mireasmă nespus de dulce, care mă învăluia altfel decît aerul amețitor și fierbinte cu care ne obișnuisem în exilul nostru, așa cum îl numeam acum automat.

Mirosul era uneori exotic, deseori sufocant și, din cînd în cînd fetid. Dar întotdeauna era ciudat și străin. Or aici, aerul nopții era cel al copilăriei și adolescenței mele și purta în el miresmele de acasă. Mirosea a frig, a iarbă atinsă de brumă, a scoarță de copac, a fum; mirosea a pămînt reavăn, a ferigi și a cai, a toate acestea și încă mai mult, a grădină și a fîn cosit.

Sosiserăm seara tîrziu, cînd se întunecase deja. Am mîncat fără poftă, așa cum se întîmplase cu toate mesele mohorîte pe care le luasem în timpul călătoriei, copleșiți de oboseala drumului, și stînjeniți de hainele prăfuite. Îmi simțeam fața împietrită, buzele mi se mișcau cu greutate și limba îmi părea de pîslă. Maxim avea pielea aproape transparentă și sub ochii stinși, oboseala săpase cearcăne adînci. Mi-a zîmbit chinuit, cerîndu-mi sprijin din priviri și am încercat să i-l transmit, căci îmi părea deja ciudat de străin, așa cum fusese și atunci, cu multă vreme în urmă.

Cafeaua avea un gust neplăcut, era noroioasă și tulbure, în sufragerie era frig și lumina lămpii cădea mult prea slabă. Abajurul, de un galben hidos, era sfîșiat într-o parte, mobila, altfel frumoasă, era lipsită de luciu, iar covorul avea cîteva pete. Peste toate se așternuse lipsa de grijă, lipsa de dragoste.

Ne-am impus să terminăm de mîncat și, odată ajunși în camera noastră, am vorbit foarte puțin, murmurînd doar cîteva nimicuri, remarci despre călătorie, despre drumul mohorît și obositor printr-o Europă tristă și cenușie. Îl suportasem cu greu, privind pe fereastra compartimentului, văzînd atîta distrugere și mizerie peste tot, și atît de multe fețe supte și triste, uitîndu-se împietrite la trenul care trecea. O dată, făcusem cu mîna unui grup de copii care așteptau la o intersecție, undeva în centrul Franței. Nu mi-au răspuns

– poate că nu mă văzuseră – priveau, doar, în gol. Dar pentru că eram agitată și obosită, cu stomacul strîns de îngrijorare, după toată emoția provocată de șocul veștii, m-am simțit respinsă și incidentul m-a întristat într-atît, încît am început să-mi fac gînduri negre și n-am mai putut să-mi schimb starea de spirit.

Acum, însă, privind grădina scăldată de lumina lunii, mă simțeam calmă și stăpînă pe mine. Am rămas mult timp la fereastră, și atunci cînd, undeva, în străfundurile casei, o pendulă a bătut ora trei, eram încă trează de-a binelea și mulțumită că exist și că pot fi, recunoscătoare pentru liniștea din jur și pentru răcoarea grădinii, pentru dulceața aerului. Simțeam, deși cu o umbră de vinovăție, o mulțumire adîncă, o pace deplină.

Am răms nemișcată încă aproape o oră, pînă cînd Maxim s-a răsucit brusc în pat, mormăind ceva incoerent și atunci am închis geamul, căci se făcuse frig și m-am strecurat înapoi în pat. L-am învelit din nou și i-am mîngîiat fruntea, liniștindu-l ca pe un copil agitat.

Nu s-a trezit și, cu puțin înainte de ivirea zorilor, am adormit și eu.

*

Din clipa în care am deschis ochii, dimineața, am înțeles cît de deosebită era acea lumină atît de specială, de familiară și de reconfortantă. M-am dus din nou la fereastră și am privit cerul de un albastru palid și grădina atinsă de brumă, scăldată de o irizare difuză. Era unicul loc de pe pămînt în care doream să mă aflu și aproape că mi-au dat lacrimile din pricina acelei lumini, atît de clare și dulci ca o miere.

Cînd am plecat spre biserică, fîșii de ceață se mai împleteau încă în copaci, risipindu-se în soare chiar sub ochii noștri, odată cu bruma, și am privit instinctiv spre locul unde se afla, la depărtare de cîteva mile, marea. Sosisem la Dover pe întuneric, seara trecută și la traversarea Canalului Mînecii marea fusese calmă și cenușie, așa că nu simțisem deloc că sînt pe mare; apoi mașina ne dusese departe de ea, printre văi și coline.

Cu tot răul pe care ni-l făcuse și ghinionul pe care ni-l purtase, îi dusesem dorul în străinătate, îmi lipsise urcușul încet al fluxului pe plajă, zgomotul pietricelelor tîrîte de apă, izbirea valurilor de țărmul golfului – veșnica ei prezență, simțită chiar și prin ceața cea mai deasă, care înăbușea orice sunet și faptul că puteam oricînd, dacă vroiam, să cobor pe faleză și să o privesc, urmărindu-i mișcarea continuă, jocul luminii peste valuri și felul în care le schimba umbrele. O visasem adesea, visasem că îi privesc apele calme și liniștite noaptea, de undeva de sus. Marea lîngă care trăisem în timpul exilului nostru era o mare fără maree, translucidă, strălucitor de albastră, violetă, verde ca smaraldul, o mare pictată, ireală.

Dimineața, urcîndu-mă în mașina cea neagră, mă oprisem și, întorcîndu-mă, îmi încordasem simțurile, încercînd să-i deslușesc prezența. Dar nu se putea, era prea departe și chiar dacă ar fi fost chiar aici, la capătul grădinii, Maxim ar fi ignorat-o.

M-am întors și m-am urcat în mașină, lîngă el.

Oamenii în negru ajunseseră în pragul bisericii și se opriseră, mutîndu-și greutatea de pe un picior pe celălalt. Așteptam, nesiguri, în spatele lor, cînd, dintr-o dată, un prihor a trecut în zbor deasupra noastră, făcînd să-mi tresară inima de bucurie. Aveam senzația că sîntem figuranți într-o piesă, așteptînd în culise să intrăm

în scenă, și să pătrundem în spațiul luminat din fața noastră. Eram puțini. Dar cînd am trecut pe sub portal, am văzut că biserica era plină de oameni. Se ridicaseră în picioare la intrarea noastră, am presupus că erau vecini și prieteni ai familiei – deși nu eram sigură că i-aș mai fi recunoscut acum.

– "Sînt Viața și Învierea, a spus Domnul. Cine crede în mine va trăi veșnic..."

Am pătruns înăuntru și ușa masivă de lemn s-a închis în urma noastră, lăsînd afară ziua de toamnă, lumina soarelui și ogoarele arate, omul cu tractorul și ciocîrliile înălțîndu-se pe bolta cerului, prihorul cîntînd pe ramura de ilice și ciorile negre, zdrențuite.

La trecerea noastră, adunarea a fremătat ca un lan de porumb. Le simțeam ochii arzîndu-mi spatele, le simțeam curiozitatea și fascinația și întrebările nerostite.

Biserica era superbă, de o frumusețe care mi-a tăiat răsuflarea. Nu-mi îngăduisem niciodată să mă gîndesc prea mult la cît îmi lipseau așemenea locuri. Era o biserică englezească de țară, cît se putea de obișnuită și totuși, pentru mine era la fel de frumoasă ca cea mai semeață catedrală.

Uneori mă strecuram într-o biserică dintr-un oraș sau dintr-un sat străin și îngenunchiam în întuneric, printre femeile acoperite cu șaluri negre, care murmurau rugăciuni, aplecate deasupra mătăniilor. Mirosul de tămîie și de lumînări îmi era la fel de străin, ca și tot ce mă înconjura, părînd să aparțină unei religii exotice, fără legătură cu sobra biserică de piatră de acasă. Simțeam nevoia să mă aflu într-o biserică și prețuiam tăcerea și atmosfera de reculegere, dar eram pe jumătate atrasă, pe jumătate respinsă de statui și confesionale. N-am izbutit niciodată să mă rog în cuvinte, să formez fraze, în gînd sau cu voce tare, de spovedanie sau rugăciune. Simțeam,

doar, o emoţie incoerentă, dar nespus de puternică, împinsă parcă de o presiune interioară, dar care rămînea aproape de suprafaţă, fără să erupă vreodată. Nu puteam s-o exprim şi presupun că era un fel de a bate în lemn, de ce?... Pentru ce? Protecţie? Mîntuire? Sau doar pentru a continua să fim lăsaţi în pace, în refugiul nostru montan, netulburaţi de fantome.

*

Nu îndrăzneam să recunosc faţă de mine însămi cît de mult îmi lipsise şi cît de dor îmi era de o biserică englezească, dar uneori, citind şi recitind ziarele, atunci cînd reuşeau să ne parvină din ţară, dădeam peste anunţuri ale slujbelor din Duminica următoare şi le silabiseam încet, cuvintele stîrnindu-mi un dor sfîşietor.

"Euharistie". "Denii", "corale". "Condu-ne spre lumină." "Îl vei păstra în suflet..." "Precum inima..."

"Predicator". "Vicar", "dirijor de cor". "Episcop".

Rosteam cuvintele în minte, doar pentru mine.

Aruncînd priviri furişe în stînga şi în dreapta, apoi în faţa noastră, spre altar, vedeam bolţile din piatră cenuşie, lespezile şi treptele, inscripţiile săpate în memoria unor nobili locali, morţi de mult şi textele biblice înscrise pe geamuri.

"Veniţi la mine, voi cei împovăraţi."

"Eu sînt vinul, voi sînteţi crengile."

"Binecuvîntaţi sînt făcătorii de pace."

Citeam cuvintele grave pline de înţelepciune, pe măsură ce paşii noştri, ritmici ca cei ai soldaţilor, ne purtau pe podeaua de piatră, în sunetul marşului mortuar, spre catafalc.

Pe masă, lîngă cristelniță, florile aurii și albe, ca soarele și stelele, erau așezate în vase mari și în urne.

Crezusem că eram rupți de peisajul de afară, dar nu era așa, căci razele soarelui intraseră dintr-o dată prin ferestrele laterale, căzînd pe lemnul stranelor și pe piatra cenușie. Soarele magnific și limpede de toamnă englezescă mă inunda cu o fericire nemăsurată, copleșindu-mă cu amintiri și cu sentimentul reîntoarcerii acasă. Lumina creștetele noastre plecate și cărțile de rugăciune și aprindea, pentru o clipă, monumentala cruce de argint învăluind ușor sicriul de stejar al Beatricei, în timp ce-l lăsau jos bărbații care-l purtaseră pe umeri.

Capitolul 2

Maxim adusese scrisoarea. Mă lăsase la masa noastră obişnuită, din marginea piaţetei pe care ajunsesem să o îndrăgim şi se întorsese la hotel să-şi cumpere ţigări.

Îmi amintesc că era răcoare, soarele tot intra în nori şi o bruscă pală de vînt măturase aleea îngustă dintre casele înalte, învîrtejind hîrtii şi frunze. Mi-am pus jacheta pe umeri. Vara se sfîrşise. Erau semne că venea una din furtunile care începuseră să strice vremea în ultima săptămînă. Soarele a intrat din nou în nori şi piaţeta a rămas în umbră, copleşită de melancolie. Cîţiva copii cu părul negru se jucau cu o găletuşă pe pavaj, turnînd în ea praf adus cu lopăţele de lemn şi amestecîndu-l cu nişte beţe; îi auzeam ciripind cu glasuri de păsări.

Îi priveam întotdeauna, îi ascultam şi zîmbeam. Încercam să nu mă întristez din pricina lor.

Chelnerul trecuse pe lîngă mine, aruncînd o privire spre ceaşca mea goală, dar eu clătinasem din cap. Îl aşteptam pe Maxim.

Apoi, clopotul bisericii bătuse o dată, cu o notă înaltă și subțire și soarele a ieșit iar din nori, întărind contururile umbrelor, încălzindu-mă și înveselindu-mă. Copiii strigaseră de bucurie entuziasmată de ceva din jocul lor. Mi-am ridicat privirea și l-am văzut venind spre mine, cu umerii lăsați, cu fața fără expresie pe care și-o compunea automat, atunci cînd încerca să-și ascundă tristețea. Ținea în mînă o scrisoare și, așezîndu-se în scaunul metalic al cafenelei, o aruncase pe masă, după care se răsucise și chemase chelnerul pocnind din degete, așa cum obișnuia, arogant, să facă odinioară.

Nu cunoșteam scrisul. Dar am văzut ștampila poștei și mi-am pus mîna peste a lui.

Scrisoarea era de la Giles. Maxim nu-și ridicase deloc ochii spre mine, în timp ce o citeam cu repeziciune "... am găsit-o în dormitor, pe podea... auzind o bufnitură surdă... am reușit să o ridicăm... Medicul a venit imediat... poate deja să-și miște partea stîngă... vorbește cu dificultate, dar se simte mai bine... mă recunoaște... cei de la clinică nu spun prea multe... groaznic... trăiesc cu speranța..."

Am privit plicul din nou. Fusese expediat în urmă cu trei săptămîni. Corespondența ajungea îngrozitor de greu în ultima vreme, serviciul poștal părea să funcționeze mult mai prost de la sfîrșitul războiului încoace.

M-a auzit spunîndu-i:

– Probabil că se simte mai bine acum, Maxim. S-ar putea să se fi însănătoșit complet. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, am fi aflat pînă acum.

Maxim a ridicat din umeri și a aprins o țigară.

– Biata Beatrice. N-o să mai poată galopa prin tot ținutul. S-a terminat cu vînătoarea, de acum înainte.

– Ei bine, dacă o conving să renunțe la ea, va fi un lucru bun. Nu mi s-a părut niciodată că ar fi o distracție potrivită pentru o femeie de șaizeci de ani.

– Ea s-a ocupat de toate. Eu n-am ajutat-o cu nimic. Nu merita așa ceva.

S-a ridicat brusc.

– Hai să mergem, a spus. A scos din buzunar cîteva monede, le-a aruncat pe masă și s-a îndreptat spre piațetă. Am întors capul spre chelner, zîmbîndu-i în chip de scuză, dar acesta era întors cu spatele la mine, vorbind cu cineva. Nu știu de ce mi se păruse important să fac asta. Grăbindu-mă să-l ajung din urmă pe Maxim, m-am împiedicat de o piatră din pavaj și eram gata să cad. Strînși unul într-altul, copiii și-au plecat capetele și au amuțit.

Maxim se îndrepta spre lac.

– Maxim...

L-am ajuns și i-am atins brațul. Bătea un vînt rece ce încrețea suprafața apei.

– Se simte bine acum... și-a revenit... Sînt sigură. Putem încerca să-l sunăm pe Giles în seara asta. Dar am fi aflat... el vroia doar să te anunțe și e îngrozitor că scrisoarea a întîrziat atît... s-ar putea chiar să mai fi trimis una, deși nu e genul lui să scrie scrisori, știi bine că nu e genul nici unuia dintre ei.

Era adevărat. În toți acești ani, primiserăm, sporadic, epistole scurte și conștiincioase, cu scrisul mare, școlăresc, al Beatricei, ne spunea foarte puține lucruri, menționînd uneori cîțiva vecini, drumuri la Londra, războiul, camuflajul, refugiații, raționalizările, caii și, adăuga cu mult tact, cu mare grijă, fără să cadă în intimități, chestiuni de familie și lucruri din trecut. Păreau scrisorile unei rude îndepărtate, cu care nu ne-am

mai fi văzut de mult. Mutîndu-ne dintr-un loc într-altul și apoi, după război, stabilindu-ne aici, scrisorile, adeseori expediate la post-restant, ne ajungeau doar o dată sau de două ori pe an. Eu eram cea care răspundea la scrisori, în același mod precaut și artificial, cu un scris la fel de neformat ca al Beatricei, jenată de banalitatea relatărilor din viața noastră. Dat fiind că Beatrice nu le menționa niciodată, nici măcar nu știam dacă ajungeau la destinație.

– Te rog, nu-ți mai face griji. Sigur, a avut un atac și trebuie să fi fost cumplit de greu pentru ea, care e atît de activă și nu suportă să stea în casă. Probabil că nu s-a schimbat în privința asta.

Umbra unui zîmbet i s-a așternut pe buze și am știut că își mai amintea toate acestea.

– Mulți oameni au atacuri minore și se însănătoșesc complet.

Priveam amîndoi întinderea de apă pustie, de culoarea oțelului, înconjurată de copaci. Mă auzeam sporovăind întruna, încercînd să-l liniștesc. Și nereușind. Căci, firește, nu se gîndea doar la Beatrice. Scrisoarea, ștampila poștei, scrisul lui Giles, antetul hîrtiei, toate acestea, ca întotdeauna, îl duceau cu mintea în trecut, obligîndu-l să-și amintească. Aș fi dorit să-l scutesc de suferință, dar știam că n-ar fi fost bine să-i ascund scrisorile, chiar dacă aș fi putut să o fac cu ușurință, căci ar fi însemnat să-l mint, iar între noi nu exista minciună, cel puțin în lucrurile importante și, oricum, nu aveam de gînd să pretind că Maxim n-ar avea o soră, că eu aș fi singura lui familie.

Beatrice fusese aceea care se ocupase de toate, după plecarea noastră, semnase acte, luase decizii, la început împreună cu Frank Crawley. Maxim nu dorise

să fie informat despre nici una din decizii. E posibil, mă gîndeam eu acum, ca efortul să fi fost prea mare pentru Bea, să ne fi bazat prea mult pe forța și pe rezistența ei, de altfel considerabile. Și apoi, fusese și războiul.

– Nu i-am fost de prea mare ajutor...

– Nici nu era nevoie, știi bine că nu ți l-a cerut niciodată.

S-a întors spre mine, cu o privire disperată.

– Mi-e teamă.

– De ce, Maxim? Beatrice se va însănătoși, sînt sigură, ea...

– Nu. Dacă se va simți sau nu bine... nu e vorba despre asta.

– Și atunci...

Ceva s-a schimbat, nu-ți dai seama? Mi-e teamă de ori fel de schimbare. Vreau ca fiecare zi să fie la fel cu cea de astăzi. Dacă lucrurile din jur nu se schimbă, atunci pot să mă prefac că altceva nu există, și nu trebuie să mă mai gîndesc la trecut.

Nu mai era nimic de adăugat, știam că nici un fel de banalitate nu-l putea ajuta. Am încetat să mai bat cîmpii despre cît de repede se va înzdrăveni Beatrice. M-am mulțumit doar să pășesc încet, alături de el, pe malul lacului și, după un timp, înapoi spre hotel. Ne-am oprit să privim cîteva gîște plutind pe apă. Am hrănit două vrăbii cu firimiturile găsite pe fundul unui buzunar. Lacul era aproape pustiu. Practic, sezonul se sfîrșise. La întoarcere, ne așteptau ziarele și timpul scurt, dar prețios, petrecut citindu-le, în fața unui pahar de vermut, unicul din zi, și prînzul simplu, luat mereu la aceeași oră.

Tot drumul, în tăcere, m-am gîndit la Beatrice. Biata de ea. Dar putea deja să-și miște partea stîngă,

spunea scrisoarea, îl recunoștea pe Giles, putea vorbi. Îi vom telefona, îi vom comanda flori telegrafic, dacă va fi posibil, ne vom simți astfel mai puțin vinovați.

Urcînd treptele hotelului, am avut, pentru o clipă, imaginea ei în fața ochilor, venind spre mine pe pajiștea de la Manderley, cu cîinii lătrînd vesel pe lîngă picioarele ei, și i-am auzit vocea cristalină. Buna, draga, loiala Beatrice, care își păstra gîndurile pentru sine și nu întreba niciodată nimic, care ne iubea și acceptase tot ce făcusem. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Dar probabil că acum era din nou pe picioare. Am început chiar să mă gîndesc cum îi voi scrie să nu se mai agite atît, să aibă mai multă grijă de ea. Să nu mai vîneze.

Am intrat în hotel și, privindu-l pe Maxim, am înțeles, după expresia lui, că reușise să se liniștească și că ne puteam întoarce, cu inima împăcată, la propria noastră existență, fragilă și confortabilă.

*

Îmi e rușine, acum, și îmi va fi rușine toată viața, de fericirea pe care am simțit-o în seara aceea, preocupați doar de noi înșine și de coconul comod pe care ni-l construisem, rupți de realitate. Cît de egoiști eram și cît de nesimțitori, auto-sugestionîndu-ne, pentru că ne convenea, că atacul suferit de Beatrice fusese unul minor și că urma, desigur, să-și revină complet.

După-amiaza am făcut cîteva cumpărături, un parfum pe care nu-l cunoșteam și un pachet de ciocolată amăruie, care începuse din nou să se mai găsească; de parcă aș fi fost una dintre femeile acelea bogate, răsfățate și frivole, pe care le văzusem deseori

cumpărînd lucruri din capriciu, ca să mai treacă timpul. Nu-mi stătea în fire și nu știu de ce făcusem asta în ziua aceea. După masa de seară ne-am plimbat din nou, așa cum obișnuiam, lîngă lac, și ne-am băut cafeaua pe una din puținele terase care rămîneau deschise și seara. Luminile erau aprinse deasupra noastră, roșii, albastre și portocalii, reflectate pe mese și pe mîinile noastre. Vîntul se oprise și era o atmosferă plăcută. Cîteva perechi au trecut pe lîngă noi, intrînd în hotel, atrase de tartele cu cireșe și marțipan care erau specialitatea casei. Poate că Maxim era din nou cu gîndul în altă parte, dar pe fața lui nu se citea nimic în clipa aceea, așa cum ședea în fața mea, lăsat pe spate în scaun și fumînd. Era neschimbat, cu excepția cîtorva riduri și fire de păr alb în plus, față de ziua în care urcasem cu mașina pe drumurile de munte din Monte Carlo, cu mulți ani în urmă, era același om care mă invitase la masa lui, după ce răsturnasem, stîngace și îmbujorată de rușine, paharul cu apă pe masa la care prînzeam de una singură.

– Nu poți mînca pe o față de masă udă, îmi spusese el – și apoi, întorcîndu-se către chelner: Mai pune un tacîm aici. Domnișoara va lua masa cu mine.

Nu mai era, însă, la fel de categoric acum, sau la fel de impulsiv; devenise mult mai calm, mai răbdător, mai ales față de plictiseală. Se schimbase. Și totuși, privindu-l acum, îl vedeam la fel ca atunci cînd îl cunoscusem, era același Maxim. Ar fi trebuit să fie o seară ca toate celelalte petrecute împreună, vorbind despre fleacuri, simpla mea prezență îl liniștea și era dependent de mine, obișnuită de-acum să fiu eu cea puternică. Și dacă, în fundul sufletului, eram conștientă, ca și în alte dăți din ultima vreme, de o ușoară neliniște interioară, de o ușoară luptă cu mine însămi, de ceva

nedefinit, asemenea unui "nor cît o palmă de mare", refuzam să o accept sau să o recunosc.

Ni s-a adus al doilea rînd de cafele, în ceşti minuscule şi Maxim a comandat coniac.

– Uite-l pe chimist, am spus, şi am schimbat priviri amuzate, ca de obicei, înainte de a ne întoarce să-l privim pe omul care trecea pe lîngă noi, îndreptîndu-se spre lac. De-o rigiditate şi slăbiciune extremă, omul era farmacistul local, care-şi petrecea zilele vînzînd medicamente într-un halat alb imaculat, iar serile, cu o punctualitate de ceasornic, ieşea la plimbare pe acelaşi drum, îmbrăcat într-o haină lungă şi neagră, ţinînd în lesă un mops mic, gras şi astmatic. Ne făcea să rîdem cu solemnitatea lui lipsită de umor; era localnicul tipic şi totul, la el, ne era străin, de la croiala hainelor şi gulerul ridicat cu grijă, pînă la forma pe care o avea lesa cîinelui.

Pentru noi, aceste mici scene şi zîmbetul pe care îl schimbam deveniseră atracţia fiecărei zile.

Îmi amintesc că am început să facem speculaţii în legătură cu presupusa lui situaţie familială – căci nu-l văzusem niciodată în compania vreunei alte persoane, de oricare sex ar fi fost ea – şi să încercăm să-i găsim perechea, trecînd în revistă femeile din magazinele şi restaurantele tîrguşorului în care ne aflam, stăruind asupra celor care aveau cîini, iar mai tîrziu, cînd se făcuse frig şi nici o lumină nu mai rămăsese aprinsă pe terasă, ne-am întors la hotel, ţinîndu-ne de mînă, purtîndu-ne ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, evitînd să vorbim despre scrisoare.

E ciudat cum, amintindu-ne de clipele tragice ale vieţii, de momentele de criză şi de mare suferinţă, descoperim că ni s-au întipărit în memorie şi detalii nesemnificative, legate pentru totodeauna de

evenimentul major, ca etichetele de haine, deși, în momentul respectiv, șocul, durerea și panica par să ne întunece mintea.

Sînt lucruri din noaptea aceea pe care nu mi le mai amintesc, dar sînt altele care mi se reliefează în fața ochilor, cu o claritate deplină, ca scenele unui tablou viu.

Am intrat în hotel, rîzînd amîndoi și Maxim a sugerat, neobișnuit de vesel, să bem un lichior la bar. Hotelul era unul fără pretenții, dar cineva, cu mult timp în urmă, încercase, probabil, să atragă clienții, transformînd unul dintre holuri în bar și decorîndu-i lămpile cu abajururi franjurate. În timpul zilei era un loc mohorît și neîngrijit și nu ne-ar fi trecut prin minte să-i călcăm pragul. Dar uneori, seara, ne închipuiam, în glumă, că ne aflăm într-un loc cu pretenții și, cum nu mai suportam stilul barurilor și restaurantelor din marile hoteluri, intram aici și ne simțeam chiar bine, plini de o tandrețe indulgentă, ca față de un copil îmbrăcat în hainele de bal ale unui adult.

Intrau uneori femei în vîrstă, bine îmbrăcate, care se așezau la bar și bîrfeau. O dată, o matroană obeză și fiica ei cu gît de girafă se cocoțaseră pe taburetele înalte și fumau, aruncînd priviri lacome în jur. Noi stăteam la o masă retrasă, ascunzîndu-ne fețele, căci încă ne mai temeam că ne-ar putea recunoaște cineva sau că am întîlni vreo cunoștință. Dar ne făcea plăcere să vorbim despre femeile acelea, trăgînd cu coada ochiului la mîinile, pantofii și bijuteriile lor, încercînd să le ghicim poziția socială și situația familială, așa cum făceam și cu lugubrul farmacist.

În seara aceea eram singurii clienți și ne-am așezat la o altă masă decît cea obișnuită, mai bine luminată și mai aproape de bar. Dar, înainte să fi putut comanda

ceva, directorul hotelului a intrat în încăpere, căutîndu-ne cu privirea.

– A întrebat cineva la telefon de dumneavoastră, dar erați plecați. A spus că o să revină.

Am înghețat. Inima îmi bătea foarte repede și îmi simțeam mîinile grele, fără viață, ca două corpuri străine. În clipa aceea am remarcat, nu știu de ce, că franjurii abajurului aveau mărgele verzi, de un verde oribil, ca al broaștelor și că unele lipseau, cineva înlocuindu-le cu mărgele roz. Modelul trebuia, probabil, să sugereze frunzele întoarse ale lalelelor. Și acum le mai am în fața ochilor, obiecte urîte și ieftine, alese de cineva care le credea "chic". Dar nu-mi mai amintesc despre ce am vorbit. Poate că am tăcut. Ni s-au adus băuturile, două coniacuri mari, dar aproape că nu m-am atins de al meu. Pendula a bătut ora. Pașii cuiva au răsunat deasupra noastră, apoi s-a auzit un murmur de voci și s-a făcut liniște. În timpul sezonului ar fi fost plin de lume, localnici și turiști. Afară, în serile calde, s-ar fi stat pe terasă pînă tîrziu și luminile de pe malul lacului nu s-ar fi stins pînă la miezul nopții. Eram mulțumiți cu distracțiile pe care ni le oferea acest loc și cu veselia lui gravă. Privind în urmă, mă minunez cît de puține lucruri ceream atunci de la viață; anii aceia par să fi trecut la fel de tihnit ca răstimpul de calm dintre două furtuni.

Am așteptat la masă aproape o oră, dar nu ne-a mai căutat nimeni, așa că în cele din urmă ne-am strîns lucrurile, pregătindu-ne să urcăm în cameră. Chelnerul aștepta politicos să plecăm pentru a putea închide. Maxim a băut și paharul meu de coniac și i-am văzut fața cum i se transformă din nou într-o mască, cum ochii stinși îmi căutau privirea, implorînd sprijin.

Am ajuns în camera noastră, mică, dar cu un balcon pe care puteam ieși vara, deasupra grădinii. Nu se vedea lacul, dar nu ne deranja asta, era mai discret așa.

Am închis ușa și am auzit imediat pași apropiindu-se, apoi bătăi în ușă. Maxim s-a întors spre mine.

– Răspunde tu.

Am deschis. În prag stătea directorul hotelului.

– Doamnă, îl caută cineva la telefon pe domnul de Winter, dar n-am putut să vă fac legătura în cameră, se aude foarte slab. Vreți să-l rugați să coboare, vă rog?

L-am privit pe Maxim, dar el a clătinat din cap, făcîndu-mi semn să mă duc eu, așa cum știusem că va face.

– Cobor eu, am spus, soțul meu e foarte obosit. Am ieșit din cameră și am coborît repede, scuzîndu-mă față de director.

*

Întotdeauna îți amintești amănuntele.

Directorul m-a condus în biroul lui, singura încăpere încă luminată din hotel. În liniștea aceea, pașii mei răsunau ciudat pe dalele holului. Lîngă telefon era o statuetă de lemn, reprezentînd un urs dansator. Alături, o scrumieră plină de trabucuri fumate pe jumătate.

– Alo... alo...

Tăcere. Apoi o voce slabă, printre pîrîituri, ca și cum linia ar fi luat foc. Din nou tăcere. Am strigat prostește în receptor, încercînd să mă fac auzită, să stabilesc un contact.

Apoi l-am auzit strigînd.

– Maxim? Maxim, tu ești? Mă auzi?

– Giles, am spus eu. Giles, eu sînt...

– Alo... alo...

– Maxim e în cameră. El... Giles...

– Oh. Vocea a slăbit din nou și cînd a reapărut, suna ca și cum ar fi venit de sub apă, cu un ecou înfundat.

– Giles, mă auzi? Giles, cum se simte Beatrice? De abia astăzi după-amiază am primit scrisoarea ta, a ajuns foarte greu.

În receptor s-a auzit un zgomot ciudat și inițial am crezut că e o nouă întrerupere sau o interferență pe linie. Apoi mi-am dat seama ce era acel sunet. Giles plîngea. Îmi aduc aminte că am luat statueta de lemn și am început să o răsucesc mecanic în mînă, întorcînd-o între degete.

– Azi dimineață... devreme. Vocea îi era sugrumată și întretăiată de suspine. Încerca să se stăpînească, făcînd pauze de cîteva secunde, dar nu reușea.

– Era încă la clinică, nu o adusesem acasă... vroia să vină acasă... Încercam să fac cum era mai bine, înțelegi? Vroiam să o aduc... A suspinat iar și n-am știut ce să-i spun, cum să procedez, îmi părea rău pentru el, dar mă simțeam groaznic, îmi venea să las receptorul din mînă și să fug.

– Giles...

– A murit. A murit azi dimineață. Dimineața devreme. Nici măcar nu eram acolo. Plecasem acasă, înțelegi... Nu mă gîndeam că... nu mi-a spus nimeni. A respirat adînc și apoi a spus, foarte tare și răspicat, ca și cum nu l-aș fi auzit sau nu l-aș fi înțeles, ca unui surd, sau unui copil mic.

– Am sunat ca să-i spun lui Maxim că sora lui a murit.

Maxim deschisese ușa balconului și stătea nemișcat, cu privirea ațintită asupra grădinii întunecate. O singură lampă era aprinsă, lîngă pat. N-a spus nimic cînd l-am anunțat, nici un cuvînt, a rămas imobil, fără măcar să mă privească.

Am spus:

– Nu știam ce să-i zic. Mă simțeam îngrozitor. Plîngea. Giles plîngea.

Mi-am amintit din nou sunetul vocii lui, de-abia răzbind pînă la mine, respirația lui întretăiată de suspine, atunci cînd încerca să se controleze și nu reușea și mi-am dat seama că stînd în biroul îmbîcsit al directorului, cu mîna încleștată pe receptor, avusesem în minte imaginea lui Giles, dar nu șezînd pe un scaun, undeva în casa lor, în hol sau în bibliotecă, ci deghizat în șeic arab, cu burnus alb, și cu un fel de ștergar legat în jurul capului, așa cum fusese în noaptea aceea de coșmar, la balul costumat de la Manderley. Mi-l imaginasem plîngînd, cu lacrimile prelingîndu-i-se pe fața lui de cocker, lăsînd dîre albe pe fondul de ten cafeniu aplicat cu grijă. Dar în noaptea aceea, lacrimile nu-i aparținuseră, Giles fusese doar stînjenit și încurcat; lacrimile, pricinuite de șoc, de stupefacție și de rușine, fuseseră ale mele.

Ar fi fost bine să nu mă mai gîndesc atît de mult la trecut, vroiam să uit, dar amintirile îmi reveneau în minte atunci cînd mă așteptam mai puțin, în cele mai nepotrivite momente și nu aveam nici o putere asupra lor.

O adiere rece a venit dinspre balcon.

Maxim a spus:

– Sărmana Beatrice... Și a repetat, după un timp: "Sărmana Beatrice", dar pe un ton ciudat de indiferent, ca și cum n-ar fi simțit nimic pentru ea. Știam că suferă,

trebuia să simtă ceva. Maxim își iubise sora, mai mare cu trei ani decît el și avînd o fire total diferită, și continuase s-o iubească chiar și atunci cînd se detașase complet de lume. Își petrecuseră puțin timp împreună, dar ea îl ajutase, fusese de partea lui fără să pună întrebări, îl iubise, firesc și loial, în ciuda lipsei de gesturi demonstrative, iar Maxim, veșnic categoric și impulsiv, o iubise, se bazase pe ea și îi fusese, de nenumărate ori, recunoscător.

M-am îndepărtat de ușa balconului și am început să mă învîrt prin cameră plină de nervozitate, deschizînd sertare și uitîndu-mă în ele, gîndindu-mă la făcutul bagajelor, incapabilă să mă concentreze asupra vreunui lucru, obosită, dar prea încordată, știam bine, pentru a putea adormi.

Într-un tîrziu, Maxim s-a întors în cameră și a închis ușa spre balcon.

Am spus:

– E prea tîrziu acum să ne interesăm de bilete și de ruta cea mai potrivită. Nici măcar nu știm ziua înmormîntării, nu l-am întrebat. Ce prostie, ar fi trebuit să-l întreb. O să încerc să-l sun pe Giles mîine și să aranjez și restul.

M-am uitat spre el, cu mintea plină de gînduri, de întrebări și de planuri confuze.

– Maxim?

Mă privea fix, cu un fel de uimire disperată.

– Maxim, trebuie să ne ducem. Îți dai seama, nu-i așa? Cum am putea să nu ne ducem la înmormîntarea surorii tale?

Fața lui era albă ca hîrtia.

– Du-te tu. Eu nu pot.

– Maxim, trebuie.

M-am apropiat de el, l-am îmbrățișat, murmurînd cuvinte liniștitoare și ne-am strîns unul lîngă altul, începînd să ne dăm seama ce ne așteaptă. Spusesem că nu ne vom mai întoarce niciodată și acum trebuia să o facem. Era singurul lucru care ne putea obliga. Nu îndrăzneam să vorbim despre tot ce presupunea întoarcerea noastră, monstruozitatea a ceea ce urma să se petreacă crea un obstacol între noi și nu mai rămăsese nimic de spus, absolut nimic.

Într-un tîrziu, ne-am culcat, deși n-am dormit, exact așa cum știam că se va întîmpla. Am auzit ceasul clopotniței din piață bătînd ora două, apoi trei, apoi patru.

Părăsisem Anglia cu mai mult de zece ani în urmă; fuga noastră începuse de fapt, în noaptea incendiului. Maxim întorsese mașina și ne-am îndepărtat atunci de flăcările care cuprinseseră casa, de Manderley, de trecut și de toate fantomele lui. N-am luat nimic cu noi, n-am făcut nici un plan, n-am lăsat nici o explicație, deși, în cele din urmă, am trimis adresa noastră. Îi scrisesem Beatricei și primisem o scrisoare oficială și două seturi de acte, de la Frank Crawley, de la avocat și de la banca noastră din Londra. Maxim nu le citise, și-a aruncat doar ochii pe ele, înainte de a le semna și de a le împinge brusc spre mine, de parcă l-ar fi ars. Eu m-am ocupat după aceeade cele cîteva chestiuni care ne priveau, și apoi a trecut aproape un an de liniște, înainte ca războiul să ne silească să căutăm un alt loc, și încă unul, iar după război am ajuns în sfîrșit aici, în mica stațiune de lîngă lac, unde ne-am stabilit, reluîndu-ne ritmul de viață liniștit, monoton și atît de scump nouă, retrași în lumea noastră, neavînd nevoie și nedorind prezența altcuiva. Iar dacă, recent, fusesem cuprinsă de neliniște,

aducîndu-mi aminte de tot ceea ce se întîmplase și simțind pe aproape prezența "norului nu mai mare de o palmă", nu-i spusesem nimic lui Maxim și nici nu aveam de gînd să-i spun vreodată.

*

Nu eram doar prea încordată pentru a putea dormi, în noaptea aceea, îmi era și frică de coșmaruri, în cazul în care aș fi reușit să adorm, îmi era frică de imagini insuportabile și incontrolabile, de lucruri pe care vroiam să le uit definitiv. Dar în loc de coșmaruri, atunci cînd am ațipit, cu puțin înaintea zorilor, imaginile care mi s-au succedat sub pleoape erau pline de liniște și de fericire, imaginile unor locuri pe care le vizitasem împreună și care ne erau foarte dragi, albastrul Mediteranei, laguna venețiană, cu bisericile răsărind dintr-o ceață trandafirie în primele clipe ale dimineții, așa că m-am trezit calmă și odihnită și am rămas întinsă lîngă Maxim, în obscuritate, dorindu-mi să-i transmit și lui aceeași stare de spirit.

Visele fuseseră pline și de altceva, de o nerăbdare și o bucurie de care mă rușinasem, la trezire. Dar acum, gîndindu-mă la ele, le-am acceptat cu calm.

Beatrice murise. Îmi părea foarte rău. Ținusem foarte mult la ea, și cred că și ea la mine. În viitor, o știam prea bine, voi plînge și voi fi foarte tristă și îi voi simți lipsa. Va trebui să fac față și disperării lui Maxim, provocată de moartea ei, dar și de ceea ce trebuia să facem.

Trebuia să ne întoarcem. Întinsă în pat, în camera noastră de hotel din stațiunea de lîngă lac, am simțit atunci un amestec de nerăbdare, de vinovăție, de bucurie

și teamă, căci nu reușeam să-mi imaginez ce urma să se întîmple, cum ni se vor părea toate și, mai presus de orice, ce efect va avea întoarcerea noastră asupra lui Maxim, ce suferință urma să-i provoace.

*

Din prima clipă a dimineții, Maxim începuse instinctiv să refuze realitatea, interzicîndu-și să simtă sau să gîndească, ascunzîndu-se în spatele unei măști impenetrabile și acționînd ca un robot, cu gesturile mecanice și indiferente pe care le folosea de atîta vreme în astfel de situații. Am schimbat doar cîteva cuvinte, banalități legate de făcutul bagajelor; cea mai mare parte din timp, Maxim și-a petrecut-o la fereastră sau pe balcon, privind grădina, palid, tăcut și distant, lăsîndu-mă să organizez singură călătoria, să telefonez, să telegrafiez și să rețin biletele, să fac bagajele pentru amîndoi, așa cum făcusem întotdeauna; atunci am realizat, din nou, privind hainele atîrnate în dulap, cît sînt de urîte. Nu devenisem nici pînă acum o femeie elegantă, căci nu-mi plăcea să pierd prea mult timp alegîndu-mi hainele, deși aveam suficient timp la dispoziție. Fusesem o fetișcană stîngace și modest îmbrăcată, iar acum devenisem o femeie măritată, îmbrăcată banal. Privindu-mi hainele, mi-am dat seama că sînt terne, hainele unei femei de vîrstă mijlocie și am înțeles dintr-o dată, că nu fusesem niciodată tînără în privința îmbrăcăminții, nu fusesem nici măcar cochetă, darămite elegantă sau în pas cu moda. La început fusese din cauza neștiinței și a sărăciei; mai tîrziu, nesfătuită de nimeni, impresionată de noua mea viață și poziție socială și complexată de Rebecca, femeia frumoasă și

elegantă, îmi alesesèm haine cuminți, care nu atrăgeau atenția. În plus, Maxim mă remarcase și se căsătorise cu mine și din pricina, iar nu în ciuda, hainelor mele modeste, potrivite fetișcanei inocente și retrase care eram.

Așa că am scos din dulap bluzele cuminți, de culoare crem, fustele gri și bej, pardesiele întunecate și pantofii banali, dar comozi, le-am pus cu grijă în valiză și am încercat zadarnic să-mi imaginez ce fel de vreme era acum în Anglia, dacă era cald sau frig, temîndu-mă să-i cer părerea lui Maxim, știind că refuza să se gîndească acum. Dar am terminat de făcut bagajele, lăsînd restul lucrurilor noastre acolo unde se aflau, pe rafturi și în sertare. Urma să ne întoarcem aici, firește, deși nu știam cînd. Am coborît în hol și l-am asigurat pe directorul hotelului că intenționam să păstrăm camera. Directorul ne-a cerut să plătim un avans și eu am acceptat, grăbită să încheiem socotelile cît mai repede, convinsă că așa e regula. Dar la auzul cererii, Maxim a ieșit din starea lui de apatie, ca un cîine furios că a fost trezit din somn și s-a răstit la director în stilul lui de odinioară, disprețuitor și poruncitor, spunîndu-i că nu-i vom plăti nimic în plus față de ceea ce i-am datora în mod normal și că va trebui să ne creadă pe cuvînt că ne vom întoarce.

– Nu are nici o șansă să închirieze camera altcuiva acum, la sfîrșitul sezonului și o știe foarte bine. Toată lumea pleacă. Ar trebui să fie fericit că reținem camera. Mai sînt o mulțime de hoteluri.

Mi-am mușcat buzele și am evitat privirea directorului, în timp ce ne urcam în taxi. Dar Maxim se calmase din nou și tot restul călătoriei, o zi și o noapte și încă o zi, a rămas închis în sine, fără să vorbească,

acceptînd însă fără împotrivire mîncarea și băutura pe care i le ofeream, ca un copil.

– Totul va fi în regulă, i-am spus eu la un moment dat; nu va fi atît de rău precum te aștepți, Maxim.

El a zîmbit stins și a întors capul spre fereastra compartimentului, contemplînd nesfîrșitele peisaje cenușii ale Europei, din care lumina schimbătoare a soarelui de toamnă lipsea. Peste tot erau doar cîmpuri îmbibate de ploaie, copaci zdrențuiți, ici și colo sate mohorîte și orașe sumbre.

O singură dată, însă, s-a întîmplat ceva. A durat doar o fracțiune de secundă, dar m-a luat prin surprindere și șocul, neașteptat de puternic, mi-a țintuit inima în loc.

Trenul oprise într-o stație de graniță și, din cauza schimbării locomotivei, aveam de așteptat o jumătate de oră, timp suficient pentru a ne dezmorți picioarele pe peron. Ne-am așezat la un chioșc unde se vindeau cîrnați, schnapps, cafea fierbinte și prăjiturele aromate și am mîncat cu lăcomie. Maxim privea amuzat un om care se lupta cu un morman de bagaje și eu stăteam lîngă el fără să mă gîndesc la ceva anume, uitînd pentru o clipă de trecut și de viitor, savurînd doar prăjitura și cafeaua și bucurîndu-mă de gustul lor simplu. Apoi Maxim s-a întors spre mine și mi-a zîmbit, iar eu privind-ul în acel moment, am auzit o voce în minte, răsunînd clar și limpede: "Omul acesta e un criminal. A împușcat-o pe Rebecca. El și-a ucis soția". Pentru o clipă, care a părut să dureze o veșnicie, Maxim mi s-a părut un străin, un bărbat necunoscut cu care nu aveam nimic de-a face.

Apoi impiegatul a fluierat scurt, făcîndu-ne semn să urcăm în tren.

Capitolul 3

–"Din țărînă am ieșit, în țărînă ne vom reîntoarce."

Ciorile se învîrteau din nou pe cer, înălțîndu-se, risipindu-se în toate direcțiile și lăsîndu-se în jos; pe colină, tractorul continua să are. Soarele strălucea cu aceeași intensitate, lumea era neschimbată.

– "În mijlocul vieții sîntem în moarte; cine altul decît Tine, Doamne, ne poate mîngîia?"

Îmi țineam respirația, așteptînd parcă să se întîmple ceva. Și, lucrul acesta firește, s-a și întîmplat curînd: groparii au început să coboare sicriul în groapă. Mi-am ridicat privirea. Maxim stătea nemișcat la cîțiva pași de mine, o umbră neagră. Toți eram în negru, sub lumina aurie a soarelui. Mi-am îndreptat ochii spre Giles, aflat de partea cealaltă a gropii. Avea obrajii căzuți, ochii adînciți în orbite și plîngea fără nici o reținere. Lîngă el stătea Roger, dar m-am jenat să-l privesc și mi-am întors ochii într-o parte. Acum groparii sfîrșeau de coborît sicriul.

– "Domnul a dat, Domnul a luat, numele Domnului fie binecuvîntat. Odihnească-se în pace."

Acum cei care o însoțiseră pe ultimu-i drum se aplecau deasupra gropii și presărau pămînt peste sicriu. Am luat mîna lui Maxim într-a mea. Degetele îi erau reci și dintr-o dată am avut imaginea Beatricei în fața ochilor, venind spre mine pe pajiște, îmbrăcată în taiorul ei de tweed, cu acea expresie de curiozitate prietenească întipărită pe fața ei rotundă ca o lună plină. Beatrice, de la care nu auzisem niciodată vreun cuvînt aspru sau jignitor.

– Am auzit atunci o voce din ceruri care mi-a spus: "binecuvîntați fie cei care mor întru Domnul."

Aşi fi vrut să pot plînge. Ar fi trebuit să pot, dar ochii îmi rămîneau uscați, deși o iubisem. Însă mă gîndeam ce zi minunată era și cît de mult i-ar fi plăcut ei să călărească sau să-și plimbe cîinii, într-o asemenea zi, căci Beatrice își petrecea aproape tot timpul în aer liber. Mi se părea îngrozitor de nedrept faptul că murise într-un sanatoriu, umilită și învinsă de un atac, la nici șaizeci de ani, și nu căzînd de pe cal la o vîrstă înaintată, vînînd pînă în ultima clipă, bucurîndu-se de frumusețea zilei. Moartea ei ar fi fost mai potrivită pentru Giles, care fusese întotdeauna prea gras, și avusese acel aer bolnăvicios ca și acum cînd își ducea batista la ochii plînși, zdrobit de durere. Sau pentru Roger. L-am privit cum stătea lîngă tatăl lui și mi-a trecut prin minte gîndul oribil că moartea ar fi fost cu siguranță preferabilă acestei atît de cumplite desfigurări, dar mi-am dat seama că preferința ar fi fost doar a noastră, a celor care am fi vrut să evităm neplăcerea de a trebui să-l privim.

*

Se făcuse liniște. Stăteam în jurul gropii, cu capetele plecate și cu ochii ațintiți asupra coșciugului de stejar, pe care zăceau primii bulgări de țărînă. Florile aurii fuseseră așezate pe iarbă și ridicîndu-mi ochii spre ele am remarcat cît de multe erau acum, jerbe, coroane și buchete, aurii, arămii, purpurii și albe, ca niște giuvaiere prinse în montură verde. Întorcîndu-mă spre ieșire, am văzut cît de multă lume venise la înmormîntare, poate cincizeci sau șaizeci de oameni, care stăteau mai retrași, făcîndu-ne loc să trecem. Ce mulți prieteni avusese Beatrice, m-am gîndit eu, cît de iubită, de cunoscută și respectată fusese...

Acum, în timp ce ne înapoiam la mașinile noastre, după ce totul se terminase, Maxim îmi strîngea mîna ca într-un clește. Oamenii ne priveau țintă, punîndu-și întrebări, chibzuind și socotind. Le simțeam privirile, deși îmi lăsasem ochii în jos și m-am întrebat dacă vom reuși să le rezistăm, nu numai acum, ci și acasă, dacă Maxim va fi în stare să le facă față.

Lumea ne înconjurase, ca o pădure neagră. Cuprinsă de panică, m-am împiedicat, ajungînd de pe iarbă pe aleea pietruită și, în acel moment, din direcția opusă lui Maxim, o mînă m-a sprijinit să nu cad; ridicînd privirea, am văzut chipul blajin și liniștitor de familiar al lui Frank Crawley.

*

Mult după aceea, mi-am amintit cum prezența lui a transformat încercările acelei zile, făcîndu-ni-le

suportabile, căci ne-a dat putere şi încredere în noi şi din nou am realizat cît îi eram de îndatoraţi pentru ajutorul lui constant. Fusese administratorul proprietăţilor lui Maxim, mereu harnic, eficient, loial şi, totodată, cel mai vechi şi bun prieten; suferise alături de el şi fusese o victimă a Rebeccăi aproape în aceeaşi măsură ca Maxim. Ştiuse adevărul şi nu vorbise niciodată.

Dar pentru mine, Frank însemnase mai mult decît atît, fusese un reazem şi un reper, atunci cînd totul în jurul meu se prăbuşea. Fusese alături de mine încă de la venirea mea la Manderley, ca soţie a lui Maxim, parcă-l văd sensibil, discret, anticipîndu-mi dorinţele, netezindu-mi calea, încîntat că eram aşa cum eram – tînăr, banal şi stîngace, fără experienţă – şi apreciind, dincolo de aparenţe, omul din mine. Nu voi afla, probabil, niciodată, cît de mult îi datorez lui Frank Crawley, în cîte ocazii mărunte, dar vitale, m-a ajutat, dar mă gîndisem de multe ori la el cu afecţiune, în timpul anilor petrecuţi în exil şi îi mulţumisem lui Dumnezeu pentru el, în clipele ciudate pe care le petrecusem îngenunchiat în bisericile străine. M-am gîndit atunci că nu cunoscusem, în toată viaţa mea, decît doi oameni fundamental buni. Pe Frank şi Beatrice. Şi astăzi amîndoi se aflau aici; numai că Frank trăia şi era neschimbat, iar Beatrice era moartă şi amintirile m-au copleşit, ca un rîu inundînd pămîntul sterp şi uscat al prezentului.

*

După ceremonie, în tot timpul cît am rămas lîngă mormînt, sobri şi gravi, primind condoleanţe din partea

atîtor oameni, mulţi dintre ei necunoscuţi, ca şi după aceea, în timp ce ne îndreptam spre maşinile negre care ne aşteptau, Maxim ar fi dat bir cu fugiţii, dacă ar fi putut, şi asta o ştiam fără să fie nevoie să-mi spună. S-ar fi urcat pur şi simplu într-una dintre maşini şi i-ar fi cerut şoferului să pornească imediat, nici măcar nu ne-am fi luat rămas bun de la cineva, am fi fugit repede şi cît mai departe, cu trenul şi cu vaporul, din nou în exil. Venisem, ne făcusem datoria. Beatrice era moartă şi îngropată cum se cuvine. Nimic nu ne mai reţinea aici.

Dar eram obligaţi să rămînem, fireşte, nimeni n-a sugerat o altă alternativă.

*

– Mi-a făcut plăcere să-l revăd pe Frank, am spus eu, în maşina care ieşea încet pe poarta cimitirului, îndreptîndu-se spre şosea. E aproape neschimbat, cu toate că a încărunţit –, fireşte, a îmbătrînit şi el ca noi toţi.

– Da.

– Toţi am îmbătrînit. Presupun că şi noi le părem schimbaţi. Îmbătrîniţi, vreau să spun.

– Da.

– Au trecut mai mult de zece ani.

De ce am spus-o? De ce am continuat să vorbesc despre asta, deşi ştiam bine că ne va face să ne gîndim la trecut? Umbra lui plutea între noi, deşi nu-l pomeneam niciodată. Ce m-a făcut să-l scot la lumină, astfel încît să fim obligaţi să ni-l amintim?

Maxim s-a întors spre mine şi ochii lui aruncau flăcări.

– Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i cu tine, crezi că nu știu cît timp a trecut? Crezi că nu mă gîndesc la asta? Doar știi bine că nu m-am putut gîndi la nimic altceva în ultimele trei zile! Ce încerci să faci?

– Îmi pare rău. Nu vroiam... vorbeam într-o doară...

– De ce trebuie să vorbești cu tot dinandinsul? Ne trebuie conversație?

– Nu, ai dreptate. Îmi pare rău... Maxim, n-am vrut...

– Nu te-ai gîndit.

– Îmi pare rău.

– Sau poate că da.

– Maxim, te rog... e o prostie, am spus o tîmpenie. Nu trebuie să ne certăm. Nu acum. Deloc. Noi nu ne certăm niciodată.

Era adevărat. Nu ne mai certasem din ziua cînd începuse ancheta asupra morții Rebeccăi, ziua incendiului și a călătoriei de coșmar la Londra, împreună cu colonelul Julyan. Fusesem prea aproape de catastrofă, și neînțelegerea și confuzia ivite între noi fuseseră cît pe ce să ne despartă. Eram conștienți de norocul nostru, cunoșteam prea bine valoarea a ceea ce aveam, pentru a risca fie și cea mai mică dispută asupra lucrurilor mărunte din viața de zi cu zi. Atunci cînd cineva trece prin ceea ce am trecut noi, ispitește soarta.

I-am luat mîna într-a mea.

– Se va sfîrșit curînd, am spus. Va trebui să fim politicoși, să spunem ceea ce vor ceilalți să audă, de dragul lui Giles. Pentru Beatrice. Dar după aceea ne vor lăsa în pace.

– Și o să putem pleca. Dis-de-dimineață. Sau poate chiar la noapte.

– Dar... ar trebui să stăm cu Giles încă o zi sau două. Arată groaznic, sărmanul, e complet distrus.

– Îl are pe Roger.

Am rămas tăcuți o vreme. Roger. Cuvintele erau inutile.

– Are o mulțime de prieteni. Amîndoi aveau. Prezența noastră nu l-ar ajuta cu nimic.

Nu i-am răspuns, n-am insistat, nu încă, nu îndrăzneam să-i spun că vroiam să rămînem, nu pentru Giles sau Roger, ci pentru că eram din nou, acasă, după atîta timp și mă simțeam eliberată, renăscînd, aproape bolnavă de fericire la vederea colinelor, a copacilor, a cerului și a luminii de toamnă, chiar și a stolurilor negre de ciori. În același timp, însă, mă simțeam vinovată față de Maxim, mi se părea că-l trădez, ca soție ar fi trebuit să fiu solidară cu el, așa că am făcut un gest mărunt și patetic, a cărui semnificație doar eu o puteam înțelege: mi-am întors privirea de la geamul mașinii, refuzînd în mod conștient să mai privesc peisajul pe care-l iubeam și mi-am ațintit-o asupra chipului palid și suferind al lui Maxim, apoi am privit mîinile noastre încleștate și haina neagră a șoferului.

Mașina încetinise, ajunsesem lîngă casă și l-am văzut pe Roger ajutîndu-și tatăl să coboare din cealaltă mașină.

Maxim a spus:

– Nu pot. Nu mă simt în stare să le înfrunt privirile și cuvintele. Julyan era acolo, l-ai văzut?

Nu-l văzusem.

– Era acolo. Ca și familia Cartwright și Tredint.

– N-are importanță, Maxim. Vorbesc eu cu toți, tu nu trebuie decît să le strîngi mîna. Oricum, se va vorbi doar despre Beatrice. Nimeni nu va pomeni nimic despre trecut.

– Nici nu vor avea nevoie. Li se va citi în ochi totul, mai clar decît dacă ar spune-o cu voce tare.

Mașina s-a oprit și m-am pregătit să cobor. În clipa aceea, cuvintele lui Maxim mi-au răsunat din nou în urechi, iar și iar. Am înghețat, clipa s-a transformat într-o eternitate și auzeam fără încetare aceleași cuvinte. "Li se va citi în ochi totul, mai clar decît dacă ar spune-o cu voce tare." Și o voce mică, plină de răutate, mi-a rostit în minte: "E un criminal. A împușcat-o pe Rebecca. El e Maxim de Winter, cel care și-a ucis soția".

– Uite-l și pe Frank. Groaznic.

– Maxim, poți fi sigur că Frank va avea grijă să nu spună nimic. Frank va fi alături de noi. Va înțelege.

– Asta mă sperie cel mai mult.

Maxim a coborît din mașină și s-a îndepărtat. L-am privit traversînd drumul, apoi l-am văzut pe Frank Crawley venind spre el și întinzîndu-i mîna, l-am văzut cum l-a luat pe Maxim de braț, oferindu-i sprijin. Era plin de înțelegere.

Și razele aurii ale soarelui de octombrie ne-au luminat pentru o clipă, ciori negre strîngîndu-se pentru festin.

*

Am fost tratați cu amabilitate. Simțeam amabilitatea celorlalți înfășurîndu-ne ca o pătură, călduroasă, sufocantă. În plus, erau și plini de tact, încercînd să nu se zgîiască la noi. Încercau din răsputeri. Soțiile spuseseră bărbaților înainte de a pleca de acasă: ține minte, dacă cei doi de Winter vor fi acolo – și am auzit că s-ar putea să vină – nu întreba... nu pomeni de... nu te zgîi; așa că n-o făceau, evitîndu-ne, sau dimpotrivă, năpustindu-se spre noi ca să scape mai

repede de obligație, privindu-ne drept în ochi, strîngîndu-ne mîinile, după care se îndreptau imediat spre bufet, unde-și făceau de lucru cu paharele de sherry și de whisky, cu sandviciurile și plăcinta rece, străduindu-se să aibe gura plină, astfel încît să nu fie nevoiți să vorbească.

Nu avea importanță, nu-mi păsa, mă simțeam detașată de ei. Dădeam ocol camerei, servind oaspeții cu delicatese, vorbind despre Beatrice, povestind despre ea, încuviințînd ideea că boala și moartea ei fuseseră îngrozitor de nedrepte și simțindu-i lipsa, tînjind să-i aud replicile pline de vervă și de spirit, care provocau imediat rîsul general, așteptîndu-mă s-o văd intrînd pe ușă în orice clipă.

Toți erau extrem de amabili. Dar cînd mă întorceam cu spatele, simțeam arsura gîndurilor nerostite care pluteau în aer, cînd le întîlneam privirile, citeam în ele întrebări, întrebări, întrebări. Mă apropiam de Maxim cît puteam de des, îi atingeam mîna sau brațul, îmbărbătîndu-l cînd era nevoit să asculte amintirile cuiva despre Beatrice sau trăncăneala interminabilă a altcuiva despre cum fusese aici în timpul războiului. El tăcea, zîmbind slab și își schimba locul o dată la cîteva minute, temîndu-se să stea prea mult cu aceeași persoană, în caz că...

O dată am auzit rostindu-se "Manderley" și cuvîntul a răsunat ca un dangăt de clopot în tăcerea care se lăsase brusc; m-am întors, cuprinsă de panică, aproape scăpînd platoul pe care-l țineam în mînă, conștientă că trebuie să ajung lîngă Maxim, să-l protejez, să împiedic rostirea din nou a cuvîntului. Dar zgomotul vocilor a acoperit curînd sunetul de clopot și cînd am reușit să-l găsesc, Maxim își schimbase iar locul, stînd acum crispat în celălalt capăt al camerei.

La scurt timp după aceea, m-am trezit lîngă ușile de sticlă care dădeau spre grădină și am putut să mă detașez de cei din jur, să le ignor prezența, să privesc în voie copacii și lumina aurie, cafeniul și verdele grădinii și roșul aprins al ilicelor.

– Cred că ai putea să ieși acum în grădină. Ți-ar prinde bine o pauză, nu-i așa?

Frank Crawley, dragul de Frank, săritor ca întotdeauna, sensibil și preocupat de starea mea. Am aruncat rapid o privire în cameră.

– Maxim e bine, a spus Frank. Tocmai l-am lăsat împreună cu Lady Tredint, care-i vorbește încontinuu despre refugiați. Războiul s-a terminat de patru ani, dar o să descoperi curînd că aici a rămas principalul subiect de conversație. Nu sub aspect general, firește, ci probleme de genul "cine n-a declarat toate ouăle făcute de găini, ca să-și păstreze mai multe pentru folosul propriu", chestiuni greu de iertat sau de uitat.

Am început să ne plimbăm prin grădină, îndepărtîndu-ne de casă și am simțit cum îmi dispar încordarea și grijile. Mi-am ridicat fața spre soare.

– Mă tem că nu prea știm ce s-a întîmplat pe aici, am spus eu. Scrisorile s-au rătăcit și n-am aflat decît veștile cele mai proaste, bombardamentele și ce se petrecea în celelalte țări.

M-am oprit.

– Presupun că am fugit și de toate aceste lucruri. Asta cred oamenii, nu-i așa?

– Cred, mi-a răspuns Frank precaut, că oamenii se concentrau asupra propriilor lor probleme.

– Oh, mulțumesc. Apreciez tactul cu care m-ai pus la punct. Vrei să spui că ochii care nu se văd, se uită. Nu eram persoane atît de importante ca să fim bîrfiți în continuare. Lumea ne-a uitat pur și simplu.

Frank a ridicat din umeri, fără să comenteze, din politețe.

– Vezi tu, Maxim și cu mine ne-am pierdut simțul realității. Pe vremuri eram... sau, mai degrabă, Manderley era în centrul atenției, știi bine, toți vorbeau despre noi... dar viața a mers înainte, nu-i așa? Lumea a avut și alte probleme, mult mai importante. Noi nu mai contăm acum.

– Dar lumea vă ține minte, firește... numai că...

– Nu e nici o dramă, Frank, nu trebuie să-ți pară rău... Numai Dumnezeu știe cît am dorit ca Maxim și cu mine să intrăm în uitare, să devenim doar niște amintiri nesemnificative. O știi prea bine.

– Știu.

Am ajuns în livadă, de unde puteam vedea casa albă, solidă și caii păscînd pe pajiște.

– Sărmanii, am spus eu, văzîndu-i cum își înalță capetele și ne privesc. Hai să le ducem niște mere.

Am cules cîteva fructe căzute în iarbă și ne-am îndreptat spre țarc, iar caii au venit în trap spre noi, cu pielea lucioasă și coamele bogate, un murg și-un șarg.

– Cine o să-i mai călărească acum? Giles? Roger? Nu știu ce s-a mai schimbat pe aici – și nici ce schimbări vor mai fi.

– Nici eu nu știu prea multe. În ultimii ani, n-am ținut legătura cu ei decît sporadic.

Știam că Frank se stabilise în Scoția, unde administra un domeniu uriaș, știam, de asemenea, că se căsătorise și făcuse doi copii, amîndoi băieți, imediat după terminarea războiului și am știut acum, privindu-l, că era un om fericit, așezat la casa lui și complet detașat de trecut; am simțit o strîngere de inimă, fără să știu exact de ce; părere de rău, frustrare? Fusese singurul om

care ținuse la Manderley, aproape la fel de mult ca Maxim și asta ne lega pe toți trei. Acum simțeam însă că Frank, ca și Beatrice, deși în alt chip, ieșise din viața noastră.

Am rămas lîngă țarc, hrănind caii cu mere din palmă, privindu-i cum le apucă delicat, cu buzele răsfrînte peste dinți. Am mîngîiat botul cald și catifelat al șargului și am spus:

– Frank, nici nu-ți poți închipui cît de mult îmi doresc să rămînem în Anglia. Mi-a fost cumplit de dor de țară și n-am putut niciodată să-i spun lui Maxim – cum aș fi putut? Nu eram sigură ce vom simți la întoarcere. Dar nu din cauza a ceea ce ar putea sau nu să creadă lumea despre noi, sau a ceea ce și-ar mai aminti cineva. Nu asta e problema.

– Înțeleg.

– E vorba despre aceste locuri – colinele... cerul... cîmpia. Știu că și Maxim simte același lucru. Sînt absolut sigură, doar că nu are curajul să o recunoască. I-a fost la fel de dor de casă ca și mie, doar că el...

Vocea mi s-a stins. Auzeam rumegatul cailor și undeva, departe, cîntecul unei ciocîrlii înălțîndu-se în cerul senin. Cuvîntul Manderley plutea nerostit între noi, încărcat de electricitate, cu tot ce fusese și însemnase pentru noi.

– Mă simt atît de neloială, am spus eu într-un tîrziu. Nu e bine ce fac vorbind în felul ăsta.

– Nu mi se pare, a spus Frank încet. Și-a scos pipa din buzunar și a început să o umple cu tutun dintr-o pungă de piele, aceeași pe care o folosea cînd îl cunoscusem iar la vederea ei mi-am reamintit o scenă asemănătoare, cînd îmi descărcasem sufletul în fața lui și Frank îmi risipise îndoielile și neliniștea, cu blîndețe și solicitudine.

–E firesc să fie așa. Ești englezoaică până în străfundul sufletului. Aici te simți acasă, deși ai petrecut atîția ani în străinătate. Așa cum spuneai, și Maxim simte același lucru și sînt convins că e conștient de asta.

– Am putea să ne întoarcem acasă definitiv? Ar exista... Am șovăit, alegîndu-mi cuvintele. Spune-mi, ar exista ceva care să ne împiedice?

Frank a tras din pipă de cîteva ori, în tăcere. Primele volute de fum albăstrui au început să se încolăcească în aerul limpede. Le-am urmărit cu privirea, simțind cum îmi bate inima și am continuat să mîngîi șarul, pînă cînd calul, încîntat de atîta atenție, după cine știe cît timp de singurătate, a lovit ușor cu copita în pămînt și mi-a apăsat puternic palma cu botul.

– Vrei să spui... în legătură cu ce s-a întîmplat?

– Da.

M-am înfiorat, simțind cum amintirea anchetei și a verdictului își face loc între noi și rămîne plutind în aer, ca și Manderley, un cuvînt nerostit.

– Nu văd ce-ar putea să vă împiedice să vă întoarceți, dacă vreți amîndoi asta, a spus Frank, în cele din urmă.

Inima mi s-a zbătut o clipă în piept, gata să-l spargă, apoi s-a oprit și a început din nou să bată.

Am întrebat:

– Frank, tu te-ai întors acolo?

El m-a privit în ochi și a rostit cu grijă:

– Da, m-am întors. A trebuit să o fac.

Mi-am ținut respirația o clipă, dar Frank m-a luat de braț și a început să mă conducă înapoi spre casă, departe de cai și de livadă.

– S-a sfîrșit, a spus el.

Nu i-am răspuns, dar fantomele trecutului ne urmăreau prin iarbă, reînviate de prezența noastră.

Oamenii nu mai existau, nu la ei mă gîndisem. Rebecca era moartă și spectrul ei nu mă mai putea bîntui în această dimineață luminoasă de octombrie. Rămînea doar prezența casei, a grădinii, a colinei care cobora spre faleză, a plajei și a mării. Și, în secret și în tăcere, sufletul meu a întîmpinat-o cu bucurie.

*

Maxim trecea printr-un moment greu, îmi puteam da seama după felul în care ochii i se adînciseră în orbite, după expresia de suferință care i se întipărise pe chip. Dar nu Frank Crawley era cauza, căci amîndoi ne simțeam în largul nostru cu el, era o destindere să-l ascultăm vorbind despre Invernesshire, despre munți, lacuri, cerbi, despre frumusețea naturii sălbatice pe care ajunsese să o îndrăgească, despre Janet, soția lui și cei doi băieți ai lor. Ne-a arătat cîteva fotografii și acum trăiam doar în prezent, fără umbre ale trecutului care să ne tulbure – cu excepția uneia singure, diferită de celelalte, pe care încercam să n-o recunosc. Dar, în timp ce priveam fotografiile celor doi băieți, Hamish și Fergus, și-l ascultam pe Frank vorbind despre ei, am simțit același pustiu în suflet, urmat însă imediat de o speranță nebunească. Nu mai vorbeam, acum, despre posibilitatea de a avea copii. Vorbisem despre asta, cu multă vreme în urmă, dar atunci aveam tot viitorul în fața noastră și aveam ce lăsa moștenire urmașilor: exista Manderley. Nici măcar nu eram sigură că Maxim și-ar mai fi dorit copii acum, căci exilul păruse incompatibil cu prezența lor. Dar dacă ne întorceam acasă...

Am ridicat ochii și am întîlnit privirea bătrînului colonel Julyan. Un strat de gheață s-a așternut atunci

peste toate speranțele mele, peste planurile de viitor care de abia începuseră să prindă contur.

Rămăseserăm doar cîțiva, Giles, Roger, Maxim și cu mine, o rudă vîrstnică, Julyan și fiica lui. Soția colonelului murise și fata, veselă și durdulie, venise să locuiască în casa părintească, dedicîndu-se, aparent fericită, îngrijirii tatălui ei. Am vorbit un timp despre Europa, despre țările pe care le vizitasem și despre locul în care ne stabilisem. Apoi Julyan a spus: "Îmi aduc aminte că v-am recomandat să mergeți în Elveția, atunci, după toată povestea de la Londra". Cuvintele lui au căzut ca o sabie între noi și s-a lăsat o tăcere adîncă. Frank i-a aruncat o privire rapidă lui Maxim și și-a dres glasul. Dar Julyan a continuat, complet inconștient de atmosfera pe care o crease, neatent la cuvintele care-i ieșeau din gură.

– Mă gîndeam la o vacanță, firește, pînă se mai linișteau lucrurile și se stingeau zvonurile. Dar a urmat incendiul acela teribil de la Manderley și apoi, bineînțeles, războiul. Nici nu-ți dai seama cum zboară timpul. Dar cine s-ar fi așteptat să plecați definitiv și să lipsiți, cît a trecut oare? Zece ani, mai mult? Trebuie să fi trecut zece ani.

Apoi, în timp ce noi rămăseserăm împietriți de groază, incapabili să mai scoatem o vorbă, colonelul a încercat să se ridice, sprijinindu-se în cîrje, dar una dintre ele i-a alunecat pe jos și el a așteptat pînă ce Frank a ridicat-o și, fiindcă nimeni nu înțelegea ce intenții are, nimeni nu l-a oprit. Doar fiica lui i-a pus o mînă pe braț, în timp ce el își ridica paharul, începînd din nou să vorbească.

– Tată, nu crezi că...

Dar el i-a dat mîna la o parte și fata a amuțit, aruncîndu-mi o privire disperată.

Julyan și-a dres vocea:

– Trebuie spuse cîteva lucruri, cred eu. În pofida tristei ocazii care ne-a strîns laolaltă... Ne-a privit, întîi pe Maxim, apoi pe mine.

– Lumea v-a simțit lipsa, ăsta-i adevărul. Eu am venit des pe aici – Giles poate să confirme – și am stat în camera asta, vorbind despre voi.

A tăcut o clipă. M-am uitat la Giles, care privea fix masa din fața lui, aplecat ușor spre ea, cu fața în flăcări, apoi la Roger și iute, în altă parte.

– Eu sînt cel care trebuie să o spună: trecutul e mort și îngropat...

M-am foit pe scaun, neîndrăznind să mă uit la Maxim. Bătrînul nebun părea să nu-și dea seama ce spune.

¬... nu mai contează acum. Să-l lăsăm așa.

Colonelul s-a sprijinit în cîrje, clătinîndu-se. Pendula din hol a bătut ora trei.

– Vreau să spun doar că îmi pare al naibii de bine să vă văd și... bine ați venit acasă. Julyan și-a ridicat paharul într-un toast, după care încet, cu solemnitate, a băut în cinstea noastră, de unul singur.

Pentru o clipă, am simțit nevoia să fac ceva, orice, să țip, să plîng, să leșin sau să mă ridic și să o iau la fugă. Mă simțeam bolnavă de rușine și eram îngrijorată pentru Maxim, pentru ceea ce simțea și ar fi putut să facă. Chiar și Frank împietrise, incapabil să spună ceva sau să ne vină în ajutor în vreun fel.

Dar, spre surprinderea mea, Maxim a rămas calm și stăpîn pe sine. Cu ochii ațintiți asupra lui Julyan, a ridicat paharul.

– Mulțumesc, a spus el încet.

Atît și nimic mai mult, dar dintr-o dată am putut respira din nou, deși simțeam fața crispată. Dar totul era

în ordine, nu se întîmplase nici o nenorocire, stăteam în continuare la masă, în ziua înmormîntării Beatricei și trecutul nu mai avea nici o putere asupra noastră.

*

În cele din urmă au plecat, durînd o veșnicie pînă cînd fiica lui Julyan a reușit să-și scoată tatăl din casă, căci bătrînul a insistat să meargă fără ajutor. Îmi făcea rău să-l văd clătinîndu-se în cîrje pe pietrișul aleii, dar a ajuns cu bine în stradă și a fost instalat în mașină.

Dar au plecat și mai rămăsese doar o oră pînă la sosirea mașinii care urma să-l ducă pe Frank la gară, de unde trebuia să ia trenul spre Londra și, de acolo, expresul de noapte spre Scoția.

Lumina după-amiezii se așternea încet pe cîmpie, colorînd în galben frunzele copacilor și merele căzute în iarbă. Era destul de cald și îmi doream să ies din casă, pentru a nu pierde nici o clipă din vremea aceea splendidă, după ce lipsisem atîta timp din locurile acestea. Nu puteam suporta ideea de a rămîne în casă, ascultînd bătăile pendulei, scîrțîitul treptelor, tropăitul cîinilor care intrau și ieșeau din toate camerele, căutîndu-o pe Beatrice și suspinele adînci ale lui Giles, dar Maxim nu vroia să iasă, pielea lui căpătase o nuanță cenușie, de încordare și de oboseală.

– Cred că o să mă întind puțin, poate voi reuși să și dorm, mi-a spus. Și apoi va trebui să mai rezist doar pînă seara.

Nu i-am răspuns. Stăteam în hol și dinspre ușile deschise spre grădină venea mirosul merelor. Undeva în umbră, Frank Crawley aștepta, ca întotdeauna plin de

tact, ocazia de a se face util, obicei care o irita teribil pe Beatrice. "Ce om plicticos", îmi spusese ea în prima mea zi la Manderley, "n-are nimic interesant de spus". Firește că greșea pierzîndu-și răbdarea în fața lipsei lui de spirit, greșea subapreciindu-l și m-am întrebat dacă reușise pînă la urmă să-l înțeleagă și să-l descopere la justa lui valoare.

– Fă o plimbare, mi-a spus Maxim, știu că asta îți dorești. Du-te cît mai poți să o faci.

Privindu-l, mi-am dat seama că știa ce e în sufletul meu, știa cît îmi fusese de dor, deși încercasem din răsputeri să-i ascund ce simțisem, în tot acest timp. Mi-a zîmbit, un zîmbet slab, obosit și m-a sărutat ușor pe frunte.

– Hai, du-te acum, mi-a spus și s-a îndreptat spre scară fără să mă privească.

Am ieșit.

Capitolul 4

Cu o noapte înainte, mă trezisem din cauza agitației provocate de călătorie și de șocul sosirii noastre aici.

Acum, însă, mă trezise un zgomot, smulgîndu-mă dintr-un somn adînc și fără vise și, timp de cîteva secunde, ridicîndu-mă în capul oaselor, m-am crezut din nou în camera noastră de hotel, dezorientată de faptul că fereastra nu părea să mai fie în același loc.

Maxim nu se mișcase, amîndoi eram epuizați psihic de tensiunea evenimentelor și mă simțeam stoarsă de puteri. Ce mă trezise? Nimic. Era o liniște perfectă și un întuneric deplin, căci era o noapte fără lună.

Atunci am auzit din nou zgomotul care mă trezise, un zgomot ciudat, înăbușit, pe care nu reușeam să-l identific – putea fi un om, dar putea fi și un animal.

M-am întins din nou în pat, dar cînd mi-am rezemat capul pe pernă, zgomotul a răsunat mai puternic și parcă mai aproape decît prima dată, părînd să vină dinspre podea sau pereți, așa că, în cele din urmă, m-am ridicat și m-am îndreptat spre ușă.

Ajunsă pe coridor, m-am gîndit că ar putea fi unul dintre cîini, agitat din cauza absenței stăpînei și a schimbărilor din casă, care se învîrte pe undeva scheunînd. Dar mi-am adus aminte că toți cîinii fuseseră închiși peste noapte în bucătăria de la parter. Zgomotul venea dintr-un dormitor.

Și de-abia atunci mi-am dat seama că ceea ce auzem era plînsul cuiva, străbătut de suspine și de gemete, plînsul unui bărbat.

Nu vroiam să-l văd, mi-era și milă și silă în același timp, vroiam doar să mă întorc cît mai repede în pat și să-mi astup urechile, să-mi ascund capul sub pernă ca să nu-l mai aud, să nu las sentimentele de mult îngropate să mă copleșească.

Dar m-am simțit vinovată că mă gîndesc numai la mine într-o astfel de clipă și din vinovăție s-a născut impulsul firesc de a consola și ajuta pe cel aflat în suferință, așa că am început să bîjbîi de-a lungul pereților, simțind sub tălpile goale asprimea covorului vechi și uzat așternut pe podea – căci Giles și Beatrice lăsaseră casa la fel cum o găsiseră cu treizeci și ceva de ani din urmă, cînd veniseră să locuiască aici, fără să repare sau să înlocuiască ceva, probabil chiar fără să observe dacă obiectele se uzau sau nu, preferînd să-și petreacă timpul în aer liber și rezervîndu-și atenția cailor, cîinilor, grădinii și prietenilor. De aceea îi și îndrăgisem atît de mult, căci mă simțisem bine aici, în rarele ocazii în care îi vizitasem, spre deosebire de ceea ce trăiam la Manderley, care mă înspăimînta cu grandoarea și formalismul, lucruri cu care nu mă putusem obișnui de fel.

Ajunsă la capătul coridorului, m-am oprit în fața ușii de la dormitorul lor, de unde răzbăteau suspinele, foarte puternice acum.

Am șovăit, încercînd să-mi compun o expresie calmă și urîndu-mă pentru asta.

Am intrat în cameră.

– Giles...

N-a ridicat capul, nu părea conștient de prezența mea, așa că am tușit, am mișcat clanța cu zgomot și am încercat din nou.

– Giles – te-am auzit – nu pot suporta să te știu așa. Pot să te ajut cu ceva?

Veiozele de pe noptiere erau aprinse și el stătea lîngă demodata măsuță de toaletă a Beatricei. Oglinda triplă îi reflecta gîtul gros ieșind din gulerul halatului de casă bleumarin. Ușile dulapului erau deschise, ca și sertarele comodei și camera era plină de lucrurile ei, împrăștiate peste tot, pe jos, pe pat, pe scaun; fustele de tweed, pantalonii de lînă, o rochie purpurie, un pardesiu cafeniu, o haină din păr de cămilă, eșarfe, lenjerie și etola cu capul de vulpe, cu o licărire sinistră în ochii mici de sticlă.

Giles își îngropase fața într-o eșarfă de satin de culoarea piersicii, pe care îmi aminteam că o văzusem o dată la gîtul Beatricei, cu mulți ani în urmă. Am rămas în prag, privindu-l prostește, neștiind ce să fac sau să spun mai departe.

După un timp, Giles și-a ridicat capul, fără să tresară sau să pară surprins că mă vede. Avea ochii umflați și înroșiți de plîns, iar lacrimile îi șiroiau pe obrajii țepoși. Disperarea care i se citea pe față era o disperare neputincioasă, plină de o durere adîncă.

Fără să spună un cuvînt, a rămas o vreme cu privirea ațintită asupra mea, ca un copil, apoi un nou val de suspine i-a scuturat trupul masiv și Giles s-a lăsat în voia lor, îngropîndu-și iar fața în eșarfă, ștergîndu-și

ochii cu ea și trăgînd zgomotos aer în piept, asemenea unui om care se îneacă. Era groaznic de privit și mă făcea să mă simt foarte prost, căci durerea lui nestăvilită mi se părea respingătoare. Eram obișnuită cu Maxim, de fapt nici nu cunoscusem vreun alt bărbat și Maxim nu plîngea niciodată. Cred că ultima dată cînd i se întîmplase să plîngă fusese în copilărie, la trei sau patru ani, din cîte îmi povestise. Cînd era îndurerat, chipul i se crispa și devenea livid, ochii i se scufundau în orbite, sau, alteori, se întuneca la față, dar își păstra stăpînirea de sine. Nici nu îndrăzneam să-mi imaginez cum ar fi recționat văzîndu-l pe Giles acum.

În cele din urmă am închis ușa și m-am apropiat de el, m-am așezat pe marginea patului și l-am privit în tăcere, nefericită, cum plînge. După o vreme, am simțit că se rupe ceva în mine, toată răceala pe care o simțisem pînă atunci a dispărut și dintr-o dată mi s-a părut firesc faptul că Giles își dă frîu liber sentimentelor, așa cum firesc mi s-a părut și să rămîn lîngă el, încercînd să-i alin puțin durerea. "Ce-o să mă fac?" a zis el la un moment dat și apoi a repetat, ridicîndu-și ochii spre mine, dar vorbind pentru sine fără să ceară vreun răspuns. "Ce-o să mă fac fără ea? Ea a fost toată viața mea timp de 37 de ani. Ți-a spus vreodată cum ne-am cunoscut? Căzusem de pe cal și îmi fracturasem mîna, iar Beatrice m-a ajutat să încalec la loc și m-a dus acasă – a legat calul meu cu o curea sau o eșarfă, ceva de genul ăsta și l-a mînat alături de al ei, deși era un armăsar nărăvaș, l-a făcut să-i mănînce din palmă, ca un ponei. Ar fi trebuit să mă simt prost – sînt sigur că arătam ca un prost în acel moment, dar nici nu mi-a păsat, atît de mare i-a fost influența asupra mea încă de pe atunci... încă de pe atunci mă puteam bizui pe ea. Ea era șeful, se ocupa de

toate, știi bine, eu n-aveam nici un cuvînt de zis și nici n-aș fi avut vreodată, dar nu mă deranja... și Bea a reușit să mă pună din nou pe picioare, iar de atunci încoace n-a fost om pe pămînt mai fericit decît mine – e foarte greu de explicat.

Acum mă privea fix, încercînd să-mi deslușească expresia feței, căutînd, parcă, un semn de aprobare, sau poate consolarea, nu știu. Semăna cu un cocker bătrîn, cu ochi lăcrimoși.

– Știu, am spus eu. Am văzut ce fericiți erați împreună, cît de bine vă potriveați. Era evident pentru toată lumea.

– Era? Fața i se luminase brusc și mă privea acum cu o atenție patetică.

– Bineînțeles, am zis eu prostește, bineînțeles că era evident.

– Toată lumea o iubea și o admira, deși avea limba ascuțită, nu-și făcuse nici un dușman – spunea oricui în față tot ce gîndea, fără ascunzișuri și cu asta lucrurile erau încheiate, iertate și uitate. Avea atît de mulți prieteni, toți oamenii aceia care au venit la înmormîntare, i-ai văzut, nu-i așa?

– Da, Giles, i-am văzut, am fost foarte impresionată – trebuie să te fi simțit mai consolat...

– Consolat? Și-a rotit ochii prin cameră, cu o disperare bruscă, de parcă pentru o clipă n-ar mai fi știut unde se află, apoi și-a întors privirea spre mine, cu aceeași expresie stupefiată.

– Consolat, a repetat el mohorît.

– Da, consolat că atîta lume care ținuse la Beatrice a venit astăzi la înmormîntare.

– Nu m-a consolat deloc, a rostit el simplu, cu tonul cuiva care explică un lucru unui copil tîmpit.

Înțelegi, Beatrice e moartă și eu n-am fost lîngă ea cînd a murit. Era la spital, nici măcar nu era acasă. Am abandonat-o, n-am fost alături de ea. Ea a fost întotdeauna alături de mine, întotdeauna.

– Nu trebuie să te învinovățești, Giles, așa a fost să fie, am spus eu inutil.

Vorbe, vorbe fără rost, fără înțeles, vorbe inutile.

– Dar a mea e vina.

Nu l-am mai contrazis, am rămas tăcută. N-avea nici un rost, nu mai era nimic de spus.

– Ea a murit și eu nu știu ce-o să mă fac, înțelegi? Fără Beatrice, eu nu însemn nimic, n-am însemnat niciodată, nu știu ce să fac. Ce să fac? Fără ea nu pot să trăiesc, fără ea nu mai exist.

Ochii i s-au umplut de lacrimi și Giles a început să plîngă în hohote nestăpînite, ca un copil. M-am apropiat de el și mi-am trecut brațul pe după umerii lui, încercînd să-l consolez. Și văzîndu-l cum plînge cu sughițuri, bătrîn, gras, singur și neajutorat, m-a podidit și pe mine plînsul. Am plîns împreună cu el și pentru el, pentru Beatrice, pentru alte dureri și tristeți, iar cînd lacrimile ne-au secat, într-un tîrziu, am rămas lîngă el, încercînd să-i ofer puțină alinare prin simpla mea prezență.

După un timp, Giles a început din nou să vorbească, fără să se mai poată opri, amintindu-și de anii petrecuți împreună, de momentele fericite, povestindu-mi secretele familiei și micile lor glume, desfășurînd în fața mea tabloul întregii lor vieți; l-am ascultat vorbind despre nunta lor, despre momentul în care cumpăraseră casa, despre nașterea lui Roger, despre copilăria și adolescența lui, despre vecinii și prietenii lor și despre cai, cîini, petreceri, picnicuri, călătorii la Londra, Crăciunuri și zile de naștere. Ascultîndu-l, am

realizat că Maxim abia dacă fusese pomenit o dată, ca și Manderley sau orice altceva legat de acest aspect al vieții lui și asta nu pentru că ar fi dat dovadă de tact – căci era acum mult prea adîncit în trecut pentru a se mai gîndi măcar la așa ceva, prea puțin conștient de prezența mea sau de ceea ce însemna ea – ci pentru că, aparent, Manderley și viața petrecută de Beatrice acolo, împreună cu familia ei, nu reprezentaseră nimic sau aproape nimic pentru el.

Mi-am amintit de ziua în care îi cunoscusem pe Beatrice și Giles, la Manderley, în vara aceea fierbinte – parcă trecuse o veșnicie de atunci, sau se întîmplase într-o altă viață – cînd eu eram aproape încă un copil și cînd îl priveam pe Giles, întins pe spate în iarbă, după prînz, sforăind zgomotos, întrebîndu-mă cu mirare ce găsise Beatrice la el, căci mi se părea absurd ca ea să-l fi iubit vreodată pe omul acesta gras și neatrăgător, de vîrstă mijlocie. Ce copilăroasă eram – ce naivă, ce proastă și neștiutoare – crezînd că oamenii trebuie să fie neapărat frumoși, deștepți, rafinați și plini de farmec, așa cum era Maxim, pentru a putea fi iubiți și a fi fericiți în căsnicie. Îmi e rușine acum de cîte ori mă gîndesc la ignoranța mea de atunci. Nu cunoscusem decît prima dragoste, pasionată și oarbă, o dragoste de școlăriță. Nu știam nimic despre dragostea care vine o dată cu timpul, cu vîrsta și cu viața în comun și nici despre dragostea care rezistă suferinței, durerii și necazurilor sau despre lucrurile care o pot înfrînge sau întări.

*

În noaptea aceea m-am simțit ciudat de bătrînă, infinit mai bătrînă decît bietul Giles, mai puternică, mai

experimentată, mai înțeleaptă. Îmi era foarte milă de el; știam că își va reveni pînă la urmă, resemnîndu-se și acceptînd realitatea, dar mai știam și că nimic nu va mai fi la fel ca înainte, că partea cea mai frumoasă a vieții lui trecuse pentru totdeauna, acum cînd Beatrice murise și Roger fusese mutilat și desfigurat în accidentul de avion. Dar, la fel de bine, se putea întîmpla ca infirmitatea lui Roger să-l silească să rămînă acasă lîngă tatăl lui pentru totdeauna, oferindu-i astfel lui Giles un motiv suficient pentru a continua să trăiască și, eventual, pentru a ajunge chiar să se bucure de viață. Orice era posibil. Giles nu pomenise deloc despre Roger, în noaptea aceea nu se gîndea decît la Beatrice.

Nu știu cîtă vreme am stat așa, unul lîngă altul, eu plîngînd uneori, Giles plîngînd tot timpul, fără reținere, chiar și în timp ce vorbea – lucru care, deși mă stingherise la început, mă făcuse în cele din urmă să-l respect, datorită devotamentului pe care-l arăta Beatricei și faptului că mă considera suficient de apropiată pentru a putea să plîngă astfel, de față cu mine.

În două rînduri l-am întrebat dacă nu vrea să-i aduc un ceai sau un coniac, dar a refuzat, așa că am continuat să stăm printre hainele Beatricei, în dormitorul care devenea tot mai friguros, pe măsură ce noaptea înainta.

Într-un tîrziu, Giles a tresărit și a privit în jur cu o expresie de uimire, ca și cum ar fi ieșit dintr-o transă și n-ar fi înțeles ce căutam acolo, a găsit undeva o batistă și și-a suflat nasul cu zgomot.

– Îmi pare rău, a spus. Îmi pare rău, dar am simțit nevoia să vin aici, înțelegi?

– Sigur că da, Giles. E în regulă.

M-am ridicat și am spus prostește:

– Și eu am ținut foarte mult la Beatrice, știi bine.

– Toată lumea ținea la ea. Toată lumea. Toți prietenii, toate cunoștințele...

Și-a șters ochii și a continuat, ridicîndu-și privirea:

– N-a avut nici un dușman pe lumea asta, să știi. Doar Rebecca...

L-am privit fix, căci nu mă așteptasem să mai aud vreodată acest nume, care acum suna ciudat, de parcă ar fi fost un cuvînt dintr-o altă limbă – Rebecca. Un cuvînt dintr-o altă viață. Nu-l rosteam niciodată și nu cred ca vreunul dintre noi să-l mai fi pronunțat după noaptea aceea cumplită.

Pentru cîteva clipe, am avut senzația că o fiară pe care o crezusem moartă de mult se mișcă prin cameră, mîrîind și m-a cuprins teama, dar apoi am perceput liniștea care se lăsase și frica a rămas doar ca un ecou, ca amintirea unei dureri trecute, pe care n-o mai simți, dar știi că ai simțit-o cîndva.

– Îmi pare rău, a repetat Giles, îmi pare rău. Dar n-am putut să-mi dau seama dacă-i părea rău că menționase numele Rebeccăi sau pentru că mă ținuse trează cu durerea lui.

– Giles, cred că ar fi bine să mă duc la culcare. Sînt cumplit de obosită și Maxim ar putea să se trezească și să se întrebe unde sînt.

– Da, firește, du-te. Dumnezeule, e ora patru și jumătate. Iartă-mă, îmi pare rău...

– Nu face nimic, n-are de ce să-ți pară rău. Zău că nu.

Cînd am ajuns la ușă, i-am auzit vocea:

– Aș vrea să vă întoarceți acasă acum.

Am șovăit.

– Bătrînul Julyan avea dreptate și Beatrice spunea la fel. Ce prostie să stea în străinătate atîta vreme, cînd nu e nevoie, zicea ea.

– Dar a trebuit – trebuie – Giles, nu cred că Maxim ar fi suportat să ne întoarcem, cînd – çînd Manderley nu mai exista și oh, totul...

– Ați putea să cumpărați altă casă – să veniți aici, e destul loc, dar nu, n-ați accepta asta. Aș fi vrut ca Beatrice să-l mai fi văzut o dată pe Maxim – nu prea era ea omul care să vorbească despre ce simte, dar îi ducea dorul, știam asta. Ar fi trebuit să-l mai vadă o dată înainte de a muri.

– Da, am spus eu. Așa este. Îmi pare foarte rău.

Giles privea țintă eșarfa de satin pe care o mai ținea încă în mînă. Am spus:

– Giles, o să vin dimineața să te ajut să strîngi lucrurile astea – lasă-le acum. Cred că ar trebui să încerci să dormi puțin.

M-a privit cu o expresie rătăcită, apoi și-a coborît din nou ochii spre eșarfă.

– Ea nu era genul care să poarte mătăsuri și satin, prefera lucrurile mai practice, a spus el, fixînd cu privirea țesătura lucioasă. Pobabil că o avea de la Rebecca.

În acel moment mi-a apărut în fața ochilor imaginea Rebeccăi, atît de clară și de vie de parcă ar fi fost reală, deși n-o văzusem niciodată, stînd în capul scărilor la Manderley. Înaltă, suplă, brunetă, spectaculos de frumoasă, cu un zîmbet sardonic pe buze, mă fixa cu o privire batjocoritoare și amuzată, purtînd la gît eșarfa de satin de culoarea piersicii care zăcea acum, mototolită, în mîna butucănoasă a lui Giles.

Am ieșit în fugă din cameră și am continuat să fug pe coridor, împiedicîndu-mă și lovindu-mă cu umărul de perete, pînă la camera noastră și am năvălit înăuntru, scuturată de fiori reci, înfricoșată de fantoma care mă

urmărea din nou, deși o crezusem uitată definitiv. Dar în cameră pătrundeau deja primele raze subțiri de soare, strecurîndu-se printre draperiile uzate de bumbac și în lumina lor am văzut că Maxim dormea adînc, ghemuit în aceeași poziție ca atunci cînd ieșisem, nu se mișcase deloc și m-am oprit brusc. Apoi am închis ușa cu o infinită precauție, căci nu trebuia cu nici un chip să-l trezesc, nu puteam să-i spun nimic. Era problema mea, eu eram cea care trebuia să alunge fantomele, să învingă dragonul, de una singură. Maxim nu trebuia tulburat, Maxim nu trebuia să afle niciodată.

Nu m-am culcat. M-am așezat pe bancheta de lîngă fereastră și am privit prin despărțitura draperiilor grădina, livada și țarcul cailor, colorîndu-se ușor în lumina cenușie a zorilor și priveliștea lor m-a umplut din nou de nostalgie. Frica îmi dispăruse, dar m-a cuprins mînia față de amintiri, față de mine însămi, față de trecut și de puterea lui de a-mi strica bucuria acestei clipe și mai ales, față de ea, pentru că ceea ce ne făcuse nu mai putea fi desfăcut, pentru că ne influența viața și acum, după atîția ani, la fel de puternică în moarte cum fusese și în viață. Rebecca.

Dar cînd lumina a crescut în intensitate și copacii, tufele, caii, au căpătat forme și contururi distincte și s-au îmbrăcat în ceața mătăsoasă și trandafirie a zorilor, o bucurie stranie și-a făcut loc în sufletul meu, spre slava acestei noi dimineți de acasă, din Anglia, a vieții care mă aștepta, atît de puternică, încît am simțit nevoia să deschid fereastra și să strig spre cîmpie, spre mormîntul sumbru care o adăpostea: Trăiesc! Trăiesc, mă auzi? Și el trăiește și sîntem împreună. Iar tu ai murit și nu ne mai poți atinge. Ai murit, Rebecca.

Capitolul 5

Am luat micul dejun singuri, în sufragerie. Giles dormea și îl văzusem pe Roger, în timp ce mă îmbrăcam, îndreptîndu-se spre țarcul cailor, cu mersul lui greoi și apăsat; văzut din spate, semăna foarte bine cu tatăl lui, cu același gît gros înfundat între umerii lați, era un om obișnuit, agreabil, de treizeci de ani, cu mintea plină de cai și de cîini. Nu-l cunoșteam prea bine, de-abia dacă-l întîlnisem de cîteva ori.

Dar știam că era pilot și că luptase în război; cîștigase o decorație pentru curajul lui și avionul pe care-l pilota fusese doborît în aer. Roger fusese ars cumplit în accident, așa că dacă s-ar fi întors spre mine, n-aș fi văzut fața rotundă și juvenilă pe care o cunoscusem, ci o mască hidoasă de piele lucioasă, subțire și întinsă, cu pete albe și roșii, cu ochii îngustați ca două fente între pleoapele fără gene, care mă făcea să tresar de fiecare dată cînd îl întîlneam, deși încercam să nu-mi întorc ochii, în altă parte imediat, să nu-i arăt repulsia instinctivă pe care o simțeam. Nu-mi puteam

nici măcar imagina cum trebuie să-i fi fost restul corpului și nici nu vroiam să încerc.

Roger fluierase și rămăsese pe loc, așteptînd, iar caii veniseră în trap spre el. Imaginea lui așteptînd, un om al cărui viitor fusese iremediabil distrus, m-a urmărit și în timpul mesei. Dar în timp ce îmi beam cafeaua, l-am privit pe Maxim curățîndu-și un măr de coajă și mîinile lui mi-au readus în memorie, ca în fiecare dimineață, imaginea acelui mic dejun luat la Monte Carlo, în timpul căruia îl anunțasem, îndrăgostită nebunește de el, că trebuie să plec cu doamna van Hopper la New York chiar în ziua aceea.

Fiecare detaliu mi se întipărise în minte pe vecie, fiecare vorbă și gest, fiecare obiect de îmbrăcăminte, tot ce mîncase și băuse în dimineața aceea, fără putința de a le uita vreodată.

Maxim mi-a aruncat o privire scurtă și, oricare ar fi fost expresia mea, a descifrat-o imediat, percepîndu-mi gîndurile și sentimentele fără nici o greutate, căci nu învățasem nici pînă acum să mi le ascund; orice speranță și teamă, orice nuanță a vreunei emoții pasagere mi se citesc pe față la fel de limpede ca pe chipul unui copil. În privința asta, nu sînt deloc femeie și cred că Maxim nici n-ar vrea să fiu.

*

Acum, în sufrageria încărcată de mobilă demodată de stejar, păstrînd încă răcoarea nopții, căci încălzirea nu funcționa prea bine, și amintirea neplăcută a prînzului de ieri, în timpul căruia bătrînul colonel Julyan se ridicase în picioare pentru a toasta în cinstea întoarcerii noastre,

Maxim a lăsat jos mărul pe care-l curăța de coajă și cuțitul, a întins mîna peste masă și a pus-o peste a mea.

– Oh, fată dragă, vrei atît de mult să mai stăm, nu-i așa? Ți-e teamă că o să mă ridic de la masă, spunîndu-ți să faci bagajele chiar în clipa asta și chemînd mașina să ne ia cît mai repede cu putință.

Te-ai schimbat mult de cînd ne-am întors, știa asta? Arăți altfel, ai o altă privire, o expresie diferită a feței.

M-am înroșit, simțindu-mă vinovată că nu reușisem să-i ascund micul meu secret, bucuria de a fi din nou acasă și teama că el nu mi-o împărtășește, groaza de a fi nevoită să plec prea curînd.

– Ascultă – se ridicase în picioare și stătea lîngă fereastră, iar acum îmi făcea semn să vin lîngă el. M-am apropiat și am privit afară, poarta era deschisă, Roger ieșise cu caii. Nu mă pot întoarce acolo, știi bine.

– Firește că nu – oh, Maxim, nici nu ți-aș cere-o vreodată, ar fi absurd – nici eu n-aș suporta să mă întorc la Manderley.

Deși vorbele mele sunaseră liniștitor și pline de convingere, eram conștientă că mințeam și am simțit iar povara vinovăției în suflet, căci mă gîndeam la Manderley zi și noapte, era o prezență constantă în mintea mea, oricît aș fi încercat s-o ignor. Manderley. Nu era departe. Trebuia doar să traversezi comitatul, ieșind din micul sat de cîmpie, trecînd dincolo de stîncile golașe și coborînd printre dealuri, urmînd cursul rîului pînă la mare. Dar Manderley făcea parte dintr-o altă viață, din trecut, deși îmi era la fel de aproape ca propria mea răsuflare. Era pustiu? Părăsit? Complet ruinat? Reconstruit? Lăsat în paragină? Sau restaurat și plin de o viață nouă? Vroiam să aflu, dar nu îndrăzneam.

Mandelery.

Am șovăit abia perceptibil, căci gîndurile și imaginile mă străfulgeraseră într-o clipă.

– Nu mă gîndeam la... la Manderley, am spus eu și îmi era la fel de greu să-i pronunț numele. L-am simțit pe Maxim încordîndu-se.

– Dar Maxim, e minunat să fii în Anglia. Și tu simți la fel, sînt convinsă. Peisajul – lumina – casele – totul. N-am putea să mai rămînem puțin? Să ne plimbăm prin cîteva locuri – locuri îndepărtate, vreau să spun – în care n-am mai fost... înainte. Locuri noi, unde să nu ne cunoască nimeni. Și după aceea putem pleca, cu amintiri care să ne ajungă pînă... multă vreme. Și în plus, nu cred că e bine să-l lăsăm pe Giles singur acum, ar fi o cruzime din partea noastră.

Îi povestisem, pe scurt, ce se întîmplase azi noapte. Am continuat, pe un ton rugător:

– Să mai rămînem aici doar cîteva zile, ca să-l ajutăm să-și revină și apoi... Frank ne-a invitat în Scoția. N-am putea să mergem acolo? Mi-ar place să o văd – n-am fost niciodată – și să-i cunosc familia – părea atît de fericit, așezat la casa lui, nu-i așa?

Am continuat să spun toate nimicurile care îmi veneau în minte și Maxim m-a lăsat să flecăresc, ca pe vremuri; tensiunea dintre noi dispăruse, iar secretele la care țineam au rămas ascunse. Și ce lipsite de importanță erau, m-am gîndit dintr-o dată, în timp ce mă întorceam în camera noastră, lucruri prea mărunte, Dumnezeu mi-e martor, pentru cît de vinovată mă simțeam.

Am căzut de acord foarte repede; urma să stăm aici cu Giles și cu Roger pînă la sfîrșitul săptămînii, cînd plecam în Scoția, la familia Crawley. Maxim părea mulțumit și am știut că propunerea mea de a nu ne

întoarce să vizităm nici unul dintre locurile familiare, sau legate în vreun fel de familia lui și mai ales, nici unul dintre locurile în care am fi fost recunoscuți, însemnase mult pentru el, liniștindu-i temerile. Nu vroia să vadă nici un loc sau persoană care să-i amintească de trecut și de viața de la Manderley și, cel mai puțin, de Rebecca și de moartea ei.

Acum putea să se acomodeze cu casa surorii lui, mă gîndeam eu și ar putea chiar să-i facă plăcere să hoinărească în jurul ei, pe cîmpii și pe dealuri. Cel puțin așa credeam.

Iar eu – eu eram în al nouălea cer, fericită că mai rămîneam aici cîteva zile și că plecam apoi în Scoția și, cine știe, după aceea – deși aproape că nu îndrăzneam să merg atît de departe cu gîndul, nici măcar în sinea mea – cînd Maxim s-ar mai fi destins și teama i-ar fi dispărut, convingîndu-se de absența oricărei amenințări sau primejdii, am fi putut rămîne aici chiar mai mult timp, explorînd zone liniștite din țară pe care nu le cunoșteam încă, profitînd de ultimele zile aurii de toamnă. N-ar fi fost la fel de bine așa, la fel de odihnitor și de calmant pentru el, ca reîntoarcerea în străinătate? Atîta vreme, firește, cît ne țineam departe de locurile cunoscute – de Manderley.

*

Urcînd scările spre camera noastră, m-am surprins fredonînd un cîntec și mi-am dat seama, cu uimire, că era "On Richmond Hill", pe care nu-l mai azisem de ani de zile. Și totuși acum mi-l aminteam perfect, pînă la ultimul cuvînt.

Nu l-am putut convinge pe Maxim să iasă din casă. Aștepta ca Giles să se trezească, mi-a spus el, căci intenționa să-l întrebe dacă existau probleme de care era necesar să afle sau să se ocupe, în privința situației materiale a Beatricei. Mi-am arătat surprinderea, căci fusesem convinsă că va încerca să evite orice subiect legat de Manderley, dar Maxim a încheiat scurt discuția, refugiindu-se, cu ziarul "The Times" în camera de zi și închizînd ușa în urma lui. Am ieșit în grădină și de acolo am aruncat o privire în cameră. Maxim stătea cu spatele la fereastră, cu ziarul ridicat în dreptul feței și, după atitudinea lui crispată, mi-am dat seama prin ce chinuri trece, nesuportînd să privească nici măcar grădina nepretențioasă și livada modestă a lui Giles, care nu se puteau compara nici pe departe cu grădinile de la Manderley.

O face pentru mine, m-am gîndit atunci. O face din dragoste. Și am simțit, pe lîngă dragostea pe care i-o purtam, o frîntură din vechea mea nesiguranță, din uimirea mea că pot fi iubită de un bărbat și mai ales, de acest bărbat, căci Maxim rămînea, în continuare, un fel de Dumnezeu pentru mine și, în ciuda relației noastre din exil, în care eu încercasem să devin mai puternică, iar el ajunsese mult prea dependent de mine, în adîncul sufletului meu nu credeam că pot fi iubită cu adevărat. Uneori mă surprindeam privindu-mi verigheta de parcă ar fi fost purtată de o mînă străină, ca pe un obiect care nu-mi aparținea și cu care nu avem nimic de-a face și o învîrteam pe deget ore în șir, așa cum mi se întîmplase în tot timpul lunii de miere, petrecută în Italia, ca și cum aș fi vrut să mă conving că e reală, auzind în minte propria-mi voce, atunci, la Monte Carlo: "Nu înțelegi, eu nu sînt genul de persoană cu care să se căsătorească cineva".

Am zîmbit, amintindu-mi scena, în timp ce păşeam prin iarba udă de roua dimineţii, îndreptîndu-mă spre colină şi spre copacii pe care-i întrezăream dincolo de ea, luminaţi de aurul toamnei.

M-am plimbat mai mult de o oră, urmînd cîte o cărare şi apoi abandonînd-o pentru a hoinări peste cîmpuri, dorindu-mi ca Maxim să fi venit cu mine.

Aş fi vrut să vadă şi el locurile acestea, sperînd poate, că le-ar fi îndrăgit atît de mult încît să nu mai poată rezista chemării pămîntului natal. Mi l-am imaginat oprindu-se pe deal, la intrarea în crîng, întorcîndu-se spre mine şi spunîndu-mi: "Acum îmi dau seama cît de mult mi-a lipsit Anglia, ce dor mi-a fost de ea. N-aş suporta să ne mai întoarcem în străinătate, vom rămîne aici şi nu vom mai pleca niciodată, indiferent ce s-ar întîmpla". Iar eu l-aş asigura că totul va fi bine, că trecutul va rămîne îngropat pe vecie şi nimic nu va putea să ne tulbure liniştea. Şi chiar dacă ar face-o, totuşi, atunci i-aş supune: "Maxim, orice problemă ar apărea, o vom înfrunta împreună".

M-am surprins visînd cu ochii deschişi, rostind chiar replici imaginare cu voce tare şi am zîmbit, căci era un vechi obicei de-al meu. Visasem astfel toate visele obişnuite de şcolăriţă, înainte ca realitatea să mă copleşească şi lucrul acesta mi se întîmplase doar rareori în ultimii ani, în care fusesem prea ocupată, căci începusem să mă maturizez, îngrijindu-l şi ocrotindu-l pe Maxim şi fiindu-i singurul prieten, şi apoi tot atunci învăţasem cum să împiedic amintirile să-l copleşească şi să-l distrugă, vulnerabil cum era.

Numai în gîndurile mele cele mai ascunse lăsam frîu liber închipuirilor, făcînd plimbări imaginare pe podişuri, iarna, sau pe covorul de flori sălbatice din

păduri, primăvara; numai așa puteam să aud în minte, oricînd doream, cîntecul ciocîrliilor ziua, lătratul vulpilor noaptea și strigătele necontenite ale pescărușilor.

Iar acum, plimbîndu-mă pe colină, atingînd cu mîna tufele de trandafiri sălbatici și de păducel, îmi lăsam imaginația să zburde, închipuindu-mi că sînt împreună cu Maxim și că umblam așa în fiecare zi, cu cîinii hîrjonindu-se în fața noastră și de ce nu, în definitiv, cu copiii...

Mi-am imaginat că schimbăm păreri, normale, inocente, despre pagubele aduse de grindină, sau despre cît de frumos creștea porumbul, despre secetă și cum s-ar sfîrși ea dacă, măcar o dată, ar ninge de Crăciun; Maxim ar fi mers cu un pas sau doi înaintea mea, așa cum făcea întotdeauna, arătîndu-mi una și alta, oprindu-se să scoată o așchie din laba unuia dintre cîini, întorcîndu-se și zîmbindu-mi ca altădată, liber și fericit. Am fi fost la fel de apropiați, la fel de dependenți unul de altul, ca în toți anii aceștia de exil, doar că relația noastră n-ar mai fi fost atît de tensionată, de claustrofobică, am fi avut și alți prieteni, copii, am fi avut toate avantajele unei relații strînse și deschise totodată, am fi privit lumea în față, fără să ne mai ascundem.

Am continuat să visez, să sper și să-mi fac planuri de viitor, lăsîndu-mă legănată de iluzii amețitoare, pînă cînd am ajuns pe drumul în pantă ce ducea în spatele bisericuței din piatră cenușie, unde se ținuse ieri slujba de înmormîntare. M-am oprit și am privit în jur. Drept în fața mea se afla poarta de intrare a cimitirului și o parte din zidul jos care-l înconjura. De unde eram, puteam să văd mormintele vechi, cu inscripțiile aproape acoperite de iarbă și mușchi și pămîntul proaspăt săpat de pe mormîntul Beatricei, acoperit în întregime de flori strălucitoare.

Am rămas pe loc cîteva clipe, lîngă poartă. Cimitirul era pustiu; o mierlă, văzîndu-mă, a fluierat cîteva note și și-a luat zborul dintr-un copac. Apoi s-a făcut iar liniște și am simțit cum se coboară asupra mea o pace adîncă, amestecată cu tristețe. M-am gîndit la Beatrice, la cît de mult îmi lipsea și mi-am dorit să-i mai pot vorbi despre tot ce se întîmplase, fără amărăciune, doar cu tristețe. Mi-am amintit suspinele lui Giles din noaptea trecută și cît era de vulnerabil, de neajutorat și de bătrîn și m-am întrebat ce-ar fi făcut Beatrice, ce cuvinte ar fi folosit pentru a-l scoate din starea în care se afla.

Privind în urmă, mă văd cît se poate de limpede stînd, în lumina soarelui, atît de caldă pe fața mea, de parcă ar fi fost o zi de vară și nu una de octombrie, căci pot să mă privesc dinafară, ca și cum timpul și spațiul și-ar înceta existența, ca și cum viața mea s-ar compune doar din instantanee fotografice, despărțite de porțiuni cenușii. În clipa aceea eram calmă, liniștită, poate chiar fericită, mă simțeam bine singură și acceptasem ideea că Maxim nu poate încă să mă însoțească, dar eram convinsă că o va face cîndva, dacă nu forțez lucrurile.

Așa că mă bucuram de propria mea tovărășie, de ziua luminoasă de toamnă, de locurile după care tînjisem atîta vreme, iar tristețea provocată de moartea Beatricei era mai mult o melancolie, care nu-mi strica bucuria de a trăi, aici și acum. Pentru prima dată după mult timp, nu mă simțeam nici vinovată, nici rușinată de sentimentele mele ci, dimpotrivă, sigură pe mine și plină de încredere în viață.

Dar m-am gîndit că mi-ar face plăcere să mă duc la mormîntul Beatricei și să mă gîndesc la ea, cu dragoste și recunoștință, așa cum nu putusem să o fac la înmormîntare, din cauza oamenilor care se îngrămădiseră în jurul nostru, ca un stol de ciori.

Am intrat în cimitir, închizînd poarta în urma mea și am străbătut iarba spre cărare. Draga mea Beatrice, am spus în sinea mea. Și aproape că mi-am imaginat-o stînd lîngă mine, dar nu suficient de clar, căci locul îmi părea prea solemn, prea liniștit pentru ea. O vedeam mult mai limpede în minte călărind sau plimbîndu-se prin pădure, tot timpul în mișcare, tot timpul activă.

Venise atît de multă lume la înmormîntare, atîția prieteni de-ai ei și toți aduseseră flori. Mormîntul era acoperit de ele, ca și iarba din jur și cărarea, stive de coroane rigide, jerbe pretențioase și buchete simple, din flori de cîmp. Unele arătau ca și cum ar fi fost făcute din ceară sau din hîrtie creponată, aproape neverosimile, altele erau mai modeste. M-am aplecat să le citesc inscripțiile, recunoscînd unele nume, altele nu. "În amintirea... dragostea veșnică... Cu simpatie... Cu respect..." "Cu dragoste..." Dragei noastre Beatrice - a noastră", "Scumpei mele soții" - de la Giles, "Mamei mele iubite" - a lui Roger. Unele dintre cărțile de vizită erau sfîșiate, altele erau ascunse de flori și am renunțat să le mai citesc, simțind nelămurit că aș comite o indiscreție. Mesajele acelea îi erau adresate Beatricei și numai ei, chiar dacă nu le mai putea citi.

Apoi, pe cînd îmi îndreptam spatele, am văzut-o. O coroană de crini, de un alb imaculat, strălucitor, pe fondul unor frunze de un verde foarte închis, aproape negre. Era de departe cea mai frumoasă, evident foarte scumpă, elegantă și rafinată, într-un chip lipsit de ostentație, de un gust desăvîrșit. Era așezată cu grijă, puțin în afara celorlalte și îmi atrăgea privirea ca un magnet. Chiar dacă aș fi închis ochii, aș fi continuat să o văd.

M-am aplecat deasupra ei și am atins petalele lăptoase și delicate, a căror frumusețe îmi tăia respirația, frunzele cărnoase, ușor striate și parfumul florilor m-au învăluit, puternic și amețitor, insinuant și parșiv.

De coroană era prinsă o carte de vizită cu chenar negru, purtînd inscripția "Cu profundă afecțiune". Și în acel moment, am simțit cum mă străbat fiori reci și totul îngheață în jur. Oglinda cerului s-a spart în mii de cioburi, soarele s-a întunecat și eu am privit, îngrozită, inițiala scrisă de mînă, înaltă și aplicată înspre dreapta: "*R*".

Capitolul 6

Lucrul cel mai rău, și asta am înțeles imediat, chiar înainte ca mulțimea de întrebări să-mi năvălească în minte, ca valurile fluxului într-o scobitură din stîncă, și înainte să simt cum îmi îngheață sîngele în vine, lucrul cu adevărat cel mai rău era că trebuia să păstrez totul pentru mine, căci nu exista nimeni, nimeni în toată lumea aceasta, căruia să-i pot povesti.

Dar apoi, după primul șoc, a urmat groaza și am simțit că mă cuprinde amețeala; ca să nu leșin, m-am așezat pe jos, lîngă mormîntul Beatricei și mormanul de flori, rezemîndu-mi capul de genunchi. După un timp, inima a început din nou să-mi bată și sîngele să-mi circule prin trup, așa că m-am ridicat repede, încercînd să dau impresia, dacă ar fi existat un eventual spectator, că nu s-a întîmplat nimic căci mă simțeam îngrozitor de jenată. Dar nu mă văzuse nimeni, cimitirul era pustiu, la fel de liniștit sub soarele dimineții ca în clipa în care pășisem pe poartă. Se auzea doar fluieratul mierlei, dintr-o tufă de dafin.

Coroana de flori albe mă atrăgea inexorabil, deși nu vroiam s-o privesc, nu mă puteam stăpîni, căci era atît de frumoasă, era perfectă. Nu-i mai puteam vedea inscripția, probabil că întorsesem cartea de vizită cu fața în jos, atunci cînd mă lăsasem să alunec la pămînt.

M-am tras înapoi, ferindu-mă de ea ca de o ciupercă otrăvitoare, a cărei simplă atingere m-ar fi putut ucide, apoi i-am întors spatele, îndepărtîndu-mă de mormînt și de toate celelalte flori strălucitoare, a căror priveliște nu-mi mai făcea acum nici o plăcere și m-am îndreptat repede spre biserică, ocolind cărarea pietruită.

Ușa era deschisă. Nu era nimeni înăuntru. Era întuneric și frig, căci soarele nu ajunsese să lumineze ferestrele înalte. M-am așezat într-o strană din spate, îmi era rău și începusem să tremur fără să mă pot stăpîni.

Eram ca un om care a văzut o fantomă; șocată, surprinsă, derutată și toate certitudinile mi se prăbușiseră ca un castel din cărți de joc dărîmat de un copil răutăcios.

Coroana albă și stranie era ireală, ca o fantomă, deși o văzusem, o atinsesem și, dacă m-aș fi întors la mormînt, eram sigură, sau aproape sigură, că aș mai fi găsit-o acolo, dar ceea ce mă îngrozea cel mai mult era inițiala *"R"* de pe cartea de vizită. *"R"* de la Rebecca, în caligrafia aceea elegantă care mi se intipărise în minte ca arsă cu fierul roșu. Era același scris. Scrisul ei.

Nu putea fi același. Era imposibil. Și valul amintirilor a adus la suprafață tot ce zăcuse îngropat în mintea mea atîta vreme, silindu-mă să-i dau atenție.

Rebecca era moartă. Îngropată de mult. Asta era tot. Știam că așa este.

Atunci cine trimisese coroana? Cine o alesese cu atîta grijă, cu atîta gust, ca și cum ar fi comandat-o ea însăși, cine scrisese inscripția de pe cartea de vizită?

Cineva făcuse o glumă proastă, dorind să ne rănească, cineva care ne cunoștea bine și ne ura. Dar cine? De ce, după atîția ani? Ce-i făcusem? Simțeam instinctiv că inscripția ne era destinată, mie și lui Maxim, deși coroana fusese depusă pe mormîntul Beatricei. Beatrice, Giles și Roger nu aveau dușmani.

Și trebuia să țin totul pentru mine, nimeni nu trebuia să afle, nu-mi puteam descărca sufletul în fața soțului meu, nu puteam să-mi arăt teama și supărarea, trebuia să mă stăpînesc și să pretind, la întoarcere, că sînt calmă, liniștită, puternică și iubitoare. Trebuia să-mi controlez privirea, vocea și expresia feței, astfel încît Maxim să nu bănuiască nimic.

Doamne, ce bine ar fi fost dacă Frank Crawley ar mai fi fost aici! Lui i-aș fi putut spune, era singurul om din lume care putea să mă asculte, dar el plecase în Scoția, la noua lui viață, din care noi nu mai făceam parte.

Stînd în biserică, am simțit cum îmi dispare frica, înlocuită la început de mînie împotriva persoanei, oricare ar fi fost ea, care își propusese să ne rănească și reușise cu atîta ușurință, apoi, de uimire, întrebîndu-mă, iar și iar, de ce? Care era motivul?

Nu cerusem prea mult de la viață, Maxim și cu mine, ne vroiam doar unul pe altul, mulțumindu-ne cu banala noastră fericire conjugală, încercînd să uităm trecutul și, în ansamblu, dorința ni se împlinise, așa că eram recunoscători soartei mai mult decît se poate spune.

Acum trecutul înviase și amintirile mă bîntuiau ca niște stafii, scene, oameni, voci, sentimente și Rebecca, umbra unei umbre. Manderley. Și totuși, în chip ciudat, nu amintirile mă înspăimîntau, căci erau șterse și lipsite de forță, erau lucruri aproape uitate, care dacă mai

lăsaseră vreo urmă în memoria mea. Mă înspăimînta însă prezentul, ceea ce se întîmplase acum, coroana aceea albă și cartea de vizită cu chenar negru. Inițiala "*R*".

Cu toate acestea, cînd am ieșit încet, ezitînd, din biserică, înapoi sub razele palide ale soarelui, mă așteptam aproape să n-o mai găsesc acolo, ca și cum nici n-ar fi fost vreodată altceva decît produsul imaginației mele, materializarea, pentru cîteva clipe, a propriilor mele spaime, înrădăcinate adînc în subconștient. Auzisem despre astfel de lucruri, chiar dacă nu credeam în ele.

Dar coroana era acolo, așa cum, de fapt, știusem tot timpul că va fi și privirea mi s-a îndreptat automat către ea, atrasă ca de o forță irezistibilă și n-am mai putut să-mi mai iau ochii de la acel cerc perfect așezat pe iarbă, atît de alb pe fondul acela întunecat.

– Nu mă gîndeam la Manderley...

Erau propriile mele cuvinte și vocea mea, rostind limpede, convingător, un neadevăr. "Nu mă gîndeam la Manderley..."

Dar nu mă gîndeam decît la Manderley, mă obseda, deși nu locuisem acolo decît un timp foarte scurt și în împrejurări atît de tragice. Întorcîndu-mă acum spre casă, îmi apărea în fața ochilor clipă de clipă, pe culmea fiecărui deal, la fiecare cotitură a drumului, pînă cînd am încetat să mai văd ceea ce era în jurul meu, copacii, cîmpurile, colinele și pădurea, și a rămas doar Manderley.

Și totuși îl urîsem, mă înspăimîntase și mă strivise cu răceala, cu prețiozitatea lui; nu reușisem să mă obișnuiesc și nici măcar nu eram în stare să mă descurc prin labirintul său de scări și coridoare, printre nenumăratele-i uși.

Manderley. Fețele familiare, de care-mi aminteam acum, ale servitorilor: Frith, Clarice, micuța cameristă, doamna Danvers păreau că se strîmbă la mine. Jack Favell, Rebecca. Unde erau acum? Rebecca era moartă, asta era tot ce știam. Ceilalți nu mă interesau și nu-mi păsa dacă nu i-aș mai fi văzut niciodată.

Dar îmi era dor de casă, de domeniul Manderley, care mă atrăgea irezistibil, deși îmi inspira frică și m-am urît pentru asta. Nu trebuia să mă gîndesc la Manderley, trebuia să mi-l scot din minte odată pentru totdeauna, înainte să ne aducă suferință. Trebuia să mă gîndesc la binele lui Maxim. Ne salvasem unul pe celălalt de la dezastru, nu trebuia să ispitesc sau să-mi mînii soarta.

Coborînd încet ultimul deal spre casa confortabilă și banală a lui Giles, al cărei horn scotea un firicel albăstrui de fum, încercam să mă calmez. Maxim mă aștepta, probabil, în camera de zi, citindu-și ziarul și privind nerăbdător la ceas.

Aș fi avut nevoie de o oglindă, în care să-mi verific expresia feței. Trebuia să-mi compun o mască, așa cum făcea și el uneori. Trebuia să mă prefac că nu văzusem nimic, că nu se întîmplase nimic. Cum nu puteam să-mi alung din minte coroana albă de crini, m-am mulțumit să mi-o închipui undeva în spatele meu, cu cartea de vizită întoarsă pe dos.

Am auzit telefonul sunînd în casă și cîinii au început să latre. Caii erau înapoi în țarc, păscînd mulțumiți, după plimbarea făcută cu Roger.

Am continuat să cobor dealul, silindu-mă, cu fiecare pas pe care-l făceam, să par din ce în ce mai veselă, mai liniștită... cu un uriaș efort de voință, am reușit să-mi alung din minte, în cele din urmă, coroana de crini și cartea de vizită, cu inițiala ei, împreună cu tot

ce puteau să însemne – deși eram conștientă că imaginea lor se întipărise definitiv în memoria mea, alături de toate celelalte lucruri care nu mai puteau fi îndreptate, ignorate sau uitate.

Mi-era dor de Maxim, vroiam să stăm împreună în casă, cu lumina dimineții intrînd prin ferestre și focul scăpărînd în cămin, îmi doream protecția și siguranța banalului și a cotidianului.

Am început să inventez ceea ce urma să-i povestesc, pe unde mă plimbasem, ce păsări, animale și copaci văzusem, ce impresii despre vreme schimbasem cu un țăran bătrîn – pe care mi l-am închipuit pînă în cele mai mici detalii, cu o pălărie țuguiată veche și jerpelită, cu pantalonii legați cu sfoară deasupra cizmelor, repetînd amănuntele în minte pînă cînd mi-au devenit familiare. Am mai creat încă un personaj, o femeie care-și plimba cîinii, pe care îi admirasem și îi mîngîiasem. Am încercat să le găsesc și nume, dar nu-mi venea în minte decît "Jasper", așa că m-am gîndit repede la altceva.

Aș fi vrut ca Maxim să mă consoleze, dar firește că nu-i puteam cere asta, trebuia să par calmă și netulburată. Trebuia să mă prefac, să mă prefac perfect.

Dar, oriunde îmi întorceam privirea, pe cărare, pe iarbă, pe poartă, pe ușă, imaginea coroanei mă urmărea mereu, albă, delicată, de o perfecțiune rece, cu cartea de vizită fluturînd în bătaia vîntului și inițiala dansînd obraznic în fața ochilor mei.-*"R" "R" "R"*

Am intrat în casă și am rămas o clipă pe loc, ascultînd. Din birou se auzea vocea lui Giles, vorbind la telefon. Am închis ochii și am respirat adînc.

Maxim stătea lîngă șemineu, privind în gol. Ziarul zăcea pe jos, la picioarele lui. Era atît de pierdut în propriile-i gînduri, încît nici n-a observat că intrasem în cameră.

I-am privit chipul atît de familiar, ridurile care îi apăruseră în ultimul an, părul cărunt, dar încă des, mîna cu degete lungi rezemată de brațul fotoliului și, înainte să mă fi putut apropia de el, într-un elan de afecțiune, cumplitele cuvinte mi-au răsunat în urechi, unul cîte unul, ca niște pietre aruncate în apă: "Omul acesta e un criminal. A împușcat-o pe Rebecca. El este cel care și-a ucis soția" și, pentru o clipă, am avut senzația că vorbise un duh rău, care a încercat deliberat să mă facă să-mi pierd mințile. Am ignorat cuvintele, printr-un uriaș efort de voință și mi-am recăpătat elanul, exact în momentul în care Maxim și-a ridicat privirea spre mine și mi-a zîmbit cu afecțiune și recunoștință, bucuros că m-am întors.

Menajera ne-a adus cafeaua și ne-a servit-o cu simplitate; unul dintre cîini adormise pe covor, încălzit de razele soarelui care pătrundeau în cameră prin ferestrele înalte, celălalt se întinsese lîngă șemineul, în care focul de abia pîlpîia. Buștenii scoteau puțin fum, așa că Maxim și cu mine am fost nevoiți să ne ocupăm mai întîi de foc. Nu m-a deranjat de loc, căci eram încă plină de nervozitate și simțeam nevoia să fac ceva, orice.

Am spus:

– L-am auzit pe Giles vorbind la telefon.

– Da.

– L-ai văzut?

– Doar cît a intrat și a ieșit – își cerea scuze și își sufla nasul fără încetare.

– Bietul de el...

– Începuse să mă irite. Mă tem că n-o să-l suport prea mult. Pare să-și piardă complet controlul.

Vocea lui Maxim era aspră și enervată. Manifestările emoționale îl făceau întotdeauna să se

simtă stînjenit, dar aș fi vrut ca măcar acum să dea dovadă de îngăduință și de blîndețe față de Giles. Latura aceasta rece și disprețuitoare a firii lui îmi aducea prea mult aminte de trecut, de felul în care se purta înainte ca adevărul să fi ieșit la iveală, înainte ca el să accepte intimitatea unei relații sincere pînă la cap între noi.

Am continuat să ațîț focul. Maxim mi-a spus:

– E inutil. Buștenii sînt prea uzi.

– Da, i-am răspuns, fixînd cu privirea firicelul de fum, în speranța că-l voi vedea mărindu-se.

– Am încercat să discut cu Giles despre situația lor financiară. N-am reușit să mă lămuresc, lucrurile sînt prea încîlcite.

În străinătate, Maxim semnase toate actele care îi fuseseră trimise, fără măcar să le citească.

– Am vorbit cu avocatul. Vrea să mă vadă. Nu se mai termină odată, fir-ar să fie.

Mi-a tresărit inima. Nu știam mai nimic despre situația financiară sau materială a familiei, dar țineam minte că unul dintre avocați locuia la Kerrith. Poate că trebuia să mergem acolo, poate că...

– Nu e cel de aici, a spus Maxim, parcă citindu-mi gîndurile. E cel din Londra.

– Londra? am întrebat eu, fără să-mi pot stăpîni emoția din voce, surprinsă și încîntată.

Londra.

Ar fi posibil, deci, să plecăm la Londra. Nu așa cum o făcusem ultima dată, în grabă și pe ascuns, pentru a schimba trenul și a ne continua călătoria, ci cu treabă, rămînînd acolo o zi, poate și o noapte. Londra, oh Doamne, măcar o zi, te rog... Nu-mi plăcuse niciodată Londra, nu mă simțeam bine în orașe, viața la țară mă atrăgea mai mult. Dar în timpul exilului nostru mă

gîndisem la Londra și visasem la ea, după ce citeam cîte un articol în ziarele englezești care mai ajungeau pînă la noi. Privirea îmi era atrasă de cîte un nume – The Old Bailey, The Parlament, Hill Fields, East India Docks, The Mall, St. James, The Mansion House, Kensington Gardens – și îmi petreceam următoarea oră plimbîndu-mă, în imaginația mea, pe străzile marelui oraș, uitîndu-mă la vitrine, luînd-mi ceaiul, ascultînd orchestra dintr-un parc, explorînd cîte o alee dickensiană, unde casele se înclinau unele spre celelalte și canalele miroseau a cerneală tipografică, o distracție nevinovată și romantică, care îmi mai alina dorul de casă.

Știam că războiul lăsase urme adînci la Londra, adusese paragina și ruina în oraș; evitam să mă gîndesc la călătoria pe care o făcusem atunci, Maxim, Favell, colonelul Julyan și cu mine, evitam să mă gîndesc la doctorul Rebeccăi și la tot ceea ce urmase. În definitiv, nu eram obligați să mergem pe strada respectivă, puteam foarte ușor să ne ținem departe de acel cartier.

Londra. Nu eram o citadină; pășunile și colinele înverzite, mirosul pămîntului reavăn și ciripitul păsărilor în pădurea umbroasă îmi erau suficiente pentru a trăi fericită tot restul zilelor mele; n-aș fi putut niciodată să mă acomodez cu asfaltul străzilor, cu mulțimea automobilelor și cu betonul blocurilor.

Dar vroiam să revăd Londra, fie și pentru o zi, nu mai mult. Oh, te rog... Am întors capul spre Maxim, pregătindu-mă să-l implor.

– Avocatul va veni să ne vadă poimîine, a spus atunci Maxim, cu o voce încordată.

L-am privit. Fața îi era complet lipsită de expresie. Am amuțit.

– Mă tem că discuția va dura cîteva ore bune. Vreau să rezolv toate problemele astea într-o singură zi și să scap de ele definitiv. Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i așa? Preferi libertatea.

Nu părea supărat. Zîmbea indulgent, vorbindu-mi ca unui copil. Ne reluam vechile obiceiuri, odată întorși acasă. Îmi spusese că m-am schimbat, dar și el se schimbase, redevenind uneori, pentru o clipă, omul de care mă îndrăgostisem.

Am zîmbit mecanic și m-am întors spre foc, începînd să scormonesc jarul cu vătraiul. Visul se destrămase. Nu plecam la Londra.

– Sper ca discuția să nu te indispună, am spus.

– Cred că nu. E doar ceva ce trebuie făcut; cu cît mai repede, cu atît mai bine. Multe dintre posesiunile Beatricei sînt separate de ale mele și de ale restului familiei, încă de la căsătoria ei, dar mai sînt cîteva chestiuni neclare de lămurit, iar apoi, sîntem liberi să plecăm.

S-a ridicat și a venit lîngă mine.

– Dă-mi vătraiul, vreau să văd dacă pot să scot un foc zdravăn din flăcăruia asta.

I l-am întins și am întrebat, cu o voce nesigură:

– Plecăm... în Scoția?

A zîmbit și abia atunci am văzut cît arăta de obosit. Pielea feței era aproape transparentă, sub ochi avea cearcăne vinete și părea, din nou, extrem de vulnerabil.

Privindu-l, m-am întrebat ce mă făcuse să mă tem de el, cu cîteva clipe în urmă.

– Firește, a spus el încet. Meriți o vacanță.

S-a aplecat spre mine și m-a sărutat pe frunte.

Capitolul 7

În noaptea aceea și în ziua următoare lumea din jurul meu a devenit ireală. Indiferent ce auzeam, ce vedeam sau gîndeam, reacționam cu încetineală, mișcîndu-mă ca într-un vis. Viața continua, dar eu nu reușeam să-i descopăr semnificația.

Singura realitate era coroana de crini, așezată pe iarbă lîngă mormînt și inițiala "R", caligrafiată elegant pe cartea de vizită. Mă urmăreau peste tot, jucîndu-mi în fața ochilor, le simțeam în permanență prezența, amenințătoare și malefică.

Cine, mă întrebam fără răgaz, de cîte ori reușeam să rămîn singură, cine o făcuse? De ce? Cine vroia să ne înspăimînte? Cine ne ura atît de mult? Cînd o făcuse? Era acolo cînd descoperisem coroana? Nu, știam că nu, eram ciudat de sigură că nu putea fi. Cînd traversasem curtea bisericii și stătusem lîngă mormîntul Beatricei, cînd văzusem coroana de crini, eram singură, aș fi simțit imediat prezența altcuiva. Nu mai era nimeni în cimitir, nici o umbră nu mă pîndea dintre morminte, singură coroana mă tulburase atunci.

Eram înspăimîntată, dar, mai presus de orice, eram nedumerită. Vroiam să știu, vroiam să înțeleg și cel mai rău lucru era că trebuia să păstrez secretul, controlîndu-mi permanent vocea și expresia feței, astfel încît Maxim să nu remarce nici un semn de neliniște sau de neatenție din partea mea.

Devenise o preocupare constantă, chiar și în timpul gesturilor celor mai banale ale vieții de zi cu zi, ca o melodie cîntată la nesfîrșit, așa că, după o noapte și încă o zi, am acceptat-o ca pe ceva obișnuit și asta m-a mai calmat puțin.

"Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează , nu-i așa?"

Vocea lui continua să-mi răsune în minte în timp ce îmi periam părul în fața oglinzii. Nu bănuiam că întoarcerea nostră îl va schimba atît de mult, că acel Maxim cu care mă obișnuisem, răbdător, tăcut, liniștit, cu care trăisem în toți anii exilului nostru, va face loc atît de ușor vechiului Maxim, cel de care mă îndrăgostisem atunci cînd nu eram decît o fetișcană. Cu fiecare oră petrecută în Anglia, schimbarea era mai evidentă și privindu-l, aveam senzația că văd niște perdele fluturînd în bătaia vîntului, lăsînd să se întrevadă din ce în ce mai mult ceea ce se afla dincolo de ele, o realitate care fusese doar temporar ascunsă privirii, dar tot timpul prezentă.

"Va trebui să te distrezi cumva de una singură."

Cu un an în urmă, sau chiar cu o lună, Maxim încerca să se eschiveze de orice responsabilitate, insistînd să iau parte la luarea oricărei decizii, să asist la discuții, să citesc acte, refuzînd să facă ceva fără să mă consulte. Renunțasem să mai sper într-o schimbare, nu-mi închipuiam că își va recăpăta vechea lui independentă, că va fi din nou capabil sau va dori să

rezolve singur unele probleme, că prezența mea nu i-ar mai fi indispensabilă. Era un șoc, ca și cum aș fi văzut un invalid irecuperabil însănătoșindu-se, recăpătîndu-și forța și pofta de viață, ridicîndu-se în picioare și începînd din nou să meargă, eliberîndu-se, cu un gest, de mîinile iubitoare care-l sprijineau.

Cuvintele lui, deși dure, nu mă jigniseră. Nu eram nici măcar tristă. Nu mă simțeam respinsă, ci ușurată, de parcă cineva îmi luase o povară de pe umeri. Și în plus, schimbarea nu era totală, multe lucruri rămăseseră la fel ca înainte. Ne-am petrecut o zi în casă – căci, cu excepția cîtorva pași făcuți prin grădină, dimineața și seara, Maxim refuzase să iasă. Afară era o vreme umedă, bătea vîntul și cerul era înnegurat. Se lăsase și ceața, atît de aproape de casă, încît caii din țarc deveniseră invizibili.

Am stat lîngă foc, citind, jucînd cărți, rezolvînd cuvinte încrucișate, cu ciinii încolăciți pe covor între noi. La masa de prînz, ca și la cea de seară, Giles rămăsese tăcut aproape tot timpul, închis în el, cu ochii încercănați și înroșiți de plîns. Era nepieptănat, cu hainele în dezordine, zdrobit de durere, pe cale de a se distruge complet, fără ca măcar să observe. Nu știam ce să spun, sau ce să fac, așa că am încercat doar să fiu drăguță cu el, turnîndu-i ceai și zîmbindu-i ori de cîte ori ni se întîlneau privirile. Cred că mi-a fost recunoscător, în felul lui copilăresc și patetic, dar după fiecare masă se retrăgea în birou, unde stătea singur ore întregi.

Nici măcar Roger nu era prezent, pentru a mai destinde atmosfera, plecase să-și viziteze niște prieteni și nu pot spune că mi-a părut rău, am fost scutită astfel, de neplăcerea de a-l privi și de sentimentul de vinovăție provocat de această neplăcere.

Toată ziua aceea am simțit că sîntem în afara timpului, într-o zonă a nimănui. Casa ni se părea străină

și lugubră, nu reușeam să ne acomodăm cu ea. Am fi fost mai puțin stingheri, cred, într-o cameră de hotel. Maxim scotea rareori cîte un cuvînt, cufundat în gînduri. Eu încercam să-l distrez, propunîndu-i să bem un ceai sau să jucăm o partidă de canastă și el accepta imediat, deși simțeam că o face doar de dragul meu, fără nici o plăcere. Aveam impresia că îmi reluasem vechea postură de inferioritate, aceea a unui copil căruia i se face pe plac din complezență.

Ziua a trecut încet. Ploaia bătea în geamuri, ceața persista. Se întunecase devreme.

"Va trebui să te distrezi cumva de una singură, dar cred că nu te deranjează, nu-i așa?"

Nu mă deranja. Aveam un secret și gîndindu-mă la el, inima a început să-mi bată cu putere. Puteam să mă distrez de una singură, aveam cu ce. Ne-am dus la culcare devreme și eu m-am întors pe o parte, cu spatele la Maxim, simțind că, într-un fel, în fundul sufletului meu, îl trădez.

Dimineața, ceața se risipise, cerul era senin, de un albastru palid, sufla un vînt ușor și aș fi putut crede că e primăvară, dacă pămîntul n-ar fi fost acoperit de un strat gros de frunze moarte, pe care vîntul le scuturase din copaci în timpul nopții.

Avocatul urma să vină la ora unsprezece, o mașină fusese trimisă să-l ia de la gară.

Giles nu coborîse la micul dejun, eram doar noi doi la masă. Maxim era îmbrăcat în costum, cu o cămașă scrobită, era rezervat și ceremonios.

Coroana de crini plutea între noi, palidă și imaterială.

Cine? De ce? Cînd? Ce vroiau de la noi?

Mi-am auzit propria voce rostind cu nonșalanță:

– Mă întreb dacă Giles o să mă lase să iau mașina. Cred că astăzi e zi de tîrg la Hemmock și aș vrea să mă duc.

Învățasem să conduc în străinătate, deși nu aveam mașină; atunci cînd vroiam să vizităm vreo biserică sau mînăstire, sau cînd vroiam să vedem vreun peisaj mai special, despre care citisem, închiriam una. Lui Maxim părea să-i facă plăcere să se lase condus, era una dintre schimbările survenite în exil, căci în țară o astfel de posibilitate era exclusă din start. O făceam cu bucurie, plăcîndu-mi nu numai să conduc, ci și să fiu eu ghidul, să-mi asum responsabilități pe care înainte nu le avusesem. Condusul unei mașini mi se părea o treabă de adult și îl făcusem pe Maxim să zîmbească atunci cînd i-o spusesem.

Acum, nici măcar nu-și ridicase privirea din ziarul pe care-l citea.

– De ce nu? El n-are nevoie de ea, trebuie să fie aici cînd vine avocatul. O să-ți placă la tîrg.

Deci nu avea nimic împotrivă, nu se răzgîndise, nu avea nevoie de mine aici.

Am simțit o strîngere de inimă. I-am atins mîna, așteptînd să mă liniștească, să mă asigure că putea să facă față discuției cu avocatul, referitor la actele care trebuiau descîlcite și toate acele probleme care ar mai fi apărut în timpul întîlnirii, firește că fără ajutorul meu.

– Totul e în regulă, a spus el. N-ai de ce să te neliniștești.

Ba am, m-am gîndit eu. Coroana de crini – și inițiala mi-a apărut în fața ochilor, plutind parcă între noi. "*R*". Rebecca.

Nu mă gîndisem nici o clipă că ar fi putut să fie inițiala altui nume.

L-am văzut pe Maxim privindu-mă și m-am forțat să-i zîmbesc.

– Mă simt ca într-un vis, a spus el, și nu e neplăcut. Voi trece și prin încercarea asta – curios lucru, parcă nu mă privește deloc – iar mîine, cînd mă voi trezi din vis, viața reală își va continua cursul. Înțelegi ce vreau să spun?

– Cred că da.

– Va trebui să ai răbdare cu mine, un timp.

– Dragul meu, n-ai vrea să rămîn totuși aici, în camera cealaltă, doar pentru cazul în care...

– Nu.

M-a mîngîiat ușor pe obraz, iar eu i-am luat mîna și mi-am lipit fața de ea, simțindu-mă plină de dragoste și foarte, foarte vinovată.

– Diseară o să-i telefonez lui Frank, a spus el zîmbind. Putem pleca chiar mîine.

Apoi Giles a ieșit din birou, cu niște acte în mînă, așa că l-am întrebat dacă pot lua mașina și am plecat – din casă, din calea lor – cu conștiința curată, trimisă să mă distrez.

*

La ce mă gîndeam? Ce planuri îmi făcusem? De ce porneam spre locul în care, așa cum singură afirmasem, nu m-aș mai fi putut întoarce niciodată? De ce ispiteam soarta?

Ceea ce făceam era un lucru nebunesc și primejdios pe deasupra. În cel mai bun caz, urma să fiu teribil de dezamăgită. În cel mai rău, dacă afla Maxim, aș fi distrus fragila noastră fericire, dragostea și

încrederea pe care le clădisem cu atîta grijă și răbdare, aș fi distrus viețile amîndurora.

Și cu toate acestea, mă duceam. Cred că știusem încă de la început, din ziua în care am aflat că ne întoarcem în țară, că mă voi duce. Nu puteam rezista tentației, mă atrăgea ca o dragoste secretă. Visasem, îmi dorisem și trebuia să mă duc.

Nimeni nu-i pomenise numele; eu nu îndrăznisem să întreb. Singura persoană care îl rostise fusese Frank Crawley și, chiar și atunci, buzele mele rămăseseră mute...

Manderley.

Există cîteva tentații cărora nu li se poate rezista, cîteva lecții care nu sînt învățate niciodată.

Indiferent ce putea să se întîmple, indiferent de consecințe, trebuia să mă duc acolo și să văd totul cu proprii mei ochi.

Trebuia să știu.

Manderley. Mă ținea sub vraja lui, pe jumătate dragoste, pe jumătate frică, la fel de puternică ca întotdeauna, făcîndu-mă să întorc mașina spre locul în care drumul o cotea spre mare.

Era la treizeci de mile distanță, în capătul celălalt al comitatului, așa că, la început, satele și tîrgurile pe lîngă care am trecut îmi erau necunoscute. Am văzut indicatorul pe care scria "Hemmock", locul pe care spusesem că vreau să-l vizitez și unde ar fi trebuit să mă învîrt o vreme prin tîrg și, poate, să iau masa de prînz. Dar am trecut de el fără să mă opresc. Aveam altă țintă.

N-am vrut să mă las cuprinsă de nostalgie, rememorînd scene din trecut și m-am mulțumit doar să mă bucur de frumusețea peisajului, de cerul senin și de soare. Am coborît geamul, astfel încît să pătrundă în

mașină mireasma frunzelor moarte și a pămîntului reavăn. Mă simțeam liberă ca pasărea cerului și fericită că pot profita de superba zi de toamnă. Eram un om obișnuit, într-o simplă excursie, nu îndrăzneam să mă consider altceva.

Dar ce mă așteptam să găsesc la capătul ei? Ce doream să găsesc? O ruină în mijlocul unui hățiș sălbatic; dărîmături și cenușă care se răcise de mult, aleea principală năpădită de buruieni, iederă cățărîndu-se pe zidurile încă în picioare, ca în coșmarurile mele. Dar nu puteam fi sigură, căci nimeni nu avusese curajul să ne povestească, refuzasem să mai auzim pronunțîndu-i-se chiar și numele, scrisorile primite în exil nu conținuseră vești.

Aproape că mă auto-sugestionasem că fac un pelerinaj romantic, că voi găsi un loc trist și melancolic, o ruină plină de frumusețe. Nu aveam nici temeri, nici presimțiri. Altfel de lucruri mă înfricoșau cu adevărat – coroana de crini, cartea de vizită, inițiala – răutatea deliberată a unei persoane necunoscute.

Dar nu mă înspăimînta Manderley.

*

Pe drum, după ce străbătusem cam jumătate din distanță, am oprit într-un sat și am cumpărat o sticlă de oranjadă dintr-o prăvălie. Ieșind din nou la soare și auzind clopoțelul ușii clinchetind în spatele meu, am avut impresia că mai trăisem o dată aceeași scenă și, privind în jur, orbită de lumină, mi-am dat seama că de aici cumpărasem, în copilărie, o ilustrată pentru colecția mea, pentru că fotografia reprezenta o casă care îmi plăcuse – Manderley.

Și pentru o clipă, privind șopronul văruit și acoperișul de stuf al fermei de peste drum, am retrăit trecutul cu atîta intensitate, de parcă timpul și-ar fi oprit cursul, de vreme ce totul în jurul meu era neschimbat și mă făcea să cred că și eu eram aceeași.

Am stat o vreme în mașină, bînd cu înghițituri mici din oranjada caldă și dulceagă, uitînd cine eram și ce căutam aici, ca într-o transă.

După un timp, am pornit mașina și am început din nou să conduc pe drumul de țară. Copilăria mea rămăsese undeva în urmă, în satul liniștit și dintr-o dată, după un colț al drumului, am zărit un indicator.

Kerrith, 3 mile.

Am frînat, am stins motorul și, prin geamul deschis, adus de briză, a intrat mirosul sărat al mării.

Inima îmi bătea rapid și palmele mi se umeziseră.

Kerrith. Kerrith. Am privit indicatorul pînă cînd literele au început să-mi danseze în fața ochilor, pierzîndu-și orice înțeles.

Kerrith. Satul, cu portul și bărcile lui, plaja și bungalourile, pietricelele de pe chei, chiar și poarta șubredă a curții parohiale, toate aceste imagini mi-au revenit acum în minte, în cele mai mici detalii.

La o milă distanță de aici, drumul cotea din nou pe lîngă dealul împădurit dincolo de care marea devenea vizibilă, ca o linie subțire, de un albastru palid.

Am auzit, din nou, cuvintele lui Maxim. Dacă aș întoarce capul, mi-am spus, l-aș vedea lîngă mine.

"Acolo e Manderley. Se văd și pădurile."

Era prima mea zi aici, prima dintr-un șir lung de zile, toate întipărite pentru vecie în memoria mea.

Apoi m-am surprins amintindu-mi cuvintele rostite de femeia aceea, în ziua cînd vasul eșuase pe stîncile de

lîngă Manderley. Venise de la Kerrith, cu băiețelul ei, pentru o scurtă plimbare.

Avea o bluză vărgată și fața stacojie de prea mult stat la soare.

– Soțul meu zice că toate domeniile astea mari vor fi împărțite, cu timpul, în mici proprietăți, pe care se vor construi bungalouri, spusese ea. Nu mi-ar displace să am și eu un bungalou mic și drăguț aici, cu vederea la mare.

Dintr-o dată, mi s-a strîns inima. Oare asta era ceea ce se întîmplase cu Manderley în cele din urmă? Pădurea defrișată, casa demolată, zeci de bungalouri cu ramele geamurilor vopsite în roz, verde și albastru, cu ultimele flori ale verii ofilindu-se în grădină și, poate, o singură tufă de trandafiri, ultima din sutele de tufe care crescuseră cîndva aici? Bărci de agrement în golf și cabine de lemn pe plajă, cu numele proprietarilor vopsite pe ușă?

Poate că ăsta era motivul pentru care subiectul fusese evitat de față cu noi, acest sfîrșit groaznic al locului în care trăisem.

Dar nu puteam fi sigură. Am pornit mașina, hotărîtă să-mi încerc norocul, chiar cu riscul de a redeschide rănile vechi. Dincolo de cotul drumului, am dat cu ochii de cușma împădurită a dealului, de panta lină care ducea în vale. Nu se ivise nici un indicator nou, toate păreau să fie aceleași pe care le știam. Dacă existau bungalouri, nu se vedeau.

O clipă mai tîrziu, am simțit că nu existau și că totul era așa cum îmi imaginasem: ruinele casei, aleea năpădită de buruieni, lăstărișul care invadase grădina și, undeva, în zare, plaja, stîncile și golful, neschimbate.

Am ieșit din mașină și am făcut cîțiva pași. Am privit dealul – era atît de aproape, nimic nu-mi stătea în

cale, puteam să mă duc. Imediat după culmea dealului. De ce n-am făcut-o? De ce?

Du-te, du-te, du-te, îmi șoptea o voce în minte, ispititoare și obsedantă.

Vino.

Manderley.

Am simțit cum îmi fuge pămîntul de sub picioare, amețisem și mi se părea că cerul se poate deschide în orice moment deasupra mea, înghițindu-mă.

O adiere de vînt a ciufulit iarba și mi-a atins fața, mîngîietoare ca o mînă invizibilă.

Am fugit.

M-am întors înapoi, conducînd nebunește, dar cu o concentrare născută din panică, luînd virajele fără să încetinesc, gonind orbește, cît pe ce să mă ciocnesc cu o căruță, văzînd pentru o secundă fața îngrozită a fermierului, cu gura deschisă într-un strigăt mut. Am evitat în ultima secundă să calc un cîine, trecînd în viteză pe lîngă indicatoarele care mă călăuziseră pînă aici. Înapoi pe șosea, apoi pe poarta deschisă, pe alee și, coborînd din mașină, am fugit înapoi în casă, l-am căutat o clipă din ochi pe Maxim și l-am văzut ieșind din birou. În spatele lui erau doi bărbați în costume negre și, lîngă șemineu, stătea Giles.

N-am spus nimic, nici nu era nevoie. Maxim m-a prins în brațe și m-a strîns la piept, liniștindu-mă, pînă cînd am încetat să mai tremur și să plîng. Știa tot și nu era nevoie să-i povestesc, știa și mă iertase, eram sigură, deși n-aș fi avut curajul să-l întreb și nu mă aștepta nici un reproș.

Avocații au rămas să prînzească cu noi, dar n-a fost nevoie să fiu și eu prezentă. Am mîncat două sandvișuri în salon, înghițind cu greutate, căci nu-mi era

foame, dar nu vroiam să o jignesc pe menajeră, care îmi trimisese o tavă plină. După aceea am rămas în salon o vreme, privind pe fereastră lumina amiezii aruncînd umbre lungi în grădină, bucurîndu-mă de această nouă plăcere. Mă simțeam obosită și ușurată. Evitasem urmările propriei mele încăpățînări, deși nu aveam nici un merit în asta și scăpasem de demonul din mine. Eram în siguranță acum și, ceea ce era mult mai important, nu tulburasem apele, nu răscolisem trecutul.

Indiferent ce se întîmplase cu Manderley, nu era treaba mea. Aparținea trecutului și, uneori, viselor mele.

Nu vroiam să mă mai întorc acolo niciodată.

După plecarea avocaților, Maxim m-a luat la o plimbare spre țarcul cailor și mi-a spus, în cîteva cuvinte, că problemele legate de succesiunea Beatricei erau minore.

– Totul s-a rezolvat. Nu sînt probleme și nu mai e nimic care să ne privească.

M-am oprit lîngă poarta țarcului. Caii păşteau în capătul opus al pajiștei și nici măcar nu și-au ridicat capetele din iarbă la sosirea noastră. M-am înfiorat.

– Mîine sîntem în Scoția, a spus Maxim. Mi-ar place să plecăm dimineața devreme.

– O să fac bagajele după cină. Nu e mare lucru de făcut, oricum.

– Ai destule haine călduroase? Presupun că e destul de frig acolo. Dacă vrei, ne oprim pe drum și cumpărăm tot ce ai nevoie.

Am scuturat din cap.

– Nu vreau decît să ajungem cît mai repede.

– Bine.

Vroiam să plec de aici, dar nu din pricina casei, sau a lui Giles, sau a golului lăsat de Beatrice în sufletele noastre.

Vroiam să plec în Scoţia pentru că nu suportam ideea întoarcerii în străinătate, preferînd, să-mi imaginez călătoria cu trenul prin Anglia, orele pe care de-abia aşteptam să le petrec la fereastră, privind soarele, satele, cîmpiile şi dealurile, pădurile, rîurile şi marea. Îmi stăpîneam cu greu nerăbdarea, vroiam să-mi bucur ochii şi sufletul cu priveliştile după care tînjisem ani în şir.

Luam cîteva cărţi cu noi, puteam să mai cumpărăm din staţie, dacă nu ne ajungeau, pentru momentele în care ne-am fi plictisit de privit pe fereastră, puteam să jucăm cărţi şi să mîncăm la restaurant şi tot ceea ce se întîmplase aici urma să rămînă în trecut, pînă ni s-ar fi şters cu totul din memorie.

Ne-am întors şi ne-am îndreptat spre casă în tăcere, bucurîndu-ne de faptul că era ultima noapte pe care o mai petreceam aici.

*

În timpul cinei, Maxim şi-a ridicat privirea spre mine şi mi-a spus, brusc:

– Aş vrea să merg la mormînt dimineaţa, înainte de plecare.

L-am privit ţintă, simţind cum mă înroşesc la faţă şi am bîiguit:

– Dar nu... Vreau să spun, n-o să ai timp, maşina vine să ne ia la ora nouă.

– Atunci o să mă duc la ora opt, a spus el şi a continuat să mănînce liniştit, în timp ce mie mîncarea mi se transformase în cenuşă şi simţeam un nod în gît, care mă împiedica să vorbesc.

Nu putea să se ducă, nu trebuia să se ducă și totuși, nu aveam cum să-l împiedic. Ce motiv aș fi putut invoca? Nu găseam nici unul.

L-am privit pe Giles. Și el se va duce, m-am gîndit eu, va vedea coroana și va citi cartea de vizită cu voce tare, va pune întrebări. Am văzut atunci cum lacrimile îi șiroiesc pe obraji și cum Maxim, după ce i-a aruncat o privire stînjenită, și-a coborît repede ochii spre farfuria din fața lui.

Cuțitul lui Giles a zăngănit în farfurie. Se ridicase în picioare, căutîndu-și batista prin buzunare, cu mișcări nesigure.

– Îmi pare rău, a spus el. Îmi pare rău. Cred că ar fi mai bine să ies puțin la aer.

– Pentru numele lui Dumnezeu, ce-i cu el? m-a întrebat Maxim furios, imediat ce ușa s-a închis în urma lui Giles.

– I-a murit soția.

Eram conștientă de asprimea cu care îi răspunsesem, ca și de faptul că era nemeritată. De fapt, Maxim îi înțelegea durerea, dar nu era capabil să o suporte.

– Ei bine, cu cît o să plecăm mai curînd de aici, cu atît o să-și revină mai repede. Va fi obligat să-și vină în fire. Noi nu facem decît să-i sporim suferința.

– Vrei să chem mașina mai devreme mîine dimineață? Putem lua micul dejun undeva pe drum. Știu cît trebuie să-ți fie de greu.

Îmi auzeam propria voce rostind cuvinte înșelătoare și îmi era rușine de mine. Dar o făceam de dragul lui, spre binele lui, încercînd să-l protejez.

– Nu. Lasă lucrurile așa cum sînt, mi-a răspuns Maxim. Sună menajera și spune-i să trimită felul doi.

Subiectul era închis. Pînă la sfîrşitul mesei n-am putut să mai mănînc nimic. Am lăsat mîncarea din faţa mea neatinsă, îngrozită de ceea ce urma să se întîmple a doua zi dimineaţă, cu aceeaşi întrebare pulsîndu-mi ritmic în minte: Ce e de făcut? Ce e de făcut? Ce e de făcut?

N-am dormit aproape de loc în noaptea aceea, ca să mă pot scula în zori. M-am îmbrăcat în grabă, pe furiş, ca o amantă clandestină şi m-am strecurat afară din casă, îngrozită la gîndul că aş putea trezi cîinii sau nelinişti caii. Din fericire nu s-a întîmplat aşa, nu m-a auzit nimeni, aşa că mi-am scos pantofii şi am fugit pe iarbă pînă la şosea, ca să nu fac zgomot pe aleea de pietriş. Lumina zorilor era palidă şi minunat de frumoasă, crescînd în intensitate cu fiecare clipă care trecea, dar eu aproape că nu-mi dădeam seama, concentrîndu-mă asupra zgomotului făcut de paşii mei, atentă să nu cad, cu bătăile inimii răsunîndu-mi asurzitor în urechi.

Îmi amintesc că nu-mi era teamă, nu mai era loc în mine pentru aşa ceva, aveam o misiune grabnică şi secretă de îndeplinit şi m-am rugat, în timp ce fugeam şi mă opream ca să-mi trag sufletul şi porneam din nou, de data asta mergînd cît puteam mai repede, să reuşesc să ajung acolo, să fac ceea ce îmi propusesem şi să mă întorc înapoi, fără să fiu descoperită.

La un moment dat, o vulpe mi-a tăiat calea, ieşind din lăstăriş; altă dată, ridicîndu-mi ochii, am întîlnit privirea fixă, halucinantă, a unei bufniţe cocoţate pe o creangă.

În vale era frig, dar abia dacă-l simţeam, în goana mea disperată. Cine m-ar fi văzut ar fi putut crede că sînt o apariţie dintr-o altă lume, o nălucă trecînd peste drumuri, coborînd panta colinei, strecurîndu-se pe poarta cimitirului, în primele clipe ale dimineţii.

M-am oprit şi mi-am tras sufletul, gîndindu-mă, fără teamă, că era cel mai potrivit moment şi loc pentru apariţia unei stafii, dar n-a apărut nici una. Tot ce-am văzut a fost movila de lîngă aleea de pietriş.

Cineva pusese brazde de iarbă, pe care se odihnea o singură coroană de crizanteme arămii. Ştiam, fără să verific, că era de la Giles și Roger.

Celelalte flori dispăruseră. Am înconjurat biserica, căutîndu-le și le-am găsit în curtea din spate, strînse într-un morman peste care grădinarul aruncase pămînt și crengi uscate, așa că, oricare ar fi fost coroanele de sub ele, rămîneau ascunse aproape complet privirii.

M-am întors la mormînt, respirînd uşurată, dar pe cînd dădeam colțul, am zărit ceva alb în tufa de ilice. Era o carte de vizită, agățată de frunzele verzi și țepoase, împreună cu o bucățică de panglică, smulsă dintr-o coroană. Am întins mîna și am luat-o, privind fascinată cartonaşul alb cu chenar negru, cele cîteva cuvinte caligrafiate elegant și inițiala neagră.

"R".

Îmi înțepasem un deget în frunzele ascuțite, așa că am înfundat adînc în buzunar o carte de vizită pătată de propriul meu sînge.

Capitolul 8

A plouat tot drumul, monoton și mărunt, cerul era plin de nori vineții și, la un moment dat, chiar și eu m-am săturat să privesc pe fereastră, întorcîndu-mă la cărțile și ziarele mele.

Ar fi trebuit să fiu fericită, așa cum mă așteptasem să fiu, dar mă copleșise oboseala, simțeam efectul întîrziat al neliniștii și spaimei provocate de ultimele evenimente, ceea ce îmi răpise orice posibilitate de a mă mai bucura de călătorie, de faptul că eram în Anglia. Începusem să mă obișnuiesc și mi se părea deja ceva firesc. Senzația de libertate, după care tînjisem, lipsea și mă simțeam claustrată. Mi-aș fi dorit să pot broda sau croșeta, ca să-mi ocup mîinile și mintea cu ceva atunci cînd mă plictiseam de citit. Aș fi părut ocupată, ceea ce l-ar fi liniștit pe Maxim, care vedea în mine un om echilibrat și odihnitor, fără treceri bruște de la o stare sufletească la alta. Și purtîndu-mă astfel aș fi rămas aceeași ființă care ani de zile încercasem să nu-l dezamăgesc.

Peisajul avea culoarea granitului, acoperişurile caselor luceau, negre, în ploaie. Dealurile pe lîngă care treceam, îndepărtîndu-ne spre nord, erau învăluite în ceață.

Acasă, mi-am spus, sîntem acasă, dar n-am simțit nimic deosebit.

Maxim a citit o carte, apoi ziarele și, o dată sau de două ori, a ieşit pe coridor, rezemîndu-și brațele de marginea ferestrei.

Îmi dorisem atît de mult această călătorie și acum nu-mi mai făcea nici o plăcere, căci Maxim și cu mine ne îndepărtam unul de celălalt, din vina mea, a gîndurilor și faptelor pe care nu puteam să i le împărtășesc.

Întrebările obsedante continuau să-mi răsune în minte, doar ușor atenuate, ca un murmur: Cine? Cînd? De ce? De unde apăruse coroana? Cine o trimisese sau adusese? Ce vroia? Erau mai mulți? Cine? Și de ce? De ce? De ce?

Cuvintele răsunau sacadat în ritmul roților de tren, întrebările mă răscoleau sacadat.

Ușa s-a deschis din nou. Maxim a intrat în compartiment.

– Mergem să bem o cafea la vagonul-restaurant? l-am întrebat eu.

Maxim a clătinat doar din cap și s-a întors la ziarul lui, pe care îl mai citise o dată, eram sigură, fără să spună vreun cuvînt. Nu vroia să-mi vorbească, era vina mea, știam asta și nu era nimic de făcut.

*

Trenul se apropia de Scoția și dealurile erau din ce în ce mai golașe. Anglia îmi părea pustie și ploaia se prelingea pe geamuri, înlocuind lacrimile.

La un moment dat, ridicîndu-mi întîmplător privirea, am întîlnit ochii unei femei care trecea pe coridor, pe lîngă compartimentul nostru. A durat doar o fracţiune de secundă, nu mai mult, dar am văzut cum i se schimbă expresia, de la indiferenţă la curiozitate şi femeia s-a oprit, a făcut un pas înapoi şi ne-a scrutat atent cu privirea, pe amîndoi. Am ridicat repede cartea în dreptul feţei şi m-am întors cu spatele, iar după un timp, cînd am îndrăznit să mă uit din nou, dispăruse.

Nu a însemnă nimic, mi-am spus. Am lipsit din Anglia mai mult de zece ani. Lumea ne-a uitat. Războiul a şters din amintirea oamenilor tragediile care s-au petrecut, chiar şi pe cele mai răsunătoare.

Dar mai tîrziu, în vagonul-restaurant, în timp ce îmi despătuream şervetul, am simţit o privire aţintită asupra mea şi, cu coada ochiului, am văzut-o pe femeia aceea la masa de vizavi, îmbrăcată cu o bluză roşie.

Cînd chelnerul ne-a adus supa, vagonul s-a clătinat brusc şi lichidul fierbinte s-a revărsat peste marginea supierei. Maxim i-a cerut, iritat, să schimbe faţa de masă şi eu am încercat să-l calmez, iar cînd mi-am ridicat privirea, am întîlnit din nou ochii femeii. M-am înroşit, furioasă pe lipsa mea de control. Lîngă ea stătea o femeie mai tînără şi am văzut-o aplecîndu-se şi şoptindu-i ceva, ne recunoscuse şi mi-am dat seama că îi spune numele noastre, urmînd, probabil, să-i povestească totul la înapoierea în compartiment. "Maxim de Winter... ea e a doua lui soţie... au trăit în străinătate... se spune că n-aveau încotro... Manderley... Rebecca. Mai ţii minte, desigur..."

Îmi amintea de îngrozitoarea doamnă Van Hopper, de felul în care îşi ducea lornionul la ochi, în restaurantul hotelului în care stăteam, la Monte Carlo.

"E Max de Winter... proprietarul domeniului Manderley. Ai auzit de el, nu-i așa?"

Mi-am pus mîna peste mîna lui Maxim și i-am spus ceva repede, o prostie, îmi aduc aminte, despre oile care se zăreau pe fereastră. Aș fi dat orice să nu observe că am fost recunoscuți, ura să fie arătat cu degetul. Și mai ales, vroiam să mi-l apropii, printr-un gest, printr-o atingere.

Mi-a zîmbit ușor.

– Peștele ăsta e groaznic de uscat.

– Nu-i nimic, am spus eu, nu-i nimic.

– E-n regulă. Hai să ne uităm la oile tale.

Asta m-a făcut să rîd și Maxim și-a înălțat o sprînceană, amuzat, veselia îndulcindu-i trăsăturile feței. Am băut o înghițitură de vin, simțind cum mi se ia o greutate de pe inimă și m-am destins, plină de o neașteptată fericire, privind din nou pe fereastră și văzînd că se întunecă.

– Sîntem în Scoția, a spus atunci Maxim și în voce i se strecurase o notă de speranță.

Scoția era altă țară.

*

Ne-am petrecut noaptea într-un mic hotel din Dunaig, orașul cel mai apropiat de domeniul pe care-l administra Frank Crawley. El ne rezervase camera, gîndindu-se că ajungeam aici prea tîrziu ca să putem să pornim din nou la drum și ne lăsase un bilet la recepție în care ne anunța că va veni să ne ia a doua zi dimineață, după micul dejun.

Ploaia se oprise în cele din urmă, dar sufla un vînt aspru și rece. Patroana hotelului ne-a întîmpinat cu o

bunăvoință rezervată, înăuntru era cald și bine. Singurii clienți în afară de noi erau doi bătrîni, soț și soție, așa că nu mai trebuia să ne temem că vom fi recunoscuți, puteam să ne destindem în camera noastră de modă veche cu tavan înalt.

Mă simțeam aproape la fel ca într-unul din hotelurile noastre din străinătate, dar era un sentiment cu care mă obișnuisem, în fond, așa cum mă obișnuisem să atîrn haine pe umerașe în dulapuri mari, pe care le folosiseră și alții înaintea mea, să mă așez cu prudență pe marginea unui pat străin, pentru a vedea dacă e tare sau moale, să folosesc o baie anonimă cu țevărie zgomotoasă și sertare înțepenite. Nu urma să stăm aici decît o noapte, după care aveam să ne mutam din nou într-o casă.

Dar, în timp ce-mi așezam papucii lîngă pat, m-am gîndit că nici asta nu-mi convine, oricît de agreabilă putea fi șederea noastră în casa lui Frank, alături de familia lui. Mă săturasem de camere de hotel și de casele altora, îmi doream o casă a mea. Nu mai vroiam să fiu o exilată care se stabilește mereu și mereu altundeva, pentru un timp limitat, eram de-acum prea bătrînă pentru așa ceva. Nu mai avusesem o casă mea încă din copilărie, trăisem mai tot timpul prin hoteluri și pentru scurt timp, la Manderley. Dar Manderley nu fusese casa mea, acolo eram tot un musafir, căci în ciuda aparențelor, nu eram dintre ai casei, ci doar o tolerată.

Mă aștepta cu siguranță o noapte albă, căci mă frămîntau prea multe gînduri. Eram încordată și cu toate simțurile în alertă, aproape temîndu-mă să vorbesc, de frică să nu scap vreun cuvînt care să dea de bănuit.

Nu-mi puteam scoate din minte coroana de crini, albă, delicată, deosebit de frumoasă, iar cînd, fără să-mi dau seama, îmi băgam mîna în buzunar, degetele

atingeau muchia rigidă a cărţii de vizită şi tresăream, înspăimîntată. Ce proastă fusesem să o păstrez, cînd aş fi putut s-o ascund în mormanul de flori şi de crengi uscate, pregătite pentru a fi arse!

Nu puteam scăpa nici de imaginea chipului femeii din tren, cu privirea iscoditoare, aplecată spre însoţitoarea ei, în timp ce-i şoptea ceva.

Maxim avea dreptate. Nu trebuia să ne fi întors. Teama era ceva de care nu puteam scăpa niciodată, teama că cineva ne va vedea, recunoaşte, vorbi, întreba, stricîndu-ne astfel echilibrul.

Dar echilibrul ne fusese deja stricat, nu cunoscusem niciodată pacea sufletească, liniştea şi calmul unei familii obişnuite.

Acestea erau gîndurile care îmi treceau prin minte, umplîndu-mă de disperare, în tot timpul cinei şi, apoi, în camera noastră. Vîntul sufla puternic, făcînd să zăngăne geamurile. Ar fi trebuit să fim acum acasă, dar unde era casa noastră? Nicăieri.

– Biata de tine, eşti frîntă de oboseală. Ai trecut printr-o încercare grea, iar eu nu ţi-am fost de nici un ajutor. Te-am încărcat şi cu problemele mele, am fost îngrozitor de egoist.

Maxim m-a cuprins în braţe, iubitor, tandru, şi toată nervozitatea care ne îndepărtase a dispărut dintre noi într-o clipă. Am simţit că sînt într-adevăr obosită, vlăguită şi confuză, iar tîmplele îmi vîjîiau.

Cînd m-am întins în pat, camera a început să se rotească în jurul meu, tavanul să se dizolve în pereţi, dar nu era decît oboseala şi un adînc sentiment de uşurare.

Am adormit cum nu mai dormisem de o săptămînă, adînc, fără vise şi cînd m-am trezit, cerul avea albastrul senin şi glacial al dimineţilor nordice.

Somnul era cel care îmi lipsise, acum îmi dădeam seama. Maxim părea și el mai odihnit, ridurile din jurul ochilor și gurii nu mai erau la fel de adînci și toată atmosfera deprimantă din timpul călătoriei se risipise o dată cu norii de ploaie.

Frank și-a făcut apariția cu puțin înainte de ora zece, într-un Land Rover vetust, plin de cockeri și scule de pescuit, cu care urma să ne ducă la el acasă, în Iveralloch.

– Mă tem că nu va fi prea confortabil, a spus el deschizînd portierele, pe aici pretențiile sînt minime.

Am surprins privirea plină de îndoială pe care a aruncat-o hainelor noastre elegante, dar interiorul mașinii părea să fi fost curățat de curînd, iar bancheta din spate fusese acoperită cu o pătură nouă.

– Sînt obligat să circul mult și drumurile sînt foarte proaste, s-a scuzat Frank. Cel mai greu îmi e înainte și după Crăciun, cînd se înzăpezesc toate.

Părea vesel și fericit și am știut, privindu-l cum se instalează la volanul jeep-ului, că rupsese definitiv cu trecutul, că Manderley nu mai avea nici o putere asupra lui.

*

Frank locuia la mai mult de 40 de mile distanță de hotel și, pe toată lungimea drumului, n-am văzut nici o casă, cu excepția unei cabane de vînătoare și a unei ferme ciudate. Mașina urca pe un drum îngust, străbătînd dealurile, unul după altul, în direcția munților pe care-i zăream la orizont. Pămîntul și copacii aveau culori cum nu mai văzusem niciodată, nuanțe de

cenușiu, cafeniu și violet închis, iar culmile colinelor mai îndepărtate erau argintii. Maxim privea în jur cu mai mult interes decît arătase vreodată de la întoarcerea noastră, era o altă lume, fără amintiri de care să se teamă.

M-am gîndit, privindu-l, că am putea rămîne aici definitiv și m-am uitat, la rîndul meu, în jur, încercînd să-mi dau seama dacă ne-am putea acomoda cu peisajul scoțian.

Cred că mi-am dat seama aproape imediat că nu; venisem aici doar pentru o scurtă vacanță, în afara timpului și spațiului, să ne odihnim și să ne refacem, dar mai mult n-am fi rezistat, spațiul acesta nu ni se potrivea.

Acum însă totul era minunat, ne simțeam perfect, iar ziua scoțiană splendidă s-a prelungit în cele treizile care au urmat, toamna aurie alunecînd pe nesimțite înspre iarnă.

N-aș fi crezut că mai puteam simți atîta fericire. Maxim parcă întinerise, stătea în aer liber din zori și pînă noaptea tîrziu, mergînd cu Frank la pescuit, străbătînd pe jos sute de mile prin mlaștini și hățișuri, plimbîndu-se, vînînd, cu ochii strălucitori și o expresie de om fără griji întipărită pe chip, așa cum nu-l văzusem niciodată.

Casa lui Frank era așezată pe un deal, deasupra lacului și de la ferestrele de la etaj se vedea întinderea imensă a apei, care-și schimba culoarea de mai multe ori pe zi, de la nuanța argintului la cea a oțelului, de la cenușiu deschis la un gri vinețiu cu reflexe negre. În fața casei era valea dintre două dealuri, de unde răsărea soarele și, pe lac, foarte aproape, insula cu pietriș argintiu, la care erau trase cele două bărci; în spatele

casei hățișul se întindea cît vedeam cu ochii. Satul era la opt mile depărtare și nu existau vecini prin apropiere. Propietarul domeniului trăia mai mult în străinătate, lăsînd în grija lui Frank administrarea terenului și supravegherea muncitorilor sezonieri. Familia Crawley ducea o viață liniștită și modestă. Băieții erau plini de energie și foarte prietenoși, după primele zile de acomodare cu noi; Janet, soția lui Frank, era neașteptat de tînără, plină de spirit, inteligentă și afectuoasă.

Ne plimbam cu barca pe lac, vîslind pînă la insulă, unde făceam picnicuri. Maxim și Frank se hîrjoneau cu băieții, în timp ce eu îmi făceam zeci de planuri privindu-i. Janet și cu mine hoinăream ore în șir pe dealuri, uneori ne plimbam cu toții, băieții și cîinii dovedind o energie inepuizabilă, iar în fiecare seară, Maxim și cu mine ieșeam să ne plimbăm singuri, pășind încet și vorbind puțin, simțind cum fantomele trecutului pălesc rînd pe rînd.

*

Eu sînt aceea care le-am rechemat, eu sînt aceea care a dezgropat trecutul.

Nimic nu e întîmplător, noi ne făurim singuri destinele. Dacă mi-aș fi ținut gura și n-aș fi privit tot timpul înapoi, poate că viața noastră s-ar fi scurs în liniște, netulburată.

Și totuși, nu cred că sînt de condamnat. Purtam în suflet o povară, care devenea tot mai apăsătoare cu fiecare zi, pînă cînd am simțit nevoia de a o descărca, sau de a fi măcar ajutată să o port mai departe. Eram tulburată și înspăimîntată și îmi era din ce în ce mai greu s-o ascund față de cei din jur.

– Îmi face plăcere să-l văd pe Maxim atît de fericit, a spus Frank.

Plecaserăm cu mașina pe drumul care ducea de la malul lacului pînă la dealurile cele mai înalte ale domeniului, ne oprisem pe o colină și începusem să ne plimbăm pe jos. Ceilalți rămăseseră în urmă, dar eu îl însoțeam pe Frank, care vroia să vadă ce mai face cerbul lui preferat, pentru că ajunsesem să iubesc peisajul acesta sălbatic, să-i cunosc și să-i disting toate schimbările de lumină și de climă, impregnîndu-mă de frumusețea lui ireală.

Ne-am oprit să ne tragem sufletul și am privit în jos, spre apa liniștită și sclipitoare a lacului.

"Astăzi bestia e cuminte", spusese unul dintre băieți la micul dejun. "N-o să facă valuri."

Pentru ei, lacul era o ființă vie, imprevizibilă, al cărei comportament le influența permanent viața.

– Arată mult mai bine decît aș fi îndrăznit să sper, mai destins, mai tînăr – ai observat? Ar trebui să rămîneți mai multă vreme aici, nu vă împiedică nimic, nu-i așa? Vremea nu se va schimba pînă săptămîna viitoare. N-o să simțim că vine iarna pînă la începutul lui noiembrie.

Nu i-am răspuns. Priveam frumusețea din jurul meu, tînjind după ceva nedeslușit, probabil o fericire simplă și obișnuită, așa cum găsise Frank.

– După înmormîntarea doamnei Lacey, m-ai întrebat dacă există ceva care să vă împiedice să rămîneți aici. M-am gîndit mult și sînt absolut sigur că nu există. Locul vostru e aici – sau mai bine zis, în Anglia, căci mă îndoiesc că genul meu de viață vi s-ar potrivi. S-ar putea să vă fie mai ușor în străinătate, dar nu cred că veți fi mai fericiți. Vorbesc din punctul meu de vedere, desigur, deși știu că Maxim obișnuia să

călătorească mult și înainte și că v-ați întîlnit tot în străinătate.

– Da.

– Însă zilele astea, văzîndu-l pe Maxim, mi-am dat seama că e genul de om căruia cel mai mult îi priește acasă – nici măcar durerea pe care a încercat-o la moartea surorii lui nu l-a făcut să se simtă altfel aici. Trecutul e îngropat definitiv, pentru voi amîndoi. Dacă venirea voastră aici v-a ajutat cu ceva în privința asta, nu pot decît să mă bucur.

Un cîrd de rațe sălbatice zburau peste lac, orizontul începuse să se înroșească și razele soarelui mai încălzeau încă, ușor, pămîntul. Roiuri de musculițe se roteau, ca niște norișori minusculi, deasupra tufelor de iarbă-neagră.

Îmi țineam mîna în buzunar, frecînd cu degetul marginea rigidă a cărții de vizită, înainte și înapoi, iar și iar, ca pe un dinte dureros. O purtam cu mine în permanență, de frică să n-o găsească Maxim, dar n-o mai privisem de atunci, de la cimitir. Ar fi trebuit s-o ard, sau s-o rup în bucățele mici, pe care să le îngrop undeva.

Frank mă privea în tăcere.

Am făcut cîțiva pași, i-am întors spatele și am privit în sus, spre cerbul majestuos de pe creasta dealului, profilat pe cerul roșiatic.

Dacă tac, realitatea nu există. Dacă nu-i spun nimic lui Frank, totul e doar un coșmar delirant.

Nu e nevoie să-i incărcăm și pe alții cu povara viselor noastre, ele se risipesc la trezire.

Dacă tac.

Am tăcut. În schimb, am scos cartea de vizită din buzunar și i-am întins-o.

Apoi, pentru că n-aş fi suportat să-i văd expresia, mi-am întors privirea din nou spre cerbul de pe deal.

Atunci am văzut vulturul. Nu voi uita niciodată clipa aceea, cerul limpede, tăcerea absolută şi, dintr-o dată, zborul majestuos al păsării uriaşe deasupra crestelor, o scenă pe care Frank ne-o promisese încă de la sosire, "dacă avem noroc". Dar pînă şi această bucurie simplă şi rară îmi fusese stricată. N-am simţit nimic, cred, nici frustrare, nici mînie, şi fireşte, nici un fel de surpriză, căci mă obişnuisem deja.

Totuşi, i-am aruncat o privire lui Frank şi am văzut că şi el observase vulturul. Am privit împreună cîteva secunde, în tăcere, rotirea păsării deasupra noastră, în cercuri largi, cu aripile întinse. Nu mai era nimic de spus.

– De unde o ai?

– Nu ştiu. M-am dus la mormîntul Beatricei şi coroana era acolo, pe iarbă. O coroană superbă, din crini albi şi frunze verzi.

– Dar la înmormîntare nu era acolo – am fi văzut-o cu toţii.

– Nu era. A apărut după aceea, trimisă sau adusă. Probabil adusă, de cineva care a aşezat-o separat de celelalte. De ea era prinsă cartea de vizită. Cine, Frank? Cine?

Era întrebarea care mă obsedase în tot acest timp.

Frank privea grav cartea de vizită, răsucind-o între degete. M-am înfiorat.

– Cineva ne vrea răul.

– Oh, nu cred că e vorba despre aşa ceva, a spus imediat Frank, veşnic dornic să mă liniştească. Ce motiv ar avea?

– Ura.

– Dar nu vă urăşte nimeni – totul s-a petrecut cu mult timp în urmă. Şi...

A privit din nou cartea de vizită.

– Şi Rebecca e moartă.

– Da.

– Frank, trebuie să stăm de vorbă. Trebuie să-mi spui totul.

S-a întunecat la faţă şi a părut dintr-o dată schimbat, mai bătrîn, mai obosit.

– Frank, spune-mi. Trebuie să-l protejez pe Maxim, înainte de orice, dar trebuie să ştiu despre ce e vorba.

– Nu e nimic de spus – nu există nici un secret. Maxim e fericit, atît de fericit cum n-a mai fost de mult. S-a eliberat de povara trecutului – şi nu trebuie să afle niciodată despre ceea ce este, evident, doar o glumă proastă.

– O glumă?

– O festă, atunci.

– Sinistră, răuvoitoare şi dăunătoare!

– De acord. Şi totuşi, eu nu i-aş da prea multă importanţă. Vrei să o distrug eu? Cred că ar fi mai sigur aşa.

Am privit cartea de vizită din mîna lui. Avea dreptate, fireşte, era mai bine să i-o las lui. Frank cel sensibil, bun şi competent. Dar iniţiala neagră îmi atrăgea privirea ca un magnet.

– Ascultă, sînt sigur că e opera nemernicului de Jack Favell – îmi aduc aminte că i-am văzut o dată numele într-un ziar, în timpul războiului. Şantajase pe cineva, ceva în stilul ăsta. Tipic pentru el. Avea o minte perversă şi un umor macabru. E exact genul lui de glumă.

Jack Favell... Am privit din nou spre coline, încercînd să mă liniştesc, să mă întorc la realitate, la ceea ce era frumos, bun şi adevărat în viaţă... dar între timp, vulturul dispăruse. Nu-l voi mai vedea niciodată, m-am gîndit eu atunci şi amintirea lui va rămîne legată

pe vecie de amintirea cărţii de vizită, a expresiei întipărite pe faţa lui Frank şi de acest nume odios.

Jack Favell. Vărul Rebeccăi şi unul dintre amanţii ei, pe care îi dispreţuise şi de care îşi bătuse joc. Beţivul de Jack Favell. Mi-am amintit privirea insolentă cu care mă măsurase în ziua aceea, la Manderley, cînd am rămas singuri în salon şi remarca pe care o făcuse. "Mi-ar place şi mie să mă aştepte acasă o tînără mireasă!"

– Frank, l-am rugat eu din nou, spune-mi adevărul, te rog.

– Nu te-am minţit niciodată, ştii asta.

– Atunci poate că îmi ascunzi ceva. Ceva despre Rebecca.

– Nu. Îţi dau cuvîntul meu că nu-ţi ascund nimic.

– Asta – şi am arătat spre cartea de vizită – asta ar putea, oare, să însemne că nu mai putem rămîne în ţară?

Îmi doream cu disperare un cuvînt din partea lui Frank care să rezolve totul, doream să cred că nu fusese decît o glumă sinistră. Sigur, era întocmai ceea ce ar fi făcut Jack Favell. Ar fi rîs în hohote, împroşcînd cu salivă în jur, în timp ce şi-ar fi făcut planul, ar fi simţit o imensă plăcere, ducîndu-l la îndeplinire. Am încercat să mi-l imaginez scriind acele cuvinte pe cartea de vizită, agăţînd-o de panglica coroanei şi dînd cuiva instrucţiuni în legătură cu locul în care trebuia trimisă, căci nu mi-l închipuiam aducînd-o chiar el.

Jack Favell. Da, fireşte. El trebuie să fi fost.

– Deci n-avem nici un motiv de teamă, nu-i aşa? am întrebat eu.

Soarele se ascunsese în nori şi începuse să bată vîntul. Ne-am îndepărtat spre jeep.

– Nici unul. Mai lasă-i puţin timp lui Maxim, rămîneţi aici cît vreţi şi apoi – ce-ar fi să închiriaţi o maşină şi să călătoriţi un pic prin Anglia? Aţi vedea

locuri pe care nu le cunoașteți și v-ați obișnui cu atmosfera.

– Splendidă idee, Frank. În fond, ce ne-ar împiedica?

– Absolut nimic.

Mi-a zîmbit cu căldură, ajutîndu-mă să urc în mașină.

– Mulțumesc, i-am spus eu și, într-o izbucnire de fericire, m-am aplecat spre el și l-am sărutat pe obraz, în semn de recunoștință pentru ceea ce făcuse, ajutîndu-mă să-mi regăsesc liniștea sufletească. Teama și tulburarea dispăruseră, de parcă nici n-ar fi existat vreodată și aveam iar un viitor.

Frank s-a înroșit și a închis repede portiera, făcîndu-mă să zîmbesc. Maxim s-ar amuza dacă i-aș spune și am rîde împreună, m-am gîndit eu, dar nu puteam să-i povestesc, din păcate. Eram liniștită acum, Frank mă asigurase că va fi bine – Frank reușea întotdeauna să mă îmbărbăteze – nu fusese decît o glumă proastă.

– Mă bucur că am văzut vulturul. Maxim va fi gelos.

– Da.

– Mi-aș fi dorit să-l fi văzut altădată... și el să fi fost împreună cu noi.

– Înțeleg.

– Frank, crezi că o să se mai întîmple ceva?

– Cine știe... Dar nu cred că o să mai aibe ocazia, nu-i așa?

– Dacă a fost Jack Favell.

– Pariez că el a fost.

– Da, s-ar putea să ai dreptate.

– Uită porcăria asta. N-o lăsa să te macine, altfel i-ai face jocul acelui nemernic.

– O să încerc. Mulțumesc, Frank.

– Te simți mai bine, acum?
– Da, am răspus. Da, desigur.
Credeam sincer că așa este.

*

Am coborît pe drumul abrupt care ducea spre lac și spre casa cea albă și norii goneau deasupra noastră, așa că atunci cînd am ajuns la ușă, turna cu găleata. Maxim citea *"Piatra Lunii"* lîngă foc, băieții se jucau de-a pirații în magazie. Am simțit că sînt în siguranță, la adăpost de orice grijă, nimeni și nimic nu ne mai putea atinge și mi-am dorit să pot rămîne aici pentru totdeauna.

Dar nu se putea, firește și, în plus, alungasem din minte coroana și cartea de vizită, așa cum mă sfătuise Frank, concentrîndu-mă asupra ideii de a călători prin Anglia, vizitînd și explorînd locuri necunoscute. Știam ce vroiam să facem: să hoinărim, desigur, dar și să căutăm un loc în care să ne stabilim. Nu știam unde sau cum ar fi trebuit să fie, eram însă sigură că l-aș recunoaște imediat.

Am vrut să aleg momentul cel mai potrivit pentru a-i spune lui Maxim ce hotărîsem. Nu acum, m-am gîndit, privindu-l cum citește și ascultînd strigătele voioase și tropăielile băieților care se jucau în magazie. Vom avea și noi un cămin, trebuie să avem, îmi repetam în minte fără încetare. Maxim și-a ridicat o clipă ochii și mi-a zîmbit ușor, apoi și-a continuat lectura. Trebuia să mai aștept. Oricum, înainte de a-i spune, vroiam să mă asigur că nu mă va refuza scurt, tulburat și înfricoșat de orice i-ar fi amintit de trecut, de motivul care ne obliga să plecăm din Anglia, de cauza exilului nostru.

Capitolul 9

Destinul ne-a mai acordat, însă, o săptămînă de liniște, timp în care mi-am văzut de visele și speranțele mele, încălzindu-mi inima la flacăra lor.

Cred că a fost cea mai fericită săptămînă din viața mea. În fiecare dimineață, la trezire și în fiecare seară, la culcare, făceam un imens efort de voință să alung amintirea coroanei de crini și, după cîteva zile, am descoperit că mi-a devenit destul de ușor să evit orice gînd despre trecut și să mă bucur de prezent, de fericirea noastră, prea prețioasă pentru a fi risipită.

Zilele se scurgeau încet, iarna se apropia agale, razele aurii ale soarelui se strecurau printre crengile desfrunzite ale copacilor, îndulcind contururile lucrurilor. În zori, ceața plutea peste lac, seara se lăsa bruma, luna nouă strălucea deasupra ilicelor și noaptea era plină de strigătul bufnițelor.

Maxim părea cu douăzeci de ani mai tînăr, avea o veselie plină de neastîmpăr pe care nu i-o cunoscusem și eu mă simțeam, lîngă el, din nou adolescentă, entuziastă și spontană.

Am ascultat sfatul lui Frank și, la plecare, am închiriat o mașină, cu care am străbătut rapid Scoția, pînă cînd Maxim mi-a declarat că se săturase de atîta viteză și atunci am început să poposim oriunde vedeam un peisaj agreabil. Dealurile și hățișurile ținuturilor din nord, cîmpiile și pădurile, satele și tîrgurile din sud, toate ni se păreau frumoase și toate ne întîmpinau cu bucurie.

Am rămas surprinsă de cît de puțin cunoștea Maxim Anglia, aflînd că nu călătorise decît prin ținuturile apropiate de Manderley. Cît despre mine, totul mi se părea nou și minunat, așa că am descoperit și explorat împreună locuri încîntătoare, bucurîndu-ne de ele deopotrivă.

Nu vorbeam despre viitor. Credeam că nu e nevoie, că Maxim știa ce îmi doream și, pe măsură ce treceau zilele, începusem chiar să cred că și el dorea același lucru, așa că visele mele au căpătat formă, transformîndu-se în planuri.

Nu ne mai amenința nici un pericol, totul era în regulă, puteam rămîne aici definitiv, nu mă mai îndoiam de asta.

Nu mă așteptasem, însă, să găsesc atît de repede locul pe care-l visam. M-am îndrăgostit de locul acela într-o clipă, căci de dragoste a fost vorba.

Ajunseserăm în acea parte a Angliei care se adăpostește în spatele dealurilor Cotswold, un ținut de cîmpuri și păduri, cu pajiști și izvoare, o zonă calmă și liniștită, în care viața curge fără grabă, în ritmul ei firesc. Ne simțeam bine, împăcați cu noi înșine, singurele umbre în viața noastră erau cele pe care le aruncau copacii și casele în lumina soarelui.

Maxim conducea destins, cu brațul rezemat de marginea geamului, căci afară era încă soare. Vorbeam

despre tot felul de nimicuri agreabile, glumeam, ne arătam unul altuia cîte o căsuță fermecătoare sau vreun peisaj mai deosebit, veseli ca niște copii. Și chiar eram copii, răzbunîndu-ne pe toți acei ani în care fuseserăm bătrîni.

O singură dată, o remarcă făcută de Maxim a stîrnit un ecou în mine, asemeni vibrațiilor unui clopot îndepărtat, după ce a încetat să mai răsune.

Era după-amiaza și coboram din mașină în fața hotelului pe care-l descoperisem. Privind în jur, la piața satului, la casele din piatră gălbuie și la turnul bisericii din spatele lor, am spus: "Oh, ador partea asta de Anglie".

Maxim m-a privit, zîmbind ușor.

– Și ție îți place, nu-i așa? l-am întrebat eu.

– Da. E locul cel mai îndepărtat de mare din toată țara, mi-a răspuns el și, întorcîndu-mi brusc spatele, a intrat în hotel. Am rămas pe loc o vreme, incapabilă să mai fac vreo mișcare, uitîndu-mă lung la urma lui, întrebîndu-mă dacă nu cumva îl chinuiau din nou fantomele trecutului – marea, golful de la Manderley, barca și înecul Rebeccăi.

Dar cînd l-am urmat, într-un tîrziu, în holul întunecos al hotelului și i-am privit chipul, n-am deslușit pe el nici o tulburare, ochii îi erau senini și trăsăturile destinse. Vesel, Maxim mi-a spus atunci că am avut noroc să descoperim un astfel de hotel.

Într-adevăr, cum ar fi putut cineva să nu fie fericit în locul acela ? Cînd mi-l amintesc – și mi-l amintesc fără greutate, căci memoria mea reține mult mai ușor imaginea unor locuri decît a unor chipuri, fie și cele ale unor oameni apropiați – mă văd stînd lîngă masa lustruită care servea drept birou de recepție, pe care se

afla un clopoţel mic de bronz şi un registru legat în piele, de culoarea verde şi ştiu că totul ar fi fost perfect, dacă soarta nu ne-ar fi jucat un renghi teribil.

Satul era destul de mare, cu ferme şi case aşezate în jurul unui imaş pe care creşteau doi stejari falnici. La marginea lui curgea un rîu limpede, iar podul se afla chiar lîngă hotel.

Eram, de-acum, călători experimentaţi, obişnuiţi să apreciem exact camerele de hotel, capabili s-o alegem dintr-o privire pe cea mai bine situată sau pe cea mai liniştită, obişnuiţi, de asemenea, să cerem masa cea mai depărtată de uşă, cea mai ferită de priviri indiscrete. Devenise aproape un reflex, care uneori îmi devenea insuportabil. În acele momente îmi doream să sfidez orice privire, cu capul sus, căci nu aveam de ce să ne temem şi nu aveam nimic de ascuns.

Dar n-am făcut-o niciodată, fireşte, de dragul lui Maxim; era atît de sensibil la orice privire, atît de susceptibil faţă de orice comentariu, imaginîndu-şi că fiecare om întîlnit ne-ar putea recunoaşte, încît îmi era cu neputinţă să fac ceva care să atragă atenţia. Nu erau decît opt camere, dar proprietăreasa ne spusese că venea multă lume să mănînce aici. Restaurantul dădea spre o grădină cu un bazin de piatră în mijloc şi cu trandafiri căţărători pe zidurile înalte. Hotelul avea cîteva saloane mici, cu scaune confortabile şi canapele moi, cu banchete sub ferestrele minuscule, şemineuri, o pendulă care bătea orele şi una care doar ticăia zgomotos şi un labrador bătrîn, cu capul încărunţit, care se apropiase imediat de Maxim, îngropîndu-şi botul în palma lui. Ce mult ne lipsise un cîine, m-am gîndit atunci, văzîndu-l pe Maxim aplecîndu-se să-l mîngîie, un cîine care să ne ţină companie, care să ne însoţească în plimbările

noastre şi m-am rugat să putem din nou avea toate acele lucruri care dau un sens vieţii.

Te rog, Doamne, fă să rămînem aici pentru totdeauna.

Nu îndrăznisem să-l întreb pe Maxim ce planuri avea. Probabil că vroia să ne întoarcem la Giles şi Roger, înainte de a pleca din nou în străinătate. Trebuia să mai plecăm o dată, pentru că toate lucrurile noastre rămăseseră în camera din hotelul de lîngă lac. Dar dorinţa mea cea mai fierbinte era să nu stăm acolo decît atîta timp cît ne era necesar pentru a împacheta şi trimite totul acasă - indiferent unde urma să locuim. Nu avea nici o importanţă, puteam închiria o casă oriunde, pînă ne hotăram unde să ne stabilim. Tot ce conta era să ne întoarcem în Anglia.

Dar asta era doar speranţa şi ruga mea secretă.

Am petrecut trei nopţi liniştite la micul hotel din sat, legănaţi de susurul apei curgînd peste pietre. În timpul zilei ieşeam să ne plimbăm, admiram peisajul şi ne încălzeam la soare, bucurîndu-ne de toamna aurie.

În cea de-a patra zi ne-am urcat în maşină şi am hoinărit pe drumurile înguste de ţară, privind cîmpia şi copacii desfrunziţi, urcînd şi coborînd dealuri, fără ţintă, oprindu-ne să mîncăm pîine şi brînză în cîte un sat, odihnindu-ne apoi puţin şi pornind din nou la drum. Am trecut pe lîngă tufe dese de mure şi porumbe, pe lîngă cîmpuri cultivate, de pe care se strînsese recolta, pe lîngă căpiţe de fîn şi focuri de frunze, pe lîngă grădini arse de brumă.

Am ajuns la o încrucişare de drumuri, străjuită de copaci înalţi, dincolo de care se zărea cîmpia scăldată de soare.

Maxim a oprit maşina.

– Unde ne aflăm?

– Nu știu.

– Am trecut pe lîngă un indicator, mai devreme, a remarcat el.

– Îmi pare rău, n-am fost atentă.

A zîmbit. Știe, mi-am spus eu, nu e nevoie să-i explic. Știe la ce mă gîndeam.

În fața noastră, șoseaua începea să urce abrupt, în dreapta se deschidea un drum îngust, între două talazuri de pămînt acoperite de mușchi.

– Hai s-o luăm la dreapta, am propus eu, deși nu avem nici cea mai vagă idee despre unde ar fi putut duce drumul. N-a fost o întîmplare, destinul a vrut să fie așa, sînt convinsă.

– Ne-am rătăcit deja, poate că ar trebui să ne întoarceam.

– Nu ne putem rătăci, Maxim. Ultimul sat prin care am trecut era plin de semne indicatoare.

– Da, dar aici nu e nici unul, mi-a răspuns el, pornind motorul.

– Oh, ce importanță are? am spus eu veselă. Hai să vedem unde duce drumul ăsta.

Am cotit la dreapta, printre talazurile de pămînt acoperite de mușchi și de copaci desfrunziți, cu crengile aplecate deasupra drumului. În timpul verii, m-am gîndit eu, desișul frunzelor forma, probabil, un acoperiș impenetrabil și drumul se transforma într-un fel de tunel.

Apoi, în fața noastră s-a deschis brusc un luminiș. Am oprit mașina lîngă o tăbliță indicatoare de lemn, cu vopseaua scorojită, în formă de săgeată.

Am ieșit din mașină și am privit în jur. Nu se auzea nici un sunet; doar frunzele moarte îmi foșneau sub picioare.

Am avut atunci o presimțire ciudată, ceva, poate un al șaselea simț, îmi spunea că acesta e locul pe care îl căutam.

Săgeata arăta spre un drum îngust plin de noroi și de frunze, aproape o potecă, ascunsă printre copaci.

Spre Cobbett's Brake.

Am repetat cuvintele în minte, încet, încercîndu-le sonoritatea.

Cobbett's Brake.

I-am făcut semn lui Maxim.

Am luat-o pe poteca plină de frunze moarte, care cobora destul de abrupt, așa că pășeam cu grijă, sprijinindu-ne unul de altul. Cu excepția unei veverițe, care a străbătut crengile unui copac ca un fulger arămiu, nu se simțea nici o mișcare, nu se auzea nici un sunet.

Mă întrebam cît mai avem de coborît și mă gîndeam cu neplăcere la urcușul care ne aștepta la întoarcere.

Priveam în jos, atentă la denivelările potecii, așa că primul lucru pe care l-am văzut a fost pata de lumină aruncată de razele soarelui de amiază, filtrate de crengile ultimilor copaci.

Mi-am ridicat privirea.

În fața noastră se înălța o poartă masivă din fier forjat, susținută de doi stîlpi de piatră. Ne-am apropiat de ea și am privit dincolo, cu respirația tăiată.

La capătul unei alei în pantă, înconjurată de povîrnișuri cu iarba încă verde, se afla cea mai frumoasă casă pe care o văzusem vreodată – și pentru mine, mult mai frumoasă decît cea de la Manderley, care mi se păruse întotdeauna înspăimîntător de mare și de pretențioasă. Am închis ochii și i-am deschis iar, așteptîndu-mă să n-o mai văd, aproape convinsă că nu e

decît o iluzie, născută din visele mele, dar casa era tot acolo, strălucind în soare ca o casă din povești, o casă în stil elisabetan, cu multe hornuri, din cărămidă trandafirie. Era înconjurată de peluze, tufe de trandafiri, pergole, fîntîni și iazuri și toate aveau un aer neîngrijit, dar nu părăsit, ca și cum cei care locuiau acolo n-ar mai fi avut destulă putere pentru a se ocupa singuri de ele. Cărămizile hornurilor și ale zidurilor aveau nuanțe de roz sidefiu, de piersică și de geranium, care îmi aduceau aminte de acoperișurile caselor din satele italiane.

Nu se vedea nici un semn de viață, totul părea pustiu; nu ieșea fum din hornuri și nu se auzea nici un zgomot, nici măcar lătratul vreunui cîine. Dar casa, deși pustie, nu părea abandonată.

Am rămas pe loc, privind-o cu răsuflarea tăiată, uimiți și încîntați, ținîndu-ne de mînă, ca Hänsel și Gretel. Văzusem o mulțime de case impresionante în ultima săptămînă, vile, conace, palate senioriale, dar nu le acordasem mai mult de o privire, căci nu mi se potriveau. Dar casa asta era altfel decît celelalte.

Era mare, dar nu pretențioasă. Nu interzicea, ci invita. Deși pustie acum, radia căldură și intimitate.

Am început să visez cu ochii deschiși – l-am văzut pe Maxim plimbîndu-se pe alee, am văzut copii alergînd pe tăpșan după miei, le-am auzit strigătele și m-am văzut și pe mine în grădină, udînd straturile de flori. În visul mea, un poney cafeniu paștea în țarcul lui și fumul ieșea încolăcindu-se din hornuri.

Aici aș fi putut fi fericită, eram sigură de asta, orînduindu-mi viața așa cum credeam eu, cu binecuvîntarea lui Maxim. Mi-am dat seama, din nou, în timp ce stăteam acolo, că eu nu avusesem niciodată o casă a mea. Trăisem toată viața în casele altora și în

hoteluri. Manderley nu-mi aparţinuse mie, ci lui Maxim şi familiei lui, de zeci de generaţii, fusese mitul celorlalţi, al vecinilor, prietenilor, servitorilor. Aparţinuse Doamnei Danvers. Rebeccăi. Mie nu.

Dar nu-mi păsa, în după-amiaza aceasta Manderley încetase să mai existe pentru mine.

Aici, m-am gîndit eu atunci, privind casa din vale, care-şi schimba încet culoarea în amurg, aici mă voi simţi acasă. Aici va fi casa mea.

Eram într-un fel de transă, în care nu încăpeau decît certitudini, ştiam, eram sigură că, o dată ce găsisem casa, tot restul urma să se rezolve de la sine, curînd.

– Vreau să intrăm, am spus eu.

– Nu putem face asta. E un lacăt pe poartă.

– Gardul e rupt – aici – şi puţin mai departe.

– Nu, a repetat Maxim.

Dar nu şi-a retras mîna dintr-a mea şi am ştiut că şi el simţea ceea ce simţeam eu. Eram sigură de asta.

– Vino, i-am spus şi am început să merg pe lîngă gard, cu ochii aţintiţi asupra casei. Şi, după o clipă, Maxim m-a urmat, iar cînd am întors capul spre el, am văzut că nu-şi putea dezlipi ochii de la casă, la fel ca şi mine. Îmi amintesc extrem de limpede visele şi speranţele acelei zile, lumea fermecată în care păşeam atunci pentru întîia dată.

Partea de răsărit a grădinii fusese cel mai puţin îngrijită. O pergolă acoperea două laturi şi era invadată de iederă, de trandafiri căţărători şi glicină şi o potecă ducea, printre stîlpi, la o poartă închisă. Straturile de flori erau năpădite de buruieni, dar se vedea că fuseseră plivite nu de mult, şi n-ar fi trebuit un efort prea mare pentru a le readuce la aspectul iniţial. M-am şi văzut chibzuind de unde să încep, apoi lucrînd cot la cot cu un

grădinar priceput și reușind, în cîteva veri, să înfrumusețez locul.

În spatele casei se aflau grajdurile, o curte pietruită cu o statuie în mijloc și o seră cu geamurile sparte. Mi-am r dicat privirea spre geamurile de sus ale casei. Soarele începea să apună, un prihor cînta cît îl țineau puteriie de pe acoperișul casei.

– Maxim...

– Proprietarii ar putea să se întoarcă dintr-o clipă într-alta.

– Nu cred, am spus eu. Par să fi plecat de mai multă vreme.

– M-am întors spre el și am văzut tristețea care i se întipărise pe față, făcîndu-l să pară mai bătrîn și mi-am dat seama că nu se va putea desprinde niciodată de trecut, pentru că, de fapt, nici n-o dorea.

I-am întors spatele. Casa era acum în umbră, cărămizile căpătaseră reflexe violete și am simțit cum crește în mine o fermitate de oțel. Vroiam casa pentru mine, cu o îndîrjire care m-a surprins și chiar înspăimîntat puțin.

Maxim pornise deja înapoi spre mașină, mergînd cu capul plecat și privirea ațintită în pămînt. Va refuza să mai vorbească despre casă, m-am gîndit eu, ne vom urca în mașină și vom pleca de aici, iar mîine sau poimîine vom pleca definitiv. Dorințele mele vor fi pur și simplu ignorate, fără măcar să le fi rostit și locul acesta nu va mai fi pomenit niciodată. Nu mai era nimic de făcut și am simțit o imensă milă față de mine însămi, amestecată cu amărăciune și resentiment. Îmi anticipam deja dezamăgirea și durerea. Pierdusem orice contact cu realitatea, îmi pierdusem și mințile, nu puteam suporta nici măcar ideea de a rămîne fără ceea ce mi se părea că-mi și aparține deja.

Urcatul pantei spre locul unde lăsasem mașina s-a dovedit a fi mai anevoios decît crezusem și Maxim a fost tot timpul cu cîțiva pași înaintea mea. O dată, o singură dată, m-am oprit să-mi trag răsuflarea și mi-am îngăduit o ultimă privire înapoi, printre copaci; casa se mai vedea încă, deși mai mult ca o umbră, dar ultimele raze ale soarelui care asfințea luminau hornurile, făcîndu-le să scînteieze ca niște cărbuni aprinși.

Dezolarea luase locul bucuriei și speranței. Mi s-a făcut frig.

Ne-am urcat în mașină. Mi-am încleștat mîinile, încercînd să le opresc tremurul. Maxim tăcea, parcă așteptînd ceva. L-am privit.

– Cred că o să ajungem la hotel prea tîrziu pentru a lua ceaiul, am spus eu cu stoicism.

Maxim mi-a luat mîinile și mi le-a strîns între-ale lui.

– Biata de tine, a spus el, privindu-mă cu o imensă tandrețe. Te străduiești atît de mult să mă protejezi, fără să fie nevoie, încercînd de fapt să-ți ascunzi sentimentele și dorințele și, firește, nu reușești.

– Ce vrei să spui? l-am întrebat eu, furioasă și dezamăgită de mine însămi, stăpînindu-mi cu greu lacrimile. Hai să mergem, am înghețat de tot.

– Te cunosc, a spus el, continuînd să-mi țină mîinile între ale lui. Te cunosc mai bine decît te cunoști tu însăți.

– Nu-mi mai vorbi ca unei proaste, Maxim, nu sînt o tîmpită pe care s-o tratezi cu indulgență și superioritate.

– Ai dreptate. Iartă-mă.

– Maxim...

– Nu, nu, aveai perfectă dreptate să protestezi.

– Doar că...

– Știu.

– Știi?

– Cobbett's Brake, a rostit el atunci, gînditor. Ce nume ciudat. Cine i l-o fi dat, ai idee?

Nu i-am răspuns. Nu vroiam să comentăm casa ca doi turiști nepăsători care fac conversație. Plecam și n-o mai puteam vedea niciodată. Asta era tot. Ar fi fost mult mai bine dacă nici n-am fi găsit-o vreodată.

– Aveai dreptate, un ceai fierbinte ar fi fost exact ce ne trebuia.

– N-are nici o importanță.

– Așa este, deși mărturisesc că mi-ar fi prins bine și mie.

– Îmi pare rău, e vina mea...

– De ce?

– Am stat prea mult aici. Ar fi trebuit să-mi atragi atenția.

– N-am vrut. Așa că, dacă tot am pierdut ceaiul, propun să ne folosim timpul într-un mod mai profitabil.

– Adică?

Mi-a lăsat mîinile și a pornit motorul.

– Am trecut pe lîngă o fermă, mai ții minte? Cu o jumătate de milă înainte de răspîntie, pînă să ne rătăcim. Cred că cei de acolo ar putea să-ți spună tot ce vrei să afli despre casă, dacă vrei să-i întrebi.

*

La fermă ni s-a oferit ceai, un ceai negru și tare, servit în cești de porțelan, scoase din vitrină special pentru noi, și cozonac cu unt. Eram bineveniți, ni s-a

spus, rar vedeau pe cineva în pustietatea asta. Maxim l-a antrenat pe fermier într-o discuție despre recoltă, despre oi și brînză, despre grădinărit și lipsa mîinii de lucru după război, despre vînătoare și pescuit și părea fericit ascultîndu-l. Mi-am adus atunci aminte cît de mult îi plăcea, pe vremea cînd locuiam la Manderley, să facă vizite arendașilor, împreună cu Frank, știind din instinct cum să le vorbească, făcîndu-i să se simtă în largul lor cu un talent pe care i-l invidiam și care mie îmi lipsea.

Eu am stat cu fermiera, doamna Peck, în bucătărie, încălzindu-mi mîinile pe ceașca de ceai, amețită de fericire, căci știam acum că totul va fi bine. În curte, un copilaș alerga după găini, cu un mers încă nesigur. O să venim des aici, m-am gîndit eu, o să aducem și copiii, să se joace cu mieii, să ajute la hrănitul animalelor, să se obișnuiască cu ele. Vom fi vecini.

Femeia mi-a umplut din nou ceașca, continuînd să povestească.

– Și a venit războiul – firește, toți bărbații au trebuit să plece – așa că n-au mai rămas aici decît copiii. Apoi am folosit ca ajutoare cîțiva prizonieri de război, italieni care nu vorbeau engleza și doar doi dintre ei păreau dornici să învețe cîteva cuvinte. Presupun că le era greu și lor, sărmanii, departe de țara lor.

Da, m-am gîndit eu, e greu să fii departe de țară.

– Unul dintre ei a plantat viță-de-vie, lîngă zidul grădinii. A prins, e adevărat, dar strugurii au ieșit mici și acri...

– Proprietarii casei – se mai întorc?

Inima îmi bătea atît de tare, încît mi se părea că acoperă și ticăitul ceasului din bucătărie.

– Bătrînii? Nu, nu cred. Era clar că nu se mai descurcă, încă dinainte să recunoască lucrul ăsta. Dar nu

puteam să le spun, trebuiau să înțeleagă singuri, în definitiv era casa lor.

Am privit-o, era o femeie frumoasă, cu păr roșcat și trăsături regulate. M-am văzut stînd aici după-amiezele, pălăvrăgind despre una și alta, făcîndu-i confidențe, cerîndu-i sfatul în privința casei, grădinii și creșterii copiilor – căci vroiam să fac cît mai multe eu însămi, cu o fată în casă și eventual cineva pentru bucătărie, nu-mi doream o armată de servitori care să conducă treburile casei, ca la Manderley, intimidîndu-mă și impunîndu-și voința.

– Nu, sigur nu se mai întorc. Dar au un băiat, Roderick, care e în armată – cred că el se va întoarce. Sora lui e măritată și la casa ei, așa că nu cred că o mai interesează. Dar băiatul ne-a scris din cînd în cînd, cerîndu-ne să facem una sau alta – și, firește, pînă atunci, de problemele financiare se ocupă administratorul, domnul Tarrant.

Din curte s-a auzit un țipăt, copilașul se împiedicase de o piatră și căzuse și femeia a ieșit să-l consoleze, luîndu-l în brațe și mîngîindu-l. Maxim și fermierul stăteau de vorbă lîngă poartă. Cerul se colorase în toate nuanțele de indigo și violet, cu nori plumburii care se fugăreau unul pe altul.

Aș fi vrut ca ziua să nu se mai sfîrșească niciodată, să nu fim obligați să mai plecăm de aici. Dar ne-am urcat în mașină și ne-am îndepărtat de fermă, iar ei ne-au făcut cu mîna din prag, pînă cînd i-am pierdut din vedere.

Capitolul 10

În primele săptămîni după căsătoria noastră aveam tot timpul senzația că visez și trebuia să-mi privesc mîna cu verigheta sau chipul în oglindă, pentru a mă convinge că visul e realitate. Nu-mi venea să cred că eram acum doamna, Lady de Winter cum mi se spunea adesea și că făceam parte din înalta societate. Dimineața, la micul dejun și seara, la cină, mă surprindeam privindu-l extaziată pe Maxim, spunîndu-mi: acest bărbat e soțul meu! Îmi amintesc mesele noastre în călătoria de nuntă la Veneția – la lumina lumînărilor, afară, sub copaci, lîngă ferestrele ce dădeau spre lagună, – în toate detaliile, de la ornamentele uniformelor purtate de chelneri pînă la culoarea fețelor de masă. Nu se poate, îmi spuneam eu, nu poate fi adevărat, e prea multă fericire. Sentimentul acesta nu m-a părăsit niciodată, deși s-a mai estompat puțin, cu timpul.

Acum stăteam în fața lui Maxim la altă masă, lîngă un șemineu în care ardea focul, în hotelul nostru din sat și am avut din nou senzația că visez, că trebuie să mă

dezmeticesc și să privesc în față realitatea. Nu ne mai ascundeam prin țări străine, fugind de trecut, ferindu-ne de cunoștințe. Ne eliberasem de trecut și nu mai aveam de ce să ne temem. Maxim fusese obligat să-l înfrunte, nu existase altă soluție, dar ce fusese mai greu trecuse, rana amintirilor se vindecase și acum ne puteam întoarce acasă definitiv.

Imaginea casei de cărămidă trandafirie, în căușul ei de iarbă, îmi venea în minte iar și iar, umplîndu-mă de fericire. Nimic nu-mi garanta că va fi a noastră, dar eu eram sigură de asta, mi-o doream atît de mult, încît intensitatea dorinței mele era suficientă pentru a o împlini. Pentru prima dată în viață credeam în ceva, cu o fervoare aproape religioasă, cu pasiunea neofitului.

Mîncarea era delicioasă și, spre deosebire de acele prime mese luate împreună cu Maxim, cînd eram prea euforică pentru a mai putea mînca, acum am mîncat cu poftă, savurînd păstrăvul, friptura de fazan, piureul de cartofi presărat cu pătrunjel și plăcinta de mere cu stafide.

Am mîncat fără grabă, am băut o sticlă de vin bun, am privit jocul flăcărilor din vatră și am admirat cele două tablouri cu scene de vînătoare agățate deasupra șemineului. Chelnerița care ne servea se mișca încet și uitase să ne aducă sare, așa că a trebuit să-i cerem și mi-am privit mîinile, cicatricea mică și albă de lîngă unghia unui deget, verigheta, cu care mă obișnuisem și m-am gîndit iar că toată fericirea pe care o simțeam pentru acest nou început și toate lucrurile din jur vor dispare într-o clipă și mă voi trezi în camera noastră din celălalt hotel, în străinătate.

L-am privit pe Maxim. Totul era adevărat, era real. I se citea pe față – izbîndisem.

*

Șocul a venit ceva mai tîrziu.

*

Am vorbit despre casă, lăsîndu-ne frîu liber imaginației. Oare era de vînzare? Sau de închiriat? Era posibil ca bătrînii sau fiul lor să se întoarcă? Și cum am fi putut afla ce intenții au? Cum arăta în interior? Era friguroasă, dărăpănată sau urîtă?

Nu încercam să ghicesc. Era perfectă, nu aveam nici o îndoială. Dar era plăcut să vorbim despre ea, despre felul în care ne așteptase acolo tot timpul cît rătăciserăm la întîmplare prin ținut.

Nu i-am spus lui Maxim ce planuri am, poate că nu îndrăzneam s-o fac, de teamă. I se întîmpla uneori să fie irascibil, răstindu-se la mine fără motiv, alteori era rece și detașat, închis în sine. Nu vroiam să risc, casa, cu tot ceea ce însemna ea, era prea importantă pentru mine.

Îmi construisem, oare, un castel din cărți de joc, care putea fi dărîmat de o simplă adiere de vînt? Da, îmi șoptea o voce mică și răutăcioasă, dar eu refuzam s-o ascult și îmi vedeam mai departe de speranțele mele. Destinul ne condusese pașii spre Cobbett's Brake și călătoria începuse cu mulți ani în urmă, eram convinsă de asta și nimic nu mă putea face să-mi schimb părerea.

O singură dată, în seara aceea, am avut o presimțire a ceea ce urma să se întîmple, un fel de avertisment fugar, căruia, însă, am refuzat să-i dau importanță.

Maxim mă rugase să-i aduc o carte din cameră și cînd am intrat, înainte să aprind lumina, am văzut razele

de lună care intrau prin fereastră desenînd un cerc palid pe patul meu și am simțit o strîngere de inimă, căci aveam în fața ochilor imaginea clară a coroanei de crini, atît de reală încît mi s-a părut că aș putea s-o ating. Am rămas împietrită, cu privirile ațintite asupra cărții de vizită, cu inițiala "R" caligrafiată într-un colț.

– Nu, mi-am șoptit atunci, apoi aproape că am strigat – nu! – și am aprins repede lumina și totul a reintrat în normal. Am găsit cartea pe care o vroia Maxim și am fugit din cameră, știind că nu voi putea scăpa niciodată de imaginea aceea, că-mi va rămîne întipărită în minte pentru tot restul vieții. Dar simțeam că pot lupta împotriva ei, casa de cărămidă trandafirie părea să fi trezit în mine forțe nebănuite, aproape magice. Coroana de crini și cartea de vizită nu însemnau nimic, nu erau decît o glumă proastă a cuiva. Mi-am umplut mintea cu imaginea casei, în căușul ei de iarbă, plină de atîtea speranțe și promisiuni și m-am simțit iar calmă și puternică.

M-am oprit în ușa salonului și am privit înăuntru, cu dragoste și mulțumire.

Ceștile de cafea fuseseră așezate pe o măsuță joasă, în fața șemineului, Maxim, stătea într-unul dintre fotoliile uriașe, mîngîia labradorul care se întindea de plăcere, scîncind ușor. Totul era atît de pașnic, de liniștit, încît puteam crede cu ușurință că nu ne aflam la hotel, ci în propria noastră casă.

Îmi luasem o carte cu mine, dar nu vroiam să citesc, eram prea fericită în lumea prezentului și în cea pe care mi-o imaginam în continuarea ei, pentru a dori să mă cufund în alta. Așa că m-am mulțumit doar să stau lîngă Maxim, încălzindu-mă la foc, bînd cafea și ascultînd bătăile pendulei, fără ca nimic să mă poată atinge sau să-mi facă vreun rău. Cel puțin așa credeam.

Dar, după un timp, am început să privesc în jur, căutîndu-mi ceva de făcut și dorindu-mi, din nou, să pot tricota sau croșeta. Am hotărît să învăț de îndată ce ne instalam la Cobbett's Brake și mi-am imaginat ce fel de trusă de cusut aș fi cumpărat, probabil un coșuleț de răchită cu capac, căptușit cu o țesătură moale.

În colțul salonului se afla un dulăpior, cu ușa întredeschisă. M-am apropiat de el și am văzut înăuntru cutii de șah și de table, cîteva jocuri pentru copii, un țintar, un album cu cărți poștale vechi, o hartă a ținutului și un dicționar de denumiri geografice. Nimic din toate astea nu mă interesa. Aș fi preferat să stau pur și simplu, dar știam că asta îl irită pe Maxim, care îmi aruncase deja o privire mustrătoare, dîndu-mi de înțeles că îl deranjam din citit, așa că am luat de pe o masă un vraf de reviste și m-am instalat într-un fotoliu; erau reviste de dinainte de război, adunate și păstrate cu grijă, în ordine cronologică.

Am început să le răsfoiesc, privind îmbrăcămintea demodată a modelelor din fotografii, am citit un articol despre Catedrala St. Paul și altul despre iepuri, cu o plăcere plină de nostalgie, aducîndu-mi aminte de revistele pe care le citisem în exil, exemplare vechi din "The Field", din care știam pagini întregi pe de rost – descrieri ale peisajelor englezești și desene care îmi mai alinau puțin dorul de țară – pe care le ascundeam de Maxim, de teamă să nu-i stîrnesc amintiri care l-ar fi făcut să sufere.

Focul din vatră se stingea încet, împrăștiind scîntei. Labradorul și-a schimbat poziția, a mîrîit și a adormit la loc, o voce a rîs și au zăngănit niște farfurii undeva în depărtare. Apoi s-a făcut iar liniște. Clienții restaurantului plecaseră sau urcaseră în camerele lor. O

dată, Maxim și-a înălțat ochii spre mine și mi-a zîmbit, altă dată s-a ridicat și a mai pus un buștean pe foc. Asta înseamnă fericirea, m-am gîndit eu, fericirea prezentului. Și casa din cărămidă trandafirie mi-a plutit o clipă prin fața ochilor, ca o navă majestuoasă în lumina lunii.

Am întors pagina revistei.

Șocul a fost cumplit.

*

Revista era veche de cincisprezece ani și avea ostentația caracteristică anilor de dinainte de război.

Fotografia acoperea toată pagina. Femeia stătea în capul scărilor, cu o mînă rezemată ușor de balustradă și cu cealaltă mînă pe șold, într-o atitudine artificială, dar de mare efect. Era îmbrăcată într-o rochie de seară de culoare închisă, fără mîneci, prinsă cu o baretă de umărul stîng. Își ținea capul ușor dat pe spate și părul negru, lung și ondulat, îi cădea în valuri pe umerii goi.

"I-ai văzut periile, nu-i așa?" am auzit în minte șoapta doamnei Danvers. "Cînd s-a căsătorit, părul îi ajungea pînă la talie. Domnul de Winter i-l peria în fiecare seară."

Era pentru prima dată cînd vedeam cum arătase. Toți îmi vorbiseră despre ea, toți mi-o descriseseră într-un fel sau altul, așa că îi cunoșteam înfățișarea pînă în cele mai mici amănunte; știam că fusese înaltă și zveltă, elegantă, cu pielea albă și părul negru, că fusese frumoasă. Dar nu văzusem nici o fotografie sau vreun portret de-al ei pînă acum.

Ne-am privit una pe alta și am văzut în ochii ei sfidare, răceală și aroganță. Mă privea de sus, cu milă și dispreț, dar și cu o umbră de ironie.

"Nu crezi că morții se întorc și îi privesc pe cei vii?" îmi șoptea vocea din nou.

Mi-am întors iute privirea de la chipul ei triumfător și am citit textul de dedesubt, explicația banală a oricărei fotografii.

"Lady Maxim de Winter, la Manderley".

Atunci a început coșmarul din care nu ne-am putut elibera un an de zile, sau poate că nu ne-am eliberat definitiv niciodată.

*

Am rămas cîteva secunde cu ochii ațintiți asupra fotografiei, fascinată de imaginea pe care o vedeam pentru prima dată și îngrozită, în același timp, de prezența ei aici, în acest hotel, ca și cum ne-ar fi așteptat ani de-a rîndul.

"Lady Maxim de Winter, la Manderley."

Am închis revista murmurînd nedeslușit și am ieșit în fugă din cameră, împiedicîndu-mă de poșeta care rămăsese pe jos. Maxim, surprins, și-a ridicat ochii spre mine și l-am auzit întrebîndu-mă ceva, dar n-am zăbovit răspunzîndu-i. El nu trebuia să știe, nu trebuia să o vadă. Am urcat scara, continuînd să fug și ea mă urmărea, cu fața-i palidă și expresia-i disprețuitoare, privindu-mă, scuturîndu-și pletele negre. Rebecca. Întotdeauna îmi dorisem să o văd, cu un amestec de atracție și repulsie, dar Rebecca era moartă și eu mă crezusem eliberată de ea. Maxim nu trebuia să o vadă.

Am ajuns în camera noastră și-am început să rup pagina cu fotografia ei din revistă, dar mîinile îmi tremurau atît de tare, încît la început n-am fost în stare să

o fac, iar cînd am reușit, în cele din urmă, pagina lucioasă și rezistentă s-a sfîșiat de-a lungul brațului și rochiei elegante, lăsîndu-i fața neatinsă. Mă mai privea încă, zîmbind sfidător, cînd Maxim a izbit ușa de perete.

Apoi lumea s-a rupt în două, asemenea fotografiei din revistă. A rămas doar teama mea și furia lui Maxim îndreptată împotriva mea, ca și cum aș fi avut vreo vină în cele întîmplate.

N-am avut timp să ascund pagina ruptă; Maxim mi-a smuls-o din mînă și i-am văzut fața albindu-se în timp ce o privea.

"Lady Maxim de Winter, la Manderley."

Dacă m-aș fi întrebat cum ar putea reacționa Maxim, mi-aș fi răspuns că ar fi calm și tandru, îngrijorat pentru mine, că m-ar îmbrățișa și mi-ar spune să nu mă mai gîndesc la asta, pentru că totul s-a rezolvat și nimic nu ne mai poate atinge.

Dar nu s-a întîmplat așa și atunci am înțeles că Rebecca mai avea încă putere asupra noastră, că trăisem ani de zile într-un paradis imaginar și că nu eram nicăieri în siguranță. În noaptea aceea s-a trîntit o ușă, barîndu-ne drumul spre viitorul pe care-l plănuisem, năruindu-ne orice vis și orice speranță de fericire.

Am simțit că mi se face rău, mă durea stomacul de supărare și am început să-mi rod unghia degetului arătător, vechiul meu obicei din clipele de nervozitate; Maxim a observat și l-am văzut întorcîndu-și capul, iritat.

Fotografia era în mîna lui, făcută ghem, restul revistei zburase la coș, aruncat cu furie.

– Ai face bine să scoți valizele din dulap și să începi să faci bagajele. Nu e foarte tîrziu, așa că voi cere să ni se facă nota de plată chiar acum.

M-am întors spre el.

– Unde mergem? Ce vrei să facem?

– Plecăm de aici.

– Cînd?

– Dis-de-dimineață, chiar înainte de micul dejun, dacă e posibil. Putem opri undeva pe drum, dacă o să-ți fie foame.

N-am îndrăznit să-l întreb nimic mai mult. Am presupus că vrea să ne întoarcem la Giles. Dar după aceea? Am refuzat să mă mai gîndesc.

Maxim a ieșit din cameră, ținînd încă fotografia mototolită în mînă. M-am gîndit că o va arunca în focul din vatră și am simțit impulsul de a-l opri, dintr-o superstiție, temîndu-mă de ceea ce ni s-ar putea întîmpla, de răzbunarea ei.

Nu fii nebună, mi-am spus, tîrînd valizele afară din dulap, nu e decît o fotografie veche, ea e moartă și nu ne mai poate atinge.

Dar tocmai a făcut-o, m-am gîndit eu, în timp ce împătuream pijamale, ciorapi și costume și alegeam lucrurile pentru drum; îmi sfărîmase visele, îmi sfărîmase fragilul viitor pe care-l construisem pentru mine și Maxim. Nu vom locui niciodată la Cobbett's Brake, nu ne vom mai întoarce aici, Maxim va urî aceste locuri.

Și atunci? Am terminat de aranjat batistele într-un teanc compact. Ne întorceam la Giles și Roger? Dar ce vom face după aceea? Trebuia să existe un loc undeva și pentru noi, un colț de lume în care să ne putem ascunde. Am început să caut în minte vreun loc care să ne fi plăcut amîndurora de la întoarcerea din Scoția, dar n-am găsit nici unul. Locul visurilor mele le estompase definitiv pe toate celelalte. Pentru mine, Cobbett's Brake

era mai mult decît o simplă casă și acum, cînd o pierdusem pentru totdeauna, devenise întruchiparea perfecțiunii, un paradis trandafiriu pe care eram condamnată să-l privesc de-acum înainte doar din spatele porților închise.

*

După un somn agitat și bîntuit de coșmaruri, m-am trezit foarte devreme, înainte să se facă ziuă și am rămas un timp în pat, plină de tristețe și de dezamăgire. Am terminat de făcut bagajele, nota era achitată, nu ne mai reținea nimic. Maxim privea posomorît pe fereastră.

– M-am simțit bine aici, am spus eu.

Tăcere.

– Maxim...

– Nu.

A venit spre mine și m-a privit. Chipul lui avea culoarea cenușei, brăzdat de riduri adînci, mai vizibile, parcă, acum, decît cu o oră în urmă. Privirea îi era ațintită spre alte zări, se îndepărtase de mine și nu-l mai puteam atinge.

– Indiferent ce-am face, indiferent unde ne-am duce, a spus el răgușit, se va întîmpla același lucru. Cît timp vom rămîne aici, nu vom avea pace – oriunde ne-am întoarce, ne pîndesc capcane, oricînd se poate întîmpla ceva – și ceea ce s-a întîmplat acum a fost un fleac pe lîngă alte lucruri...

Vocea i s-a oprit brusc. I-am luat mîna și mi-am lipit obrazul de ea, încercînd să mai salvez ceva, implorîndu-l.

– E o prostie, Maxim, nu putem fugi așa, speriați de un fleac... chiar tu ai spus că e un fleac – un incident

minor, o prostie – sîntem oameni în toată firea, sîntem împreună, totul va fi bine.

– Nu.

– Nimic nu ne poate atinge.

– Ba da. O știi prea bine...

Și-a retras mîna, cu blîndețe. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, încețoșîndu-mi privirea. Pierdusem totul, deci, nu ne mai puteam întoarce niciodată. Și atunci am simțit cum mă cuprinde o ură sălbatică, nestăvilită, față de Rebecca și de tot ce reprezenta ea pentru noi, dar și față de Maxim, pentru ceea ce făcuse, și m-am înfricoșat, căci era pentru prima dată cînd simțeam față de el altceva decît dragoste – sau teamă.

*

Am plecat de la hotel în zori, cînd soarele abia răsărea, învăluit în aburi de ceață. Mă forțam să privesc drept înainte, știind că n-aș fi putut îndura să mai văd o dată căsuțele de piatră din jurul pieței. Hotelul era pustiu și nu întîlnisem pe nimeni în afara chelneriței durdulii, care așeza tacîmurile pentru micul dejun. În drum spre ieșire, aruncasem o privire în salon. Căminul fusese curățat, iar pe grătar fuseseră așezați alți butuci. Vraful de reviste fusese pus în ordine pe masă.

– Aș vrea să conduc eu, îi spusesem lui Maxim, la ieșirea din hotel. Doream să merg încet, prelungind astfel călătoria. Și în plus, dacă aș fi condus eu, m-ar fi împiedicat să mă gîndesc prea mult la ceea ce pierdusem. Dar nu, Maxim mi-a făcut semn să trec pe locul pasagerului și a pornit motorul mai înainte ca eu să fi ajuns lîngă portieră, bătînd nerăbdător cu degetele în volan.

Atunci am simțit că nu mai pot să tac, să am răbdare, să îndur și toată suferința despărțirii de aceste locuri și toată dezamăgirea strînsă în mine atîta timp s-au revărsat într-un șuvoi de cuvinte.

– Oh, de ce, de ce trebuie să se întîmple așa? am strigat eu. De ce trebuie să stricăm totul? Nu putem fugi o viață întreagă! Știu că a fost un șoc groaznic pentru tine, Maxim, și nici mie nu mi-a făcut deloc plăcere să-i văd fotografia. Dar nu era nimic mai mult decît atît: o fotografie într-o revistă veche.

Maxim nu mi-a răspuns, a continuat să conducă concentrat, foarte repede. Trecuserăm deja de dealuri, îndreptîndu-ne spre vest.

– Nu vroiam să se termine așa – și să ne purtăm apoi ca și cum nici nu s-ar fi întîmplat.

– Ce anume?

– Săptămîna asta. Scoția. Călătoria...

– Ei bine, s-a terminat.

– De ce?

O turmă de oi traversa drumul, spinările albe înălțîndu-se și coborînd ca valurile unui rîu. Am fost obligați să oprim și, privindu-le, m-am gîndit că nu văzusem niciodată astfel de oi în străinătate – solide, liniștite, cu lîna albă ca neaua – cele de acolo aproape că nici nu semănau a oi.

Mi-am amintit de oile care pășteau pe pajiștile de lîngă Cobbett's Brake și am simțit înțepătura lacrimilor sub pleoape.

– I-am telefonat lui Giles ca să-i spun ce urmează să facem, dar nu răspunde nimeni, m-a anunțat Maxim pornind motorul. Nu contează, de fapt, putem să-i trimitem o telegramă de oriunde.

Am privit pe fereastră, cu privirea încețoșată de lacrimi. Un cîine pestriț fugărea oile rătăcite, silindu-le

să intre pe poarta unei ferme. Am coborît puțin geamul. Probabil că-l cheamă Shep. Shep sau Lad. Dar cînd am trecut pe lîngă fermier, l-am auzit strigîndu-l: Jess! Vino aici, Jess!

Nu vroiam să-l întreb pe Maxim ce intenționa să-i spună lui Giles. El hotărîse ce urma să facem, eu trebuia să mă conformez.

L-am privit. Conducea repede, cu privirea ațintită înainte, cu o expresie posacă.

– Cobbett's Brake, am șoptit eu.

– Ce-ai spus?

– Casa.

– Ce-i cu ea?

– O adoram. Am vrut să fie a mea – a noastră. Pentru prima dată în viață, am simțit că aparțin și eu unui loc. Nu poți înțelege asta?

Am așteptat, dar el nu mi-a răspuns. Ar fi trebuit să tac atunci, dacă mi-ar mai fi rămas măcar o urmă de bun simț, de tact sau de milă, dar n-am putut, eram prea furioasă și îndurerată.

– Tu țineai la Manderley mai mult decît la orice altceva pe lume – trebuie să înțelegi ce simt eu acum.

– E neapărat nevoie să vorbim despre asta?

– Dar eu nu m-am simțit niciodată acasă la Manderley...

– Acum nu se mai simte nimeni acasă acolo, oricum.

– Îmi doresc un loc al meu – al nostru – unde să ne puttem stabili pentru totdeauna.

– Îmi pare rău. Nici nu se pune problema.

– De ce? N-ai fost fericit zilele astea? Nu te-ai simțit bine acasă – în Anglia? Eu cred că da.

– Da, a spus el încet. Da, am fost fericit, mai fericit decît aş fi crezut că pot fi vreodată. Dar nu putea să dureze, e o fericire imposibilă.

– Bine, dar casa...

– Casa a fost un vis. O iluzie. Nimic mai mult – trebuie s-o uiţi.

Am intrat într-un oraş. Maxim a parcat maşina şi a oprit motorul.

– Hai să mîncăm ceva. Hotelul de vizavi arată destul de bine. Comandă tu micul dejun pentru amîndoi, cît timp îi trimit eu telegrama aceea lui Giles.

M-am conformat fără entuziasm. Restaurantul hotelului era o încăpere rece şi pretenţioasă, iar chelnerii purtau uniforme ţipătoare. Am comandat cafea şi pîine prăjită pentru mine, mîncare caldă pentru Maxim. Nu mă simţeam în stare să mănînc nimic, dar cerusem pîine prăjită pentru a-mi ocupa mîinile cu ceva şi pentru că nu vroiam să-i supăr pe chelneri, de care îmi era încă o frică instinctivă. La mesele alăturate, cîţiva bărbaţi mîncau zdravăn, citind ziarele de dimineaţă. Un chelner a adus cafeaua, slabă dar fierbinte, în clipa în care Maxim s-a aşezat la masă.

– Am reuşit să vorbesc cu Giles la telefon, a spus el, despăturindu-şi şervetul. Avea o voce groaznică – nu părea să-şi fi revenit de atunci.

Nu vroiam să vorbesc. Mi-am băut cafeaua şi am rămas cu ochii aţintiţi pe faţa de masă, simţind că n-aş putea să-l privesc. Îmi pierdusem orice interes faţă de viaţă, asemenea cuiva care s-a despărţit de fiinţa iubită.

– L-am sfătuit să se apuce de ceva, să plece o săptămînă la Londra – trebuie să iasă din starea asta.

– Nu te cunosc, am spus eu. Mi-am ridicat ochii spre el. Îşi ungea cu unt o felie de pîine prăjită, cu

gesturi iuți, îndemînatice, așa cum îl văzusem făcînd în fiecare dimineață, timp de unsprezece ani.

– Cum?

– Nu te cunosc. Cine ești? Nu pricep ce se întîmplă cu tine.

Nu încercam să fiu dură, afirmam doar un adevăr, fără ură și fără pasiune. Maxim se schimbase, era detașat și insensibil, într-un chip ciudat, parcă apărîndu-se de ceva – și nu înțelegeam de ce anume.

– Vorbești despre Giles de parcă nu ți-ar păsa de loc ce se întîmplă cu el, îl tratezi cu condescendență, ca și cum l-ai disprețui pentru durerea lui. Credeam că ți-ai iubit sora. Eu am iubit-o. Îmi lipsește foarte mult și înțeleg ce simte Giles acum. Cum poți...

– Îmi pare rău, a spus Maxim. Mi-a întins mîna și, pentru prima dată, am ezitat o clipă înainte de a-i răspunde la gest.

– Înțeleg ce simte Giles, dar pur și simplu nu pot suporta modul în care reacționează, asta-i tot.

– Modul în care își exprimă sentimentele, vrei să spui.

– Cred că da.

– Ți-e frică de ceva, Maxim. De ce?

Maxim a început să-și ungă pîinea cu unt.

– De nimic, a spus el. Mănîncă.

– Nu mi-e foame.

– Nu vreau să ne mai oprim o dată ca să mănînci.

– Pînă ajungem la Giles?

Mi-am mai turnat o ceașcă de cafea. Ne aștepta un drum lung și mi-am zis că aș face mai bine să-mi umplu stomacul cu ceva.

– Nu ne mai întoarcem acolo, a spus Maxim. L-am rugat pe Giles să ne trimită prin poștă lucrurile pe care

le-am lăsat la el. Nu avea nici un rost să ne mai întoarcem. Odată plecați de aici, totul se va rezolva. O să fie bine, îți promit.

– Plecăm de aici, am spus eu, mișcîndu-mi buzele cu greutate, de parcă mi-ar fi înghețat brusc obrazul.

– Da.

Am privit pe fereastră, prin perdeaua de dantelă. Un copil mic, cu o pălăriuță albastră, se trîntise pe jos, urlînd și dînd din picioare, lîngă o femeie cu o expresie stînjenită, probabil mama lui. Era amuzant, sau poate trist, nu știam și nici nu mă interesa, cum nu mă mai interesa nimic, de altfel. Nu contează, m-am gîndit eu atunci, nu are importanță. Sîntem împreună, trebuie să fiu alături de Maxim, trebuie să simt ceea ce simte și el.

– Unde plecăm? am reușit să întreb în cele din urmă, simțind o vagă speranță că totuși va fi bine, așa cum mă asigurase el.

M-a privit surprins, întinzîndu-mi ceașa goală.

– Da, am spus eu repede. Firește. Am ridicat cafetiera și, pentru o clipă, chipurile noastre s-au reflectat în argintul ei, deformate, stranii.

– Ce proastă sînt. Firește că ne întoarcem în străinătate, am spus eu, turnîndu-i cafea în ceașcă.

– Nu există altă soluție, știi bine, draga mea. Înțelegi asta, nu-i așa?

L-am privit zîmbind, cu un zîmbet fals, liniștitor.

Da, am spus eu. Da, Maxim, firește.

*

Am fugit din nou, a fost foarte simplu – am străbătut toată Anglia cu mașina, oprindu-ne doar o dată,

pentru benzină, fără să băgăm în seamă priveliştea minunată a toamnei englezeşti – aşa că am ajuns la Dover spre seară. Maxim a lăsat maşina la un garaj, presupun că aranjase cu cineva să o ridice de acolo, reţinuse şi biletele de vapor printr-o telegramă, se ocupase de toate.

Am urcat pe vapor printre primii, oricum erau puţin pasageri.

– Luăm trenul de noapte de la Calais, a spus Maxim. Am reţinut două cuşete la wagon-lits, aşa că o să te poţi culca imediat după cină.

Cină, am repetat eu în gînd. Cină, somn... totul fusese aranjat, ca şi călătoria. Şi brusc, a încetat să-mi mai pese, n-am mai simţit nimic, eram prea obosită. Săptămîna care trecuse fusese un vîrtej de întîmplări contradictorii, de emoţii şi conflicte interioare, atît de amestecate între ele, încît nu mai puteam distinge plăcerea de durere, binele de rău, esenţialul de neesenţial.

Maxim se aşezase în salon, citind ziarul de seară pe care i-l adusese stewardul şi privindu-l, am văzut că expresia de îngrijorare îi dispăruse deja de pe chip, acum avea trăsăturile destinse şi zîmbea.

Mi-am întors privirea şi am ieşit pe punte. M-am rezemat de balustradă, privind ultimele pregătiri de plecare şi mi-am lăsat gîndurile să zboare, pentru ultima dată, spre Cobbett's Brake. Casa plutea în mintea mea ca o navă ancorată în ape liniştite, neînchipuit de frumoasă şi, lîngă ea, ca o navă mai mare, de o frumuseţe mai austeră şi mai gravă, Manderley, în lumina lunii.

M-am simţit atunci bătrînă, ca şi cum viaţa mea s-ar fi apropiat de sfîrşit, fără să fi fost tînără vreodată,

ca și cum tot ce era important trecuse deja și nu mai aveam nimic de așteptat.

Am rămas pe punte, privind cum se depărtează nava de chei, cum crește suprafața de apă care mă desparte de țărm, cum Anglia dispare încet la orizont, pînă cînd întunericul a acoperit totul.

Partea a doua

Capitolul 11

Așadar, totul se sfîrșise și curînd m-am resemnat cu pierderea casei trandafirii; amintirea ei pălea din ce în ce mai mult și, într-o bună zi, încercînd să-i reconstitui imaginea în minte, am descoperit că nu mai eram în stare.

O uitasem.

N-am stat decît o noapte la vechiul nostru hotel, atît cît ne era necesar pentru a ne strînge lucrurile lăsate aici și pentru a plăti camera. Directorul hotelului ne-a tratat cu răceală, pentru că nu putuse închiria altcuiva camera în lipsa noastră.

Nu ne-a păsat.

– Sînt atît de multe locuri pe care vreau să ți le arăt! exclamase Maxim. Biata de tine, te-am ținut pînă acum prizonieră în celula asta mizerabilă, dar îmi voi răscumpăra greșeala. Ne trece viața ascunzîndu-ne și nu e bine.

Era plin de energie și de planuri și, firește, așa am devenit și eu, bucurîndu-mă că se gîndise la un mod mai

agreabil de a ne petrece timpul și, mai ales, că îl vedeam iar vesel și optimist. Hotelul de lîngă lac mi s-a părut dintr-o dată sărăcăcios și mizer, camera noastră strîmtă și incomodă. I-am închis ușa pentru ultima dată fără regrete, căci devenise pentru mine un loc ca oricare altul, fără istorie, fără amintiri, în ciuda timpului pe care îl petrecusem aici. Și totuși, urma să-mi amintesc de el uneori, fără vreau motiv anume, căci trăisem în el o parte din viața mea, care nu avea să se mai întoarcă niciodată. Ar fi trebuit să regret că plecăm, m-am gîndit eu străbătînd coridorul, căci în această cameră ne-am simțit bine și nu ne-am certat niciodată. Dar nu regretam.

Am început să călătorim dintr-un loc într-altul, în căutarea altor peisaje, altor experiențe; ne-am aplecat deasupra hărților și am studiat ghiduri turistice, stabilind trasee și orare. Maxim era veșnic dornic de nou, trăgîndu-mă după el în orice loc de care auzise sau despre care citise, încercînd să nu-i scape nimic. "Hai să mergem acolo..." sau "N-am fost niciodată la..." și plecam. Șirul hotelurilor, pensiunilor, caselor prin care am trecut nu mi-a rămas în minte decît prin cîteva detalii: modelul unei perdele, scîrțîitul unei ferestre închizîndu-se, expresia surprinsă pe chipul unui chelner.

Am văzut lucruri și locuri minunate, priveliști de neuitat, case, grădini, palate și biserici, lacuri și mări. Am coborît pe Rin cu un vas de modă veche, cu decorațiuni interioare din mahon și mătase, privind ore întregi pădurile întunecate și palatele înșirate de-a lungul malurilor, răsărite parcă din basmele copilăriei, castelul frumoasei din pădurea adormită și castelul lui Barbă-Albastră reflectate în apa limpede. Le-am îndrăgit imediat, poate pentru că erau atît de diferite de ceea ce pierdusem și de ceea ce mi-aș fi putut dori vreodată.

Maxim se temuse că am fi putut întîlni compatrioți care să ne recunoască, dar toți tovarășii noștri de călătorie erau fie nemți, fie olandezi și nimeni, în afară de noi, nu vorbea englezește. Ne-am apropiat din nou unul de celălalt, pînă la contopirea dorințelor și senzațiilor, așa cum nu se întîmplase în timpul petrecut în țară, într-o armonie aproape perfectă. Și cu toate acestea, într-o seară, în timp ce vasul aluneca printre pădurile fermecate, privirea mi-a alunecat pe mîna cu degete lungi a lui Maxim, rezemată neglijent de balustrada punții și o voce mi-a șoptit în minte: "E mîna unui criminal. E mîna care a ținut un pistol. Omul acesta și-a împușcat prima soție, pe Rebecca". Mi-am stăpînit un strigăt de surpriză și de disperare, înspăimîntată pentru o clipă de ceea ce zăcea în adîncul sufletului meu, fără ca eu să fiu conștientă.

Dar se părea că trebuia să mă împac și cu asta, căci nu puteam scăpa de trecut, oricît de departe am fi fugit. Nu exista uitare, nu puteam fi niciodată liberi cu adevărat.

Mă aștepta, însă, și o încercare mai grea; o viziune din trecut s-a făcut ecoul spaimelor mele, amplificîndu-le pînă la paroxism, într-un moment de slăbiciune care putea să mă coste chiar viața.

*

Coborînd pe Rin, vremea fusese rece, dar cînd am ajuns în Italia, am prins ultimele zile de vară, cu un soare strălucitor și cald. Rîndunicile nu plecaseră încă, le puteam vedea țîșnind de sub streașinile clădirilor masive, înălțîndu-se în aerul limpede și plonjînd iar spre cuiburile lor.

Trebuie să fiu fericită aici, mi-am spus atunci, căci timpul acesta nu se va mai întoarce şi m-am gîndit cum ar fi fost viaţa mea dacă nu l-aş fi întîlnit pe Maxim. Aş fi călătorit chiar mai mult, însoţind femei bogate şi vulgare ca damă de companie, irosindu-mi tinereţea şi începînd să simt ameninţarea vîrstei în primele riduri, îndreptîndu-mă inexorabil spre o bătrîneţe singuratică şi mizeră. Imaginîndu-mi toate acestea, mi-am reproşat din nou toate momentele, oricît de trecătoare, de plictiseală sau de nemulţumire şi i-am mulţumit lui Dumnezeu pentru ce aveam, plină de recunoştinţă.

*

În dimineaţa aceea ne-am plimbat o vreme prin pieţele şi străzile aglomerate, sub un soare vesel, apoi ne-am hotărît să intrăm într-o catedrală impunătoare, sub ale cărei bolţi paşii noştri stîrneau ecouri. Statuile de sfinţi şi îngerii de marmură cu feţe placide îmi dădeau un sentiment de siguranţă, iar măreţia construcţiei aşeza într-o altă perspectivă grijile mele minore.

– Mă simt bine aici, am spus eu, ajungînd în dreptul ieşirii. Mi-ar place să mai rămîn o vreme – locul ăsta mă face să mă gîndesc la ceea ce este cu adevărat important şi la faptul că nimic altceva nu contează.

– Atunci e cazul să plecăm, a spus Maxim, zîmbind.

– De ce?

– Arta, ca şi revelaţia divinităţii, trebuie luată în doze mici, ca să aibe efect.

Vorbele lui, rostite cu o solemnitate tipic englezească, m-au făcut să rîd şi privindu-l cum stătea

rezemat de coloana de marmură, cu același aer nonșalant pe care-l avusese cu unsprezece ani în urmă, atunci cînd mă îndrăgostisem de el, mi-am dat seama că îl iubesc la fel de mult ca în prima clipă. L-am luat de braț și am ieșit din nou la soare, în strada zgomotoasă.

– Bun, deci nu rămînem aici; ce propui să facem? l-am întrebat.

– Mai întîi mergem să mîncăm și apoi căutăm un parc.

De data aceasta n-am mai prînzit într-o cafenea micuță, ascunsă pe o stradă lăturalnică, ci pe terasa unui hotel de lux, sub un umbrar.

– M-am săturat de jocul ăsta, spusese Maxim și am înțeles că nu trebuia să ne mai ascundem, întorcîndu-ne fețele la orice privire mai insistentă a vreunui trecător și mi-a venit să cînt, să dansez, să rîd în hohote, fericită pentru el, mai mult decît pentru mine, căci dorința de a rămîne în umbră, de a nu atrage atenția îmi fusese din totdeauna proprie.

Am mîncat languste, savurînd gustul lor dulceag și mirosul de mare, pe fața de masă scrobită, de un alb orbitor, chelnerul așezase un vas cu trandafiri și am simțit că sîntem în siguranță, că nimic nu ne poate atinge.

– Sînt norocoasă, i-am spus lui Maxim, uitasem și acum mi-am amintit.

El a rîs și expresia lui, cînd l-am privit, părea să exprime numai satisfacție.

Mă mulțumesc și cu atît, mi-am zis eu, dacă nu pot avea restul, îmi ajunge locul acesta minunat, cu căldura și liniștea lui și m-am gîndit cît de mulți oameni ne-ar invidia pentru ceea ce avem.

Secretul stă în clipa prezentă, am descoperit eu atunci, privind vinul auriu din paharul cu picior înalt,

simțindu-i aroma proaspătă pe buze. Secretul e ziua de azi. Trecutul și viitorul nu contează, trebuie pur și simplu ignorate.

Am rămas pe terasă aproape două ore, mîncînd mai mult decît de obicei, apoi am luat un autobuz pînă la marginea orașului și ne-am plimbat pe dealurile line care-l înconjurau, printre copacii umbroși.

Secretul este ziua de azi, mi-am repetat eu, gîndindu-mă că mi-ar fi plăcut să locuiesc aici, într-o căsuță albă, cu ghivece de flori la ferestre.

– Privește, mi-a spus Maxim, luîndu-mă de mînă și obligîndu-mă să mă opresc.

În fața noastră se înălța o vilă elegantă, înconjurată de grădini. Avea o scară dublă, curbată grațios, care se oprea în fața unui portic.

– Aveam șaptesprezece ani cînd am văzut-o pentru prima dată, a spus Maxim. Nu pot uita ce impresie mi-a făcut; e atît de minunat proporționată, încît mi-a încîntat privirea, mai mult decît oricare alta – în afară de domeniul meu.

Am privit-o cu îndoială. Mi se părea prea rece, prea austeră, era o casă care impunea respect, nu dragoste.

Urcînd pe aleea pietruită care ducea spre casă, am privit grădinile care o mărgineau la fel de austere ca și ea. Șirurile de chiparoși se aliniau perfect, gardurile vii erau tunse fără cusur, plopii aruncau umbre identice. N-am văzut flori nicăieri, cu excepția celor aflate în urnele mari de piatră care străjuiau treptele.

Dar în spatele casei începeau pante mai abrupte, cu iarbă înaltă și copaci cu forme ciudate, măslini și portocali contorsionați.

– Ar trebui să o vezi primăvara, a spus Maxim, cînd răsar peste tot mici flori albastre și ninge cu puf de păpădie – o să venim atunci.

Primăvara. Nu vroiam să mă gîndesc la ea, nu vroiam să-mi amintesc ce sperasem să fac la primăvară, preferam să trăiesc în prezent.

Am continuat să ne plimbăm şi, după un timp, am început să simt farmecul subtil al casei, să-i apreciez puritatea formelor şi perfecţiunea proporţiilor. Poate mă schimbasem, în cele din urmă, poate că devenisem mai matură, m-am gîndit eu cu seriozitate. De fapt, eu nu avusesem tinereţe – copilărie, da, deşi îmi aminteam de ea ca de o poveste citită într-o carte – dar nu fusesem niciodată tînără cu adevărat, îmi lipsiseră exuberanţa şi inconştienţa specifice vîrstei. Mă căsătorisem cu Maxim, mă identificasem cu el în totalitate şi tot ce se întîmplase după aceea – Manderley, exilul – nu mă maturizase, chiar dacă uneori mă simţeam la fel de bătrînă ca veşnicia. Eram soţia lui Maxim, dar rămăsesem un copil; în acelaşi timp, mă comportam cu el ca o mamă, încercînd să-l protejez, deşi el era cel care mă depăşea, atît ca vîrstă, cît şi ca experienţă.

Ne plimbam încet, cu paşi măsuraţi, prin grădina severă, în care nu-mi puteam imagina copii alergînd şi rîzînd. Şi Manderley era la fel, m-am gîndit eu, avea aceeaşi armonie majestuoasă, care îţi impunea respect. Nu era de mirare că Maxim se simţea atît de bine aici.

Apropiindu-ne de casă, am început să întîlnim şi alte perechi care se plimbau cu un aer solemn, iar cînd am ajuns în faţa intrării, am văzut un grup de oameni aşteptînd lîngă scară. Maxim şi-a privit ceasul.

– E aproape ora patru – se poate vizita interiorul. Dacă vrei, putem aştepta să vină ghidul şi intrăm odată cu ceilalţi. Nu-mi amintesc prea bine, dar cred că sînt cîteva lucruri care ar merita văzute – tablourile, mai ales.

Nu eram sigură că mi-ar fi făcut plăcere să intru în casă. Preferam să mai hoinăresc pe aleile pietruite,

printre fîntîni și bazine; nu cu mult timp în urmă, Maxim ar fi fost cel care ar fi refuzat să se alăture unui grup de vizitatori, de teamă să nu fim văzuți de cineva care ne-ar fi putut recunoaște. Acum, însă, părea să nu-i mai pese.

Ghidul sosise și aștepta lîngă scară, o femeie tînără și frumoasă, înaltă, zveltă, îmbrăcată cu eleganța specifică italiencelor, cu părul prins impecabil la spate într-o agrafă. Era genul de femeie lîngă care deveneam imediat conștientă de modestia hainelor mele, de stîngăcia cu care mă mișcam.

Deși mă întrebasem de nenumărate ori ce găsea Maxim la mine, nu eram geloasă și nici măcar nu mă gîndisem vreodată că ar putea să se simtă atras de vreo altă femeie. Avusesem o unică rivală și aceea murise de mult.

Cu toate acestea, ceva din atitudinea italiencei mi-a amintit de Rebecca, așa cum arăta în fotografie și m-am gîndit, văzînd-o cum urcă grațios treptele spre intrare, că rolul de stăpînă a casei i s-ar potrivi mai bine decît acela de ghid.

Fata a intrat în casă și grupul de vizitatori, erau cam douăsprezece persoane, a urmat-o înăuntru. Deși eram sigură că nu voi vedea nimic interesant, m-am alăturat lor, doar pentru a-i face pe plac lui Maxim. Holul mare și sumbru era plin de mobilă pretențioasă și greoaie, așa cum mă așteptasem să fie, iar fata dădea explicații în italiană, pe un ton monoton și grăbit, care le făcea greu de următrit pentru mine și care părea să-l enerveze pe Maxim. De fiecare dată cînd fata indica vreu obiect sau arăta într-o direcție, Maxim își întorcea privirea spre partea opusă a încăperii. M-am întrebat de ce ținuse să intrăm în casă și mi-am spus că vroia, probabil, să-și amintească de tinerețe. Am încercat să

mi-l imaginez la şaptesprezece ani, un băieţandru deşirat şi stîngaci, dar n-am reuşit.

Am intrat şi am ieşit din nenumărate camere înalte, cu tavane pictate şi stucaturi închipuind ciorchini de struguri şi viţe de iederă deasupra uşilor, cu podele din gresie, pe care paşii noştri răsunau sonor. În casa aceasta se ascultase muzică, se vorbise încet şi întotdeauna politicos, se mîncase ceremonios, la mese decorate cu gust, se purtaseră haine elegante. Nu era genul de casă în care să se poată trăi normal şi firesc, în care să răsune rîsete şi certuri, strigăte de copii şi lătrat de cîini, în care să se spargă farfurii sau să se cîrpească ciorapi.

Cu cît pătrundeam mai adînc în casă, cu atît îmi plăcea mai puţin, fără să fiu însă intimidată sau înspăimîntată de perfecţiunea ei, lucru de care mă simţeam ciudat de mîndră.

Am urmat grupul cu stoicism timp de o jumătate de oră, dar cînd plictiseala a devenit insuportabilă, m-am oprit în faţa unor gravuri, prefăcîndu-mă că le studiez cu atenţie şi aşteptînd ca ceilalţi să se îndepărteze. Imaginile reprezentau Colosseumul şi au avut un efect liniştitor asupra mea, calmîndu-mi nervozitatea. De îndată ce sunetul vocilor şi paşilor a scăzut în intensitate, m-am strecurat pe un coridor care ducea spre o scară interioară. Nimeni nu observase că rămăsesem în urmă, deşi era probabil ca Maxim să înceapă să mă caute în curînd. Am urcat treptele, simţindu-mă aidoma unui copil care rătăceşte printr-o casă pustie, căutînd ceva fără să ştie prea bine ce.

La ultimul etaj scara se îngusta şi treptele deveneau mai înalte. Ferestrele mici lăsau să pătrundă doar cîteva raze de soare, în care dansau fire de praf. Mi-am pus în gînd să urc pînă la ultima treaptă, din

superstiție, înainte de a mă întoarce, dar odată ajunsă sus, am văzut în față un dreptunghi de lumină pe podea. Am înaintat și am descoperit că lumina venea dinspre un fel de balcon minuscul situat deasupra grădinii. Privind în jur, am realizat că făcea parte dintr-un șir de balcoane asemănătoare care se întindeau pe toată lungimea casei.

Priveliștea care mi se deschidea în față mi-a tăiat răsuflarea. Grădina se așternea ca un covor cu modele geometrice pînă la porțile mari, iar dincolo de ele se aflau colinele împădurite prin care trecuserăm la venire. Departe, în zare, se zăreau acoperișurile albastre și violete, turlele și domurile orașului și o panglică șerpuitoare care trebuia să fi fost rîul.

Am rămas o vreme privind peisajul, închipuindu-mi că mă aflu într-un loc secret, în care nimeni nu mai pășise vreodată, de o mie de ori mai frumos decît camerele pretențioase ale casei.

Apoi am privit în jos, spre terasa de piatră, cu urnele și florile ei și am simțit că mă atrage cu o forță irezistibilă. Am început să tremur și palmele mi s-au umezit, alunecînd pe balustradă. Grădina era pustie, plină de umbre lungi, asemenea unor siluete negre și nemișcate. Am închis ochii. Atunci am auzit vocea șoptită și am simțit o prezență în spatele meu. Dacă aș fi întors capul, aș fi văzut-o.

– Nu are nici un rost, nu-i așa? N-o să reușești niciodată... ea a rămas adevărata doamnă de Winter, nu tu. Cît despre el, știi adevărul la fel de bine ca și mine și n-o să-l poți uita niciodată. Ea n-o să te lase să-l uiți. Ai crezut că nu mai are nici o putere, dar te-ai înșelat. Ea vrea să o ajut acum și o voi ajuta, așa cum am făcut întotdeauna. El a omorît-o, nu-i așa? Știm asta. Eu știu, ea știe și tu știi. El a omorît-o. Maxim de Winter și-a

împușcat soția, apoi a înscenat un accident ca să pară că a murit înecată. Dar n-a fost un accident. A fost o crimă. Ea n-a murit înecată. De la bun început am bănuit asta, iar acum știu că așa este. Și tu știi adevărul și îți e greu să trăiești știindu-l. Nu poți scăpa de el, oriunde ai fugi, nu te poți ascunde, nici aici, nici în altă parte. Ești obligată să-ți privești soțul în fiecare dimineață, cînd te trezești și să-ți amintești. Omul acesta e un ucigaș. Și-a omorît soția. A omorît-o pe Rebecca. Cu gîndul ăsta te duci la culcare în fiecare seară, gîndul ăsta te urmărește și în vis, din cauza lui ai coșmaruri.

Vocea era monotonă și insinuantă, cuvintele se înșiruiau lin, fără pauze. Părea să vină în același timp din mine și din afara mea, amețindu-mă, dar nelăsîndu-mă să-mi pierd cunoștința, nu exista scăpare nicăieri.

Am deschis ochii și am privit din nou în jos. Lumina se schimbase, acum avea culoarea și transparența chihlimbarului, era o lumină blîndă și dulce care mă atrăgea spre ea.

– Da, a șoptit vocea. Asta-i soluția. Ți-ai amintit, în sfîrșit. E simplu, nu trebuie decît să faci un pas înainte și să te arunci. Durează foarte puțin și nu doare. De ce nu încerci? Fă-o. Ar rezolva totul. Nimic nu te-ar mai putea atinge și n-ar mai trebui să-ți amintești. Nu te teme. N-o să te împing. N-am făcut-o nici data trecută, nu-i așa? Poți să te arunci singură. El nu va ști niciodată, va părea doar un groaznic accident. Nu va ști că am fost aici, cu tine. El crede că am murit. Toți cred asta. Doamna Danvers moartă, la fel ca stăpîna ei. De ce să nu scapi de noi toți pentru totdeauna? Asta vrei, nu-i așa? N-ai avut niciodată curajul să-i spui că ți-e teamă de el, pentru că e un ucigaș. Nu vei fi niciodată fericită împreună cu el și n-ai putea scăpa de noi, nici dacă te-ai întoarce în Anglia

pentru a începe o viață nouă, așa cum îți doreai. De ce să nu te arunci și să sfîrșești o dată?

– Nu, am șoptit eu, cu greutate. Nu. Lasă-mă în pace, pleacă, nu-mi puteți face nici un rău. Ea a murit și tu nu ești aici. Pleacă. Și apoi mi-am auzit propria voce strigînd "Nu, nu!" și am făcut un pas înapoi, iar ecoul ei m-a urmărit în timp ce cădeam.

*

Toți s-au purtat foarte frumos cu mine, încercînd să mă ajute, iar Maxim m-a îngrijit cu o afecțiune înduioșătoare. Signora insistase să mă ridic din pat și mă instalase confortabil în salonul pensiunii, înconjurîndu-mă cu tot felul de atenții, aducîndu-mi ba apă minerală și prăjituri cu migdale, ba fructe proaspete, smochine și piersici abia culese. Nu eram bolnavă, în definitiv, nu aveam nevoie decît de puțină odihnă pentru a mă pune pe picioare, dar, văzîndu-i expresia indulgentă, în care simpatia se amesteca cu o ușoară ironie, mi-am dat seama că mă credea însărcinată, ceea ce m-a stingherit. Aș fi vrut să-i pot confirma că așa stau lucrurile, măcar pentru a nu o dezamăgi.

Curtea pensiunii dădea spre o mînăstire care găzduia o școală. De mai multe ori pe zi, vîntul aducea prin fereastra deschisă a salonului sunetul vocilor cristaline ale copiilor care se jucau dincolo de zidul înalt. Îi auzeam rîzînd, strigînd sau ciripind ca un stol de vrăbii în drumul lor spre școală.

Nu-i puteam vedea, dar reușeam să-i recunosc după glas pe fiecare. Nu-mi dădeam seama dacă prezența lor mă făcea fericită sau dacă, dimpotrivă, nu făcea decît să-mi sporească dezamăgirea.

Nu eram bolnavă și protestasem de nenumărate ori, cumplit de stînjenită, atunci cînd fusesem ajutată să cobor treptele și așezată cu forța pe un scaun aidoma unui tron, în holul de la intrare. Mi s-a adus un pahar cu apă, a fost chemată o mașină, eram privită cu îngrijorare și solicitudine.

Fusese doar o simplă amețeală, la explicasem eu, provocată de lumina prea puternică, sau de înălțimea balconului sau, poate, de paharul de vin băut la prînz. În holul vilei, în mașină, la pensiune, Maxim mă privise cu atîta dragoste, cu atîta neliniște afectuoasă, încît mi se făcuse rușine de gîndurile mele din balcon, de faptul că-i îngăduisem vocii din mintea mea să șoptească ceea ce șoptise. Totul se întîmplase doar în mintea mea, acum eram convinsă de asta, fusese un fel de transă, de halucinație și nu făcusem nimic ca să o împiedic, ba chiar, într-un chip pervers, îmi făcuse plăcere.

Mi-am dorit atunci să am și eu pe cineva căruia să-i pot spune ce am pe suflet, dar nu aveam prieteni, nu avusesem niciodată confidente, așa cum aveau celelalte femei – foste colege de școală, surori sau verișoare. Eu nu păstrasem legătura cu nici una dintre fostele colege de școală, nu aveam nici un fel de rude și singura persoană cu care avusesem de-a face după moartea părinților mei fusese bătrîna doamnă van Hopper, care mă angajase ca damă de companie. Dar ea nu-mi fusese prietenă, mă tratase ca pe o servitoare, iar eu îi ascunsesem ce simțeam pentru Maxim. După aceea, o vreme n-am mai avut nevoie de prieteni și nici timp. A trebuit să văd o mulțime de oameni, cunoștințe, vecini și rude îndepărtate ale lui Maxim, toți mai în vîrstă decît mine și indiferenți la problemele mele. Fusese doar Frank Crawley, devotat lui Maxim, cinstit și discret, pe

al cărui umăr m-am sprijinit cînd s-a ivit nevoia, dar nu era un prieten, așa cum mi-aș fi dorit acum și, firește, Beatrice. Cu ea aș fi putut vorbi, m-am gîndit eu, Beatrice ținuse la mine. Dar Frank fusese angajatul lui Maxim, Beatrice sora lui, nici unul nu fusese de partea mea – deși n-ar fi trebuit să gîndesc în astfel de termeni și acesta era un motiv în plus să mă simt vinovată.

În timpul acelor cîteva zile m-am surprins de cîteva ori autocompătimindu-mă pentru faptul că nu avusesem, de fapt, tinerețe și nici prieteni, pentru că fusesem silită să renunț la ceea ce îmi dorisem, de dragul lui Maxim, pentru că vroiam să am copii și nu-i aveam – și asta m-a dezgustat și mai mult de mine însămi.

Maxim plecase să viziteze unul din muzeele lui preferate și refuzase să mă ia cu el, insistînd să mă odihnesc. Deși îi repetasem că nu sînt bolnavă și că nu avea de ce să se poarte cu mine ca și cum aș fi fost o invalidă, Maxim mă tratase cu aceeași afecțiune indulgentă, ca pe un copil. Știam că ar fi trebuit să-i fiu recunoscătoare pentru grija pe care mi-o purta, dar nu mi-am putut stăpîni iritarea.

– Bine, rămîn aici, am spus eu în cele din urmă. Du-te la muzeu și ne întîlnim după aceea, la cafeneaua de lîngă fîntînă.

– Îmi promiți că o să încerci să te odihnești?

– Nu sînt obosită, am răspuns exasperată, dar, după o clipă, simțind că fusesem prea dură, am adăugat pe un ton împăciuitor: Pot să încerc, dacă vrei, dar nu sînt bolnavă, Maxim, crede-mă, n-am absolut nimic.

După-amiaza părea că nu se mai sfîrșește. Signora a vorbit un timp cu cineva în pragul casei, apoi am auzit ușa trîntindu-se și sunetul unor pași care se îndepărtau. S-a făcut liniște.

M-am întrebat cît timp vom continua să trăim în felul ăsta, călătorind în permanență, fără nici un scop. Presupuneam că toată viața. Nu-l puteam întreba pe Maxim, nici măcar nu îndrăzneam să aduc vorba despre acest subiect. Ne îndepărtasem unul de celălalt, m-am gîndit brusc, deși nu înțelegeam de ce. Trecuserăm prin toate încercările împreună, completîndu-ne și susținîndu-ne reciproc. Acum însă situația se schimbase și m-am întrebat dacă nu cumva se întîmpla la fel în toate căsniciile – o schimbare continuă, apropieri și despărțiri aproape întîmplătoare, o mișcare asemănătoare cu cea a valurilor mării. Sau poate că noi înșine provocam schimbările prin gîndurile, dorințele, vorbele și acțiunile noastre, poate că aceste lucruri erau la fel de importante ca ceea ce venea din afară, evenimentele pe care nu le putem controla. Am stat așa mai mult de o oră, gîndindu-mă și întrebîndu-mă și n-am reușit decît să-mi sporesc confuzia și tulburarea, fără măcar să-mi dau seama ce rost avea să mai continui astfel, în loc să iau viața așa cum este, fără neliniști și temeri.

Poate că eram într-adevăr bolnavă, m-am gîndit eu atunci. Mă simțeam obosită, nervoasă și deprimată, ceea ce-mi provocase, cu siguranță, halucinația și leșinul. Într-un tîrziu, vîrtejul gîndurilor s-a mai domolit și am adormit în casa pustie.

*

Cînd m-am trezit era aproape seară. Privirea mi-a căzut pe zidul din fundul curții și dintr-o dată, în mod ciudat, am găsit răspunsul la întrebările care mă frămîntau de atîta vreme.

Zidul era acoperit de o plantă agățătoare cu frunze lucioase și flori de un alb imaculat, al căror parfum îmbătător ajungea pînă la mine. Nu-i cunoșteam numele, dar îmi aminteam acum că o văzusem și la vilă, acoperind o arcadă.

Florile albe îmi reamintiseră de celelalte și, eram sigură acum, acesta fusese motivul pentru care mi se păruse că aud vocea șoptită a doamnei Danvers.

Frank Crawley încercase să mă liniștească, să mă convingă că Jack Favell adusese coroana de crini la mormîntul Beatricei, că nu era decît o farsă sinistră, o glumă proastă. Jack Favell, spusese Frank, el trebuie să fie, e genul lui de umor. Uit-o, căci nu înseamnă nimic.

Nu, m-am gîndit eu. Nu fusese Jack Favell, nu era genul lui de umor. Omul era un escroc, mincinos și laș, o secătură lăudăroasă, dar nu era un ticălos. Mi-l aduceam aminte – mătăhălos, grosolan, mirosind a băutură, impertinent și libidinos. Rebecca îl disprețuise, deși era vărul și amantul ei. Maxim îl disprețuia la rîndul lui, iar mie îmi provoca silă și teamă – dar eu mă temeam de oricine, pe atunci. Acum nu mi-ar mai fi fost teamă de el.

Jack Favell n-ar fi fost în stare să aleagă astfel de flori, chiar dacă s-ar fi gîndit să o facă. N-ar fi știut cum să le lase la mormînt fără să fie văzut, el ar fi procedat altfel, ar fi apărut la înmormîntare și s-ar fi dat în spectacol. Într-un fel, chiar mă așteptasem să-l văd acolo, privindu-mă cu ochii lui apoși, ca de pește, mai gras acum și cu părul rărit. Dar nu venise, probabil că nici măcar nu aflase de moartea Beatricei.

Jack Favell n-ar fi putut scrie niciodată cu o caligrafie atît de elegantă ca cea de pe cartea de vizită. Mîinile lui uriașe erau prea butucănoase pentru așa ceva.

O singură persoană ar fi putut să conceapă o farsă atît de sinistră, să aleagă cu atîta grijă coroana albă de crini și să imite inițiala "R" cu atîta măiestrie.

*

Copiii au ieșit de la școală, le-am auzit vocile argintii răsunînd dincolo de zidul înalt, apoi zgomotele s-au îndepărtat și s-a făcut din nou liniște. Dar ea era aici, îi simțeam prezența în minte și o vedeam înaintea ochilor de parcă ar fi fost aievea.

Era îmbrăcată, ca întotdeauna, în mătase neagră și mîinile osoase îi ieșeau ca niște gheare din mînecile înguste ale rochiei. I-am văzut chipul de o paloare cadaverică, cu pomeți proeminenți și ochii înfundați în orbite, ca un cap de mort, cu o expresie de dispreț și superioritate.

Am revăzut-o stînd pe trepte, la Manderley, în fruntea personalului ieșit să ne întîmpine, atunci cînd ne-am întors din călătoria de nuntă; apoi în noaptea balului, privindu-mă triumfătoare din hol, bucurîndu-se de capcana pe care mi-o întinsese și în care căzusem cu atîta ușurință.

I-am auzit din nou vocea, joasă și neplăcută, șoptindu-mi la ureche.

Nu știam unde era acum. N-o mai văzusem din noaptea în care ne-am întors de la Londra, acea ultimă, înfricoșătoare noapte. Servitorii ne-au spus că își strînsese lucrurile și plecase înainte de întoarcerea noastră. Apoi izbucniseră flăcările. Nu vroiam să mai știu nimic despre ea, nu vroiam decît să dispară pentru totdeauna din viața și din mintea mea.

Doamna Danvers ținea de trecut, de Manderley și de Rebecca. În ceea ce mă privea, putea la fel de bine să nu existe. Dar ea trimisese coroana de crini. Eram sigură.

*

Am ieșit în fugă din pensiune, fără să-mi iau haina și am alergat pe străduțele înguste spre fîntînă. Maxim mă aștepta la o masă, cu un pahar de ceai rece în față. L-am strigat, cu răsuflarea tăiată și el și-a ridicat ochii spre mine.

– Mă simt foarte bine, am spus eu pe un ton vesel, nu mai am nimic. Ce vreme frumoasă, nu-i așa?

L-am văzut încruntîndu-se ușor, cu un aer nedumerit. De ce susțineam cu atîta tărie că mă simt bine, părea să spună expresia lui, cînd el nu-și exprimase încă nici un fel de îngrijorare în legătură cu sănătatea mea?

Am comandat un ceai cu lămîie și gheață și i-am zîmbit. Era foarte calmă și am așteptat să treacă un timp pînă să-i vorbesc.

– Hai să plecăm, i-am propus eu, în cele din urmă. Mi-ar place să mai vedem și alte locuri pînă vine iarna.

Nu discutaserăm încă despre asta. Nu avea nici o importanță unde ne duceam, cu condiția să plecăm cît mai curînd de aici. N-aș mai fi putut să mă plimb pe străzi sau prin parcuri, fără să arunc priviri în spate, fără să vreau să mă conving că nu mă urmărește nimeni. Acum eu eram cea neliniștită, simțind nevoia să fug, să mă ascund, deși știam foarte bine că nu puteam fugi de mine însămi.

Maxim m-a privit cu atenție.

N-aş putea să-i mai repet propunerea, m-am gîndit eu, ar deveni bănuitor şi ar începe să-mi pună întrebări la care n-aş avea cum să-i răspund. Nu-i puteam rosti numele în fața lui, acel nume dintr-o altă viață.

Mi-a zîmbit.

– De acord, a spus el. Mă gîndeam că am putea să mergem la Veneția.

*

Se întunecase cînd ne-am întors la pensiune și se făcuse frig.

– Vreau să-ți arăt ceva, i-am spus lui Maxim. Am observat-o de-abia azi după-amiază, cînd m-am trezit. Nu știu cum se numește dar e superbă și miroase frumos.

L-am condus în curte, spre zidul din spate și i-am arătat planta agățătoare. Nu vroiam să-i povestesc despre coroana albă de crini, dar poate că încercam în felul acesta să creez o legătură între ele, într-un imbold ciudat.

Frunzele de abia se mai vedeau în lumina amurgului, dar florile mici ieșeau în evidență, palide și fantomatice. Am întins mîna și am mîngîiat o petală cu degetul. Chipul lui Maxim era și el palid.

– Da, a spus el, e frumoasă. E o plantă specific mediteraneană – înflorește mai tîrziu.

A rupt o crenguță și mi-a întins-o.

– Se numește Mîna Domniței, a adăugat, așteptînd să o iau, așa că în cele din urmă am fost nevoită să o accept și să o duc cu mine în casă.

*

Cînd am ajuns la Veneția, traversînd laguna spre oraș, se făcuse seară și iarna se instalase definitiv.

Bătea un vînt rece, care vălurea apa vineţie, iar cînd am coborît din vaporaş la San Marco, strada şi piaţa erau ude de ploaie. Împreună cu noi au coborît doar cîţiva localnici, bărbaţi cu serviete şi femei îmbrăcate în negru, cu coşuri de răchită, întorcîndu-se acasă.

M-am întors şi am privit insula pe care se înălţa biserica San Giorgio, cu turnul ei răsărind din aburul de ploaie, apoi am încercat să desluşesc cît mai mult din Gran Canal, înainte ca întunericul să-l cuprindă cu totul. Priveliştea îmi părea ireală şi aveam senzaţia că totul ar dispărea dacă aş închide ochii, fie şi numai pentru o clipă. Ultima dată cînd venisem aici era primăvară şi clădirile străluceau în lumina palidă a soarelui. De abia mă căsătorisem cu Maxim şi totul mi se părea atunci ireal, nu reuşeam să mă obişnuiesc cu ideea că devenisem doamna Lady de Winter şi nu mă dezmeticisem încă din vîrtejul întîmplărilor care mă aduseseră aici.

Nu-mi aminteam decît că fusesem copleşită de fericire, trăind din plin fiecare clipă, plină de încredere în viitor. De ceea ce a urmat, de Manderley, îmi aminteam în fiecare detaliu, era un film pe care mi-l puteam proiecta oricînd în minte. Din Veneţia, însă, ca şi din celelalte locuri pe care le vizitaserăm în călătoria de nuntă, nu mai păstram în memorie decît o atmosferă euforică, plină de optimism.

Acum, însă, Veneţia mi se părea foarte diferită de cea pe care mi-o păstram în memorie, căci era acum un oraş mai întunecat şi mai sumbru; eram impresionată şi plină de admiraţie dar, în timp ce înaintam pe aleea îngustă, în urma hamalului care ne ducea bagajele, am simţit că mă străbate un fior, din cauza oboselii şi a frigului, cu siguranţă, dar şi din cauză că acum revăzîndu-l, oraşul acesta misterios, care-şi schimba

mereu înfățișarea, nelăsîndu-ne să-i pătrundem secretele, mă înfricoșa.

Am găsit o pensiune modestă și liniștită – aparent aveam un adevărat talent să descoperim astfel de locuri – foarte potrivită cu modul nostru de viață retras. Mă obișnuisem acum, nu-mi mai păsa, dar în timp ce despachetam bagajele, scoțînd hainele din valize și atîrnîndu-le în dulap, m-a cuprins dintr-o dată dorul de o casă a mea și m-am gîndit din nou la Cobbett's Brake. Mi-am îngăduit atunci un scurt răgaz de visare, înainte de a-l chema pe Maxim în cameră.

Ne-am instalat destul de repede. Maxim vroia să petrecem iarna aici – în definitiv, de ce nu? Ne bucuraserăm destul de soare pînă atunci.

Am rămas surprinsă de ușurința cu care ne-am reluat vechile obiceiuri, sculîndu-ne tîrziu, citind ziarul la micul dejun, plimbîndu-ne prin oraș și admirînd bisericile, podurile și vaporașele care străbăteau apa întunecată a canalelor. La ultima noastră vizită ne priviserăm unul pe altul atît de mult, încît nu-mi mai aminteam orașul, ci doar chipul lui Maxim.

Vremea era mult mai urîtă, cu un vînt aspru care sfichiuia aleile și piețele, silindu-ne să rămînem mult timp în casă. Dar uneori norii se risipeau și atunci cupolele bisericilor străluceau în lumina soarelui, iar palatele se reflectau limpede în apă. Alteori ceața invada orașul, estompînd sunetul pașilor și plescăitul vîslelor afundate în apă; stăteam ore în șir în salonul îmbrăcat în pluș roșu al pensiunii, sau în cafeneaua noastră preferată și timpul se scurgea greu, făcîndu-mă să visez la cîmpuri arate și copaci desfrunziți.

La început, Maxim își reluase obiceiurile căpătate în exil, căutîndu-mi tovărășia, citind mult și arătîndu-se

interesat doar de acele vești de acasă care ne parveneau prin intermediul ziarelor, cu două-trei zile întîrziere, așa că începusem din nou să-mi ascund gîndurile și să-mi aleg cuvintele cu grijă, ca să nu-i amintesc de lucruri dureroase. Ajunseserăm să cunoaștem orașul, cu monumentele și operele lui de artă, cu viața lui cotidiană, aproape la fel de bine ca și localnicii; nu mai aveam nevoie de ghiduri turistice, știam deja pe de rost date istorice și nume de dogi, puteam identifica un stil arhitectonic sau o școală picturală de la prima vedere și era un mod plăcut și folositor de a petrece timpul.

Uneori îl surprindeam pe Maxim privindu-mă și atunci se închidea în sine, obligîndu-mă să mă țin departe de el, ceea ce și făceam, fără părere de rău. Visele mele îmi aduceau toate împlinirile de care aveam nevoie, cîteva minute de visare îmi ajungeau un timp îndelungat.

Am primit cîteva scrisori de la Giles, o dată a sosit și una de la Franck Crawley. Maxim a trebuit să rezolve cîteva probleme financiare prin corespondență, nimic din toate acestea nu l-a afectat în vreun fel. În timp ce el răspundea la scrisori, așezat la masa de lîngă fereastră în camera noastră, eu ieșeam să mă plimb prin Veneția, hoinărind pe străzi sau luînd vaporașul care făcea curse pe Gran Canal, ceasuri de plăcere ieftină și nevinovată.

*

A venit Crăciunul, un Crăciun la fel de ciudat și de străin ca toate celelalte pe care le petrecuserăm în exil, dar mă obișnuisem cu ele și nu mă așteptam la ceva diferit. Ziua urma să treacă la fel ca oricare alta, doar că

ne-am fi făcut cadouri și eu aș fi ascultat slujba într-o limbă străină, într-o biserică necunoscută.

Nu simțeam nevoia să văd multă lume, așa că n-am vrut să merg la una din bisericile mari, San Marco sau San Giorgio; m-am trezit devreme și am străbătut cîteva străzi lăturalnice pînă la podul Rialto, dincolo de care se afla o biserică modestă și liniștită, pe care o descoperisem într-una din plimbările mele solitare. Nu avea nici picturi prețioase, nici cupole poleite, nu era un loc pe care oamenii să-l frecventeze doar pentru a fi văzuți, era o biserică adevărată, în care aș fi trecut neobservată în haina mea cenușie cu guler de blană.

Maxim nu venea niciodată la slujbă. Nu era credincios, exceptînd credința în "cîteva adevăruri fundamentale", cum spunea el, iar eu nu insistasem mai mult. Nu eram foarte sigură nici de propria mea credință – fusesem crescută în învățăturile obișnuite și nu știam prea multe despre teologie, dar mă rugasem mult în acești ultimi ani și rugăciunile mele fuseseră ascultate, căci eram liniștiți și eram împreună.

M-am strecurat printre familiile cu copii și bătrînele îmbrăcate în negru care răspundeau printr-o înclinare a capului la saluturile cunoștințelor, pînă în fundul bisericii, unde am ascultat slujba de Crăciun și m-am rugat din nou, înconjurată de murmurul vocilor, să fiu cruțată de amintiri și de voci care șușotesc, să pot uita trecutul. Vroiam să mă rog și în chip de recunoștință pentru tot ce aveam, dar în vreme ce îngenunchiam, mi-am dat seama că n-o pot face. Simțeam cum crește în mine dorința de a avea casa mea, imaginea casei trandafirii mi-a apărut în fața ochilor și nu mi-o puteam scoate din minte, oricît aș fi încercat. Vroiam să petrec Crăciunul la mine acasă, cu crengi de vîsc și de ilice pe

polița de deasupra șemineului, cu colinde vechi și cu mîncare englezească. Dorul de țară mă împiedica să mulțumesc lui Dumnezeu pentru ceea ce aveam, așa că am așteptat să se sfîrșească cîntatul, cădelnițările și tot restul ritualului catolic, simțindu-mă nefericită și frustrată.

Ceața acoperise laguna și se strecura acum printre clădirile vechi, coborînd peste apa neagră a canalului. M-am întors la pensiune, mergînd repede, cu capul plecat. Maxim mă aștepta în hol, discutînd cu directorul pensiunii în italiana lui perfectă, cu un pahar de vin în mînă.

– Iată-te, în sfîrșit! a exclamat el vesel, cu fața luminată de bucurie și m-a îmbrățișat. Am simțit că mi se încălzește sufletul și toată neliniștea care mă încercase pînă atunci a dispărut.

M-am strîns lîngă el, plină de dragoste și de recunoștință. Directorul mi-a adus un pahar de vin, mi-a sărutat mîna și ne-a urat "Sărbători fericite" în italiană. I-am zîmbit. Nu mai semăna a Crăciun deloc.

*

Ca și în orice altceva, exista un ritm al schimbărilor în starea mea de spirit și, oricum, îmi făcusem o ambiție din a nu-l lăsa pe Maxim să știe ce simt. Mă obișnuisem să mă prefac și era mai bine așa.

Zilele au continuat să se scurgă liniștit și agreabil, ne obișnuiserăm cu fabulosul oraș și ne simțeam la fel ca în orice alt loc.

Maxim părea să aibă și el secrete, acum. Îl surprindeam aruncîndu-mi priviri ciudate, avea preocupări pe care nu le cunoșteam și acest lucru, deși mă mirase la început, nu mă îngrijora. Eram chiar

bucuroasă că e interesat și de altceva în afara universului nostru închis și interiorizat.

Luna ianuarie a trecut greu, cu vînturi aspre și ploi mărunte. Se lumina tîrziu și se întuneca devreme, vremea era cenușie și mohorîtă. Apele inundaseră treptele caselor și piețele, urcaseră în pereții clădirilor, aducînd cu ele un miros greu, fetid.

Ajutorul a venit o dată cu primele raze de soare, cu mirosul de primăvară din aer, dintr-o direcție neașteptată, amintindu-ne de vremea cînd ne cunoscusem, de primele semne ale dragostei noastre, de naivitatea mea de atunci și arătîndu-mi încă o dată de la ce fel de viață mă salvase Maxim.

Era ziua mea și Maxim încerca în fiecare an să-mi facă o surpriză, ceva mai mult decît un simplu cadou și reușea de fiecare dată, așa că m-am trezit cu un sentiment de nerăbdare și de curiozitate aproape copilărească.

Am ieșit din casă dimineața devreme și, spre deosebire de celelalte zile, am luat micul dejun la Florian, traversînd podul și croindu-ne drum spre piațetă printre bărbații care se grăbeau să ajungă la slujbă și copiii care alergau spre școală. Cerul avea albastrul unui tablou renascentist și am simțit că "renaștere" era într-adevăr cuvîntul potrivit.

– O re-naștere, am spus eu, un nou început.

Maxim a zîmbit și i-am privit chipul, aducîndu-mi aminte cum arăta atunci cînd îl văzusem pentru prima oară, la Monte Carlo, cu atîția ani în urmă. Stătea pe o canapea, în holul hotelului "Côte d'Azur" și chipul lui era cel al unui portret medieval, cu trăsături fine și un zîmbet melancolic. Se potrivea perfect cu decorul Veneției, cu străzi înguste și clădiri înalte, deși venețienii arătau altfel, erau roșcați, cu nasuri acviline.

Ne-am așezat pe una din banchetele de pluș de lîngă fereastră – era încă prea răcoare ca să stăm afară – și am privit porumbeii din Piața San Marco înălțîndu-se într-un vîrtej de aripi și rotindu-se deasupra cupolei. pentru a coborî apoi din nou pe pavajul pieței. Ne-am băut cafeaua din cești mari, cu margine aurită, o cafea tare și aromată, cu gustul de dinainte de război, așa cum nu mai băusem de mult.

Maxim s-a lăsat pe spate în scaun, privindu-mă cu o expresie amuzată.

– Bucură-te cît mai poți, a spus el, nu ți-a mai rămas prea mult timp.

Știam ce vroia să spună.

– Da, n-o să mă mai placi atunci, am zis eu. Ce vei face?

– Te voi alunga la miezul nopții, firește, a rîs el.

Cînd îl cunoscusem, într-una din primele zile, în timp ce ne întorceam cu mașina lui la Monte Carlo, ceva îmi amintise de realitate, smulgîndu-mă din euforia în care plutisem și îi spusesem, plină de tristețe, că mi-aș fi dorit să fiu o femei de treizeci și șase de ani, îmbrăcată în satin negru, cu un colier de perle la gît.

Genul acesta de femeie mi se părea atunci potrivită pentru Maxim de Winter, o femeie experimentată și rafinată, exact opusul școlăriței naive și prostuțe care eram, dar Maxim se căsătorise cu mine, oricît de incredibilă mi se păruse o astfel de posibilitate, de mine se simțise atras – și se mai simțea încă, m-am gîndit eu, privindu-l peste masă, – la Florian. O femeie de treizeci și șase de ani îmbrăcată în satin negru, cu un colier de perle la gît, era tot ce detesta el mai mult, era o femeie care semăna cu Rebecca.

Dar peste cîțiva ani urma să împlinesc cifra fatidică. Deși nu purtam niciodată satin negru, îmi

doream cîteodată un colier de perle, era singura bijuterie pe care mi-ar fi plăcut să o port, eu care detestam bijuteriile.

Vîrsta nu avea importanță – uneori eram mai bătrînă decît oricine altcineva pe lume, alteori, în zile ca cea de azi, eram la fel de tînără ca atunci cînd îl cunoscusem pe Maxim. În restul timpului, dacă mi se întîmpla să mă gîndesc la asta, mă consideram de vîrstă mijlocie.

Azi era ziua mea și mă simțeam la fel de tînără ca dimineața aceasta însorită. Cerul senin, orașul strălucitor, aerul limpede, toate îmi dădeau o senzație de fericire. N-o să mai fiu niciodată nemulțumită, n-o să mă mai plîng după lucrurile pierdute, mi-am jurat eu atunci.

Maxim a așteptat să se însereze, apoi mi-a spus să mă îmbrac într-o rochie de seară, să-mi pun o etolă de blană și m-a lăsat singură. Am presupus că vroia să mă ducă într-unul din restaurantele noastre preferate, lîngă podul Rialto dar, spre surpriza mea, la capătul străzii ce dădea spre canal ne aștepta o gondolă, cu torțe aprinse în jurul prorei. Ne mai plimbaserăm astfel și în timpul lunii de miere, cînd Maxim făcea tot felul de gesturi romantice, dar de atunci viața noastră se schimbase, devenise mai banală, mai practică.

Aș fi vrut ca timpul să se oprească în loc și călătoria să nu se mai sfîrșească. Nu mai tînjeam după nimic altceva, mă bucuram doar de clipa prezentă, atît de prețioasă.

Dar drumul n-a durat mult și ne-am oprit în fața unui mare hotel, plin de lumini, iar portarul în uniformă plină de fireturi ne-a deschis ușa.

Nu ne plăceau prea mult astfel de locuri, dar din cînd în cînd era agreabil, ca o schimbare, să ne

îmbrăcăm în haine de seară și să cinăm în săli cu candelabre de cristal, serviți de chelneri stilați; era un joc pentru noi, nu un mod de viață, necesar pentru propria imagine, așa cum era pentru multe din cunoștințele lui Maxim și cum fusese pentru Rebecca.

Maxim evitase timp de atîția ani genul acesta de locuri, temîndu-se să nu fie recunoscut, încît mă obișnuisem să-mi ascund fața cînd treceam pe lîngă ele, fără să mi se mai pară ciudat. Acum însă, surpriza era că vroia să cinăm în cel mai vechi și mai faimos hotel din Veneția.

– Meriți o ieșire în lume, a spus el, am trăit atît de retrași... Mă tem că ai dus o viață cam plictisitoare cu mine.

– Nu-i adevărat, am protestat eu. Nu mi-am dorit alt gen de viață, știi prea bine.

– Atunci recunoaște măcar că am fost prea închis în mine. Ar trebui să mă controlez mai bine.

M-am oprit în prag.

– Să nu te schimbi – nu mi-ar plăcea să ies în lume prea des.

– Sînt prea bătrîn ca să mă schimb acum, draga mea.

– Ce hotel frumos! am exclamat, privindu-i interiorul. Parcă ar fi un palat.

– Asta a și fost, a spus Maxim.

Am intrat, călcînd pe covorul de culoarea rubinului.

– Cred că n-o să întîlnim nici un cunoscut. În măsura în care se mai respectă astfel de lucruri, pentru lumea bună n-a început încă sezonul la Veneția.

Poate că nu începuse, dar hotelul era plin de lume bună în seara aceea, în majoritate oameni mai vîrstnici, femei cu etole de vizon și smaralde, alături de bărbați în

smoking. Am trecut neobservați printre ei și m-am întrebat dacă le-am fi părut și noi bătrîni unor tineri, în cazul în care ar fi venit vreodată aici.

Și atunci am văzut un tînăr venind spre noi, printre scaunele de un roșu aprins și canapelele de brocart. Am rămas cu privirea ațintită asupra lui, căci era foarte tînăr și avea un gen pe care nu reușeam să-l definesc. Era foarte zvelt, cu un păr negru și des, care arăta ca și cum ar fi fost pieptănat doar cu cîteva clipe înainte. Purta o haină de seară și o cravată neagră de mătase, care l-ar fi făcut pe Maxim să se strîmbe, căci era cam ostentativă și el remarca imediat astfel de amănunte, cu un fel de snobism instinctiv. Probabil că mă influențase și pe mine, căci îl priveam pe tînărul care tocmai intrase cu o curiozitate critică. Avea o gură superb modelată și o piele perfectă, dar expresia lui era una de nemulțumire și dispreț. Era probabil fiul sau nepotul vreunui om bogat, obligat să-și petreacă vacanța împreună cu rudele mai în vîrstă, ținîndu-le de urît și făcînd diverse comisioane – avea în mînă o mapă și un toc de ochelari care în mod sigur nu-i aparțineau – precaut și politicos, de teamă să nu fie scos din testament.

Într-o fracțiune de secundă îl examinasem și îl etichetasem; m-am simțit atît de stînjenită, încît atunci cînd a privit în direcția noastră, i-am zîmbit în chip de scuză. În ochii lui a apărut o licărire și colțurile gurii i s-au ridicat imperceptibil, apoi a trecut mai departe.

Maxim s-a uitat la mine, înălțînd o sprînceană. Înțelesese ce se petrecuse în mintea mea și era de acord, fără să fi fost nevoie să-i explic.

Părea amuzat.

Apoi am auzit o voce venind din spatele nostru, stridentă și agresivă, o voce care venea din trecut și care

m-a transformat din nou, pentru o clipă, într-o fetişcană stîngace şi prost îmbrăcată de douăzeci şi unu de ani.

– Dumnezeule, mult ţi-a trebuit pînă să le găseşti! Nu te-ai grăbit, mi se pare. Nu-mi imaginez ce-ai putut să faci ca să dureze atît!

Maxim şi cu mine ne-am privit, cu ochii măriţi de uimire.

– Acum stai jos o dată, ştii bine că mă enervează să te văd bîţîindu-te în faţa mea! Nu acolo, în partea cealaltă. E-n regulă. Dă-mi mapa, te rog, sînt sigură că fotografia din "Paris Soir" e acolo – oh, ştiu că e veche, de dinainte de război şi că s-ar putea să nu fie el, e posibil să fi murit, ca şi toţi ceilalţi, dar seamănă perfect, aş fi putut să jur că e contele – un om atît de stilat, cum nici nu-ţi închipui, îmi săruta mîna cu atîta eleganţă, de fiecare dată cînd ne întîlneam – numai francezii ştiu cu adevărat cum să se poarte cu o femeie. Ce s-a întîmplat, de ce te tot fîţîi? Mergem la masă în zece minute.

Ultima dată cînd o văzusem, doamna van Hopper îşi pudra nasul, privindu-se într-o oglinjoară de buzunar şi se întrerupsese doar pentru a-mi spune că fac o greşeală acceptînd să mă mărit cu Maxim de Winter şi că voi regreta amarnic. Îşi exprimase apoi îndoiala că eu aş fi putut face faţă îndatoririlor care mi-ar fi revenit în chip de soţie a lui Maxim şi mă privise batjocoritor. Dar, pentru prima dată de cînd mă aflam în serviciul ei, ca doamnă de companie, atunci am fost capabilă să o înfrunt, pentru că iubeam şi eram iubită, pentru că urma să mă căsătoresc, să devin doamna de Winter şi simţeam că pot învinge orice obstacol. Puterea pe care o avusese asupra mea dispăruse într-o clipă, nu mai eram angajata ei şi nu mă mai putea trata ca pe o fiinţă inferioară. Se sfîrşise cu umilinţele, cu nesfîrşitele partide de bridge

din apartamentul ei de hotel, în cursul cărora trebuia să fac pe servitoarea, cu mesele în timpul cărora chelnerii mă priveau cu un dispreț de-abia mascat, cu snobismul și cu fanfaronadele pe care trebuia să le suport, se sfîrșise cu toate acestea, eram salvată.

Ieșisem din cameră și coborîsem în hol, unde Maxim mă aștepta nerăbdător și de atunci n-o mai văzusem niciodată. O dată, cînd nu aveam ceva mai bun de făcut, îi scrisesem o scrisoare scurtă, la care nu-mi răspunsese, iar apoi îmi ieșise complet din minte, prinsă cum eram în vîrtejul cumplitelor întîmplări care ne distruseseră viața. În anii mai liniștiți care au urmat, nu mă mai gîndisem la ea decît în treacăt, fără măcar să mă întreb dacă mai trăiește. Dar poate că ar fi trebuit să mă gîndesc la ea, dacă le datorăm măcar un gînd oamenilor care au avut o importanță în viața noastră. Dacă nu m-ar fi angajat ca damă de companie și dacă nu ar fi avut snobismul de a vîna orice celebritate îi trecea prin preajmă, viața mea ar fi fost complet diferită și n-aș mai fi fost acum aici împreună cu Maxim de Winter.

Am presupus că Maxim va dori să o evite și că vom aștepta ca ea să plece la masă, înainte de a merge să mîncăm într-un loc mai retras; dar ceva din vechea lui siguranță de sine i se citea acum pe față și poate că nu-i mai păsa de nimic sau se simțea mai puțin vulnerabil – cine știe? Oricum, s-a aplecat spre mine și mi-a șoptit, cu același zîmbet amuzat:

– Termină-ți băutura. Cred că e timpul să mergem la masă.

L-am privit surprinsă, dar el a continuat să zîmbească, ca un copil pus pe șotii și mi-am dat seama că se distra de minune.

S-a ridicat în picioare, cu o față perfect inexpresivă. Mi-am stăpînit rîsul cu greu.

– Nu te uita acum, mi-a șoptit el, în timp ce ne îndreptam spre locul de unde venea vocea.

Nu m-am uitat. Dar firește, nici nu era nevoie. În timp ce treceam pe lîngă ea, privind drept înainte, am auzit-o exclamînd:

– Dumnezeule... repede, oprește-i... ridică-te o dată, prostule! E Maxim de Winter!

Ceea ce își dorea cel mai mult în acel moment era să luăm masa împreună, desigur. Nu se schimbase deloc, folosea aceleași șiretlicuri.

– Vă invit la masa mea – doar sîntem prieteni atît de vechi și nu ne-am mai văzut de atîta vreme! Nici nu mă gîndesc să accept un refuz!

– Îmi pare extrem de rău, i-a răspuns Maxim, cu o politețe cuceritoare, dar sărbătorim ziua de naștere a soției mele și ni s-a rezervat o masă specială. Sînt sigur că ne veți ierta.

Nu vroia deloc să ne ierte. Deschidea și închidea gura ca un pește, încercînd să găsească argumente care să ne convingă. Dar Maxim i-a luat-o înainte.

– Ne-ar face însă o deosebită plăcere dacă ați accepta să beți o cafea cu noi după masă, împreună cu...

Privirea i-a alunecat pentru o clipă spre tînărul de lîngă ea și a continuat:

– ... prietenul dumneavoastră.

După aceste cuvinte, fără nici o pauză, mi-a oferit brațul și m-a condus direct în restaurant. Aș fi dat orice să-i văd expresia, dar nu îndrăzneam să întorc capul. Văzusem însă că tînărul cu care era nu avea nimic din stîngăcia și timiditatea pe care le manifestasem eu în prezența doamnei van Hopper ci, dimpotrivă, părea să se considere superior tuturor celor prezenți în hotel, așa că nu simțeam nici un fel de simpatie pentru el. În schimb,

m-a cuprins mila față de ea, căci era evident într-o postură neplăcută. Își plătea însoțitorul, așa cum mă plătise și pe mine, dar în vreme ce eu fusesem cea exploatată, acum lucrurile păreau să stea exact pe dos.

*

Doamna van Hopper era acum o femeie bătrînă, cu pielea capului vizibilă pe alocuri printre șuvițele de păr alb și rar, cu ochii înfundați în orbite. În rest era neschimbată, îmbrăcată țipător și machiată strident, cu degetele butucănoase pline de inele, la fel de vulgară și de indiscretă ca întotdeauna.

Masa lor se afla la capătul celălalt al restaurantului, ceea ce o deranja vizibil. Am văzut-o chemîndu-l pe șeful de sală, arătînd spre celelalte mese, dar omul a clătinat din cap și și-a văzut de treabă. Nu-i mai rămăsese decît posibilitatea de a ne spiona de la distanță, ceea ce a și făcut, privindu-ne prin lornion, fără să se ascundă, în tot timpul mesei.

– Mă întreb de cîtă vreme îl tîrăște după ea pe tînărul domn – deși cuvîntul "domn" nu e chiar cel mai potrivit, a spus Maxim la un moment dat. Biata femeie, să ajungă atît de jos încît să apeleze la astfel de servicii...

– Nu-mi place deloc individul.

– Cred și eu. Chiar dacă e o proastă bătrînă și snoabă, tot nu merită așa ceva.

Cu coada ochiului, am văzut-o întorcîndu-se să privească o pereche mai vîrstnică care tocmai intrase, cu un interes care n-a durat decît o secundă. Cei doi s-au așezat la masa de lîngă noi și, nu știu de ce, am rămas cu ochii ațintiți asupra lor. Bărbatul era slab, cu pielea pergamentoasă întinsă pe oasele craniului și ale mîinilor.

cu ochi lăcrimoşi şi femeia îl ajutase să se aşeze, îi luase bastonul şi îi spusese ceva care îl făcuse să rîdă. Ea era mult mai tînără, deşi nu atît de tînără încît să-i fie fiică şi între ei era o anume tandreţe, o complicitate de priviri şi gesturi care mă făcea să cred că sînt soţ şi soţie. Bărbatul avea acel aer detaşat şi visător pe care îl au oamenii foarte bătrîni şi o anume fragilitate, care precede, de obicei, moartea. Privindu-i, mi se părea că ne văd pe noi, cu treizeci de ani mai în vîrstă – apropiaţi, tandri, aşteptînd inevitabila despărţire, locuind în hoteluri, fără copii. Mi-am întors repede ochii spre fereastră. Nu trebuia să mă gîndesc la viitor, nu trebuia să-mi pese. În definitiv, acum aş fi putut să mă aflu în partea cealaltă a sălii, lîngă doamna van Hopper.

*

La cafea, în salonul hotelului, Maxim a devenit curtenitor, aşezîndu-se lîngă ea pe canapea, oferindu-i o ceaşcă, cu o politeţe impecabilă, îndurîndu-i cu stoicism fandoselile. Eu îi priveam, simţindu-mă puternică şi tolerantă, gîndindu-mă cît de abil fusese Maxim, dirijînd discuţia spre persoana ei. Într-un tîrziu, după ce ne povestise despre familia ei, despre nefericitul ei de nepot numit Billy, pe care îl folosise o dată drept pretext pentru a face cunoştinţă cu un personaj celebru, a trecut la atac.

– Nici nu vă puteţi imagina ce uşurare a fost pentru mine să mă întorc în Europa, după atîţia ani în care n-am putut părăsi America. Îmi era dor de Paris, de Roma, de Londra şi de Monte Carlo, de puţin rafinament şi eram îngrozită cînd citeam în ziare despre mizeria pe care a adus-o războiul.

– Desigur, a' spus Maxim, trebuie să fi fost groaznic pentru dumneavoastră.

M-am întors spre tînărul de lîngă ea. Îmi spusese că e american și că e de profesie designer, după care nu mai făcuse nici un efort să fie politicos – era evident că nu-l interesa deloc conversația cu o femeie oarecare de vîrstă mijlocie. Dar l-am surprins aruncîndu-i priviri furișe lui Maxim, examinîndu-i îmbrăcămintea și părea să-l asculte cu cea mai mare atenție, ca și cum ar fi încercat să strîngă informații care puteau să-i fie de folos mai tîrziu.

La un moment dat, doamna van Hopper i-a cerut să-i aducă din cameră o fotografie pe care vroia să ne-o arate, pe un ton ușor plîngăreț, complet diferit de tonul categoric pe care-l folosise pe vremuri cu mine. Tînărul s-a ridicat fără un cuvînt, deși atitudinea lui exprima clar că ar fi putut la fel de bine să nu se ducă, ceea ce mi l-a făcut și mai antipatic.

Apoi, la fel de brusc, ca o pisică care pîndește o vrabie, doamna van Hopper a sărit pe Maxim, luîndu-l prin surprindere.

– Cred că ați fost distruși cînd a ars Manderley. Am citit în ziare cînd s-a întîmplat și n'meni nu mai vorbea decît despre asta. Ce tragedie!

Maxim s-a înroșit ușor.

– Da, a spus el.

– Trebuie neapărat să-mi povestiți. Focul a fost pus de cineva? Cred că nu, cine să facă o faptă atît de îngrozitoare? Probabil că a fost un accident – vreo servitoare neîndemînatică, desigur. Sper că și-a primit pedeapsa. V-a ars totul, nu-i așa?

– Da.

– A murit cineva?

– Nu, din fericire nimeni n-a pățit nimic.

– Din cîte am auzit, nu erați acolo. Erați parcă la Londra, nu? Au circulat atîtea povești, că n-am știut ce să cred.

A făcut o pauză, apoi s-a întors spre tînărul plictisit de lîngă ea.

– Adu-mi, te rog, mapa din piele de crocodil, în care sînt tăieturile din ziare. Sînt absolut sigură că am luat-o cu mine.

S-a întors din nou spre Maxim, ignorîndu-mă cu desăvîrșire.

– Ziarele au scris atît de mult despre asta și despre ancheta aceea ciudată. Presupun că nu le-ați citit, ați plecat din țară prea repede – ca să vă refaceți după șoc, bănuiesc, deși eu cred că nu ajută la nimic să fugi de necazuri, ele te urmăresc oriunde. Am citit că verdictul a fost sinucidere. Pur și simplu nu pot pricepe ce motiv ar fi avut o femeie atît de frumoasă și de bogată, care avea tot ce-și putea dori vreodată – o casă splendidă, un soț fermecător – să se sinucidă?

În acel moment am simțit că nu mai pot răbda. Puțin îmi păsa dacă bătrîna bîrfitoare vroia să pretindă că eu nu exist. Existam și ea trebuia să țină cont de asta.

– Doamnă van Hopper, am început eu, vă rog să nu...

Maxim m-a întrerupt, ridicîndu-se în picioare și a privind-o cu o politețe glacială, sub care transpărea dezgustul.

Cei din lumea dumitale n-au decît să creadă ce doresc, a spus el tăios, dar bîrfele nu au nici o valoare în fața adevărului, cu asta cred că sînteți de acord. Acum vă rog să ne scuzați, întîlnirea noastră a fost de-a dreptul extraordinară.

Aruncîndu-i o ultimă privire, am văzut că fața bătrînei doamne exprima o furie neputincioasă. A încercat să se ridice în picioare și să vină după noi, dar Maxim fusese prea rapid, iar ea era prea bătrînă și prea grasă. În loc să-i vină în ajutor, tînărul i-a ignorat ordinele, rămînînd așezat, cu un calm obraznic.

Dar întîmplarea a făcut să nu ne găsim hainele la garderobă și, în cele din urmă, Maxim s-a dus chiar el să le caute. L-am așteptat lîngă o coloană de marmură, privind o veche hartă a Veneției atîrnată pe perete, așa că doamna van Hopper și însoțitorul ei au trecut pe lîngă mine, fără să mă vadă, îndreptîndu-se spre ieșire.

– El era un bărbat fascinant pe vremea aceea, o partidă extraordinară, dar, din motive pe care nu le-am înțeles niciodată, s-a căsătorit cu ființa asta insignifiantă și acum, uită-te la ei – Dumnezeule, ce pereche ștearsă și banală sînt! Sînt convinsă, de altfel, că n-a fost lucru curat cu sinuciderea primei lui neveste. Mergi mai încet, nu pot să mă țin după tine.

Vocea nazală și stridentă s-a îndepărtat, continuînd să vorbească.

– Îmi pare rău, i-am spus eu lui Maxim, de îndată ce a apărut cu hainele noastre. Îmi pare nespus de rău.

– Ce vrei să spui?

– Femeia asta îngrozitoare și toate lucrurile pe care le-a spus...

– N-a fost vina ta, nu-i așa?

– Nu, firește că nu, dar...

Aveam senzația că ar fi trebuit s-o împiedic cumva să vorbească, protejîndu-l pe Maxim. N-aș fi putut îndura să-l văd iar deprimat.

Maxim m-a ajutat să cobor în gondolă, una obișnuită de data aceasta, fără lumini sărbătorești. Cînd

am ajuns pe Gran Canal, a început să bată un vînt rece cu miros de mare.

– Nu-i mai da importanță, a spus el. Nu-i decît o proastă bătrînă, care-și merită soarta.

Dar nu puteam să nu-i dau importanță. Spusese că avea o mapă cu tăieturi din ziare, discutase despre incendiu și anchetă cu prietenii ei, avea suspiciuni. Vorbele ei continuau să-mi răsune în minte.

"Sînt convinsă că n-a fost lucru curat cu sinuciderea primei lui neveste. Ce motiv ar fi avut? Pur și simplu nu pot pricepe..."

E firesc, m-am gîndit eu. Bătrîna bănuia ceea ce eu știam. Rebecca nu se sinucisese. Fusese omorîtă de Maxim.

Am întors capul spre el și l-am privit. Chipul lui părea sculptat în piatră, nu puteam să-mi dau seama ce simte sau ce gîndește. Mi-am ridicat ochii spre clădirile întunecate care străjuiau canalul și vocile au început iar să-mi șoptească în minte.

*

Stă în firea omului să nu fie niciodată mulțumit cu ce are, căci viața e o continuă mișcare, o continuă schimbare – flux și reflux, creștere și descreștere; ca să poată merge înainte, omul trebuie să fie nemulțumit și să dorească mereu altceva.

Era firesc, așadar, să stau la fereastra camerei noastre, privind clădirile de vizavi sau apa canalului, dorindu-mi altceva. Privind în urmă, știu că nu mă bucuram suficient de ceea ce aveam, de faptul că devenisem ceea ce doamna van Hopper numise "o

pereche ștearsă și banală". Căci n-a durat, nu numai pentru că nimic nu durează, ci, mai ales, pentru că eu hotărîsem așa. Îmi amintesc că în copilărie, cînd ceream ceva, mi se spunea: "Nu e bine să-ți dorești prea mult niște lucruri, s-ar putea ca dorința să ți se îndeplinească" și nu înțelegeam.

Acum înțeleg.

Asta-i tot? m-am întrebat eu atunci. E posibil să nu mă mai aștepte nimic de-acum înainte, în viața asta fără rost pe care o duceam, decît bătrînețea, suferința și moartea? Asta-i tot?

Nu, nu era tot.

E mai bine că oamenii nu-și cunosc viitorul. E suficient că-și poartă cu ei trecutul, e mai mult decît suficient.

Maxim își reluase ocupațiile misterioase, scria scrisori, trimitea telegrame. Nu-l întrebam nimic, dar mă neliniștea puțin faptul că avea secrete față de mine.

Iarna a trecut și a venit primăvara, iar Veneția s-a trezit iar la viață, pentru lumea bună începuse sezonul. Am plecat în Grecia, unde munții erau acoperiți de flori și aerul mirosea a miere. Eram fericită că începuserăm iar să călătorim, căci nu mai aveam timp de gînduri negre.

În mai am luat vaporul spre Istanbul. Nu știu de ce, dar mă temeam de contactul cu o lume atît de străină mie. Mi-ar fi fost mai ușor dacă Maxim nu s-ar fi îndepărtat din nou de mine; era mereu preocupat de ceva și îl surprindeam uneori privind în gol, cu gîndurile aiurea. Nu îndrăzneam să-l întreb ce-l frămîntă, era mai sigur să mă prefac că nu observ nimic, dar încercam totuși să ghicesc care era motivul. Putea fi orice – cuvintele doamnei van Hopper, chestiuni financiare sau moartea Beatricei – așa că în cele din urmă am renunțat.

Ultimele două zile petrecute în Grecia fuseseră cele mai grele. Relațiile dintre noi erau reci și tensionate, îl simțeam pe Maxim mai departe de mine ca oricînd. Îmi doream din tot sufletul să ne apropiem din nou unul de altul, dar vîrsta te face mai răbdător. Se mai întîmplase și altă dată, îmi spuneam eu, și pînă la urmă totul se rezolvase.

Dar nu mi-aș fi închipuit în ce fel.

Era o primăvară superbă, cu un aer cald și parfumat. Priveam de pe puntea vaporului cupolele strălucitoare ale orașului vechi, care păreau să plutească în aer, poleite de lumina aurie a soarelui care asfințea.

O clipă mai tîrziu, lumina și-a schimbat culoarea, devenind trandafirie și cupolele și-au pierdut strălucirea, transformîndu-se în simple siluete întunecate pe cerul stacojiu.

Nu mă așteptasem să-mi placă Istanbulul, dimpotrivă, fusesem convinsă că totul mi se va părea ciudat și străin și poate că, odată ajunși, așa urma să fie. Dar, de pe puntea vaporului, priveliștea m-a vrăjit, emoționîndu-mă mai mult decît oricare alta, cu excepția casei trandafirii.

– Și acum, privește, mi-a spus Maxim, arătîndu-mi ceva cu o mișcare a bărbiei.

Am privit în direcția respectivă. Deasupra turlelor și cupolelor, deasupra culorilor apusului de soare, începea cerul nopții, pe care strălucea luna nouă, ca un corn de argint.

Și acum, dacă închid ochii, o văd din nou, cu o claritate perfectă și simt un amestec de plăcere și de durere, auzind iar cuvintele lui Maxim.

– Poftim, mi-a spus el, întinzîndu-mi o scrisoare. Ar fi bine să o citești chiar acum.

Mi-a întors spatele și s-a îndepărtat spre capătul celălalt al punții.

Am stat o vreme cu scrisoarea în mînă, uitîndu-mă la cer. Se făcuse noapte.

Nu știam ce conține scrisoarea și nici nu vroiam să știu. Presimțeam că după ce o voi citi, nimic nu va mai fi ca înainte și-mi era frică de schimbare.

M-am așezat pe o bancă, sub unul din felinarele care arunca o lumină slabă, portocalie, întrebîndu-mă de ce mă lăsese Maxim singură, de ce anume se temea. Probabil că scrisoarea anunța o catastrofă sau moartea cuiva, ceva greu de spus prin viu grai. Ar fi trebuit să rămînă cu mine, să vorbim, să fim alături unul de celălalt. Dar el plecase. Ochii mi s-au umplut de lacrimi, erau lacrimi de amărăciune, care nu aduc ușurare.

Un membru al echipajului a trecut pe lîngă mine, aruncîndu-mi o privire curioasă, dar nu s-a oprit. De unde stăteam nu mai vedeam luna, ci doar luminile țărmului. În spatele meu auzeam pulsația înfundată a mașinilor și simțeam în nări mirosul de ulei încins.

Am scos foaia de hîrtie din plic și am citit-o.

Inveralloch, Scoția

Dragă Maxim,

Mă grăbesc să te anunț rezultatul, de aceea îți trimit scrisoarea express, post restant la Veneția, în speranța că te va mai găsi acolo.

Mi s-a comunicat azi dimineață că oferta ta pentru Cobbett's Brake a fost acceptată. Trimite-mi, te rog, confirmarea finală, ca să pot pregăti actele necesare. Săptămîna viitoare mă voi întîlni cu Archie Nicholson, la Londra, pentru ultimele detalii. Odată semnate actele, te poți muta la Cobbett,s Brake de îndată ce te vei întoarce. Mă bucur pentru voi,

Frank"

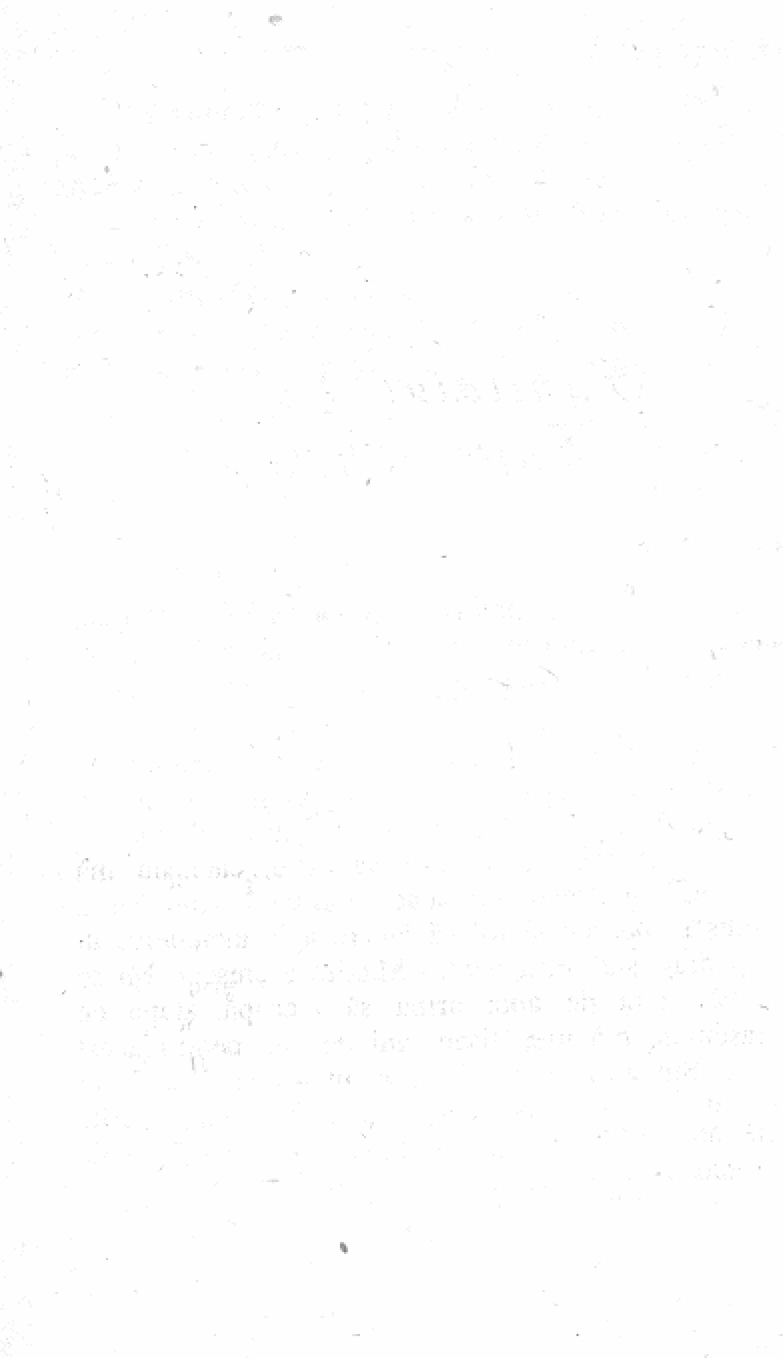
Mîinile îmi tremurau atît de tare, încît m-am temut pentru o clipă că voi scăpa scrisoarea și vîntul o va arunca peste bord.

Mi-am ridicat privirea și l-am văzut pe Maxim lîngă mine.

– Am ajuns, a spus el.

Ne-am rezemat de balustradă și am plutit încet spre orașul misterios care se deschidea în fața noastră.

Partea a treia

Capitolul 12

Ne-am întors la Cobbett's Brake în mai; în aceeași lună, cu unsprezece ani în urmă, ne întorceam la Manderley, dar totul era diferit acum. Un nou început, pe care mi-l reamintesc de fiecare dată fără regrete. Amintirea acelui timp mă umple și acum de bucurie și, dacă ar fi să iau totul de la capăt, n-aș schimba nimic.

Cînd am ajuns la Manderley, țin minte că bucuria mi s-a transformat curînd în neliniște, căci nu mă simțeam în largul meu în casa aceea impunătoare. Dar la Cobbett's Brake am simțit că îmi recapăt încrederea în mine și dragostea mea pentru Maxim a crescut. Mi se părea că viața de abia urma să înceapă, după ce așteptasem și mă pregătisem ani de zile pentru acest moment. Simțeam că nu fusesem pînă atunci decît un simplu figurant în piesa vieții, în care alții aveau rolurile principale. Și, dintr-o dată, piesa s-a transformat în viață, iar eu am început să trăiesc cu adevărat.

De la primirea scrisorii lui Frank viața se desfășurase pe două planuri. Pe de o parte, vîrtejul de scrisori și telegrame între Maxim, Frank Crawley, Giles,

agentul imobiliar, avocații și fermierul de la Cobbett's Brake, iar pe altă parte, fascinația exotică și misterioasă a Istanbulului, care încetase să mă mai înspăimînte și de care mă îndrăgostisem. Mă bucuram de fiecare clipă petrecută în marele oraș, pentru că erau ultimele zile ale exilului nostru, care acum se transformase într-o simplă excursie, după care urma să ne întoarcem acasă. Hoinăream ore în șir pe străzile pline de oameni și de animale, intram în moschei și peste tot simțeam miresme ciudate, grele și pătrunzătoare, care nu semănau cu nici o alta de pe pămînt, așa că, după ce am părăsit Turcia, am avut senzația că au fost încuiate într-o cutie a cărei cheie s-a pierdut și că, dacă aș găsi-o, amintirile, strîns legate de acele miresme, ar năvăli brusc asupra mea, copleșindu-mă sub mulțimea lor.

Acum dispăruseră tăcerile și neînțelegerile dintre noi, nu mai rămăsese decît o mare dragoste și o imensă fericire, așa că am plîns la plecare. Istanbulul mi-a rămas în memorie ca un miraj, care se risipește și dispare de îndată ce nu mai e privit.

La întoarcere am străbătut toată Europa, fără să ne grăbim, bucurîndu-ne de călătorie. Frank se ocupase de cumpărarea casei, dar nu puteam ști ce reparații mai trebuiau făcute, ce mobilă am fi putut să păstrăm sau trebuia să cumpărăm. Bătrînii proprietari nu doriseră să se reîntoarcă acolo, iar fiul lor își luase doar lucrurile care-i aparțineau. Frank închiriase pentru noi o casă din apropiere, unde puteam să stăm pînă o amenajam pe a noastră; chiar dacă ar fi durat un an pînă să rezolvăm totul, vroiam să fiu acolo, indiferent de inconveniente sau de lipsa confortului.

De ani de zile nu mai fusese în Anglia o primăvară atît de călduroasă, spuneau oamenii. Aerul era plin de mireasma florilor și a ierbii, iar pădurile erau încă

presărate cu clopoței. Am oprit mașina și am coborît să-i privim, minunîndu-ne de albastrul lor ireal. M-am aplecat și mi-am trecut mîna printre florile delicate, simțindu-le răcoarea sub degete și am închis ochii, îmbătată de parfum.

– N-are rost să le culegi, a spus Maxim, se vor ofili într-o oră.

Mi-am adus aminte de buchetele pe care le culegeam cînd eram copil, buchetele acelea care se ofileau pînă ajungeam acasă, atîrnînd jalnic peste marginea coșului de la bicicletă și pe care i le dădeam mamei, convinsă că avea puterea de a le reînvia.

– Dar nu reînviau niciodată, firește, am spus eu, ridicîndu-mă.

– Și de atunci, te-ai învățat minte, a rîs Maxim.

– Poate.

Maxim arăta acum foarte tînăr, vesel și fericit, mai tînăr chiar decît atunci cînd îl cunoscusem – dar atunci tristețea îl făcea să pară mai bătrîn, în asta consta diferența, am realizat eu cu surprindere.

În fiecare curte pe lîngă care treceam înflorise liliacul, cu florile lui mărunte, albe și mov, iar aerul mirosea a păducel, un miros amărui care mi-a adus aminte de copilărie, de acea perioadă fericită a vieții mele, cînd tatăl meu încă mai trăia și cînd mă jucam în grădina unei vecine, culegînd flori de păducel. Anii aceia îmi apăreau acum cu o mai mare claritate decît toți ceilalți care urmaseră, ca un pod peste timp, acoperind tot ce fusese neplăcut în viața mea de pînă acum.

Pe măsură ce ne apropiam de Cobbett's Brake vedeam în jur din ce în ce mai mult alb: copaci înfloriți, miei albi, flori albe în grădini și pe pajiști. Mă simțeam din nou ca o tînără mireasă, așa cum fusesem la Manderley, dar n-am spus nimic, căci nu vroiam să

arunc vreo umbră asupra acestei zile minunate, pomenind de trecut.

Nu ne grăbeam, aveam tot timpul din lume la dispoziție. Am oprit mașina de fiecare dată cînd vedeam cîte ceva mai deosebit, coborînd să admirăm peisajul, am luat prînzul într-un sat, savurînd fiecare fel de mîncare, iar după-amiaza am vizitat o catedrală, minunîndu-ne de frumusețea bolților de piatră, ca niște turiști. Cînd ne-am reluat drumul, lumina se schimbase, își pierduse din strălucire și ziua aluneca încet către seară.

Ultimele cîteva mile le-am străbătut foarte încet, încercînd să-mi întipăresc în minte fiecare detaliu al drumului. Stabiliserăm ca fermiera, doamna Peck, să deschidă casa pentru noi, ca să vedem cum arată interiorul, urmînd să ne întoarcem a doua zi dimineață pentru a stabili ce trebuie făcut. Dar nu ne așteptau nici un fel de servitori încolonați, de data aceasta și nici o doamnă Danvers. Casa era doar a noastră, a mea și a lui Maxim.

Am ajuns în locul unde ne opriserăm prima dată, lîngă săgeata de lemn.

– Oprește aici, am spus eu. Am deschis portiera și, în liniștea care s-a lăsat după oprirea motorului, am auzit ciripitul păsărilor în frunzișul de deasupra noastră.

– Ia tu mașina, i-am spus lui Maxim, eu aș vrea să merg pe jos pînă acolo.

Vroiam să mă apropii de casă încet, aproape ca din întîmplare, să o descopăr, ca și prima dată, în căușul ei de iarbă și să mă strecor înăuntru printr-o ușă laterală. Și, mai presus de toate, vroiam să fiu singură cu trăirile mele, să nu împart cu nimeni bucuria de a avea o casă a mea, să simt cu adevărat că îmi aparține.

Maxim m-a înțeles. A zîmbit, a întors mașina și s-a îndepărtat, lăsîndu-mă singură. Am rămas pe loc o clipă,

cu ochii închiși, ascultînd foșnetul frunzelor, simțind cum inima îmi bate mai repede. Apoi am început să urc pe cărarea îngustă, printre fire de usturoi sălbatic și urzici, croindu-mi drum printre crengile joase ale copacilor. Lumina avea culoarea mării și totul era nou și proaspăt în jurul meu; nu existau rododendroni sîngerii, sau alte plante ciudate și rare, ca la Manderley, aici nu erau decît plante obișnuite, pe care le cunoșteam din copilărie. Un iepure a țîșnit dintr-un tufiș și pentru o clipă, i-am văzut ochii strălucitori și rotunzi ca două mărgele.

Prima dată cînd venisem aici, crengile golașe lăsau lumina să pătrundă printre ele, astfel încît putusem zări luminișul în fața mea, dar acum frunzișul copacilor era atît de des, încît am avut senzația că mă aflu într-un tunel verde. Am dat la o parte o ultimă creangă stufoasă și am pășit în lumina soarelui. Casa trandafirie mă aștepta în căușul ei de iarbă, cu frumusețea ei liniștită.

Puteam să cuprind totul dintr-o privire: poarta, aleea, zidurile, hornurile, ferestrele și grădinile din jur. Era ca și cum aș fi întîlnit persoana iubită după o lungă absență, plină de îndoieli și neliniște, care ar fi fost spulberate după prima privire, lăsînd locul certitudinii.

Am început să cobor panta încet, printre oile care pășteau, spre casa lîngă care mă aștepta Maxim.

*

Un vas cu flori de cîmp fusese așezat în hol și un altul pe masa din bucătărie, înconjurat de ouă, lapte și o tartă cu fructe; lemnele fuseseră așezate în vatră și boilerul era plin de apă fierbinte. Mobila era veche și nefamiliară și totuși nu ne simțeam străini, ci acasă.

– Am putea să rămînem aici de pe acum, am spus eu, nu e nevoie să locuim în altă parte pînă aranjăm totul.

Am intrat în fiecare cameră și n-am găsit nicăieri ceva care să nu-mi placă, nu exista nici o urmă din solemnitatea și răceala de la Manderley. Totul era curat, mobila fusese ștearsă de praf și lustruită, casa fusese îngrijită cu dragoste de foștii proprietari, chiar dacă unele camere nu mai fuseseră folosite de mult. Cîteva scaune trebuiau retapițate, cîteva clanțe trebuiau reparate, dar nimic nu era urgent sau dezagreabil.

Nu ne mai rămăsese nimic care să fie al nostru, focul distrusese tot. Nu-mi părea rău. Toate acele obiecte prețioase, tablourile și mobila stil de la Manderley nu-mi aparținuseră niciodată cu adevărat și nu reușisem să mă obișnuiesc cu ele. Fuseseră ale lui Maxim – moștenire de familie – și ale Rebeccăi. Nici lucrurile de aici nu-mi aparțineau, dar le simțeam, într-un fel, ale mele, făceau parte în mod inseparabil din casa trandafirie, casa noastră.

Am urcat la mansardă, camerele erau goale și pline de praf, dar le-am văzut în minte mobilate pentru copii, cu rufărie în sertarele dulapurilor și jucării în vitrine.

M-am întors spre Maxim și l-am privit, euforică.

– Acum sînt într-adevăr fericită. Înțelegi? l-am întrebat eu și am regretat imediat, căci nu eram sigură că el dorea să ne instalăm aici – nu era Manderley.

– Hai să ieșim, a spus Maxim.

Afară era cald, dar în aer se simțea deja mirosul nopții. Un sturz cînta nebunește într-o tufă de liliac. Am început să ne plimbăm prin grădină, sub pergola care acoperea o parte din latura de sud. Trandafiri și clematite o invadaseră aproape în întregime, atîrnînd peste margine ca o perdea.

Florile crescuseră haotic, nestăvilit şi am plănuit, privindu-le, să aranjez grădina treptat, cu mîinile mele. Nu-mi doream o grădină formală şi sterilă, întreţinută de o armată de oameni, ca la Manderley. Părinţii mei avuseseră o grădină şi mi-o mai aminteam încă. Ştiam că pot să mă ocup de ea şi vroiam să o fac.

– Mă gîndisem, a spus Maxim, că asta va fi casa ta, dar acum, cînd am intrat în ea, mi-am dat seama că va fi şi a mea.

S-a oprit şi a privit colinele înverzite din jur.

– N-aş fi crezut că voi putea să scap vreodată de amintirile legate deManderley dar casa asta mă va ajuta să o fac.

Şi-a întors capul spre mine.

– Îmi pare rău că a durat atît de mult.

M-am apropiat de el, dar auzeam o voce în minte care îmi şoptea: "Nu numai Manderley, nu numai Manderley".

Am continuat să ne plimbăm o vreme în tăcere, apoi Maxim a început să facă planuri.

– Aş vrea să mai cumpăr pămînt, sau o fermă. Poate că aş reuşi să-l aduc atunci pe Frank înapoi, şi împreună am putea să ne descurcăm.

– N-o să vrea niciodată să plece din Scoţia.

– Vom vedea, a spus el.

M-am gîndit atunci că era posibil să vrea, căci Frank îi era devotat lui Maxim şi îi făcuse plăcere să lucreze pentru el.

Noaptea se lăsa încet peste grădină şi noi continuam să ne facem planuri pentru un nou început.

Capitolul 13

Eram ca un copil jucîndu-se cu casa păpuşilor, îmi spunea Maxim şi avea dreptate; îmi făcea atît de multă plăcere să merg dintr-o cameră în alta, hotărînd ce anume trebuia înlocuit şi ce putea fi păstrat, încît semăna cu un joc. Dar, pentru prima dată în viaţa mea, simţeam cu adevărat că trăiesc şi prezentul devenise mai important decît trecutul, iar viitorul avea doar importanţa continuităţii.

Doamna Peck, fermiera, venise de cîteva ori să mă ajute şi, după cîteva săptămîni, ne-a găsit o fată în casă, Dora, care venea cu bicicleta din satul vecin, doritoare să facă tot ceea ce aveam de făcut. Am simpatizat-o de la bun început, poate pentru că era tînără şi prietenoasă. Nu avem deloc sentimentul că e o servitoare şi, în timp ce scoteam împreună perdelele de la ferestre şi controlam dulapurile, fata îmi povestea despre familia ei, rămînînd tăcută doar cînd îl vedea pe Maxim. Am surprins-o o dată sau de două ori privindu-ne cu o expresie nedumerită, surprinsă probabil de diferenţa de

vîrstă sau de deosebirile dintre noi. În fiecare dimineață, cînd mă trezeam, simțeam că întinerisem, eliberîndu-mă de povara anilor pierduți și îmi venea să cînt de bucurie.

Încetul cu încetul, am început să mă familiarizez cu casa, să știu care ușă scîrțîie, ce geam nu se închide bine, care praguri sînt mai lăsate în camerele de la etaj.

Am chemat meseriași care au zugrăvit toată casa, cameră cu cameră, am aruncat o parte din mobila de bucătărie și cîteva covoare care se tociseră pînă la urzeală, am ales scaunele pe care vroiam să le așez în camera de zi, de unde priveliștea era cea mai frumoasă. Casa mă întîmpina prietenoasă în fiecare dimineață, cînd deschideam ferestrele și ușile, lăsînd să intre aerul proaspăt cu miros de iarbă și aveam sentimentul că pe noi ne așteptase de atîta vreme.

Maxim începuse să colinde ținutul, căutînd terenuri de vînzare sau ferme de închiriat. Căuta un teren cu pădure și cu pășuni pentru oi, dar nu se grăbea și cerea sfatul tuturor fermierilor pe care-i întîlnea. În afară de ferma Home, domeniul Cobbett's Brake mai avea și patru conace, așa că Maxim începuse să caute ajutoare printre bărbații din sat; față de Manderley, domeniul părea chiar mic, dar nu avea servitori și ne rămîneau, astfel, mai multe de făcut. Maxim întinerise și el, îl vedeam urcînd și coborînd dealuri toată ziua și pielea lui căpătase o culoare aurie, căci vara se instalase devreme aici. Ne simțeam bine și ne bucuram de viață și acesta, m-am gîndit eu, era finalul fericit al poveștii.

*

Și totuși ne lipsea ceva și, pe măsură ce vara își intra pe deplin în drepturi, cu trandafiri de un alb sidefiu

și roz invadînd fiecare colț de grădină, am început să simt această lipsă din ce în ce mai mult. Lipsea însuși rostul lucrurilor.

Într-o dimineață, la sfîrșitul lui iunie, m-am trezit în zori și n-am mai putut să dorm. Dinspre fereastra deschisă a dormitorului nostru venea pînă la mine parfumul dulce al trandafirilor agățători.

Am coborît în grădină. Aerul era proaspăt și destul de rece, soarele nu răsărise încă și oile se odihneau, împrăștiate pe dealuri. Am mers pe sub pergolă pînă la poteca ce ducea spre heleșteu. Nu avusesem încă timp să chem pe cineva să-l curețe și, cînd m-am aplecat deasupra apei întunecate, plină de nuferi, m-am întrebat dacă nu erau și pești în el.

Cerul era sidefiu și iarba era udă de rouă.

Mi-am ridicat privirea și i-am văzut, de parcă ar fi fost aievea, alergînd prin grădină, trei băieți, doi mai mari și mai puternici, strigînd și împingîndu-se unul pe altul, unul mai mic și mai tăcut, mai gînditor și mai retras. Le-am văzut chipurile vesele, părul ciufulit și genunchii plini de julituri. Dacă mi-aș fi deschis brațele, m-am gîndit eu atunci, ar fi alergat spre mine, certîndu-se care să-mi povestească primul ce au văzut sau ce li s-a întîmplat. Cel mic ar fi așteptat să rămînă singur cu mine și ne-am fi dus împreună să privim apa verde a heleșteului și fulgerarea argintie a peștilor, în timp ce frații lui ar fi început din nou să se fugărească prin grădină.

M-am așezat pe marginea de piatră a heleșteului și mi-am afundat mînă în apă, lăsînd-o să-mi treacă printre degete, în lumina de aur palid a soarelui care răsărea. Îmi petrecusem toate serile săpămînii care trecuse plănuind cum să aranjez grădina și imaginea ei îmi era la

fel de clară în minte ca și cea a copiilor, dar aranjatul grădinii era doar o chestiune de timp și efort.

Am auzit o fereastră deschizîndu-se deasupra mea și zgomotul apei curgînd. Curînd, Maxim va veni alături de mine, m-am gîndit eu, și ne vom plimba prin grădină, chibzuind și sfătuindu-ne asupra a ceea ce aveam de făcut.

Puteam discuta despre orice, aveam încredere unul în celălalt, dar nu puteam să-i vorbesc despre copii. Eram superstițioasă și mi să părea că nu i-am mai avea niciodată dacă aș fi atins cumva subiectul. Rebecca nu putuse avea copii, iar eu nu vroiam să fiu ca Rebecca, niciodată.

M-am ridicat în picioare. Nu puteam discuta cu Maxim, cel puțin deocamdată, dar nici nu mai puteam să aștept fără să fac nimic, trăind doar cu speranța. Fusesem întodeauna sigură că puteam avea copii, căci nu știam de existența nici unui motiv care să ne împiedice, dar nu știam, de fapt, dacă așa stau lucrurile. Nici măcar despre mine nu știam prea multe – nu fusesem niciodată bolnavă și nu consultasem un doctor decît de cîteva ori în toată viața mea, pentru probleme minore.

Mi-am dat seama atunci, cu surprindere, că nu cunoșteam nici un doctor. Ultimul pe care îl văzusem fusese specialistul din Londra, pe care îl vizitasem – Maxim, colonelul Julyan, Jack Favell și cu mine – pentru a-i cere date în legătură cu Rebecca.

Nu mă puteam duce la el. Dacă vreunul dintre noi s-ar fi îmbolnăvit, îmi închipuiam că Dora sau doamna Peck ne-ar fi dat adresa doctorului local. Dar nu-mi plăcea ideea de a apela la cineva pe care urma să-l întîlnesc în societate – căci vroiam să ne împrietenim cu

vecinii, să frecventăm multă lume și doctorul local era printre primii pe listă. Simțeam că nu pot consulta o persoană cunoscută, sau pe care puteam ajunge să o cunosc, într-o problemă atît de intimă.

Trebuia să mă duc la Londra, așa cum făcuse și Rebecca, m-am gîndit eu atunci, să găsesc un doctor care să nu știe nimic despre mine. În trecut, m-aș fi putut duce să mă sfătuiesc cu Beatrice. Acum nu mai aveam cu cine. Ce trebuia să fac ca să găsesc un doctor la Londra? M-a cuprins panica, simțindu-mă dintr-o dată izolată de restul lumii.

Maxim a ieșit atunci din casă și s-a oprit cîteva clipe, privind cu satisfacție în jur. Chipul i se luminase și părea fericit. Văzîndu-l, m-am gîndit că nu avea nici un rost să renovăm casa și să mai cumpărăm pămînt, dacă nu aveam cui să lăsăm totul. Trebuie să avem copii, trebuie, mi-am zis eu cu îndîrjire, pentru mine, pentru Maxim, pentru Cobbett's Brake.

Și m-am îndreptat spre Maxim, cu cei trei copii nevăzuți în urma mea.

Capitolul 14

Îmi ieșise complet din minte obiceiul tradițional al societăților rurale care mă stingherise atît de mult la Manderley: vizitele de curtoazie făcute noilor sosiți. În fiecare după-amiază mai apărea cîte un musafir, curios să vadă cum arată tînăra mireasă. Trebuia să-i primesc ceremonios, să fac conversație cu fiecare și, ceea ce era chiar mai rău decît atît, trebuia să le întorc vizitele. Dar asta se întîmpla cu mulți ani în urmă. Între timp plecaserăm din țară, izbucnise războiul, care schimbase multe. Încă din primele săptămîni petrecute la Cobbett's Brake remarcasem că, o dată cu barierele sociale, multe din formalitățile vechi dispăruseră, ceea ce m-a bucurat; urîsem regulile rigide și prestabilite ale lumii de la Manderley, pe care trebuia să le respect de dragul lui Maxim, ca să nu-l fac de rîs.

Știam că el făcuse cunoștință cu cîțiva proprietari de pămînt și fermieri locali și eram convinsă că Dora și doamna Peck vorbeau despre noi, deși le explicasem că sîntem oameni mai retrași și mai singuratici, care își

doresc o viață liniștită. Nu dorisem ca știrea venirii noastre la Cobbett's Brake să se răspîndească prea mult, căci nu vroiam să risc ca cineva să-și amintească, să caute un ziar vechi sau să vorbească cu vreo rudă din vechea noastră parte de lume.

Așa că mi s-a strîns inima cînd am auzit o mașină oprindu-se cu un scrîșnet de frîne pe pietrișul din fața casei, în timp ce discutam cu Ned Farraday, grădinarul nostru, despre ce trebuia făcut cu vechiul zid dinspre sud al grădinii, care începuse să se dărîme. În zilele de la Manderley, Frith, majordomul, mi-ar fi adus cu solemnitate o carte de vizită pe tava de argint. Acum însă, Ned a întors capul spre alee și mi-a spus:

– E doamna Butterley. Înseamnă că ați cunoscut-o deja, nu?

– Nu, am răspuns eu, simțind brusc un gol în stomac. Nu cred că am cunoscut-o. E vecină cu noi?

– Se poate spune și așa, a rînjit el. E nevasta bătrînului colonel, locuiesc la Thixted, dar pentru ea, vecin e oricine locuiește la mai puțin de patruzeci de mile distanță.

– Înțeleg.

M-am îndreptat spre alee, plină de neliniște, construindu-mi deja fraze politicoase și răspunsuri evazive în minte. Eram furioasă pe oricine îmi răpea din timpul prețios în care mă ocupam de casă și de grădină, pe care mi-l petreceam cu Maxim, orice clipă pierdută se adăuga anilor deja irosiți.

– Bună ziua, am spus eu cu un zîmbet artificial, apropriindu-mă de vizitatoare. Și în aceeași clipă, am simțit cum îmi dispare neliniștea, căci fața ei avea o expresie deschisă și veselă, lipsită de agresivitate, era fața unui prieten.

Femeia era înaltă, cu umeri lați, cu o coamă de păr roșcat care începuse să încărunțească la tîmple. Ținea într-o mînă un buchet de trandafiri și în cealaltă un pachet învelit într-un ștergar.

– Ei bine, a rîs ea, văd că v-am adus exact ce vă lipsea. Ar fi trebuit să-mi dau seama că o să lăsați vechile tufe de trandafiri să crească la loc, e o plantă încăpățînată, care crește unde vrea ea. Oricum, niciodată nu poți avea prea multe flori, așa că v-am adus și dintre ale mele.

A rîs din nou.

– Am uitat să mă prezint – sînt Bunty Butterley, vecina dumneavoastră, oarecum. Îi cunoșteam bine pe foștii proprietari, sărmanii de ei nu mai făceau față treburilor casei. Mă bucur că a venit cineva care să se ocupe de ea, o casă are nevoie de atenție și de dragoste, nu-i așa?

S-a întors și a privit casa cu admirație.

– Și ce casă minunată, totul e perfect. Ar trebui să vedeți monstruozitatea victoriană în care locuim noi – după ce că e urîtă, e și incomodă. Dar e a noastră și o iubim așa cum e.

– Nu vreți să intrați o clipă? am întrebat eu. Imediat vine și Dora cu cafeaua.

– Dora e un înger, nu-i așa? Familia Ruby e o familie de oameni destoinici și cumsecade, a spus ea, urmîndu-mă în casă. V-am adus un chec, mi s-a părut că ar fi darul cel mai potrivit – instinctul de a te hrăni și așa mai departe – și oricum, e o mare plăcere să oferi mîncare cuiva, după toți anii ăștia în care ne ascundeam ca să mîncăm și strîngeam provizii ca hîrciogii.

Am intrat împreună în bucătărie. Nu mă deranja, era o vizită prietenească, nu una de curtoazie, așa că puteam să o duc oriunde în casă.

– Dora, ce mai faci, draga mea? Erai sigură că o să apar și eu, nu-i așa? Presupun că doamna de Winter n-a fost deranjată de prea mulți vizitatori pînă acum, am cam renunțat la obiceiurile astea și cred că bine am făcut. Sîntem cu toții suficient de ocupați ca să facem vizite pentru că așa vrem și nu pentru că așa trebuie.

Semăna cu Beatrice, mi-am spus zîmbind, ascultînd-o, avea același fel de a fi sincer și deschis, fără ascunzișuri, fără ipocrizie.

– Îmi pare teribil de bine că ați venit, i-am spus eu, luînd tava din mîinile Dorei și îndreptîndu-mă spre salonul cel mic, ale cărui ferestre dădeau spre apus. Mă întrebam cînd voi avea și eu pe cineva cu care să stau de vorbă.

– Bunty Butterley, a rostit ea, chicotind. Nu-i așa că e un nume tare caraghios? Numele meu de botez era Barbara Mount, dar maică-mea îmi spunea Bunty cînd eram mică și așa a rămas. Cînd m-am măritat cu Bill m-am procopsit și cu numele de Butterley, dar pînă la urmă m-am obișnuit.

Ajungînd în salon, Bunty Butterley s-a trîntit în fotoliul de lîngă fereastră și a început să examineze camera.

– Ați schimbat cîte ceva, dar ați păstrat esențialul, ați făcut foarte bine, zic eu.

– Mobila pe care am găsit-o cînd ne-am mutat, cu mici excepții și retușuri, se potrivea perfect cu casa.

– În ultima vreme devenise de-a dreptul sinistru aici. Ne tot întrebam ce se va întîmpla cu casa, din clipa în care a devenit evident că Roderik nu e deloc interesat – ca militar de carieră, nu se gîndește decît la următorul război! Bill nu e deloc așa, cu toată că e colonel. E mult mai în vîrstă decît mine, nu știu dacă ați aflat; a mai fost

căsătorit o dată, dar soția i-a murit doar după cîteva luni, biata de ea și apoi a fost armata și tot restul – eu trecusem binișor de treizeci de ani cînd ne-am căsătorit – și cu toate astea, am reușit să facem și patru fete; toate locuiesc în altă parte, firește, dar vin împreună cu prietenii lor la fiecare sfîrșit de săptămînă, un balamuc întreg. Dar e cel mai bine așa, atîta vreme cît ne lasă în pace în restul timpului. Copiii voștri sînt plecați pe la școli, presupun?

– Nu, am răspuns eu scurt. Nu avem copii.

– Vai de mine, cred că am făcut o gafă. Îmi pare rău.

– Nu, am spus eu, ridicîndu-mă repede. Mi-am mai turnat o ceașcă de cafea. Camera era scăldată de razele soarelui și am simțit brusc nevoia să vorbesc, să-mi descarc sufletul în fața cuiva. Bunty îmi inspirase încredere din prima clipă, era caldă și generoasă și știam instinctiv că va încerca să mă ajute.

– Ca să fiu sinceră, am spus eu, există o problemă. Aș vrea să consult un doctor, dar nu cunosc nici unul și nici nu știu cum să procedez ca să găsesc unul bun. Am fost plecați în străinătate, iar aici s-au schimbat multe după război. Mi-ați putea recomanda pe cineva? Doar că... n-aș vrea să se afle.

Am simțit că mă înroșesc. Ea m-a privit lung, cu o expresie serioasă.

– Am înțeles. Poate că pare surprinzător, dar știu să-mi țin gura atunci cînd trebuie. Flecărește cît vrei despre nimicuri, îmi spunea tatăl meu, dar nu vorbi despre lucrurile importante. I-am ascultat sfatul.

– Sînt convinsă, am spus eu. Mulțumesc.

– Cît despre doctori, va trebui să mă interesez. Doctorul meu era bătrînul Broadford, care s-a pensionat acum cîțiva ani. Succesorul lui e un băiat tînăr, în care

n-am mare încredere, deși pentru răceli și gripe, sau pentru artrita lui Bill, e foarte bun. Dar am o soră și o nepoată la Londra, cărora le voi cere sfatul. N-o să dureze mult. Și acum, ce-ați zice să ieșim în grădină? Vreau să vă povestesc cum era odinioară, înainte să fie lăsată în paragină. Poate că veți dori să o refaceți cum a fost, deși puteți avea, firește, alte planuri mai bune. Vă place grădinăritul? E pasiunea noastră.

A ieșit din casă, strigîndu-l pe Ned. M-am întrebat ce impresie urma să-i facă lui Maxim, dacă nu era cumva prea obositoare pentru el, dar nu avea nici o importanță. Sinceritatea ei era exact lucrul de care aveam nevoie și, în plus, nu întrebase nimic despre noi, părea să ne ia așa cum eram.

Am ieșit și eu în grădină. La asfințitul zilei, ne spuneam pe nume.

*

Mi-a telefonat chiar în aceeași seară.

– Doctorul se numește Lovelady. E un nume superb pentru un ginecolog, nu-i așa? Nepoata mea susține că e cel mai bun și că e nu numai foarte înțelegător ci și foarte direct, nu încearcă să te ia pe ocolite.

– Este exact ceea ce-mi doresc.

– Cred și eu, vrei să știi exact care e situația. Cabinetul lui e în Kensington, chiar lîngă scuar.

Mi-a dictat apoi adresa și numărul de telefon.

– Aș putea să vin și eu cu tine, nu mi-ar strica o plimbare prin oraș, dar cred că ai prefera să te duci singură, nu-i așa?

– Așa e, Bunty. Dar îți mulțumesc, oricum.

– Pentru puțin. Nu-ți face griji, draga mea, nu e dracul chiar așa de negru – dar firește, mie îmi e ușor să vorbesc. Îți voi ține pumnii.

Îmi notasem adresa și telefonul doctorului pe o bucățică de hîrtie și, auzind pașii lui Maxim pe scară, am băgat-o repede în buzunar, ca și cum aș fi fost vinovată de ceva. Mă simțeam vinovată, e adevărat. Fără să știu de ce, vroiam ca Maxim să nu afle nimic. Dacă doctorul ar dori să-l vadă și pe el, i-aș spune pur și simplu că nu se poate și cu asta chestiunea ar fi încheiată. Nu mai vorbeam niciodată despre copii, acum.

Am început să plănuiesc modul în care urma să aduc vorba despre o vizită la Londra, răsucind frazele în minte și căutînd un motiv plauzibil. Mă gîndisem să aleg un moment favorabil, la ieșirea din cameră, poate, ca și cum ar fi fost un subiect fără importanță, o idee de moment.

Dar ideea căpătase o asemenea urgență în mintea mea, încît m-am trezit spunînd "Maxim, vreau să mă duc la Londra", cu o bruschețe care l-a surprins. A ridicat ochii spre mine, mirat.

– Bine, dar ție nu-ți place Londra și mai ales pe o vreme ca asta.

– Da, știu – vroiam să spun că trebuie să mă duc. Nu mai am haine de vară, ar trebui să-mi cumpăr cîteva și, în plus, vreau să mai caut cîte ceva pentru casă...

Acum înțelegeam ce putea simți o soție infidelă constrînsă să mintă pentru a-și întîlni amantul.

– Vrei să te duc eu cu mașina?

– Ah, nu, am spus eu, prea repede. Nu, te-ai plictisi prea tare.

– E adevărat.

– Du-mă doar pînă la gară – aş vrea să plec devreme – asta se va întîmpla într-una din zilele săptămînii viitoare, cred.

– E-n regulă. Tare aş vrea ca Frank să-mi scrie odată dacă vine sau nu. Am nevoie să mă sfătuiesc cu el în privinţa fermei şi pădurii pe care vreau să le cumpăr.

Am respirat uşurată şi m-am arătat extrem de interesată de problema viitoarelor achiziţii. Scăpasem uşor.

Dar n-a fost la fel de uşor să trec la acţiune. Doctorul Lovelady nu mă putea primi decît peste o lună, am aflat eu a doua zi, cînd i-am telefonat la cabinet.

– Oh, nu mi-am dat seama că e atît de ocupat, am spus eu. Sigur, înţeleg, nu e nici o problemă – dar am... am mare nevoie să-l văd.

Spre ruşinea mea, vocea îmi trădase neliniştea, teama şi disperarea. Îmi era foarte greu, după ce în sfîrşit mă hotărîsem, să mai aştept acum încă o lună.

– Aşteptaţi puţin, vă rog, a spus asistenta.

Am auzit paşi, apoi sunetul unor voci îndepărtate. Mi-am imaginat-o spunîndu-i doctorului: "Pare disperată, cred că e vorba de ceva grav, poate că ar trebui să o vedeţi" şi m-am simţit prost.

– Doamnă de Winter, doctorul Lovelady vă poate primi joi, la ora trei, după ce se întoarce de la spital. Vă convine?

– Da, desigur. Mulţumesc foarte mult.

Am închis telefonul, stăpînindu-mă cu mare greutate să nu alerg la Maxim şi să-i strig "Totul s-a rezolvat, putem avea copii!" Gîndurile mele o luaseră din nou înaintea realităţii, mi se părea că văd deja copii alergînd pe pajişte, nu-mi mai făcem nici un fel de griji.

Am auzit-o pe Dora intrînd în bucătărie şi fredonînd veselă în timp ce aşeza farfuriile în chiuvetă.

– Joi mă duc la Londra, am anunțat-o eu. Probabil că mă voi întoarce tîrziu. Crezi că ai putea să gătești ceva ușor pentru cina lui Maxim?

Am început să discutăm despre păstrăvi și somoni, despre roșiile care încă nu erau coapte și atunci am realizat că mă simt alt om. Eram sigură pe mine, devenisem în sfîrșit adultă.

– Pari grozav de încîntată, a spus Maxim uimit. Parcă te-ai duce la o întîlnire.

Am simțit că îmi ard obrajii.

– O să-ți prindă bine excursia asta. Păcat că n-ai o prietenă cu care să te duci.

– Mă simt mai bine singură, Maxim, crede-mă.

– Atunci măcar oferă-ți un prînz mai deosebit la un restaurant bun.

– În nici un caz, am protestat eu. M-aș simți vinovată că nu ești și tu cu mine.

De fapt, mă gîndeam eu în timp ce mă urcam în tren, că motivul ar fi fost altul. N-aș fi putut să înghit nimic înainte de a auzi ceea ce avea de spus doctorul, înainte de a afla care era situația.

Londra mi-a părut frumoasă în dimineața aceea; străzile străluceau de curățenie, ferestrele autobuzelor și taxiurilor reflectau lumina soarelui ca niște oglinzi, iar copacii erau refugii de verdeață la umbra cărora mă puteam odihni și răcori. Clădirile erau mai armonioase și mai impunătoare decît mi le aminteam, poate pentru că acum le vedeam cu alți ochi. M-am plimbat prin parcuri, privind copiii care zburdau și doicile strînse laolaltă, cu landourile lor, ascultînd ciripitul păsărilor cu inima ușoară ca un fulg, căci aveam în minte imaginea propriilor mei copii, voinici și bronzați, înălțînd zmee în cerul senin, cu ochi jucăuși și chipuri vesele.

Am intrat în cîteva magazine, am cumpărat cîteva fuste și bluze, am luat cîteva mostre de țesături, ca să-mi pot justifica vizita la Londra. Mă grăbisem să termin cît mai repede și apoi mă plimbasem printre articolele pentru copii, examinînd țarcuri și landouri, jucării și scutece, imaginîndu-mi-le la Cobbett's Brake, zîmbind cu un aer complice vînzătoarelor.

N-aș fi savurat la fel de mult plăcerile acestei zile, dacă aș fi fost însoțită de cineva. Singură, n-am remarcat nici măcar ruinele caselor bombardate în timpul războiului, n-am văzut decît florile care creșteau printre zidurile prăbușite.

Ziua era deosebit de caldă, dar eu pluteam deasupra pavajului și drumurile nu m-au obosit.

Era un cartier de case înalte, cu copaci umbroși, platani și castani bătrîni. Scuarul avea în centru un părculeț în care se jucau copii.

Pe clădire se afla o placă de bronz, purtînd inscripția magică "Dr. Lovelady, ginecolog". Am urcat cu liftul pînă la cabinetul doctorului. Recepționista m-a rugat să aștept, așa că m-am așezat pe un scaun în sala de așteptare răcoroasă și aerisită, cu tavanul înalt, mirosind ușor a dezinfectant și a apă de colonie. Nu vroiam să răsfoiesc revistele aflate pe masă și nici să privesc desenele atîrnate pe pereți. M-am mulțumit doar să stau, bucurîndu-mă de prezența mea în acest cabinet și de motivul care mă adusese aici.

– Doamna de Winter? Intrați, vă rog.

Doctorul era mai tînăr decît mă așteptasem, masiv, cu părul cînepiu. Dintr-o dată, sub privirea lui scrutătoare, buna dispoziție mi s-a risipit și mi-am încleștat mîinile în poală.

Am început să răspund la întrebări.

Capitolul 15

La colțul străzii, lîngă stația de metrou, o bătrînă așezată pe un scăunel de pînză vindea violete. Am cumpărat un buchețel și i-am lăsat o sumă mare de bani, fără să-i mai cer restul. Mi-am prins buchețelul la rever cu acul broșei; știam că se vor ofili pînă seara, dar nu-mi păsa, căci acum erau proaspete și răspîndeau un miros dulce. Îmi aminteau de pădurile de lîngă casă și de malurile pîrîului care trecea prin fundul grădinii.

Pășeam din nou pe străzile încinse de soare, dar îmi venea să dansez, să fac piruete, să opresc trecătorii și să le spun, să-i fac să danseze împreună cu mine.

– Vă faceți griji? mă întrebase doctorul. Vocea lui continua să-mi răsune în minte, liniștită și prietenoasă. În afară de grijile legate de faptul că nu rămîneți însărcinată, vreau să spun.

– Nu, am răspuns eu. Nu-mi fac nici un fel de griji.

Căci grijile mele nu erau reale. Neliniștea provocată de coroana de crini și de vocile care șopteau ținea de domeniul trecutului, le consideram ca fiind

lucruri neînsemnate, de care făcusem prea mult caz. În seara în care Maxim îmi întinsese scrisoarea lui Frank, aruncasem toate spaimele și temerile peste bord, lăsînd apa întunecată a Bosforului să le acopere pentru totdeauna.

– Dormiți bine – mîncați suficient – aveți preocupări care vă sînt agreabile?

– Da.

I-am povestit despre casă, despre grădină și despre fericirea pe care o simțeam la Cobbett's Brake; doctorul a părut plăcut impresionat și și-a însemnat ceva într-un carnet. Am simțit atunci că aprobarea lui ar fi putut să aducă un verdict favorabil, ca și cum totul ar fi ținut de magie și nu de medicină.

Eram nervoasă și nu din cauza consultației, căci nu mă deranjaseră niciodată astfel de lucruri, ci din cauza felului în care însuși rostul existenței mele părea să atîrne de un fir de păr. Doctorul nu era grăbit, fuseseră momente de tăcere, în vreme ce reflecta la ceea ce îi spusesem sau își nota ceva în carnet.

În timp ce treceam pe lîngă fațadele pline de ornamente ale muzeelor, îmi aminteam scena, iar și iar, mi-o proiectam în minte ca pe un film, dorind să mă asigur că mi-am întipărit-o în memorie pentru vecie. Știam unde mă aflu, dar mergeam ca în transă, ignorînd tot ce se petrecea în jurul meu.

Doctorul se lăsase pe spate în scaun, împreunîndu-și vîrfurile degetelor. Avea mîini frumoase, am remarcat eu, cu degete lungi și unghii îngrijite.

– Firește, spusese el, nu putem fi absolut siguri. E vorba despre mecanisme extrem de fragile și de sensibile; de multe ori chiar mă întreb dacă nu cumva hazardul este cel care decide. Dar trebuie să țineți minte

că aveți natura de partea dumneavoastră - cea mai puternică forță din cîte există. Natura favorizează viața, ea ne încurajează să creștem și să ne înmulțim, aceasta e însăși rațiunea ei de a fi.

M-am gîndit că nu părea să fie prima dată cînd rostea aceste cuvinte - poate că le rostea zilnic - dar am continuat să le ascult cu sfințenie, ca pe o judecată divină.

– Țin să vă asigur încă o dată că sînteți perfect sănătoasă. Nu există nimic care să vă împiedice să faceți copii. Sfatul meu este să încetați de a vă mai face griji în această privință. Sînt absolut convins că nu va trece mult timp pînă veți veni din nou aici, iar eu vă voi confirma vestea cea bună.

Doctorul era convins că așa stau lucrurile, eu eram la fel de convinsă, deci trebuia să fie adevărat.

Dintr-o dată am simțit arșița și oboseala. Umblasem prea mult. Am oprit un taxi și i-am dat adresa unui hotel liniștit din Piccadilly Circus, unde știam că voi putea bea un ceai, odihnindu-mă și bucurîndu-mă de răcoare și obscuritate. Buchețelul de violete împrăștia un parfum slab și am simțit că va rămîne veșnic legat în mintea mea de amintirea acestei zile, a acestui nou început.

La capătul străzii care ducea spre hotel un camion de marfă bloca drumul, așa că am coborît din taxi, căci hotelul se afla doar la cîțiva pași de acolo. Căldura devenise copleșitoare, topind asfaltul străzii și am renunțat la planurile pe care mi le făcusem pentru restul zilei. Nu mai vroiam acum decît să mă odihnesc, să beau un ceai și să mă întorc acasă. Îmi era dor de grădină, de parfumul trandafirilor și de răcoarea heleșteului.

Am ocolit camionul de marfă și bărbații care descărcau butoaiele de bere, rostogolindu-le pînă la

pivnițele berăriei din colț, mi-au făcut loc să trec, cu strigăte vesele. Dar am mai auzit și altă voce, alt fel de strigăte.

Pe trotuar se afla o cabină telefonică, cu ușa deschisă. De ușă era rezemată o valiză din carton, legată cu o curea veche de piele.

Bărbatul din cabină striga furios în receptor și m-am întrebat, în timp ce mă apropiam, dacă nu era unul dintre nebunii care împînziseră Londra, șocați în război. Purta un impermeabil ponosit și părul lung, neîngrijit, i se revărsa peste guler. Cînd am trecut pe lîngă cabină, păstrînd o distanță prudentă, bărbatul s-a întors spre mine și m-a privit fix, cu ochii injectați de sînge.

Am luat-o la fugă, sperînd să ajung la hotel înainte ca el să mă poată recunoaște și urmări.

Am intrat în hol, cu respirația tăiată. Recepționista și-a ridicat capul și mi-a zîmbit. M-am îndreptat spre ea, cu un sentiment de ușurare și i-am spus că doream să beau un ceai.

– Desigur, doamnă. Portarul vă va conduce imediat în salonul albastru.

– Mulțumesc. Pot să dau un telefon?

– Bineînțeles, doamnă.

Cumpărasem o eșarfă pentru Bunty Butterley și îmi adusesem aminte în cabinetul doctorului că o uitasem la magazin. Mi-a luat ceva timp să găsesc la telefon pe cineva din raionul respectiv, dar în cele din urmă am reușit și mi-am lăsat numele și adresa, rugînd să mi se trimită eșarfa acasă.

– V-aș fi extrem de îndatorată dacă ați expedia-o chiar astăzi. E un cadou pentru cineva și n-aș vrea să ajungă cu întîrziere, am spus eu.

Vînzătoarea m-a asigurat că voi primi eșarfa cel mai tîrziu a doua zi dimineața, eu i-am repetat încă o dată adresa, i-am mulțumit și am închis.

M-am întors și m-am trezit față în față cu Jack Favell, omul din cabina telefonică.

Îl recunoscusem imediat, dar era o diferență între omul pe care îl văzusem pentru prima dată cu unsprezece ani în urmă la Manderley și cel care stătea acum în fața mea. Ochii lui aveau o expresie sălbatică, cu pupilele dilatate și privirea fixă.

– Ia te uită, Lady de Winter, a exclamat el batjocoritor, cu o notă de triumf în voce. Ce coincidență extraordinară!

– Da, am răspuns eu, plină de nervozitate, într-adevăr extraordinară.

Am încercat să mă strecor pe lîngă el dorindu-mi siguranța holului, dar n-am reușit. Corpul lui mătăhălos îmi bara drumul. M-am simțit încolțită și dintr-o dată, mi s-a făcut teamă.

– Ciudat; cînd ai trecut pe stradă, m-ai văzut, nu-i așa? Dumnezeule, ce noroc pe capul meu să te întîlnesc!

– Noroc?

– Și ce noroc! a rînjit el, arătîndu-și dinții îngălbeniți de tutun.

Fusese cîndva suficient de atrăgător ca să devină amantul Rebeccăi. Acum însă pielea obrajilor îi atîrna dizgrațios, îmbătrînise urît. Și înnebunise, m-am gîndit eu, înfruntîndu-i privirea. Era posibil să nu fi avut un interlocutor la celălalt capăt al firului, atunci cînd îl văzusem strigînd în receptor, convorbirea existînd numai în mintea lui bolnavă.

– Scuză-mă o clipă, te rog, am spus eu disperată în cele din urmă, văzîndu-l că nu-mi face loc să trec. Trebuie să vorbesc ceva cu recepționera.

Favell a șovăit o clipă, apoi a făcut un pas în lături, dar cînd am ajuns la recepție am văzut că se luase după mine.

– Doriți să luați ceaiul acum, doamnă? Portarul vă poate conduce chiar acum în salon.

– Ce idee grozavă, a spus Favell. Nu mi-ar prinde rău niște sandviciuri și o să putem vorbi în liniște – avem multe de discutat.

– Mă tem că nu mai am timp, i-am spus eu recepționerei. Cred că voi lua taxiul pînă la gară, soțul meu mă așteaptă.

– Insist, a spus Favell, ridicîndu-și valiza, să luăm ceaiul împreună. Nu ești curioasă să afli ce-am mai făcut de cînd nu ne-am văzut?

– Dacă vrei să știi adevărul, nu, nu sînt curioasă.

– Ah. Adevărul, a zis el, oprindu-se lîngă ușa salonului. Cred că mai știm și noi cîte ceva despre asta, nu-i așa?

M-am înroșit, dar n-am spus nimic.

– Cred că vei lua ceaiul cu mine, a afirmat atunci Favell, luîndu-mă de braț și silindu-mă să intru în salon. Cele cîteva doamne în vîrstă așezate la mese și-au ridicat ochii spre noi, apoi au schimbat priviri între ele. Îmi era îngrozitor de rușine să fiu văzută cu el și m-am gîndit că aș putea să mă întorc și să fug afară, în stradă, dar era prea tîrziu, apăruse deja un chelner, care mi-a tras un scaun, așteptînd să mă așez.

– Ceai, am comandat eu. Ceai chinezesc...

– Altceva, doamnă? Sandviciuri, chec?

– Nu, nu mi-e...

– Sigur, m-a întrerupt Favell. Sandviciuri, brioșe, fursecuri, tot ce aveți. Doar că eu vreau un whisky cu sifon în loc de ceai – și cît mai repede.

– Regret, domnule, dar barul nu s-a deschis încă.

– Nu s-a deschis? Ce fel de hotel e ăsta, în care barul e închis pe așa o căldură?

– Îmi pare rău, domnule.

– Ce-ai zice să studiezi puțin problema și să vezi ce-ai putea face? l-a întrebat Favell, clipind șmecherește din ochi și frecîndu-și două degete. Mi-a venit să intru în pămînt de rușine, dar am reușit să-mi păstrez cumpătul, amintindu-mi că eram fericită, că primisem vești bune și că Favell nu avea nici o putere asupra mea.

Am intervenit:

– Aduceți doar ceai, vă rog.

– Fie-ți milă de un om flămînd, a spus Favell, n-am mîncat nimic toată ziua.

– Atunci aduceți și cîteva sandviciuri pentru dînsul, am spus eu zîmbind împăciuitor, încercînd să-l îmbunez pe chelner, dar acesta s-a îndepărtat, purtînd pe chip o expresie scîrbită. Nu puteam să-l condamn.

Favell arăta ca un cerșetor, cu hainele ponosite și murdare, cu pantofii scîlciați. M-am gîndit cu dezgust că locuia, probabil, într-un hotel mizerabil și plin de ploșnițe, dacă nu cumva nu fusese dat afară și de acolo, ceea ce ar fi explicat prezența valizei de carton.

– Privește-mă bine, mi-a spus el, fixîndu-mă cu ochii lui injectați. În timp ce tu și Maxim trăiați confortabil în ascunzătoarea voastră din străinătate, eu înduram tot greul aici. Maxim va trebui să se răscumpere într-un fel, nu crezi?

– Nu înțeleg despre ce vorbești.

– Ba înțelegi foarte bine, degeaba faci pe mironosița cu mine.

– Cum îndrăznești să-mi vorbești în felul ăsta? Ce ți-am făcut?

– Tu? Tu nu mi-ai făcut nimic, trebuie să recunosc. Nici măcar nu-l cunoșteai pe vremea aceea. N-ai nici o vină, e drept. Dar ești mai isteață decît vrei să pari și ai aflat adevărul – sau ți l-a spus el, ce mai contează? Așa că ai devenit și tu complice.

Era tot agitat și vorbea din ce în ce mai tare.

– Mi-am petrecut ultimii zece ani încercînd să realizez ceva. Nimic nu mi-a ieșit cum trebuie. Am fost urmărit tot timpul de același ghinion blestemat. Pînă astăzi, cînd a dat norocul peste mine. Și ce noroc!

– Vrei, te rog, să vorbești mai încet? Se uită lumea la noi.

– Vai, vai, ce groaznic.

S-a aplecat spre mine, sprijinindu-și mîinile umflate și murdare de marginea mesei.

– Ai o țigară?

– Nu fumez.

– Da, așa e, tu erai cea cuminte, îmi amintesc. N-are importanță.

A întors capul și a început să examineze oamenii așezați la celelalte mese.

– Mă întreb pe care dintre ei aș putea să-l tapez de o țigară. Eu n-am bani să-mi cumpăr.

– Nu, te rog, am spus eu, deschizîndu-mi în grabă geanta și scoțînd din ea cîteva bancnote, ia banii ăștia și cumpără-ți țigări, lasă-i pe ceilalți în pace.

El a rînjit, arătîndu-și dinții galbeni și a luat bancnotele.

– Nu pleca, a spus el, ridicîndu-se. Avem niște lucruri de discutat, tu și cu mine.

L-am privit traversînd salonul cu pași șovăitori, îndreptîndu-se spre ieșire, apoi i-am privit valiza rezemată de piciorul mesei; părea să fi fost scoasă

dintr-un coș de gunoi, cu colțurile pleznite și cu încuietorile stricate. Nu conținea, probabil, decît cîrpe și ziare vechi. Omul era evident pe jumătate nebun și avea de gînd să mă amenințe cu ceva.

Am decis să-i dau niște bani. Vroiam să-l întreb direct cît trebuia să-i dau ca să plece și să mă lase în pace. Nu știa unde stăm și intenționam să mă asigur că nu mă va urmări la plecare. Spusese ceva despre adevăr, dar mi-am amintit că după încheierea anchetei și pronunțarea verdictului de sinucidere, venise să ne șantajeze. Era clar că nu-l interesau decît banii.

Chelnerul a adus ceaiul și, în timp ce așeza cu grijă tava pe masă, mi-am amintit de ritualul ceaiului de după-amiază la Manderley. Frith și Robert aduceau tăvile încărcate cu sandviciuri, cornulețe fierbinți mustind de unt, brioșe, tarte, fursecuri și chec. Pînă și expresia de superioritate a chelnerului semăna cu cea a lui Frith. L-am văzut aruncînd o privire spre scaunul gol și valiza de carton rezemată de masă, cu gura strîmbată de dezgust și am încercat să-i captez privirea pentru a-i arăta prin expresia mea că nu am nici o vină și că prezența lui Favell îmi displace la fel de mult ca și lui. Dar el evita să se uite în direcția mea.

– Mulțumesc, i-am spus eu. Chelnerul s-a înclinat ușor și s-a îndepărtat.

Mi-am turnat o ceașcă de ceai și am băut-o dintr-o răsuflare, opărindu-mi gura, dar nu avea nici o importanță și m-am simțit imediat mult mai bine. Am hotărît să nu-i povestesc nimic lui Maxim, Favell nu era decît un biet amărît pe jumătate nebun, de care puteam scăpa ușor dîndu-i niște bani.

L-am văzut intrînd pe ușă, cu o țigară în colțul gurii și cu mîinile în buzunare. Părea să-și fi recăpătat

ceva din nonșalanța lui de odinioară, dar nu mă temeam de el, nu avea ce să ne facă.

S-a trîntit pe scaun și a început să mănînce cu lăcomie, bînd ceașcă după ceașcă de ceai, fără să scoată un cuvînt, privindu-mă doar din cînd în cînd cu ochii lui injectați. M-am întrebat atunci dacă aveam suficienți bani în bancă pentru pretențiile lui, sperînd că nu va trebui să fac rost și din altă parte. Nu vroiam decît să termin cît mai repede cu toată această poveste și să nu mai aud niciodată de el.

Favell a terminat de mîncat și s-a lăsat pe spate în scaun, satisfăcut. Și-a aprins o țigară, a inspirat adînc și m-a privit cu obrăznicie.

– N-a fost rău, a spus el, dar Max îmi datorează mai mult decît atît, firește.

Am așteptat continuarea.

– Bănuiesc că ai vrea să știi ce s-a întîmplat în noaptea aceea la Manderley. Nimeni n-a reușit să afle, te asigur. Muierea aia fricoasă de Frank Crawley a încercat să-și bage nasul unde nu-i fierbea oala, ca și colonelul Julyan, dar i-am trimis la plimbare pe amîndoi. Ca și Danny.

– Doamna Danvers? am întrebat eu, simțind un junghi în inimă. Unde e? Credeam...

– Ce credeai?

N-am răspus, incapabilă să mai scot vreun cuvînt.

– Oh, Danny e și ea pe undeva pe aici. N-am mai văzut-o de ani de zile.

M-a privit, cu o licărire ciudată în ochi.

– Manderley, a rostit el visător. Ce cumplit! Presupun că ai văzut incendiul. Eu nu l-am văzut, firește. Am rămas la Londra, mai ții minte, după vizita la afurisitul de doctor.

În acel moment mi-am dat seama că tot ce bănuisem pînă atunci era adevărat. Mi-am amintit vocea lui Favell în seara aceea, spunîndu-i lui Maxim "Crezi că ai cîștigat partida, nu-i așa? Fii sigur că n-o să te las să scapi atît de ușor..."

Restul fusese ușor. Îi telefonase doamnei Danvers, la Manderley, știam asta de la Frith. Favell îi povestise ce se întîmplase în cursul vizitei noastre la doctor, după care plănuiseră incendiul. Mă întrebam care dintre ei avusese ideea. Oricum, ea o pusese în aplicare, dînd foc casei, într-una din aripile nefolosite. Apoi chemase un taxi, își încărcase bagajele în el și dispăruse.

"Fii sigură că n-o să te las să scapi atît de ușor..."

L-am privit. Era un individ josnic, demn de dispreț. Cel puțin, fusese lipsit de plăcerea de a privi incendiul la Manderley. Răzbunarea nu-i fusese deplină.

În timp ce îmi terminam ceaiul, m-am mai gîndit la ceva. Crezusem că Favell n-ar fi fost capabil să conceapă trimiterea coroanei de crini la mormîntul Beatricei. Privindu-l acum, însă, nu mai eram chiar așa de sigură. De cînd îl văzusem ultima dată, expresia lui căpătase ceva de reptilă și era atît de feroce. Mi-l imaginam foarte bine rîzînd cu cruzime. Rămînea însă problema banilor. Coroana era scumpă, iar el nu avea, evident, nici un ban.

– Trebuie să plec, am spus eu. Nu vreau să mai aud nimic.

– Ce păcat. Aveam atît de multe lucruri să ne spunem.

S-a aplecat brusc spre mine.

– Maxim merita ștreangul, a șoptit el cu ură, împroșcînd cu stropi de salivă în jur. Știi asta la fel de bine ca și mine.

M-am cutremurat, dar pe fața mea nu s-a clintit nici un mușchi. Făcînd un imens efort de voință, i-am spus pe un ton calm:

– Presupun că vrei bani. Ai mai încercat o dată să ne șantajezi, nu-i așa? Ei bine, îți voi da ce dorești, de dragul lui Maxim. E foarte fericit acum și nu vreau să-l tulburi cu prostiile tale.

– Firește, firește, a spus el batjocoritor.

– Spune-mi cît vrei și să terminăm o dată. Vreau să mă duc acasă.

– Zece lire.

L-am privit surprinsă.

– Numai atît?

– Zece lire înseamnă o grămadă de bani pentru mine, acum. Dar hai să zicem cincizeci, dacă asta te va face mai fericită.

Nu mai înțelegeam nimic. Mă așteptasem la o cifră mult mai mare, de ordinul sutelor sau al miilor, o sumă cu care să-și deschidă o afacere, să se pună pe picioare.

Mi-am deschis geanta și am început să număr banii pe care îi aveam la mine.

– Nu am atît, dar pot să-ți completez un cec.

– E-n regulă.

Favell a luat cecul și banii și le-a împăturit cu grijă.

– Nu uita să plătești ceaiul, a spus el.

Îl uram. Îl uram pentru felul batjocoritor în care îmi vorbea, pentru faptul că reușea să mă facă să mă simt vinovată. M-am ridicat în picioare.

– Erau vremuri bune atunci, la Manderley, a spus el. Rebecca și cu mine ne înțelegeam grozav și ne distram de minune împreună.

– La revedere.

Favell a întins mîna și m-a apucat de braț.

– Credeai că s-a rezolvat, nu-i așa? m-a întrebat el, pe un ton amuzat.

– Cum adică?

– Cum adică? m-a imitat el, strîmbîndu-se. Cincizeci de lire! Dumnezeule!

– Nu mai striga și ia-ți mîna de pe mine.

– Spune-i lui Maxim.

– Nu.

– Spune-i că nu mă interesează banii.

– Nu înțeleg.

– Îmi vor prinde bine, recunosc și o să mai am nevoie și de alții, dar alta este problema.

Și-a retras mîna.

– Nu vreau doar bani de la el, vreau ceva mai mult decît atît.

– Ești nebun, am spus eu.

– Deloc, a rîs el, cu o expresie oribilă în ochi. Vezi că pierzi trenul.

Timp de cîteva secunde am rămas pe loc, de parcă uitasem să merg. Mintea îmi era paralizată și nu mai puteam face nici o mișcare.

– Mulțumesc pentru ceai, a spus Favell. Cred că o să rămîn aici pînă vor catadicsi să deschidă barul. Mi-ar prinde bine un whisky.

Am plătit fetei de la recepție și am ieșit în stradă. Valul de căldură m-a izbit cu violență și am reușit cu mare greutate să nu leșin în timp ce așteptam să treacă un taxi liber.

Capitolul 16

Fericirea sau nefericirea, siguranța sau primejdia, dragostea sau singurătatea nu sînt doar rezultatul întîmplării și al acțiunilor altora. Fiecare își făurește propriul destin.

Întîlnirea cu Jack Favell fusese o pură întîmplare. Dar îmi stricase ziua, pentru că îl lăsasem să o facă. Acum stăteam lîngă fereastra compartimentului și mă gîndeam la semnificația întîlnirii cu el. Nu remarcam peisajul ce se desfășura în fața ochilor mei, iar revista pe care o cumpărasem în gară zăcea nebăgată în seamă pe banchetă.

Bucuria și entuziasmul pe care le simțisem toată ziua dispăruseră, lăsîndu-mi un gol în suflet. Doctorul mă asigurase că nu exista nici un motiv pentru care să nu putem avea copii. Chiar și fără motiv, o mulțime de oameni rămîneau în situația asta. Și oricum, ce putea el să știe? Consultația propriu-zisă durase extrem de puțin, în restul timpului îmi pusese întrebări. Nu se schimbase nimic față de momentul în care intrasem în cabinet.

După consultație plănuisem să-i spun lui Maxim că puteam avea copii, că nu exista nici un motiv care să ne împiedice și că mi-i doream foarte mult, acum cînd ne așezaserăm la casa noastră și eram atît de fericiți.

Mă răzgîndisem. Nu-i voi mai spune nimic, m-am gîndit eu, și mai ales, nu voi pomeni nici un cuvînt despre Jack Favell. Existau anumite lucruri de care trebuia să-l feresc o viață întreagă, dacă era nevoie și cu orice preț. Maxim era fericit, uitase trecutul, Manderley nu mai avea importanță pentru el și nimic nu trebuia să schimbe asta.

Îl uram și îl disprețuiam pe Favell pentru că îmi stricase ziua și îmi întunecase bucuria, dar nu mă temeam de el, era un om prea slab, prea patetic. Și, pe măsură ce mă îndepărtam de Londra, iar peisajul devenea mai familiar, am început să simt că răul trecuse; nu fusese, la urma urmei, decît o neplăcere pasageră. Favell nu încercase să mă urmărească, nu știa unde locuim, nu știa nici măcar că ne stabiliserăm definitiv aici. Spre surprinderea mea, nu mă întrebase nimic, ceea ce nu putea să însemne decît că nu reprezentam prea mult pentru el. E adevărat că vorbise despre adevăr și cuvintele lui despre ștreang și despre ceea ce vroia de la Maxim – și m-am întrebat încă o dată ce ar fi putut să însemne – continuau să-mi răsune în minte. Dar omul fusese întotdeauna un fanfaron și probabil că dorise să mă impresioneze cu insinuările și amenințările lui prostești. Nu se schimbase deloc.

Atunci cînd trenul s-a oprit în haltă, reușisem să mă conving că întîmplarea nu avusese nici o importanță și să mi-l scot aproape complet din minte pe Jack Favell, așa că eram pregătită să mă întorc acasă și să-i înșir veselă lui Maxim toate frazele pe care le

compusesem în gînd pentru a descrie ziua petrecută la Londra.

*

Dar nu aveam nici o putere asupra subconștientului meu. În noaptea aceea l-am visat pe Favell. Mergeam cu mașina pe un drum abrupt și îngust și credeam că sînt cu Maxim, dar cel de la volan s-a întors spre mine rînjind și i-am văzut fălcile nerase și ochii injectați – era Jack Favell. Afară era întuneric, se apropia o furtună, iar drumul era străjuit de copaci înalți, ale căror coroane se împleteau deasupra noastră. Știam că nu mai aveam mult pînă să ieșim într-un spațiu deschis, dar mașina mergea foarte încet, iar eu eram disperată, pentru că acolo mă aștepta Maxim, cu mașina lui. Nu înțelegeam ce se întîmplase, de ce nu eram cu el.

Favell continua să-mi arunce ocheade trimfătoare, rînjind tot timpul. Simțeam că își bate joc de mine, dar nu știam în ce privință, așa că eram neputincioasă.

În cele din urmă copacii s-au rărit și am zărit soarele, strălucind pe cerul senin, sub bolta unei arcade. Mașina a prins viteză, părînd că se îndreaptă direct spre lumină.

– Oprește! am strigat eu, căci viteza creștea din ce în ce mai mult. Oprește, te rog, OPREȘTE!

Dar mașina a continuat să gonească nebunește și atunci mi-am dat seama, ca și data trecută, că lumina orbitoare nu e cea a soarelui, ci a focului.

– Arde!

Și m-am trezit, respirînd precipitat, încercînd să-mi feresc fața de arsura focului.

Fereastra era deschisă, în cameră era răcoare și de afară veneau pînă la mine miresmele grădinii.

Îl trezisem pe Maxim cu strigătele mele și acum se aplecase deasupra mea, privindu-mă cu îngrijorare.

– Nu e nimic, am spus eu. Căldura și oboseala, probabil. Aveai dreptate, Londra e cumplită pe vremea asta.

Și am inventat un coșmar confuz, cu trotuare încinse de soare și mașini care se ciocneau, m-am lăsat calmată și mîngîiată, iar în tot acest timp chipul lui Favell continua să-mi rînjească în minte.

Se terminase, îmi spusesem eu în tren. Jack Favell nu ne mai putea atinge. Dar putea, pentru că îl lăsasem să o facă. El era trecutul, spre care mă întorceam iar și iar, dar era și prezentul acum – și îl uram pentru ceea ce îmi spusese. Știa adevărul și era nebun. În fiecare zi mă trezeam conștientă de existența lui, undeva prin Londra, ca de un ghimpe înfipt în carne, pe care nu-l puteam scoate.

Ne făurim singuri destinul.

*

Vremea se schimbase, diminețile erau acum mai răcoroase, uneori ploua. Frank Crawley venise pentru patru zile din Scoția, ca să-l ajute pe Maxim să mărească domeniul. Era o plăcere să-l avem printre noi, cu calmul, loialitatea și optimisul lui. Și totuși, o parte din mine își dorea ca el să nu fi venit, căci îmi amintea de trecut. Nu vroiam să îndrăgească Cobbett's Brake , așa cum îndrăgise fabulosul Manderley, locul acesta trebuia să rămînă numai al nostru.

În plus, mi-aş fi dorit să pot vorbi cu el mai deschis. Dacă ar fi fost femeie, i-aş fi povestit despre speranţa mea de a avea copii, aşa cum îi povestisem lui Bunty Butterley, căci simţeam nevoia să-mi descarc sufletul în faţa cuiva, adunasem prea multe secrete.

Bunty reacţionase exact aşa cum îmi imaginasem, fusese alături de mine şi îmi dăduse sfaturi.

– Crede-mă, draga mea. Sînt ceva mai bătrînă decît tine, aşa că o să te dădăcesc puţin. Încearcă să nu te mai gîndeşti la asta, nu aştepta, nu-ţi face griji, nu foloseşte la nimic. Găseşte-ţi o ocupaţie care să-ţi umple mintea tot timpul. Ai primit asigurarea pe care ţi-o doreai şi dacă e scris să se întîmple, se va întîmpla oricum.

Vorbise cu atîta convingere, încît m-am simţit mişcată. Bunty se călăuzise toată viaţa după astfel de principii simple şi banale şi n-o dezamăgiseră niciodată. Îmi amintea din ce în ce mai mult de Beatrice, îmi oferea aceleaşi lucruri ca şi ea şi îi eram recunoscătoare pentru asta.

Treptat, pe măsură ce trecea timpul şi vara se apropia de sfîrşit, temerile mi s-au mai calmat şi m-am liniştit. Maxim cumpărase încă o fermă şi o bucată de pădure, cu ajutorul lui Frank. Am mers la o petrecere dată de Bunty şi de soţul ei, deşi Maxim avea inima îndoită.

– Cineva va şti, mi-a spus el în dimineaţa aceea, şi ne va privi în felul acela pe care nu pot să-l suport.

Dar nu s-a întîmplat aşa. Numele nostru nu spunea nimănui nimic şi am fost priviţi cu interesul pe care îl stîrnea orice noutate în cercul lor restrîns. Nimic mai mult.

Ceva s-a întîmplat, însă, în seara aceea, dar s-a întîmplat numai în mintea mea.

Maxim stătea lîngă fereastră, vorbind cu cineva necunoscut mie și, pentru o clipă, am rămas singură în partea opusă a camerei, într-una din acele insule de liniște care apar uneori în mijlocul valurilor zgomotoase și agitate ale unei petreceri. Puteam să văd ce se întîmplă în jurul meu, dar, între ceilalți și mine se ridicase un zid transparent, care transforma vocile din jur în zgomote lipsite de orice înțeles.

L-am privit pe Maxim.

E un ucigaș, mi-am spus eu. A împușcat-o pe Rebecca. El e cel care și-a omorît soția. Și în acel moment mi s-a părut complet străin, un om cu care nu aveam nimic comun. Dar mi-am amintit cuvintele lui Favell: "Ai aflat adevărul nu-i așa. Ești mai isteață decît vrei să pari, sau ți l-a spus el, ce mai contează. Așa că ai devenit și tu complice".

Am realizat atunci că acesta era adevărul și am simțit cum mă cuprinde panica. Nu aveam forța de a purta o viață întreagă povara acestui secret cumplit, orice era posibil de acum înainte.

"Omul acesta e un ucigaș."

Dar el s-a întors spre mine și mi-a zîmbit. "Un ucigaș". Mi-a făcut semn să vin spre el și eu am traversat camera plină de oameni care gesticulau, trecînd pe lîngă toate aceste voci răsunătoare. Cînd am ajuns lîngă el m-am comportat normal, vorbindu-i așa cum îi vorbeam de obicei, dar îmi era teamă. L-am privit, sperînd ca înfățișarea lui să-mi alunge coșmarul și să reducă la tăcere vocile din mintea mea. Nu se schimbase nimic, stăteam unul lîngă altul în salonul plin de flori și de fotografii, doamna și domnul de Winter, de la Cobbett's Brake. Eram soția lui și îl iubeam. Ne doream copii, cumpărasem o nouă fermă și o bucată de pădure, aveam o grădină pe care o îngrijeam și oi care păşteau pe

coline. Totul era adevărat, nu se schimbase nimic, dar în sufletul meu se înstăpînise teama, umbrindu-ne definitiv viitorul.

*

Cîteva zile mai tîrziu, Dora mi-a adus o scrisoare care venise cu poşta de după-amiază. Era un plic ieftin, cafeniu, purtînd numele meu – Lady de Winter – scris lăbărţat, de o mînă necunoscută.

M-am așezat pe banca din grădină și mi-am turnat o ceașcă din ceaiul adus de Dora mai devreme, înainte de a deschide plicul. Presupun că cineva a găsit-o mai tîrziu, neatinsă și a dus-o înapoi în casă.

Plicul conţinea doar o tăietură dintr-un ziar vechi, cu marginile îngălbenite, dar împăturită perfect, ca și cum ar fi fost presată între paginile unei cărţi, ca o floare.

Titlul articolului era *Incendiu devastator la Manderley* și subtitlul *Casa familiei de Winter distrusă.* Alături se afla o fotografie, aceeași aflată pe cartea poştală pe care o cumpărasem în copilărie.

Am rămas pe bancă un timp îndelungat, ţinînd tăietura de ziar în mînă. Mă așteptasem la așa ceva și acum, cînd se întîmplase, nu simţeam nimic. Nici teamă, nici supărare, nimic, aveam sufletul pustiu.

Cînd s-a făcut frig, m-am ridicat și am intrat în casă. Ar fi trebuit să ard fragmentul acela de ziar, chiar atunci, pe loc. Dar n-am făcut-o. L-am împăturit din nou și l-am pus în penarul pe care îl păstram din copilărie și pe care nu-l foloseam niciodată.

Maxim nu putea să-l găsească acolo.

Capitolul 17

Următorul a sosit după o săptămînă. Maxim îmi întinsese trei scrisori la micul dejun și am recunoscut imediat scrisul lăbărțat de pe plicul cafeniu. Am strecurat imedat plicul între celelalte două și am urcat în cameră. Maxim nu remarcase nimic, era absorbit de scrisoarea primită de la Frank Crawley. De data aceasta era un articol mai lung decupat din ziarul local.

Ancheta privitoare la moartea doamnei Maxim de Winter. Verdictul a fost sinucidere.

Ce ciudat, m-am gîndit eu. Purtam acest nume de mai bine de zece ani și, totuși, cînd îl vedeam în ziar, mă gîndeam imediat la ea. Rebecca era doamna de Winter.

M-am întrebat atunci dacă valiza lui Jack Favell era plină de tăieturi din ziare și dacă avea intenția să mi le trimită una cîte una, timp de ani și ani. Dar, mai devreme sau mai tîrziu, tot trebuia să-mi scrie pentru a-mi cere bani, nu putea fi satisfăcut doar chinuindu-mă de la distanță, fără să vadă efectele.

Ajunsesem să mă împart în două. O parte din mine primea acele plicuri oribile, le ascundea și aștepta urmarea, temîndu-se să nu fie descoperită, gîndindu-se doar la Rebecca, la Manderley și la Jack Favell, în timp ce cealaltă parte continua să trăiască la fel ca înainte, ocupîndu-se de grădină, vorbind cu Dora și cu Ned, plimbîndu-se prin pădure cu Maxim, luînd prînzul cu Bunty Butterley și uneori, dimineața devreme sau la sfîrșitul zilei, imaginîndu-și copiii, ascultîndu-le glasurile, privindu-le chipurile vesele.

Maxim nu observase nimic; era energic și plin de viață, sculîndu-se devreme și ocupîndu-se de domeniu. Venea acasă doar seara și atunci stăteam împreună, așa cum visasem în anii de exil, citind, ascultînd radioul, rezolvînd cuvinte încrucișate, jucînd remi sau cărți. Începusem să-mi notez într-un caiet proiectele pentru amenajarea grădinii și consultam sute de cataloage de horticultură, alegînd florile pe care vroiam să le plantez, imaginîndu-mi pajiștile pline de narcise și șofran, iriși și petunii, flori în toate culorile curcubeului, dar nu albe. Nu vroiam nici un fel de flori albe.

Aveam tot ce îmi dorisem.

"Nu trebuie să-ți dorești prea mult un lucru, pentru că s-ar putea să-l capeți", mi se spunea cînd eram mică. Îmi dorisem casa cu disperare și acum o aveam, dar nu mă puteam bucura de ea.

*

Al treilea plic conținea fotografia unei bărci trase la mal într-un golf. Am privit-o și am simțit o durere sfîșietoare, căci pe nisip, lîngă barcă, stătea bunul și devotatul Jasper, pe cînd era doar un cățelandru cu o privire vioaie. Mi-au dat lacrimile. I-am privit fotografia

de mai multe ori în ziua aceea, încercînd, parcă, să mă conving că e viu.

Am vrut să ard fotografia, dar n-am fost în stare.

– Ar trebui să ne luăm un cățel, am spus eu intrînd în birou, unde Maxim studia o hartă.

– Poteca asta a dispărut – au năpădit-o tufișurile – și cred că ar trebui... S-a întors spre mine, zîmbind.

– Un cățel ți-ar face praf toată grădina, a spus el.

– Nu m-ar deranja – n-ar dura mult, numai pînă l-aș dresa.

Inițial dorisem să am un cîine ca să aibă copiii cu cine să se joace, dar acum îl vroiam pentru mine.

– Întreabă-i pe cei de la fermă, ar trebui să-ți găsească un pui de labrador sau terrier undeva – sau, mă rog, orice rasă vrei.

Jasper, m-am gîndit eu. Îl vreau pe Jasper.

– O să-i întreb.

– Pot să mă interesez și eu dacă vrei. Vino să-ți arăt ceva.

M-am apropiat de el și, în timp ce-mi arăta traseul unei poteci, i-am privit mîinile. Eram îndrăgostită de mîinile lui, cu degete lungi și unghii frumoase, dar acum le priveam și nu vedeam decît mîinile care ținuseră un pistol și care apăsaseră pe trăgaci, împușcînd-o pe Rebecca, mîinile care îi căraseră cadavrul pe vas, care făcuseră o gaură în podeaua cabinei și care împinseseră apoi vasul în larg. Era ca și cum aș fi asistat la toată scena și îl priveam acum cu alți ochi. Mi s-a făcut dintr-o dată teamă că încep să-mi pierd mințile, nu mai aveam nici un fel de control asupra propriilor mele gînduri și sentimente. Am întins mîna și am pus-o peste a lui, mîngîindu-i degetele. Maxim și-a ridicat întrebător ochii spre mine.

– Ce s-a întîmplat?

– Nimic.

– Pari foarte obosită.

– E din cauza timpului urît; se duce vara și n-am mai avut soare de o mulțime de vreme – doar ploaie și vînt. Mă deprimă.

– N-o să dureze mult. Va fi o vară lungă, îți garantez.

– Să sperăm.

Maxim s-a aplecat spre mine și m-a sărutat pe frunte cu o expresie distrată, gîndindu-se deja la altceva.

Ce se întîmplase? m-am întrebat eu, rătăcind fără țintă printre copacii biciuiți de vînt din grădină. Ce se schimbase? De ce totul era altfel decît îmi dorisem? Era doar vina lui Jack Favell, care răscolea acum trecutul, scoțîndu-l la lumină, așa cum fusese scos la suprafață cadavrul Rebeccăi?

Dar știam bine că nu. Vocea din mintea mea îmi șoptise cu multe luni în urmă, încă de cînd ne întorceam cu trenul pentru înmormîntarea Beatricei: "Omul acesta e un ucigaș – omul acesta și-a omorît soția".

Vina era a mea, eu dezgropasem trecutul.

Ne făurim singuri destinul.

*

Timp de două săptămîni n-am mai primit nimic prin poștă, dar eram convinsă că nu se sfîrșise, era doar o simplă pauză, care făcea parte din tortură. Mă întrebam dacă Favell îmi va trimite ceva care să mă surprindă sau să mă șocheze. Tăieturile din ziare și fotografia erau ascunse în penar, iar cînd treceam pe lîngă sertarul în care îl pusesem, aerul din jur părea încărcat de electricitate. De fiecare dată mă stăpîneam cu foarte mare greutate să nu-l scot afară și să-i privesc conținutul.

Apoi, cînd în sfîrșit a sosit ceva, plicul nu conținea decît o foaie liniată, ruptă dintr-un caiet, pe care scria "20.000 de lire" și adresa unei căsuțe poștale din Londra.

Privind-o, m-am simțit ușurată. Era o simplă cerere de bani, directă și grosolană, pe care o așteptam de mult. Am rupt hîrtia în bucățele mici, pe care le-am ars în cămin, convinsă că totul se va opri aici.

*

Așa cum mă asigurase Maxim, am avut o vară lungă. Soarele strălucea toată ziua, dar în zori iarba era udă de rouă. Trandafirii își scuturaseră petalele, florile de nalbă aveau culori stinse, iar frunzele erau de un verde închis și prăfos.

Maxim a plecat pentru trei zile în Scoția pentru a se consulta cu Frank și pentru a încerca să-l convingă, credeam eu, să se întoarcă în Anglia. Mă îndoiam că va reuși, căci observasem la Frank un fel de detașare atunci cînd ne vizitase. Inima lui rămăsese în Scoția, la familie și copii, doar acolo era fericit.

Maxim îmi propusese să-l însoțesc, dar eu simțeam nevoia să rămîn singură și l-am refuzat. Îmi doream să mă plimb prin grădină în zori și seara tîrziu, să simt pacea de la sfîrșitul fiecărei zile, să mă impregnez de atmosfera casei, să mă pierd în ea. Cu un an în urmă nici n-aș fi conceput să rămîn singură, fără Maxim, iar el fusese prea dependent de mine ca să înfrunte o despărțire, oricît de scurtă ar fi fost. Dar amîndoi ne schimbaserăm, nu ne mai agățam unul de altul, fragili și vulnerabili, ca doi copii înfricoșați. Era un semn bun, îmi spuneam eu în clipele mele de optimism, asta însemna că deveniserăm mai puternici. Momentele mele

de teamă se răriseră, iar vocile care șopteau deveniseră atît de slabe, încît aproape că nu le mai auzeam.

Nopțile au devenit înăbușitoare și nu mai puteam adormi pînă în zori, cînd aerul se mai răcorea puțin. Nu-mi era frică de nimic, casa părea să-mi ofere protecție și siguranță în fiecare moment.

Maxim îmi lipsea, dar într-un mod calm și liniștit. Adevărul era că mă simțeam extrem de bine singură.

A doua zi de la plecarea lui m-am dus la fermă să iau niște ouă proaspete și am rămas la ceai, vorbind cu doamna Peck, jucîndu-mă cu copilul ei, privind vacile care se întorceau de la păscut. Fusese foarte cald și gardurile vii erau uscate și prăfuite, iar pîrîul aproape secase.

La întoarcere, am rămas cîteva minute privindu-mi casa, de un roșu auriu în lumina amiezii, înconjurată de plopi și castani și mi s-a părut din nou că văd o casă din povești, răsărită din pămînt printr-o vrajă. Mă simțeam parte integrantă din ea și m-am gîndit, la fel ca atunci cînd o văzusem pentru prima oară, că fusese aici, așteptîndu-mă, de cînd mă născusem.

Am intrat și casa a părut că mă atrage ușor spre ea. Am dus ouăle în cămară și, în timp ce le scoteam din coș, am auzit soneria.

Am rămas surprinsă. Nu auzisem nici o mașină intrînd pe alee, dar era adevărat că mă aflam în partea opusă a casei. M-am gîndit că ar putea fi Bunty, venită să-mi țină de urît, așa cum îmi promisese că o va face. "Știu că e binevenită o pauză, dar n-ar mai folosi la nimic dacă te-ai lăsa pradă gîndurile negre", îmi spusese ea, atunci cînd o anunțasem că Maxim pleacă în Scoția.

Nu mă lăsasem pradă gîndurilor negre, eram perfect fericită, dar asta nu însemna că nu mi-ar fi făcut

plăcere să o văd. Puteam să bem o ultimă ceaşcă de ceai în grădină – era încă destul de cald.

Am deschis uşa.

– Bună seara, doamnă.

Nu ştiu dacă şocul pe care l-am simţit în acel moment şi spaima care i-a urmat mi s-au citit pe faţă. Presupun că da, tulburarea fusese deosebit de bruscă şi de violentă.

Stătea lîngă uşă, singură. Nu se vedea nici o maşină. Îmbătrînise puţin şi era pentru prima dată cînd o vedeam îmbrăcată în haine de stradă. De cînd puteam să mi-o amintesc, nu purtase decît rochiile ei negre de mătase cu mîneci lungi şi guler înalt. Şi acum era tot în negru, dar purta un pardesiu lung pînă la glezne, în ciuda căldurii de afară. Ţinea în mînă o poşetă şi o pereche de mănuşi, dar nu avea pălărie. Părul îi era strîns într-un coc la spate, lăsîndu-i faţa osoasă descoperită. Avea mai multe riduri, iar ochii i se afundaseră şi mai tare în orbite, ceea ce n-aş fi crezut că e posibil.

– Doamnă Danvers.

– Sper că nu v-am deranjat, a spus ea întinzîndu-mi mîna.

Am fost nevoită să i-o strîng şi am simţit un fior de repulsie, era îngustă şi rece ca un şarpe.

– M-aţi luat prin surprindere – nu mă aşteptam să vă văd...

– Îmi pare rău, n-am avut cum să vă anunţ că vin. Dacă vă deranjez, nu trebuie decît să-mi spuneţi şi plec.

– Nu. Intraţi, vă rog.

– Am auzit că sînteţi prin împrejurimi şi mi-am spus că trebuie să vă văd.

I-am făcut loc să intre, apoi am rămas în hol, privindu-ne în tăcere. Era prea întuneric aici, erau prea

multe umbre, m-am gîndit eu, simțind nevoia să mă îndepărtez de ea.

M-am îndreptat în grabă spre salon, spre lumină și aer, auzindu-i pașii în spatele meu și fîșîitul rochiei, la fel ca atunci, la Manderley.

– Doriți să ieșim în grădină? am întrebat eu, încercînd să par calmă. Trandafirii s-au scuturat, din păcate și, în rest, n-am avut încă timp să o pun la punct, dar e destul de frumoasă.

Stătea în picioare lîngă fereastră, cu ochii ațintiți asupra mea.

– Da, am auzit că ați venit doar de cîteva luni.

– Din mai. Am fost plecați în străinătate.

– Da, așa este.

Am tăcut. Cuvintele pluteau nerostite în aer, motivul plecării noastre în străinătate se înfățișa privirii ca un model pe covor, perfect conturat.

– Stați jos, vă rog. Mă duc să pregătesc ceaiul. Nu va dura mult.

Ochii ei m-au privit cu o expresie batjocoritoare.

– Înțeleg. Firește, de cînd cu războiul, a devenit din ce în ce mai greu să găsești servitori. Dar sînt sigură că, odată instalați, veți găsi pe cineva care să vă ajute.

– Oh, am destul ajutor, am spus eu repede, simțind că mă înroșesc. Dora vine în fiecare zi, uneori mă mai ajută și doamna Peck, de la fermă. Aici nu e... Cuvîntul "Manderley" mi s-a oprit pe buze.

– Înțeleg, a spus ea disprețuitor.

– Nu mi-am dorit niciodată o armată de servitori, doamnă Danvers, am spus eu, furioasă că mă lăsam din nou umilită de femeia din fața mea, deși trecuseră atîția ani.

– Da. Firește, o casă atît de mică e mai ușor de condus.

– Da, am spus eu și am ieșit în grabă din cameră.

Mîinile îmi tremurau atît de tare, încît m-am temut să voi sparge ceștile, iar cînd am turnat apa clocotită peste ceai, mi-am opărit mîna cu cîțiva stropi.

Mintea îmi era plină de întrebări care se agitau ca niște păsări într-o colivie, încercînd să scape. Cum reușise să ne găsească? Ce aflase despre noi? Locuia în apropiere? Mi-o imaginam undeva în vecinătatea noastră, pîndindu-ne orice gest și orice mișcare. Și cum ajunsese pînă aici?

Tava era grea și m-am odihnit cîteva clipe înainte să o ridic, rezemîndu-mă de perete și respirînd adînc, ca să mă calmez. Nu aveam de ce să mă tem, doamna Danvers nu avea nici o putere asupra mea și nu trebuia să o mai las să mă umilească, ca atunci cînd venisem la Manderley și încercasem să iau locul Rebeccăi.

Mi-am adunat curajul și m-am îndreptat spre salon.

Doamna Danvers nu se mișcase din loc, era tot lîngă fereastră și ochii ei s-au fixat imediat asupra mea, neslăbindu-mă nici o clipă cît am așezat tava pe masă și am turnat ceaiul în cești. N-a făcut nici un gest și nu s-a oferit să mă ajute. Sub privirea ei, mișcările mele deveniseră teribil de stîngace și m-am gîndit "Dumnezeule, n-ar trebui să fac asta, ar fi trebuit să am măcar o servitoare care să ne aducă ceaiul".

– Aveți o casă frumoasă. Cred că veți fi foarte fericiți aici, dumneavoastră și domnul de Winter.

– Mulțumesc, așa este, doamnă Danvers. Este exact ceea ce ne-am dorit.

– Firește, e complet diferită de Manderley. Nici nu încape comparație, nu-i așa?

– Probabil că nu.

– Nimic nu se putea compara cu Manderley și nu va exista niciodată ceva care să-i semene măcar, a spus

ea, stînd foarte dreaptă pe scaun, cu ceașca de ceai în mînă.

– Mă tem că nu m-am prea gîndit la Manderley în ultima vreme, am spus eu.

– Nici nu aveați motive, cred eu. Nu era casa dumneavoastră și nu vă simțeați bine în ea. Sînt însă convinsă că domnul de Winter s-a gîndit foarte des.

Ce vrei de la noi? am strigat eu în gînd. Ce ar trebui să facem ca să ne lași în pace? Ce vrei?

Atunci am auzit o mașină oprindu-se pe aleea de pietriș din fața casei. Doamna Danvers s-a ridicat în picioare, cu un foșnet de mătase.

– Cred că a venit mașina. I-am spus șoferului să mă aștepte afară. Doamna îmi îngăduie să o folosesc atunci cînd nu are nevoie de ea.

Am condus-o la ușă. Șoferul a coborît din mașină și i-a deschis portiera. Scena ar fi trebuit să mă amuze, m-am gîndit eu. Maxim ar fi izbucnit în rîs văzîndu-mă că îi aduc ceaiul și că pleacă într-o mașină condusă de un șofer. "Întotdeauna a avut stil" ar fi zis el, și totul s-ar fi încheiat aici.

Ea s-a urcat în mașină, șoferul a închis portiera și s-a așezat la volan. Am ridicat mîna și am fluturat-o într-un gest reflex. Mașina a pornit și doamna Danvers, nemișcată, a continuat să mă privească pînă cînd mi-a dispărut din vedere.

Am lăsat încet mîna în jos, simțind cum arsura pe care mi-o făcusem în bucătărie mă usturĂ din ce în ce mai tare.

Capitolul 18

– Te simți bine?

– Da, Maxim, mă simt perfect.

– E o vreme superbă aici. Primăvara a venit mai tîrziu, așa că trandafirii mai sînt încă în floare. În schimb, musculițele aproape că m-au mîncat de viu, e o adevărată invazie.

– Oh.

– Ești sigură că te simți bine?

– De ce mă tot întrebi?

– Ai o voce ciudată.

– Mă simt perfect. Mi-a fost puțin prea cald, asta-i tot.

– Frank insistă să mai stau cîteva zile. Vrea să mă ducă la pescuit.

– Oh.

– Dar pot să mă întorc miercuri, dacă vrei.

– Nu, Maxim, du-te la pescuit, o să vă distrați de minune.

M-am îndepărtat de fereastră, nu vroiam să fiu văzută de afară, deși afară nu era nimeni. Cu o zi înainte, mă simțeam cît se poate de bine singură. Acum nu.

Dar am adăugat:

– Întoarce-te cînd vrei.

– Atunci o să vin sîmbătă.

– Perfect.

– Nu sta prea mult singură. Cheam-o pe Bunty Butterley să stea cu tine.

– Nu-ți face griji pentru mine. Sărută-i pe toți din partea mea.

– Bine.

Îmi venea să urlu.

– Noapte bună.

Am închis telefonul. În jurul meu era o liniște mormîntală, întreruptă din cînd în cînd de scîrțîitul unei mobile. Am rămas pe loc, incapabilă să mă mișc, hipnotizată de întunericul de afară.

Reușise să-mi distrugă senzația de siguranță pe care mi-o dădea casa, reușise să mă înspăimînte. Acum îmi era teamă de singurătate, teamă să mă plimb prin grădină sau prin împrejurimi. Aveam senzația că sînt pîndită din umbră, că aud răsuflarea cuiva în ceafă.

Dar m-am forțat să trag toate draperiile și să aprind toate luminile din casă. Am încercat să cînt, ca să-mi dau curaj, dar vocea mea avea o rezonanță ciudată în casa pustie, așa că am renunțat. Am aprins radioul, dar sunetul vocilor mă irita, așa că l-am stins. M-am hotărît să mă culc mai devreme și am urcat în dormitor.

M-am băgat în pat și am încercat să citesc puțin, dar cuvintele nu aveau nici un sens, așa că am renunțat. Am stins lumina și imediat, chipul doamnei Danvers a început să-mi plutească prin fața ochilor, i-am auzit vocea șoptindu-mi în urechi și după un timp, ceea ce îmi spusese aici s-a amestecat în mintea mea cu ceea ce îmi

spusese la Manderley și cu șoaptele pe care le auzisem pe balconul vilei din Italia.

"Aveți o casă frumoasă. Cred că veți fi foarte fericiți aici, dumneavoastră și domnul de Winter. Firește, nici nu se compară cu Manderley. Credeți că morții se întorc și îi privesc pe cei vii? Veniți aici și vă închipuiți că îi puteți lua locul doamnei de Winter? Pînă și servitorii rîdeau de dumneavoastră cînd ați venit aici. De ce nu săriți? E ușor și nu doare. Acesta este domnul de Winter. Soțul dumneavoastră. Soțul ei. Omul acesta e un ucigaș. A împușcat-o pe Rebecca. V-ați gîndit vreodată că ar putea s-o mai facă?"

Am încercat să mă trezesc, dar o mînă osoasă mi s-a așezat pe față, împingîndu-mă înapoi în străfundurile sufocante ale coșmarului, în timp ce chipul continua să plutească și vocile să șoptească.

În cele din urmă am căzut într-un somn adînc, fără vise, iar cînd m-am trezit, șoaptele se mai îndepărtaseră. Am aprins lumina și m-am uitat la ceas. Era ora două noaptea. Îmi simțeam gura uscată, dar nu îndrăzneam să cobor la bucătărie, așa cum făcusem de zeci de ori înainte. Am rămas întinsă în pat, crispată și furioasă; furioasă pe ea, pentru ceea ce-mi făcuse, înveninînd tot ce fusese bun și frumos în viața mea, distrugînd singura oază de liniște pe care o avusesem vreodată.

O uram așa cum n-o urîsem niciodată pe Rebecca, căci nu puteam urî pe cineva cu care nu mă întîlnisem niciodată, pe care îl cunoșteam doar din relatările altora și care murise. Rebecca nu însemna nimic pentru mine, nu simțeam față de ea nici gelozie, nici ură.

Dar pe doamna Danvers o uram cu o ură sălbatică, fără margini, care îmi făcea mult mai rău mie decît ei și eram convinsă că știa asta.

N-am mai dormit în noaptea aceea, am așteptat, întinsă în pat, ivirea zorilor, cînd am coborît în bucătărie și mi-am făcut un ceai.

*

Dimineața am plecat cu mașina la tîrg și am făcut cîteva cumpărături. Era o zi fierbinte de august, străzile erau prăfuite și oamenii nervoși. Am băut o cafea, trăgînd de timp, cam o oră, apoi am făcut o plimbare pe jos pînă la pod, unde am stat o vreme privind apa rîului, acoperișurile caselor și turnul bisericii parohiale.

Am încercat să mă gîndesc la Cobbett's Brake în felul în care mă gîndisem înainte, să-i evoc imaginea în minte, așa cum făcusem de nenumărate ori în străinătate; e aceeași casă, mi-am spus, doamna Danvers a plecat și totul a revenit la normal, nu s-a schimbat nimic. Dar știam bine că nu era adevărat și că totul se schimbase.

Viitorul încetase să mai existe, eram înlănțuită în prezent și vizita ei îmi revenea în minte, iar și iar, în toate detaliile, ce spusese, cum mă făcuse să mă simt, cum pîngărise totul prin simpla ei prezență. Simțeam că-mi vine să plîng de furie și frustrare, totul mi se părea atît de nedrept. De ce trebuia să mi se întîmple așa ceva, de ce ne urmărea veșnic trecutul, de ce nu puteam trăi și noi ca toți ceilalți?

Dar știam bine de ce.

În cele din urmă i-am făcut o vizită lui Bunty, pretextînd că am nevoie de un dentist. Pretextul era transparent și am citit pe fața ei că nu mă credea. Dar mi-a oferit un ceai și ne-am așezat în grădină, sub un cedru bătrîn, vorbind despre nimicuri. Mă simțeam ceva

mai bine, dar continuam să simt o gheară în inimă. Era frica.

– Ți-e dor de soțul tău, draga mea, e evident, mi-a spus ea în timp ce mă conducea la mașină.

– Da.

– Ești cam tristă.

– Nu, deloc, am mințit eu. N-am nimic.

– Ar trebui să mergeți pentru cîteva zile la Londra – să vedeți un spectacol, să mergeți la un restaurant unde se dansează, genul ăsta de lucruri m-au remontat întotdeauna.

Mi-am imaginat-o pe un ring de dans, îmbrăcată într-o rochie dintr-un material lucios, fericită și sigură pe ea. Ca Beatrice. Într-un elan de tandrețe, am sărutat-o pe obraz, pentru că îmi amintise de ea.

– Ține minte ce-ți spun: n-are nici un rost să te frămînți. Ia viața așa cum e.

– Așa voi face. Mulțumesc, Bunty.

A rămas pe loc surîzînd, dar știam că n-o păcălisem nici o clipă.

Dacă se va mai răcori puțin vremea, m-am gîndit eu, o să plivesc și o să sap toată partea de sud a grădinii, nu trebuie să mă mai frămînt, trebuie să-mi înving teama.

*

Cînd am ajuns acasă am găsit plicul cafeniu. L-am deschis imediat, vroiam să văd ce conține și să mi-l scot cît mai repede din minte.

Era o tăietură dintr-un ziar recent. Titlul anunța: *Un funcționar spînzurat pentru uciderea amantei sale.*

Execuţia a avut loc azi dimineaţă la închisoarea Pentonville".

Fotografia era a unui bărbat cu mustaţă, cu o privire speriată. Fusese funcţionar la un oficiu poştal şi îşi omorîse amanta într-un acces de gelozie, înjunghiind-o. Fusese spînzurat în urmă cu două săptămîni.

Am mototolit fragmentul de ziar cu atîta violenţă încît mi-am rănit palma cu unghiile. Nu ne privea, nu avea nici o legătură cu noi. L-am ars.

Gheara din inimă s-a încleştat şi mai tare.

Dar grădina era calmă şi liniştită în lumina soarelui. Am luat o greblă din magazie şi am început să greblez iarba de lîngă stratul de garoafe. Treptat, gheara şi-a mai slăbit strînsoarea.

O mierlă s-a aşezat pe gardul viu şi m-a privit cu ochii ei sclipitori ca nişte mărgele, aşteptînd să plec ca să poată ciuguli brazdele de iarbă.

Îmi plăceau păsările. N-aş lăsa copiii să le fure ouăle din cuiburi, m-am gîndit eu şi am avut senzaţia, pentru cîteva clipe, că le văd chipurile vesele ivindu-se din tufişuri, ferindu-se să nu-i găsesc şi să-i trimit la culcare. Oh, puteţi să mai staţi cîteva minute, e vacanţă. O să mă prefac că nu v-am văzut. Şi mi-am plecat iar ochii spre stratul de garoafe.

N-am auzit nimic – nici zgomot de paşi, nici foşnet de haine. Întotdeauna apărea brusc, fără zgomot, în pragul unei uşi, la capătul unui coridor, în spatele meu, era unul din lucrurile care mă înspăimîntaseră cel mai tare la ea.

Acum i-am văzut umbra pe iarbă, blocînd ultimele raze oblice de soare.

– E foarte plăcut seara în grădină, nu-i aşa?

Am simțit că-mi stă inima-n loc. M-am întors brusc, dezechilibrîndu-mă. Ca să nu cad, am întins mîna, care s-a afundat în pămîntul afînat. Privirea ei amuzată m-a urmărit în timp ce încercam să-mi șterg degetele de fustă.

– V-am speriat? Îmi pare rău. Ar fi trebuit să vă strig de pe alee.

– N-am... n-am auzit soneria.

– V-am văzut aici, pe cînd veneam și m-am gîndit că n-are nici un rost să mai sun. Știam că nu are cine să-mi deschidă.

– Vreți un ceai? m-am auzit întrebînd-o cu o voce nefiresc de veselă și de prietenoasă. E cam tîrziu, dar pot să vă fac un ceai sau să vă aduc un pahar de sherry.

Afurisita de politețe era instinctivă, fusesem foarte bine educată, dar nu eram deloc sigură de natura actualelor noastre diferențe sociale, iar ea mă disprețuia pentru asta. Ea nu mai era o servitoare, eu nu mai eram o stăpînă și de altfel, probabil că aceste categorii dispăruseră pretutindeni acum. O auzisem pe Bunty calificînd războiul drept "marele nivelator" care ștersese diferențele de clasă.

– Treceam prin vecinătate și i-am cerut lui Purviss să oprească. Vreau să vă arăt ceva.

– Ce anume?

– Nu aici. La actuala mea locuință.

– Oh.

– M-am gîndit că v-ar face plăcere să veniți. E un loc foarte agreabil și nu am prea multe îndatoriri. Dacă sînteți liberă mîine după-amiază, trimit mașina să vă ia.

– Oh, eu...

Ar fi trebuit să refuz imediat, avertizînd-o: "Mă tem că nu e posibil, doamnă Danvers, și trebuie să vă

spun asta de pe acum, ca să nu existe vreo neînțelegere: domnul de Winter și cu mine am prefera să nu ne mai amintim deloc de trecut. Sînt sigură că ne veți înțelege", sau pur și simplu: "Nu pot, pentru că mîine sosește soțul meu".

Dar n-am spus nimic și am pierdut ocazia.

M-am bîlbîit, nervoasă și stîngace, redusă la inferioritate, aceeași fetișcană pe care o cunoscuse la Manderley. Dar m-am schimbat, striga disperată o voce în mintea mea, m-am maturizat, nu-mi mai e teamă de tine acum.

– La ora trei e bine, doamnă? Purviss e întotdeauna liber după-amiezele, cînd doamna la care lucrez se odihnește.

Stătea la cîțiva pași de mine, o siluetă înaltă, țeapănă și neagră. În spatele ei se întindea grădina, scăldată în lumina aurie a soarelui care asfințea, dar îmi era inaccesibilă acum, căci silueta doamnei Danvers se înălța amenințător, dominîndu-mă.

– Îmi face mare plăcere să știu că dumneavoastră și domnul de Winter locuiți atît de aproape, a spus ea, privindu-mă. Mi-am auzit propria voce, rostind cu greutate: "Mulțumesc, doamnă Danvers", dar nu cred că m-a auzit. Ea s-a îndepărtat, iar eu am rămas pe loc, privind cu un sentiment de ușurare cerul și colinele eliberate de prezența ei. Pe locul unde stătuse, iarba mi s-a părut arsă și înnegrită.

Nu aveam nici o intenție să o vizitez a doua zi. De ce aș fi făcut-o? Nu eram obligată să o ascult și nu mă interesa nimic din ceea ce ar fi putut să-mi arate. Maxim se întorcea peste trei zile și ea nu va îndrăzni niciodată să vină cînd va fi el acasă.

Dar va pîndi, mi-am spus eu, și va afla cînd voi rămîne singură. Maxim pleca la treburile lui în fiecare zi

și atunci ea putea să apară. Nu puteam să-i spun lui Maxim că mă temeam de doamna Danvers, care pentru el nu fusese decît o simplă menajeră. Era o servitoare, față de care nu simțea nici simpatie, nici antipatie, deși cred că îi admirase eficiența. Deși împărțiserăm bucuriile și necazurile, Maxim și cu mine, în toți acești ani, nu putusem să-i povestec niciodată despre ceea ce se întîmplase între noi două, despre adorația ei pentru Rebecca, ura față de el și disprețul pentru mine. Oricum nu avea nici un rost, îmi spuneam, totul se sfîrșise și nu aveam s-o mai văd niciodată.

Dar undeva în fundul sufletului meu îndoiala rămînea prezentă, ca și mușcătura fricii. Iar acum înțelegeam de ce.

*

Nu vroiam să mă duc la doamna Danvers, însa trebuia să plec de acasă. M-am gîndit atunci că m-aș putea duce la Bunty Butterley.

Dar a doua zi dimineață, Bunty mi-a telefonat să-mi spună că pleca pentru o săptămînă la Paris împreună cu soțul ei.

– Dragul de el a hotărît că am nevoie de o vacanță. Numai Dumnezeu știe ce plictiseală va fi acolo – e vară și totul e închis – dar dacă nu mai suportăm, vrem să tragem o fugă pînă pe Coasta de Azur – la Biarritz, presupun. Ce-ar fi să veniți și voi?

Nu-mi închipuisem că voi dori vreodată să fug de la Cobbett's Brake sau că voi mai pleca vreodată în străinătate. Dar în timp ce o ascultam, am simțit dintr-o dată impulsul de a-i accepta propunerea, convingîndu-l

pe Maxim să mă însoțească acolo unde doamna Danvers nu mă mai putea găsi.

N-avea nici un rost să-mi fac iluzii. Maxim ar fi refuzat categoric să plece de aici, iar eu n-aș fi avut cum să-i explic de ce nu vroiam să mai rămîn.

Nu trebuia să dau bir cu fugiții, ar fi fost o dovadă de lașitate din partea mea și oricum, totul era doar o copilărie, nu mi se putea întîmpla nimic aici.

Într-un tîrziu, am realizat că trebuia să mă duc, confruntarea nu mai putea fi amînată. Trebuia să-i demonstrez că mă schimbasem, că eram acum stăpînă pe mine și pe viața mea și trebuia să-i spun să nu mai vină niciodată la Cobbett's Brake.

Mi-am repetat în minte frazele, apoi le-am exersat cu voce tare, încercînd să găsesc un ton calm, detașat și lipsit de agresivitate. Trebuia să joc un rol pînă cînd devenea realitate.

După prînz am început să mă îmbrac, alegîndu-mi hainele cu grijă. Știam că mă va compara cu Rebecca, a cărei eleganță depășise orice închipuire. Privindu-mă în oglindă, am fost mulțumită. Taiorul albastru pe care-l alesesem îmi venea bine. M-am pieptănat îndelung, pînă cînd rezultatul a fost satisfăcător.

Mașina a tras în fața casei, aproape fără zgomot. Eram gata de mult, așa că am ieșit din casă imediat, ceea ce a fost o prostie; ar fi trebuit să mai întîrzii cîteva minute, se citea pe fața șoferului că nu făcusem ceea ce trebuia.

Mi-a deschis portiera și, după ce m-am urcat, mi-am stăpînit cu greu impulsul de a face o remarcă despre vreme, din politețe, căci eram sigură că șoferul m-ar fi disprețuit pentru asta, exact ca doamna Danvers.

Totul va fi în regulă, mi-am spus eu cu tărie, totul se va rezolva. Trebuia să se rezolve.

*

Dacă n-aş fi fost atît de încordată în după-amiaza aceea, presupun că situaţia mi s-ar fi părut chiar comică. Era ridicol ca doamna Danvers să aibe la dispoziţie o maşină cu şofer şi să o trimită să mă ia cu atîta mărinimie. Dar nu mă puteam amuza, căci eram prea preocupată de încercarea prin care aveam să trec. Mi-am impus să mă gîndesc la întoarcerea acasă şi la sosirea lui Maxim, după ce totul se va fi terminat, dar gîndul nu mi-a făcut nici o bucurie.

Am mers cam patru sau cinci mile spre est, apoi am intrat într-un sat pe care nu-l cunoşteam. Maşina a cotit pe lîngă biserică şi s-a oprit în faţa unei case izolate. Era o vilă destul de mare, în stil victorian, cu ferestre înalte şi înguste.

În acel moment, aş fi dat orice să nu fiu nevoită să cobor aici, să mă pot întoarce acasă. Mi se părea că sînt într-un loc străin şi ciudat, dintr-o altă ţară.

Şoferul mi-a deschis portiera, iar cînd am ieşit din maşină am văzut-o aşteptîndu-mă pe trepte, îmbrăcată în aceeaşi rochie neagră pe care o purtase în prima zi, la Manderley; nimic nu se schimbase, nimic nu urma să se schimbe vreodată. M-am îndreptat spre ea cu un aer nonşalant, dar n-a părut deloc impresionată.

– Bine aţi venit, doamnă, a spus ea.

Am simţit un fior rece pe şira spinării.

– Intraţi, vă rog.

Nu vreau să intru, m-am gîndit eu, tot ce avem să ne spunem se poate spune şi aici, afară, la lumină,

printre oameni. Vreau să mă întorc acasă și să nu te mai văd niciodată.

Doamna Danvers s-a retras cu un pas, făcîndu-mi loc să intru, așteptîndu-mă. Am întors capul. Mașina dispăruse fără zgomot, drumul era acum pustiu.

Am intrat.

*

Casa era mohorîtă și excesiv mobilată. Aerul era stătut și am simțit că mă înăbuș. Cînd ușa s-a închis în urma mea, m-a cuprins panica, parcă mă aflam într-un cavou.

Din hol se deschideau mai multe camere sumbre, pline de mobilă tapițată cu pluș, tablouri uriașe cu rame aurite și păsări împăiate. Toate arătau de parcă lumina soarelui nu le atinsese niciodată și am presupus că ferestrele rămîneau veșnic închise, acoperite de draperiile grele.

Am urcat scările în urma doamnei Danvers, spre etajul al doilea. În casă plutea o liniște mormîntală, ca și cum ar fi fost pustie.

– Intrați, vă rog, a spus ea deschizînd o ușă și făcîndu-mi loc să trec. Aici e apartamentul meu. Doamna pentru care lucrez mi-a pus la dispoziție o parte din etaj, trei camere care dau spre grădină.

Am privit în jur și m-am mai destins puțin. Încăperea în care ne aflam era luminoasă și mobilată confortabil, o încăpere banală și anonimă ca o cameră de hotel.

– Stați jos, doamnă. Voi suna imediat să ni se aducă ceaiul.

Îmi zîmbea amabil, dar eram conștientă de ironia invitației și de ascendentul pe care îl avea asupra mea.

– De cît timp sînteți aici, doamnă Danvers?

– De cîteva luni, doamnă. De ce mă întrebați?

– Oh, pare... pare o coincidență extraordinară.

N-a spus nimic, dar cînd am privit-o, am văzut că zîmbea cu un aer enigmatic.

– Vreau să spun – că locuiți atît de aproape de noi.

Ea s-a ridicat și a privit pe fereastră.

– E un loc liniștit și vizitatorii sînt rari.

– Doamna pentru care lucrați e o doamnă în vîrstă, nu-i așa?

– Da... Deseori stau aici și privesc cîmpia. Îmi e dor de mare, firește. Noaptea mi se pare că aud valurile spărgîndu-se de stînci. Dumneavoastră nu?

Vocea îi era joasă și uniformă. Am simțit un nod în gît.

– Doamnă Danvers...

– Vă rog, stați jos, doamnă.

– Nu, nu, mulțumesc.

Am tăcut un timp. Stătea acum cu spatele la lumină și mă privea fără nici o expresie. Mi-am dat atunci seama că nu știu unde mă aflu; nu observasem nici măcar numele satului, iar mașina și șoferul ei dispăruseră. Nu aveam cum să plec acasă. Încercînd să-mi ascund panica, m-am așezat pe un scaun și mi-am lăsat poșeta pe jos, lîngă mine.

– Aveți o cameră foarte plăcută, am spus eu. Cred că vă simțiți bine aici.

– Oh, da, și mai ales, am foarte puține îndatoriri; nu mai sînt tînără și n-aș mai face față într-o casă mai mare. V-ați mai gîndit vreodată la Manderley?

Am tăcut.

– Eu da, în fiecare zi. Cred că și dumneavoastră. Ați fost acolo?

– Nu, am spus eu, cu gura uscată. Nu.

– Firește. E mai bine așa. Eu am fost, o dată. Era cumplit. Și totuși, așa se cuvenea, nu credeți? După moartea ei Manderley n-a mai fost la fel, ați simțit asta și dumneavoastră. Nu exista altă cale. Focul purifică totul.

În ochi i se aprinseseră două luminițe de triumf. Îmi spunea totul, fără să spună nimic care s-o acuze.

– Am vrut să plec cît mai departe, după aceea. Am găsit o slujbă în nord și în timpul războiului am fost guvernantă iar, apoi, infirmieră. Nimic n-a mai fost la fel, desigur, și nici nu va mai fi vreodată, dar mă așteptam să fie așa. Nu avea nici o importanță.

– Am fi încîntați să știm că vă simțiți bine aici.

– Ați fi? V-a spus domnul de Winter asta?

– Nu tocmai – noi – domnul de Winter preferă să nu vorbim despre trecut.

– Bineînțeles. Dar n-a uitat nimic, nu-i așa? N-ar fi avut cum să uite.

– Timpul mai șterge din amintiri, am spus eu.

– Oare? Mie nu mi se pare.

– Sîntem foarte fericiți acum.

– Sînteți?

– Da, m-am răstit eu brusc, simțind cum îmi tremură vocea, fără să mi-o pot controla. Da, sîntem fericiți la Cobbett's Brake, este exact ceea ce ne dorim.

– Dar nu e Manderley.

– Tocmai de aceea, am șoptit eu, cu privirea în podea. Nu mă puteam uita la ea, dar îi simțeam prezența dominatoare. Mi-am adunat tot curajul care îmi mai rămăsese, încleștîndu-mi degetele de marginea scaunului.

– Doamnă Danvers, trebuie să vă spun ceva.

Tăcere.

– Mi se pare o coincidență foarte ciudată prezența dumneavoastră aici. Firește, îmi face mare plăcere să vă știu instalată atît de convenabil, dar domnul de Winter nu vrea să-și mai amintească de trecut. De aceea, v-aș ruga să nu mai veniți la Cobbett's Brake; n-aș vrea să vă vadă...

Pe măsură ce vorbeam, simțeam cum îmi recapăt curajul. M-am ridicat în picioare și am înfruntat-o fățiș, furioasă pe propria mea lașitate.

– Doamnă Danvers, dumneavoastră mi-ați trimis acele scrisori?

Am privit-o. Chipul ei rămăsese impasibil.

– Nu, doamnă. Nu v-am trimis nici un fel de scrisori.

– Atunci înseamnă că mi le-a trimis Favell. L-am întîlnit la Londra. A încercat să mă șantajeze, trimițîndu-mi tot felul de tăieturi din ziare. Dar știti asta, nu-i așa? L-ați mai văzut. El v-a dat adresa noastră.

Am tăcut, așteptînd un răspuns. Amîndouă știam că acesta era adevărul. Ce rost ar fi avut să nege?

Doamna Danvers n-a spus nimic, a continuat doar să mă privească în tăcere. Era de ajuns și ea știa asta. Mîinile au început să-mi tremure.

Apoi s-a îndreptat spre ușa din parea opusă a camerei, a deschis-o larg și s-a întors spre mine.

– V-am spus că vreau să vă arăt ceva. Veniți aici. Tonul ei nu admitea replică. M-am apropiat încet și am intrat în cealaltă încăpere.

– Am încercat s-o fac cît mai frumoasă, a spus ea cu o voce joasă.

Reușise. Patul era acoperit cu o cuvertură din același material cu draperiile, imprimat cu modele

discrete, pe jos era un covor înflorat țesut de mînă. Timp de o secundă, mi s-a părut surprinzător faptul că doamna Danvers are un dormitor atît de rafinat, dar privirea mi-a căzut atunci pe periile de cap cu mîner de argint așezate pe măsuța de toaletă.

– Le recunoașteți, nu-i așa? V-ați uitat la ele într-o zi, crezînd că nu vă vede nimeni. Lucrurile mele le-am lăsat acolo – oricum nu aveam prea multe și nu era nimic de neînlocuit printre ele. N-am luat cu mine decît lucrurile ei și nu m-am mai despărțit de ele de atunci. Așteptam să am o casă unde să le pot aranja așa cum doream – așa cum ar fi dorit ea. Aici nu e chiar același lucru, bineînțeles, e o casă întunecoasă și urîtă; ei nu i-ar fi plăcut, avea alte gusturi, ținea la lux și la rafinament, dar asta nu are mare importanță, căci am putut să decorez camerele cum am crezut eu de cuviință. Doamna pentru care lucrez mi-a lăsat mînă liberă, e fericită că am acceptat postul. Nu reușise să găsească pe nimeni care să vrea să stea aici, dar în momentul în care mi s-au arătat aceste camere și mi s-a spus că le puteam folosi cum vroiam, eu am știut că găsisem ceea ce căutam.

Mi-am spus că femeia era nebună. Dar vocea ei suna normal, monotonă și joasă ca întotdeauna. Ochii îi ardeau ca niște cărbuni pe chipul palid. Era oare semn de nebunie? Mi-am amintit de ochii injectați și privirea rătăcită a lui Jack Favell.

– Priviți, a spus ea, deschizînd ușa dulapului. N-am putut să iau cu mine decît o singură rochie. Era rochia ei preferată și, firește, și a mea.

Nu vroiam s-o privesc, dar nu aveam încotro. Era o rochie de mătase verde ca smaraldul, fără mîneci, cu o singură bretea. Era cea pe care o purta în fotografia din

revistă și mi-am amintit pe dată fiecare detaliu: capul dat pe spate, privirea arogantă, mîna rezemată de balustrada scării de la Manderley.

– Celelalte lucruri ale ei erau atît de fine și de delicate, încît mi-a fost ușor să le iau cu mine.

Doamna Danvers a deschis sertarele, așa cum făcuse și în ziua aceea la Manderley, arătîndu-mi eșarfe, ciorapi, lenjerie, cămăși de noapte, o pereche de papuci aurii și o trusă de voiaj purtînd inițialele ei, "*R. de W.*"

– Priviți, a spus ea cu o voce visătoare, ce lucruri frumoase are doamna mea.

Ești nebună, mi-a venit atunci să-i strig, ai făcut o fixație! Eram înspăimîntată și fascinată în același timp.

– Și acum, veniți să priviți pe fereastră, a spus ea, închizînd sertarele și ușa dulapului.

Nu m-am mișcat.

– Nu vă fie teamă.

– Nu, am spus eu cu dificultate. Nu.

– Oh, nu vreau să vă fac nici un rău. Nu vă mai urăsc acum. Nu mai însemnați nimic pentru mine. Altceva mă interesează.

– Ce vreți să spuneți? Ce doriți, doamnă Danvers? Bani? Sînteți în cîrdășie cu Jack Favell, nu-i așa?

Ea a șuierat amuzată și atunci am înțeles că mă înșelasem.

– N-are decît să vă ceară bani, idiotul. Pe mine nu mă interesează banii dumneavoastră. Jak Favell? M-am folosit doar de el.

– V-a spus unde locuim?

– N-are decît să vă ceară bani, idiotul. Pe mine nu mă interesează banii dumneavoastră.

– Și atunci, ce vreți de la noi? Ce urmăriți?

Dintr-o dată, am simțit că mă lasă puterile și m-am așezat pe pat. Simțeam că fusesem atrasă într-o capcană

din care nu mai puteam scăpa. Nu mai înțelegeam nimic și eram complet dezorientată. Îmi venea să plîng de mila mea.

– Doamnă Danvers, vă implor să-mi spuneți de ce m-ați chemat aici și ce doriți de la mine. Nu înțeleg.

– Chiar nu înțelegeți?

– Știu că m-ați urît pentru că m-am măritat cu Maxim.

– Oh, nu mi-a păsat nici o clipă. Putea să se căsătorească cu oricine poftea. V-am disprețuit, însă, pentru că ați încercat să-i luați locul doamnei mele la Manderley.

– Îmi pare rău. Totul s-a întîmplat cu atît de mult timp în urmă; nu puteți uita ce a fost? N-ar fi mai bine să îngropăm trecutul?

– Trecutul este tot ce am, tot ce am avut și voi avea vreodată, el este totul pentru mine.

– Dar vă puteți reface viața, cu siguranță că puteți, așa cum am făcut-o și noi.

– Credeți? Chiar credeți că ați făcut-o?

– Da, am strigat eu. N-ar trebui decît să ne lăsați în pace.

– Niciodată.

Mi-am ridicat privirea spre ea, șocată de veninul pe care îl pusese într-un cuvînt. Avea două pete roșii pe pomeți și ochii îi ardeau ca jarul.

– Cum e să fii măritată cu un ucigaș? Știți la fel de bine ca și mine că e un ucigaș și mă întreb dacă nu cumva știu și ceilalți. El a împușcat-o. Sinucidere? Doamna mea să se sinucidă? Niciodată. Indiferent ce aflase că are, indiferent ce-i spusese doctorul acela. Ea era cea mai curajoasă ființă din cîte au trăit vreodată pe acest pămînt. Nu putea să dea dovadă de lașitate sinucigîndu-se, nu-i așa?

– Nu... nu știu. Eu n-am cunoscut-o. Iar concluzia anchetei a fost sinucidere, știți bine. Erați acolo.

– Niște idioți!

– Ați auzit argumentele. Existau dovezi.

– Nu era nimic adevărat. Dar nu contează. Adevărul va ieși la iveală pînă la urmă... Nu trăiesc decît pentru asta, înțelegeți? De zece ani aștept acest moment, pregătindu-mă pentru el. Ea e tot timpul cu mine, spunîndu-mi ce trebuie să fac. Doamna mea nu m-a părăsit niciodată. Știa că eu sînt singura care o iubește cu adevărat, știa că nu avea decît să-mi facă un semn ca să mă arunc în foc pentru ea. Știe și acum. "Răzbună-mă, Danny", îmi spune ea. O văd în fiecare noapte. Mă trezesc și o văd lîngă mine, zîmbind, șoptindu-mi: "fă-l să plătească, Danny, numai tu poți să mă răzbuni. Nu mă trăda, Danny", îmi spune ea, dar eu știu că glumește. N-am trădat-o niciodată, cum aș fi putut?

Leșinasem la anchetă, leșinasem și în balconul vilei din Italia. Acum mi-am dorit să leșin, era singurul mod în care aș fi putut să nu-i mai aud vocea de om nebun și să-i nu-i mai văd ochii arzători. Dar nu puteam să leșin. Am rămas tremurînd, pe marginea patului.

Într-un tîrziu, s-a oprit. A ieșit din transa hipnotică, la fel de brusc precum intrase și a revenit la vocea ei normală.

– Cînd doriți, veniți în salon. Voi cere să ni se aducă ceaiul.

Nu vroiam să mai rămîn nici o clipă în camera-sanctuar, închinată memoriei unei ființe care nu locuise niciodată aici. Dar n-am putut să mă ridic imediat, mă simțeam prea slăbită.

Un sertar rămăsese pe jumătate tras afară și o eșarfă de mătase ieșea din el ca un abur. M-am întrebat,

fără emoție, dacă Rebecca o purtase vreodată. Nu simțeam nici un fel de frică, nu fantoma ei era cea care mă amenința.

În camera alăturată s-au auzit voci și clinchet de cești. M-am ridicat și am intrat în salon, unde o servitoare tînără așeza tava cu ceai pe o măsuță, sub privirea critică a doamnei Danvers.

– Stați jos, doamnă.

Am surprins privirea întrebătoare a servitoarei. I se părea, probabil, ciudat, că doamna Danvers îmi spunea astfel, dar știam bine că n-ar fi putut niciodată să mi se adreseze din respect cu "Lady sau doamna de Winter".

Am rămas în tăcere o vreme, căci nu se mai putea face conversație după cele întîmplate. Ne-am băut ceaiul fierbinte, fără să ne atingem de chec sau de brioșe.

Aș fi vrut s-o întreb dacă se angajase aici în momentul în care Favell îi spusese unde sîntem. Aș fi vrut să-i spun: am văzut coroana pe care ai trimis-o și cartea de vizită pe care ai scris inițiala. Nu ți-a fost de ajuns că ai distrus în incendiu Manderley? Ce mai vrei acum?

Dar cuvintele rămîneau nerostite, întrebările pluteau în aer, încărcîndu-l cu electricitate. Tot ce am reușit să întreb a fost:

– Sînteți fericită aici, doamnă Danvers?

Ea m-a privit cu milă.

– Fericită? N-am mai putut fi fericită de cînd a murit doamna mea și bănuiesc că nu voi mai fi niciodată.

– Dar ați putea încerca, știu că...

– Ce știți? Că ea a însemnat totul pentru mine, din clipa în care am văzut-o pentru prima dată și pînă îmi voi da ultima suflare? Asta știți?

– Da, am spus eu, presupun că da.

M-am simțit dintr-o dată cumplit de obosită. Aș fi putut să mă întind pe jos și să dorm zile în șir, m-am gîndit eu.

– Am avut privilegiul s-o cunosc și s-o iubesc. Altceva nu mai contează.

Nu mai era nimic de spus. Mi-am terminat ceaiul.

Capitolul 19

Eram atît de obosită după cele întîmplate, că am adormit de îndată ce am pus capul pe pernă, căzînd într-un somn adînc și fără vise. Cînd m-am trezit, camera era scăldată de lumina lunii.

M-am ridicat din pat și m-am dus la fereastră. Am privit grădina, aducîndu-mi aminte de Manderley în nopțile de vară și de grădina Beatricei, după înmormîntare, gîndindu-mă că niciodată nu fusesem liniștită pentru multă vreme, că eram veșnic amenințată de ceva sau prinsă în vîrtejul unor furtuni. M-am întrebat atunci dacă situația se va schimba vreodată. Probabil că nu.

Am coborît și am ieșit în grădină. Era o noapte foarte caldă și mirosul florilor era amețitor. Am rămas o vreme nemișcată, inspirînd adînc și mirosul dulce m-a făcut să mă gîndesc la florile mici și albe care acopereau zidul pensiunii din Italia. Apoi mi-am amintit din nou de doamna Danvers.

Stăteam pe scaun în fața ei, sorbind ultimele înghițituri de ceai, întrebîndu-mă dacă mă chemase doar

pentru a-mi arăta camera-sanctuar și pentru a-mi aminti de trecut. Asta era tot? Nu-mi venea să cred. Am privit-o cum stătea nemișcată, o siluetă neagră și țeapănă. Mi-a venit să rîd. Nu ești decît o bătrînă nebună, care trăiește în trecut, m-am gîndit eu, în timp ce noi avem un viitor înaintea noastră. Și am văzut copiii alergînd pe pajiște, l-am văzut pe Maxim intrînd în casă cu un zîmbet pe buze.

Cum ar fi putut o bătrînă nebună să ne influențeze viața? Am simțit atunci cum crește în mine un sentiment de hotărîre și de siguranță; nu mai eram o fetișcană timidă și speriată, eram o femeie în toată firea și nu mă mai temeam de ea. Eram doar furioasă pe ceea ce îmi făcuse, acum ca și în trecut, încercînd să mă umilească și să mă înjosească, să mă înstrăineze și să mă despartă de Maxim.

Pentru o clipă, privirile ni s-au întîlnit. Nu mă cunoaște, m-am gîndit, crede că am rămas aceeași și încearcă să mă înspăimînte cu aceleași metode ca la Manderley.

M-am ridicat în picioare.

– Doamnă Danvers, cred că nu înțelegeți cît de diferită este situația de acum de cea care a fost. Totul s-a schimbat, iar dumneavoastră continuați să trăiți în trecut.

Ea m-a privit în tăcere, cu ochii strălucitori. Era greu de spus ce gîndea.

– Vă rog să mă ascultați cu atenție. Găsesc că este foarte trist modul în care vă agățați de trecut, vorbind despre Rebecca de parcă ar fi vie și păstrîndu-i lucrurile în acel... sanctuar. Nu vi se pare cam morbid? Nu aveți nimic de cîștigat în felul acesta, nu vă dați seama? Nu veți fi niciodată fericită, ducînd o astfel de viață.

– Cum îndrăzniți să-mi spuneți mie ce să fac? a șuierat ea. Nici măcar n-ați cunoscut-o.

– Nu, deși mi se pare că o cunosc – am trăit în umbra ei aproape o jumătate din viața mea.

– Ea v-ar fi disprețuit.

– Probabil. Ca și dumneavoastră.

– Da.

– Vedeți, aici e problema. Nu-mi pasă. Nu mă interesează absolut de loc părerea dumneavoastră. Îl am pe Maxim – am o casă, un viitor, o viață de trăit. Trecutul nu mai contează.

A rîs, plină de dispreț. Nu era un sunet plăcut.

– Lăsați-ne în pace. Nu ne puteți face nici un rău, nu vă dați seama? Nu vedeți că nu mă înspăimîntați deloc?

Era adevărat. Firește, nu-mi făcea plăcere să mă aflu aici și vederea chipului ei palid, cu ochii adînciți în orbite, mă înfiora. Dar mă simțeam puternică și plină de curaj. Îmi venea să-i rîd în față.

– La revedere, doamnă Danvers, am spus eu întinzîndu-i mîna. Ea n-a schițat nici un gest, a continuat să mă fixeze și eu mi-am retras calmă mîna, susținîndu-i privirea fără să clipesc.

*

În timp ce ne îndreptam spre ieșire, doamna Danvers s-a oprit și a spus, de data aceasta fără să mă privească:

– Ar trebui să mărturisească. Asta e dorința ei și nu voi avea liniște pînă cînd nu se va îndeplini. Pentru asta trăiesc, înțelegeți?

A rămas în prag, privindu-mă fără expresie pînă cînd mașina s-a îndepărtat.

*

Am coborît pe cărare pînă la banca de sub măr. Fructele mari străluceau ca argintul, erau aproape coapte. Venea toamna.

M-am așezat pe bancă și, pentru cîteva clipe, mi s-a părut că plutesc deasupra grădinii, ca un duh imaterial. Mă simțeam încă foarte obosită și după-amiaza petrecută cu doamna Danvers în casa aceea sumbră îmi părea acum ireală, nu mai știam dacă nu fusese cumva doar un vis sau o halucinație.

Am simțit atunci că mă cuprinde spaima, gîndindu-mă că înnebunisem și că era posibil ca totul să se fi petrecut doar în mintea mea, zdruncinată de prea multe frămîntări și neliniști. Poate că eram ca Favell și ca doamna Danvers, poate că nebunia începuse să mi se citească și mie în privire.

Mi-am încleștat mîinile, încercînd să mă calmez. Maxim se va întoarce peste două zile și totul se va rezolva, mi-am spus eu. Maxim. Am încercat să mi-l închipui și n-am reușit. În locul lui îmi apăreau în minte toate chipurile pe care le văzusem în viața mea, ale portarilor de hotel și chelnerilor de la restaurantele pe care le frecventaserăm, ale servitorilor de la Manderley, al preotului care slujise la înmormîntarea Beatricei, al tînărului care o însoțea pe doamna van Hopper, al lui Jack Favell și al tatălui meu. Dar Maxim rămînea un simplu nume fără chip. Nu știam cum arată soțul meu.

Atunci am auzit un foșnet în iarbă. Grădina îmi părea străină și rece, un loc bîntuit de fantome. Nu mai recunoșteam nimic din ceea ce mă înconjura, era ca și cum nu mai fusesem niciodată pe aici. Ceva s-a mișcat din nou în iarbă. Ar fi putut fi o pasăre, sau o cîrtiță, dar

știam că nu e așa. Am așteptat să-i văd umbra apărînd pe iarba din fața mea, dar n-a apărut și am presupus că prefera să se ascundă, ca să mă înspăimînte și mai mult.

N-o puteam vedea, dar îi auzeam limpede vocea, șoptindu-mi cu răceală:

"Tu nu contezi. El e cel care trebuie să mărturisească. Adevărul va ieși la iveală, căci eu pentru asta trăiesc. Ea îmi spune ce să fac, ea știe totul. Cum e să fii măritată cu un ucigaș? Știu că te gîndești la asta mereu, ți se citește pe față. Cînd ești cu el, privește-l. Cînd te atinge, privește-i mîinile. Mîinile lui au ținut un pistol, mîinile lui i-au transportat cadavrul pe vas, erau pline de sînge. Am așteptat atîția ani, sînt obosită. Dar ea nu e, ea nu obosește niciodată. *Pot să aștept oricît va fi nevoie, Danny,* mi-a spus ea, dar trebuie să mă ajuți. O ajut. Totul va ieși la iveală, știi bine că așa se va întîmpla. Chiar credeai că vă puteți întoarce aici și că veți trăi fericiți și netulburați, ca niște oameni nevinovați? În casa asta minunată, dar care nu se compară cu Manderley? Chiar credeai că veți avea copii, pe care să-i creșteți aici, ascunzîndu-le adevărul și pretinzînd că trecutul n-a existat? Firește că nu puteai să crezi așa ceva. Nu voi avea liniște pînă cînd nu se va împlini dorința doamnei mele. Nu te voi lăsa în pace cît timp adevărul nu va ieși la iveală. Ajută-ne. Atunci se va sfîrși totul și pentru tine".

Vocea a continuat să-mi șoptească un timp care mi s-a părut infinit, fără să pot să-mi astup urechile sau să plec de acolo. Apoi a tăcut brusc, eliberîndu-mă. În mintea mea s-a făcut liniște, iar grădina și-a recăpătat înfățișarea ei obișnuită. M-am întors în cameră și am dormit adînc pînă dimineața.

M-a trezit soneria telefonului.

– Tocmai l-am condus pe Maxim la gară, a spus vocea lui Frank Crawley, pe un ton atît de firesc și de bine dispus, încît am simțit aproape că-mi dau lacrimile. Bunul și dragul nostru Frank, atît de cinstit și de loial.

– Mulțumesc că m-ai sunat, Frank. Mă gîndeam că... nu, n-are nici o importanță.

– S-a întîmplat ceva?

– Nu... nu s-a întîmplat nimic.

– Ai o voce cam ciudată.

Am ezitat. De ce să nu-i spun? Era singurul care ar fi înțeles despre ce era vorba, era singurul care ne cunoștea trecutul. Simțeam nevoia să-mi descarc sufletul de povara șoaptelor și a tuturor acestor temeri și amintiri. Frank ar fi știut cum să mă liniștească, ar fi știut să-mi spună ce să fac. Fusese întotdeauna alături de mine la Manderley, îmi povestise despre Rebecca, mă ajutase atunci cînd îmi fusese greu. Știam că trebuie să-i spun.

Dar n-am făcut-o.

– M-am săturat de singurătate, am spus eu. Mă bucur că Maxim vine acasă. În rest, totul e bine.

*

Mi-am petrecut toată ziua singură. Dora îmi trimisese un mesaj prin Ned, în care îmi spunea că trebuie să se ducă la dentist, iar el lucra în capătul cel mai îndepărtat al grădinii, așa că de-abia l-am văzut. N-am primit nici un telefon și nici o scrisoare, nu m-a vizitat nimeni. M-am învîrtit prin casă fără rost, neștiind cu ce să-mi mai ocup mintea. Afară era încă foarte cald, dar cerul era acoperit de nori întunecați. Simțeam o

neliniște sîcîitoare, dar n-am mai auzit șoapte sau pași și n-am mai văzut umbre pe iarbă.

Ce prostie, mi-am spus eu dintr-o dată, femeia e nebună, nu are ce să ne facă. Am urcat în cameră și am început să-mi examinez garderoba, căutînd ceva de îmbrăcat care să-i placă lui Maxim. Mi-am amintit cu milă de hainele scumpe și elegante ale Rebeccăi, rînduri după rînduri de mătăsuri și taftale și la ce-i folosiseră? N-o făcuseră să fie nici mai fericită, nici mai iubită, iar acum nu mai aveau valoare decît în mintea unei nebune.

M-am oprit o clipă și am privit în jur. Era o cameră plăcută și nepretențioasă, m-am gîndit eu, un refugiu la fel de sigur ca însăși casa și mi s-a părut atunci că mă așteptase să-mi revin dintr-o criză de nervi, în timpul căreia mă comportasem ciudat, fără să mă pot stăpîni, iar casa mă acceptase înapoi ca pe un copil rătăcit.

M-am îmbrăcat într-o rochie de pînză albă, m-am pieptănat și, în timp ce-mi strîngeam părul la spate, am observat cîteva șuvițe albe la tîmple. Am încercat să le ascund sub celelalte, dar n-am reușit, așa că nu le-am mai dat importanță. Eram încă tînără, dar mai în vîrstă cu cîțiva ani decît fusese Rebecca. Ea n-a apucat să mai aibă fire albe, m-am gîndit eu cu un sentiment de triumf și, pentru o clipă, mi-a revenit în minte fotografia din revistă, dar n-am simțit acum decît un fel de milă.

Unde era acum Rebecca? Nicăieri. Moartă. Nu știam, nu mă gîndisem niciodată la asta. Mi-am amintit de fetița care fusesem, apoi de fata stîngace care se măritase cu Maxim și venise la Manderley ca tînără mireasă, de soția iubitoare, impresionată și înfricoșată de tot ce era în jurul ei – locuri, oameni, amintiri – și le-am văzut pe toate înșiruite în mintea mea, fiecare estompîndu-se pentru a face loc altei imagini. Șirul se

încheia aici, cu femeia care își privea șuvițele de păr alb în oglindă. Toate erau aceeași persoană. Eu. Și totuși nu erau decît fantome, încetaseră să mai existe. Ce se întîmplase cu ele? Nu muriseră, ca Rebecca, dar nu mai existau. Cîte persoane sînt în noi, ca păpușile rusești, ascunse una într-alta?

Pentru o clipă, m-am înfricoșat, căci pierdusem contactul cu persoana cu care mă obișnuisem de atîția ani, soția iubitoare și modestă, loială și fără secrete, care fusese fericită să trăiască în exil de dragul soțului ei, care nu auzea șoapte și nu era urmărită de umbre. Aveam nevoie de calmul și de forța ei, de sprijinul pe care mi-l putea oferi. Mă schimbasem și continuam să mă schimb, dar nu-mi mai aminteam cînd începuse schimbarea și nu-i înțelegeam motivul.

Dar atunci am auzit zgomotul unei mașini și, imediat după aceea, pașii lui Maxim, l-am auzit strigîndu-mă și mi-am revenit. Am ieșit și am coborît în fugă treptele pînă la hol, unde mă aștepta el.

Capitolul 20

Cobbett's Brake era aproape complet încercuită de dealuri, cu excepția unui singur loc spre care ochiul era atras inevitabil, o spărtură în dealul dinspre vest. În anumite momente ale zilei turla unei biserici care se vedea în zare reflecta lumina soarelui, scînteind în mii de raze, iar seara se contopea cu cerul într-o ceață difuză. Consultînd o mulțime de reviste, am reușit să fac un plan de amenajare a părții de grădină care dădea spre spărtura din deal. Ned curățase pămîntul de tufe și am plantat un pîlc de copaci, de la care porneau două șiruri de nuci cu coroanele legate, astfel încît să formeze o arcadă. La capătul ei am pus o bancă, astfel încît, după ce treceam printre copaci și pe sub arcadă, puteam privi turla bisericii din zare prin spărtura dealului.

Eram foarte mîndră de ceea ce realizasem în partea aceea de grădină și simțeam că îmi aparține cu adevărat. Nu mai simțisem niciodată cu atîta intensitate că îmi aparține ceva, deși știam bine că era vorba de o nimica

toată fața de restul grădinii. Plănuisem ca toamna să plantăm, Ned și cu mine, sute de flori sub copac; Ned a descoperit un izvor secat sub niște pietre și am început să ne gîndim cum să-l aducem din nou la suprafață.

Serile începuseră să fie mai răcoroase, cu un abur de ceață sub copaci. Am trecut pe sub arcadă și ne-am așezat pe bancă; Maxim mi-a vorbit despre Scoția, despre Frank și despre lucrurile pe care plănuia să le mai facă și eu l-am ascultat în tăcere, detașată, ca și cum ar fi fost o persoană aproape necunoscută.

Atunci cînd îl cunoscusem, Maxim părea întruchiparea perfectă a omului de lume, simțindu-se în largul lui în hoteluri, la Londra și în societate, acordînd o mare atenție croielii unui costum, mărcii loțiunii de bărbierit și punctualității cu care îi parveneau scrisorile. Eram înspăimîntată de nivelul pretențiilor lui și trăiam mereu cu frica de a nu fi la înălțime.

Mai tîrziu, atunci cînd totul se schimbase, Maxim se prăbușise psihic și devenise, în anii exilului nostru, total dependent de mine, bazîndu-se doar pe devotamentul și tăria de care dădeam dovadă. Mă obișnuisem cu această schimbare și eram fericită cu noul Maxim, atîta timp cît rămîneam în cadrul aceluiași stil de viață, liniștit și banal.

Acum, privindu-l, îmi dădeam seama cît de mult se schimbase din nou; Cobbett's Brake fusese visul și dorința mea, eu simțisem nevoia absolută să ne întoarcem aici.

Cu toate acestea, Maxim fusese acela care se adaptase cel mai bine; devenise întruchiparea moșierului dedicat trup și suflet domeniului său, care cunoaște și îndrăgește tot ce ține de viața la țară – oamenii, recoltele, animalele – într-un mod complet diferit de maniera oarecum feudală pe care o avea față de Manderley.

Arăta mult mai tînăr, se bronzase și își pierduse aerul de orășean, dar se îmbrăca la fel de bine, cu un gust înnăscut pentru haine, care mie îmi lipsea cu desăvîrșire.

Îl ascultam vorbind și dădeam din cap a încuviințare, zîmbindu-i din cînd în cînd. Îngropasem adînc în mine ceea ce se petrecuse în lipsa lui și nu intenționam să-i povestesc vreodată cum venise ea aici, înspăimîntîndu-mă cu nebunia ei și otrăvind totul prin simpla ei prezență, în afară de colțul acesta de grădină. Locul acesta rămăsese neatins, ea nu fusese aici și nici nu cunoștea existența lui, locul acesta îmi aparținea în continuare.

– S-a întîmplat ceva? m-a întrebat Maxim, în timp ce ne întorceam spre casă.

M-am prefăcut că n-am auzit și am schimbat subiectul.

– Crezi că Frank chiar vrea să vină? Mi-ar place să-i știu în apropiere – ar fi ca și cum ne-am mări familia.

Frank urma să vină împreună cu soția și copiii în septembrie, pentru cîteva zile, ca să vadă ferma pe care Maxim o aranja pentru ei și, dacă le plăcea, conveniseră să rămînă aici, căci domeniul era prea mare ca să poată fi administrat de un singur om.

– Sper să le placă Tinutt's Farm și să rămînă aici, am spus eu, cu o veselie prefăcută.

Maxim s-a oprit în fața mea și mi-a pus mîinile pe umeri, privindu-mă cu atenție.

– Draga mea, știi bine că nu te poți ascunde de mine. Noi nu avem secrete unul față de celălalt, nu-i așa?

M-am gîndit la mormanul de secrete care se tot adunaseră de cînd venisem aici. Și la cele de dinainte. Am tăcut.

– Ce s-a întîmplat? Uită-te în ochii mei, a spus el, cu aceeaşi voce categorică pe care o folosise faţă de mine atunci cînd îl întîlnisem. Te cunosc foarte bine. Crezi că am uitat? Ştiu că ţi-a fost teamă, ştiu că ai fost îngrijorată. Am stat treaz noaptea lîngă tine şi ţi-am văzut expresia neliniştită de pe chip. Eşti foarte bună cu mine şi încerci să mi-o ascunzi, aşa cum făceai şi în străinătate, dar eu am ştiut de fiecare dată.

Am simţit că îmi dau lacrimile. Aş fi vrut atît de mult să-i spun totul, fiecare amănunt, fiecare teamă care se strînsese în sufletul meu de cînd găsisem coroana de crini, să-i povestesc despre doamna Danvers şi Jack Favell şi, mai presus de orice, despre vocile care şopteau. I-am simţit mîinile mîngîindu-mă, mîinile pe care le cunoşteam atît de bine, pe care le privisem de mii de ori cojind o mandarină, manevrînd volanul unei maşini, odihnindu-se pe balustrada punţii unui vas, mîinile pe care le iubeam atît de mult şi care erau pentru mine însăşi esenţa fiinţei lui.

Dar vocea insinuantă şi rea continua să-mi şoptească despre aceleaşi mîini.

– Sînt doar obosită, am spus eu. A fost foarte cald şi ţi-am simţit lipsa.

M-am întors şi am intrat în casă.

*

De ce nu i-am spus? Ştiu acum că aşa ar fi trebuit să fac, Maxim era suficient de puternic, nu mai avea nevoie de protecţia mea, nu se mai temea de trecut. Şi cu toate acestea, nu i-am spus nimic. Eram înfricoşată şi

confuză, iar cînd a intrat și el în casă, am continuat să-i pun întrebări despre familia Crawley. Maxim mi-a răspuns scurt, apoi a intrat în birou și a închis ușa. Ocazia trecuse. Îmi purtam mai departe povara secretelor și era foarte, foarte grea.

Cînd m-am dus la culcare, mult mai tîrziu, l-am găsit pe Maxim stînd lîngă fereastra deschisă. Pe colinele din jurul casei, cucuvelele zburau printre copaci, țipînd scurt cu glasurile lor ascuțite.

– Ce bine ar fi să plouă, am oftat eu.

Maxim a rămas tăcut. M-am apropiat de el și am privit pe fereastră, așteptînd să se întoarcă spre mine sau să facă vreun gest. N-a făcut-o. Am simțit o răceală din partea lui, dar nu știam ce aș fi putut face. Era vina mea, îi tăinuiam ceva și el se simțea frustrat.

Nu. Mai era ceva. Simțeam că sînt prinsă într-un păienjeniș invizibil și că orice mișcare sau gest al meu nu face decît să mă înlănțuie și mai mult.

Am rămas trează mult timp, nefericită și înfricoșată, ascultînd vaietele cucuvelelor.

Dar la micul dejun, Maxim și-a ridicat privirea din ziar și mi-a spus:

– Vremea va rămîne frumoasă. Ce-ai zice să dăm o petrecere?

– O petrecere? Ce fel de petrecere? De ce?

– Scumpa mea, nu e nevoie să intri în panică. Vei putea să te lauzi cu grădina ta.

– N-am cu ce să mă laud, ce-a fost mai frumos a trecut și în plus, de abia am început s-o aranjez.

– Are vreo importanță? Arată bine, e îngrijită, sînt și flori. Lumea o va admira.

– Ce fel de lume?

– Vecinii, oamenii din împrejurimi – nu putem trăi ca niște pustnici; atîta timp cît cumpărăm pămînt și ne mărim domeniul, toți vor dori să vină. În definitiv, e necesar să fii bine văzut în zonă. Familia Butterley pare să cunoască pe toată lumea, întreab-o pe Bunty pe cine ar trebui să inviți. Și fă o listă ceva mai mare, sînt o mulțime de sate prin împrejurimi.

Știam. Nu vroiam să mă gîndesc la asta.

La Manderley primeam și făceam nenumărate vizite și toți se așteptaseră să dăm petreceri. Petrecerile date de Rebecca erau celebre. Mi-am amintit de unica petrecere pe care am dat-o ca stăpînă acolo, balul mascat la care făcusem acea gafă îngrozitoare.

– Credeam că vom duce o viață liniștită aici, am spus eu. Ziceai că vrei să ne întoarcem acasă și să...

Mi-am mușcat buzele. Să ne ascundem? Nu puteam spune asta. Dar Maxim se schimbase atît de mult, redevenind, în atîtea privințe, cel de odinioară, sigur pe sine, dominator, știind cu precizie ce vroia și cum să obțină ceea ce dorea, încît nu mai avea aproape nimic comun cu omul retras și nesigur din exil. Mi-am dat seama atunci că schimbarea mă deranja doar pentru că Maxim cel din exil fusese atît de apropiat de mine.

El s-a ridicat în picioare.

– Nu trebuie să fie ceva special – o simplă "garden-party". Poți să te ocupi tu de băuturi? Ți-ar prinde bine.

– Ce vrei să spui? Că mi-ar mai ocupa timpul?

– Nu, nu vroiam să spun asta.

– Sînt perfect mulțumită.

– Oare?

– Da, Maxim, sînt. Ce s-a întîmplat? De ce ne certăm? Noi nu ne certăm niciodată.

Maxim s-a îndreptat spre ușă.

– Uneori nu ajunge să fii perfect mulțumit, a spus el și a ieșit.

Am rămas pe loc, privind coaja de măr încolăcită pe farfurie. Nu înțelegeam ce vroia să spună. Totul era foarte ciudat și nu știam de ce, sau ce ar fi trebuit să fac.

Mîhnită, m-am dus să-i telefonez lui Bunty Butterley.

Capitolul 21

Și totuși, urma să fie petrecerea mea. Eu o organizam și nimeni altcineva. Vroiam să fie o zi minunată și eram sigură că așa va fi. Din momentul în care am înțeles asta, m-a cuprins nerăbdarea de a o face, iar toate umbrele și șoaptele au dispărut.

Prima mea reacție la sugestia lui Maxim fusese una de spaimă, pentru că mă gîndisem imediat la balul de la Manderley și la tot ceea ce se întîmplase atunci, într-o serie de secvențe cumplite care mă aveau drept protagonistă și simțisem că mi se oprește inima în loc.

Dar balul acela nu avea nici o legătură cu mine, fusese o recepție grandioasă, cu pretenții, genul de petrecere pe care îl detestam și căruia nu-i găseam nici o justificare. Nici unul dintre noi nu-și dorea așa ceva, dar era o tradiție și o obligație morală a celor de la Manderley, așteptată cu nerăbdare de tot ținutul.

"Era atracția verii pentru noi și acum ne lipsește teribil", îmi spusese o matroană locală.

Se referea la balurile date de Rebecca, firește. Petrecerile erau domeniul ei predilect, erau creațiile ei și

ale doamnei Danvers. La venirea mea, n-am avut nici un cuvînt de spus în această privință, totul s-a desfășurat conform schemei bine stabilite cu mulți ani în urmă și nu mi-a rămas decît să asist neputincioasă.

O astfel de petrecere ar fi fost oricum nepotrivită acum, atît de curînd după război, căci se serveau languste și șampanie, se agățau lampioane chinezești în toți copacii din grădină, se construia un ring de dans și se angaja o orchestră, se organizau focuri de artificii și concursuri de costume. Muncitorii agricoli își lăsau treburile deoparte și munceau la organizarea balului săptămîni de-a rîndul, iar servitorii nu se mai gîndeau la nimic altceva.

Dar aici nu aveam armate de servitori și nu existau muncitori agricoli; eu îi aveam doar pe Dora și Ned și puteam apela, în caz de nevoie, la doamna Peck. Cobbett's Brake nu era Manderley, nu aparținea întregului ținut, era o locuință veche, frumoasă și intimă.

Trebuia să fie o "garden-party", cu mese așezate sub copaci, pe terasă, pe pajiște, iar oamenilor mai în vîrstă la rezervasem salonul cel mic și sufrageria, ca să se poată adăposti de arșită și să bea un ceai la răcoare. dar vroiam să invit cît mai mulți tineri.

– Spune-le fetelor tale să-și cheme prietenii, i-am spus eu lui Bunty. Ned o să pună la punct vechiul teren de tenis, iar eu o să curăț setul de croquet pe care l-am găsit în pivniță. Vreau să văd cît mai mulți tineri rîzînd și distrîndu-se.

Bufetul urma să fie în bucătărie și sub umbrar, cu sandviciuri, chec, tarte cu fructe, zmeură cu frișcă și ceai, un bufet de modă veche. Mai spre seară, pentru tineri, s-ar fi servit și băuturi.

Vroiam să pun vaze cu flori peste tot prin casă și pe toate mesele, flori culese din grădină, nu aranjamente florale pretențioase cumpărate de la florărie.

– Mi se pare grozav că dai o petrecere, a spus Bunty cu o față radioasă, adăugînd diverse nume pe listă, pe măsură ce-i veneau în minte. N-am mai avut o petrecere pe aici de dinainte de război, dacă nu punem la socoteală sărbătorile cîmpenești. Ultima mare petrecere a fost nunta fetei lui Kirkley; s-a dansat în hambar, iar clopotele au bătut la miezul nopții. Cred că o să fie superb.

Nimeni nu considera că eram datori să organizăm o petrecere, nimeni nu se aștepta să fie ceva grandios, doar pentru că eram cine eram, numele de Winter nu le spunea nimic special, Cobbett's Brake nu era Manderley.

– Ai avut dreptate, i-am spus eu lui Maxim a doua zi. Mă bucur că te-ai gîndit la o petrecere.

– Grozav, a spus el, fără să-și ridice ochii din ziar.

– Sînt totuși surprinsă. Erai atît de îngrijorat că oamenii își vor aminti, că vor pune întrebări și ne vor privi pieziș...

– Da.

– Nimeni n-a făcut-o.

– Perfect.

Era distant și rece, n-avea rost să mai continui conversația. Am ieșit din cameră.

Dar vroiam să mă bucur de petrecere. Era un nou început, m-am gîndit eu.

Așa părea. Vremea a rămas frumoasă și toată ziua am muncit în soare, Dora și sora ei, doamna Peck, Ned și cu mine. Am scos afară mesele și scaunele împrumutate de la primărie, am așezat fețe de masă proaspăt spălate și vase cu flori pe fiecare masă. Toată

lumea rîdea și făcea glume, toți își doreau ca petrecerea să fie un succes și eu încercam să mă ocup de toate, să fiu atentă la fiecare detaliu, așa cum nu se întîmplase niciodată la Manderley.

Maxim își petrecuse dimineața cu treburi, dar înainte de prînz a venit să mă vadă în grădină.

– Pari mulțumită, a zis el.

– Mă distrez grozav, am spus eu.

L-am privit. Avea o expresie ciudată.

– Ce s-a întîmplat? l-am întrebat eu.

Nu mi-a răspuns.

– Maxim?

M-a mîngîiat ușor pe obraz. I-am luat mîna și mi-am îngropat fața în ea.

– Să mai pun o masă pe terasă, doamnă Winter? Dora spune că în bucătărie nu mai încape nimic.

Vîrtejul pregătirilor ne-a cuprins din nou, ziua își urma propriul ei curs.

Și în definitiv, merita, mi-am spus eu, controlînd pentru ultima dată totul. Era o zi superbă, căldura devenise suportabilă după prînz și gazonul proaspăt tuns împrăștia un miros dulce. Am trecut pe sub arcada nucilor, oprindu-mă să privesc jocul luminii strecurîndu-se printre frunze și turla bisericii din zare, încadrată de dealuri. Am respirat adînc și mi-am dat seama că eram emoționată ca un copil la prima lui petrecere. Nu avea ce să se întîmple, nu aveam ce gafă să fac, totul urma să fie perfect.

Ar fi trebuit să mă întorc, invitații puteau să sosească din clipă în clipă. Dar am mai zăbovit sub copaci și nimeni n-a venit să mă caute, nimeni nu știa unde sînt. Dacă aș fugi acum, m-am gîndit eu, n-ar observa nimeni și petrecerea ar avea loc fără mine. Dar

aici nu era Manderley, unde nu contam, aici eram în centrul a tot ce se întîmpla, petrecerea era a mea.

Auzeam o voce strigînd în depărtare și clinchetul slab al farfuriilor, dar am rămas pe loc, dorindu-mi ca această clipă să nu se mai sfîrșească niciodată. Și atunci am privit în jur și am văzut copiii venind spre mine pe sub arcadă, ținîndu-se de mînă, cu fețele strălucitoare de bucurie.

– Vino, au spus ei. Vino cu noi.

Și i-am urmat, întorcînd spatele bisericii din zare, spre grădina unde primii invitați începuseră să sosească.

*

De fiecare dată cînd mi-am amintit de acea zi, în toți anii care au urmat, mi-a apărut în minte ca o zi încîntătoare, perfectă din toate punctele de vedere, care fusese așa pînă să se apropie de sfîrșit. Oameni cu fețe fericite, rîzînd și conversînd la soare; tineri jucînd tenis, zgómot de minge lovită cu racheta și aplauze.

Dintr-o dată, toată tensiunea dintre mine și Maxim a dispărut și ochii ni se întîlneau în timp ce treceam printre oaspeți, rîzînd și glumind, făcînd prezentări, iar privirile noastre erau pline de dragoste.

O scenă îmi revine în minte de fiecare dată, ca o fotografie de grup. Dora ieșea din bucătărie cu o tavă plină de cești albe de porțelan, Ned o urma, purtînd un vas cu apă fierbinte din care ieșeau aburi, Bunty Butterley, cu o rachetă de tenis în mînă, rîdea în hohote, cu capul dat pe spate, Maxim zîmbea, aprinzînd țigara unei doamne.

În spatele nostru se înălța casa, cu cărămizile ei trandafirii strălucind în soare, mesele erau răspîndite pe

pajiște, încărcate de flori, acesta era decorul perfect al piesei care se juca în grădină.

Dar cel mai clar mă văd pe mine, îmbrăcată în rochia albă de pînză, stînd în mijlocul lor și îmi amintesc sentimentul care mă cuprinsese, un amestec de dragoste, bucurie și mîndrie. Îl mai simt uneori și acum, după atîția ani, ca parfumul ușor al unui flacon gol de colonie și atunci retrăiesc scena din acea ultimă și perfectă zi, înainte ca totul să se sfîrșească dintr-o dată.

Cineva s-a mișcat și piesele strălucitoare ale caleidoscopului s-au aranjat într-un model diferit. Razele soarelui s-au reflectat într-o fereastră și sticla a căpătat o culoare purpurie.

Bunty se afla la numai cîțiva pași de mine, așa că am auzit-o limpede.

– Doamne sfinte! A venit bătrîna doamnă Beddow. Am invitat-o ca să n-o jignesc, știam că nu mai iese aproape de loc din casă. Asta zic și eu petrecere!

Cred că am știut despre cine era vorba în aceeași secundă, înainte de a-mi ridica ochii spre ea, deși numele și adresa nu-mi spuseseră nimic, atunci cînd le copiasem de pe lista lui Bunty.

Bătrîna doamnă pășea încet pe sub arcadă, îndreptîndu-se spre noi, sprijinindu-se de brațul însoțitoarei ei. Deși mă așteptam deja s-o văd, vederea siluetei ei înalte și negre care se apropia mi-a provocat același șoc și am simțit același gol în stomac ca întotdeauna. Dar în același timp, am realizat că ceea ce îi spusesem în după-amiaza aceea fusese purul adevăr. Nu era pentru mine decît o bătrînă nebună, care pierduse contactul cu realitatea și care nu avea nici o putere asupra mea.

Dar Maxim nu știa asta, nu știa că o întîlnisem și că îngrijorarea pe care am simțit-o era din pricina lui,

căci mă frămînta gîndul cum avea să reacționeze și ce avea să simtă.

Umbra ei neagră a pîrjolit iarba grădinii.

Maxim venea din partea opusă. N-am îndrăznit să-l privesc, știam cum avea să-i arate chipul; o mască lividă cu buzele strînse, fără expresie. Unul sau doi invitați și-au ridicat privirea și s-au uitat în jur, iar în locul unde se afla ea, ținînd-o de braț pe bătrîna doamnă Beddow, părea să se fi creat un spațiu de tăcere, în care totul împietrise.

M-am grăbit să trag un scaun, să fac loc pe o masă.

– Bună ziua, domnule de Winter. Am venit împreună cu doamna Beddow, care ținea foarte mult să vă cunoască. Ar fi bine să-i vorbiți ceva mai tare, nu prea aude.

I-am simțit ochii ațintiți asupra mea și am ridicat capul. Privirea ei părea amuzată.

– Bună ziua, doamnă. Grădina arată splendid, chiar dacă multe dintre flori s-au ofilit de cînd am fost aici ultima dată.

L-am văzut pe Maxim încordîndu-se, dar nu s-a uitat la mine. A ajutat-o politicos pe bătrîna doamnă să se așeze, în timp ce doamna Danvers îl privea țintă, fără să schițeze nici o mișcare.

Am fugit în bucătărie, am așezat la repezeală cești de ceai și platouri cu mîncare pe o tavă, dar mîinile îmi tremurau atît de tare încît am scăpat-o pe jos și a trebuit să iau totul de la capăt. Nu-mi era frică decît de reacția lui Maxim.

– Nu vă simțiți bine, doamnă de Winter? Sînteți foarte palidă – s-a întîmplat ceva? Lăsați-mă pe mine să string, nu vă bateți capul cu asta, a spus Dora, aplecîndu-se să culeagă cioburile de pe jos.

– Mulțumesc, Dora, îmi pare rău – nu știu cum s-a întîmplat...

– Cred că vă simțiți măgulită că a venit și doamna Beddow. N-a mai ieșit din casă de ani de zile. Gata, am strîns totul. Lăsați-mă pe mine să torn apa în ceainic, o să vă opăriți mîinile. Ar fi bine să stați jos puțin, v-ați agitat prea mult cu toate pregătirile astea. Ce-ar fi dacă ați mai rămîne aici un minut, ca să vă odihniți? Totul merge perfect, n-o să vă simtă nimeni lipsa.

M-am așezat, recunoscătoare pentru grija Dorei față de mine, ascultînd-o cum flecărea în timp ce turna ceaiul în cești și așeza mîncarea pe platouri și, după cîteva clipe, mi-am culcat capul pe brațe. Avea dreptate, eram obosită, dar slăbiciunea pe care o simțeam în tot corpul nu se datora oboselii ci șocului și neliniștii. M-am întrebat ce făcea Maxim acum, ce spunea și mai ales, ce gîndea. Nimic altceva nu mai avea importanță.

– Cred că n-ați mîncat nimic, nu-i așa? Ați fost prea ocupată să-i serviți pe ceilalți, așa se întîmplă întotdeauna la petreceri. Luați niște sandviciuri cu ouă, acum le-am preparat.

– Mulțumesc, Dora, nu mi-e foame, sînt doar puțin obosită, ai avut dreptate.

Am privit țintă sandviciurile de pe masă, simțind că mi se face rău și am vrut să mă ridic și să mă duc în dormitor, dar atunci am auzit vocea lui Maxim, rece și aspră.

– Nu crezi că ar fi bine să te întorci afară?

Nu îndrăzneam să-l privesc. Mai auzisem o dată vocea asta, atunci cînd doamna Danvers mă atrăsese în capcană, la balul costumat de la Manderley, stricîndu-ne deliberat petrecerea, ca și acum, dar în alt mod. Toată plăcerea acestei zile se făcuse fărîme și cioburile zăceau

împrăștiate peste tot. Trebuia să îndur pînă la sfîrșit, m-am gîndit eu. Nu mai putea dura mult și în cele din urmă vor pleca toți, va pleca și ea. Și atunci vom rămîne singuri și eu va trebui să găsesc o explicație. Ce puteam să-i spun?

Dora mă privea cu îngrijorare, era pentru prima dată cînd îl auzea pe Maxim vorbindu-mi pe un astfel de ton. I-am zîmbit, încercînd să-i dau impresia că nu se întîmplase nimic.

– Mă duc să-l întreb pe Maxim cînd să aducem băuturile. Sînt sigură că mulți vor dori să mai stea, par să se distreze de minune.

Așa și era. Cînd am ieșit din bucătărie, soarele se apropiase ceva mai mult de asfințit, după-amiaza se transformase în seară. Cîțiva invitați jucau croquet pe pajiște, ceilalți stăteau la mese sau se plimbau prin grădină.

Maxim discuta cu cineva, lîngă un grup mai mare. Pe fața lui nu se citea nimic deosebit, avea o voce normală. M-am îndreptat spre el, zîmbind unor chipuri pe care nu le cunoșteam – eu eram gazda și trebuia să mă comport ca atare – și astfel mi-am mai recăpătat cumpătul.

– Mă întreb dacă n-a sosit momentul să servim băuturile. Dora și Gwen au terminat de strîns.

– Mă ocup eu de asta. Toată lumea prezentă vrea ceva de băut, nu-i așa?

Au zîmbit cu toții și s-a auzit un murmur aprobator.

În clipa aceea, îmi doream să-i văd pe toți plecați, să rămîn singură cu Maxim și să-i explic totul, îmi doream ca nimic din toate acestea să nu se fi întîmplat.

– Cred că sînteți foarte mîndri de casa dumneavoastră, am auzit-o spunînd atunci cu o voce

foarte blîndă. Înaintase fără zgomot spre noi și stătea atît de aproape de mine încît îi simțeam în nări mirosul vag de mucegai al hainelor. Ne privea cu ochii ei adînciți în orbite, stînd nemișcată, cu mîinile osoase atîrnînd din manșetele rochiei negre.

– Cu timpul, sînt sigură că vă veți simți bine în ea.

S-a întors ușor spre oamenii din grup, care o ascultau fascinați și puțin nedumeriți. Toți așteptau în tăcere, plini de politețe, să audă ce mai avea de spus.

– Firește, nimic nu poate înlocui acel Manderley. Cu mulți ani în urmă domnul de Winter și soția lui locuiau într-o casă magnifică, în care am avut și eu cinstea de a mă găsi. Sînt sigură că ați auzit vorbindu-se despre ea...

– Doamnă Danvers...

– Și despre tragedia care s-a întîmplat acolo.

– Stați puțin, a spus un bărbat gras cu ochi albaștri. Manderley... Manderley... parcă-mi aduc aminte...

Dacă aș fi putut, l-aș fi strîns de gît.

– Da, Manderley era un nume celebru în zonă și, pe bună dreptate. Cred că domnul de Winter și soția lui sînt de acord cu mine, a continuat ea.

S-a întors și l-a privit pe Maxim. Le vedeam chipurile din profil, încordate și pline de ură. Nici unul din ei nu mă mai băga în seamă, puteam la fel de bine să nici nu exist.

– Ținînd cont de împrejurări, cred că ați avut noroc să vă găsiți un loc în care să fiți fericiți. Sper că va dura.

S-a făcut tăcere. Nimeni nu s-a mișcat. O femeie îmbrăcată într-o rochie roșie și-a întors privirea în lături, cu o expresie stînjenită.

Maxim împietrise. Stăteam între el și doamna Danvers, convinsă acum că ea va reuși, în cele din urmă, să ne distrugă, așa cum își propusese.

Atunci ar fi fost momentul să-mi adun pentru ultima dată tot curajul pe care-l mai aveam și să o înfrunt, spunîndu-i în față că nu era decît o bătrînă nebună și ranchiunoasă, care nu avea nici o putere asupra noastră, oricît s-ar fi străduit să ne facă rău. Dar n-am făcut-o.

În chip ciudat, petrecerea a continuat netulburată. Doamna Beddow și însoțitoarea ei au plecat devreme, fără să mai aștepte băuturile. În urma lor atmosfera s-a înseninat, ca după o furtună. Am simțit că-mi vine să rîd, să dansez și să îmbrățișez pe toată lumea. Le zîmbeam tuturor, ca unor vechi și dragi prieteni. Nu l-am căutat pe Maxim.

Tinerii au început o partidă fantezistă de tenis, în care toți își schimbau neîncetat între ei partenerii, rachetele și locurile, trimițînd mingile în toate direcțiile, strigînd, tăvălindu-se de rîs. I-am privit o vreme, apoi am jucat o partidă de croquet cu Reg Butterley, care mi-a făcut neîncetat complimente, cu un aer jovial. S-au servit băuturile și oaspeții au început să se plimbe în grupuri, cu paharele în mînă. Vremea se mai răcorise și pe iarbă se așterneau umbre violete. Am intrat în casă și am aprins luminile, iar Cobbett's Brake s-a transformat într-o navă strălucitoare, plutind în aerul serii.

Nu l-am căutat pe Maxim.

Mi-am luat haina din casă și am urcat pe deal, îndepărtîndu-mă de grădină. M-am rezemat de trunchiul unui copac și am privit în jur, bucurîndu-mă de reușita petrecerii și de mulțumirea celorlalți.

Într-un tîrziu, am auzit o portieră trîntindu-se și glasuri care spuneau "noapte bună", așa că a trebuit să mă întorc, să spun "la revedere" și "mulțumesc că ați venit", să spun "da, a fost o vreme splendidă, nici n-am

fi putut alege o zi mai bună pentru petrecere, acum am avut noroc".

De abia atunci cînd ultimii invitați începuseră să se îndepărteze am văzut mașina care se apropia în viteză, cu toate farurile aprinse, gata să intre în ei. Ceilalți au fost nevoiți să cotească brusc și să frîneze pentru a evita coliziunea. Maxim s-a repezit spre ei, dar între timp își reluaseră drumul.

Știam cine era la volan chiar înainte să-l văd coborînd din mașina uzată, cu aspect străin. Mi-am dat seama atunci că așa se înțeleseseră, doamna Danvers și cu el, dar încă nu reușeam să pricep ce urmăreau.

– Am avut o afurisită de pană, a spus Jack Favell clătinîndu-se pe picioare în fața noastră, așa că ți-am ratat petrecerea, Max, luate-ar naiba. Trebuia să-ți stricăm ploile pe-aici, era și o grămadă de lume – martori, înțelegi – și poftim, am avut o afurisită de pană pe drum. Nu contează. Ați rămas voi doi și-mi ajunge.

Din casă se auzea clinchet de pahare și vocea Dorei, care fredona vesel.

– Pleacă imediat de aici, a spus Maxim, făcînd un pas spre el.

Favell ne-a privit pe rînd, dar nu s-a clintit.

– N-ai ce căuta aici, n-avem nimic să ne spunem. Pleacă.

– Oh nu, nici nu mă gîndesc, Max. Am chiar de gînd să intru în casă, dacă nu cumva vrei o scenă chiar aici, care să atragă toți servitorii. Ai servitori? Pariez că da, te-ai instalat destul de confortabil, așa cum știam că vei face. Vreau să beau ceva.

Am auzit pași și cînd am întors capul, am văzut-o pe Dora, care șovăia dacă să se apropie sau nu.

– Mă duc să văd ce vrea, i-am spus eu lui Maxim. Cred că ar fi mai bine să vă duceți în casă.

Am intrat în bucătărie și am rezolvat ceea ce mai rămăsese de rezolvat, vorbind cu o voce neașteptat de normală. Dora și Gwen spălau vasele, Ned a plecat în grădină să strîngă mesele. Probabil că mi se citea supărarea pe față, căci fetele nu mai cîntau sau glumeau, așa cum obișnuiau să facă.

– N-are rost să faci totul acum, Dora, am spus eu. Restul poate să mai aștepte pînă mîine dimineață.

– Aș prefera să termin acum, dacă nu aveți nimic împotrivă.

– Cum vrei.

– V-am lăsat în cuptor o caserolă și supă și cîțiva cartofi, mai aveți un platou cu carne rece și fructe.

– Mulțumesc.

– Ar trebui să vă odihniți acum, arătați foarte obosită.

– Nu știu ce m-aș fi făcut fără ajutorul vostru, Dora. Vă sînt extrem de recunoscătoare.

Din salon s-au auzit strigăte. Dora mi-a aruncat o privire neliniștită.

– Mă duc să văd dacă Maxim are nevoie de mine, am spus eu.

Am închis ușa bucătăriei și pe cea dinspre hol. Nu vroiam să audă ce se întîmplă.

Maxim și Jack Favell erau în salon. Ferestrele dinspre grădină erau larg deschise și o adiere de vînt agita perdelele. Am traversat camera și am închis geamurile.

– Maxim...

– Întreab-o pe ea, dacă nu mă crezi. N-o să te mintă, nu-i așa? a rînjit Favell.

Arăta mult mai rău decît atunci cînd îl văzusem ultima dată, la Londra; gulerul cămășii era murdar și

zdrenţuit, părul slinos îi stătea lipit pe cap. Mîna în care ţinea un pahar de whisky îi tremura uşor.

– I-am povestit lui Maxim despre ceaiul pe care l-am luat împreună la Londra, a spus el.

Maxim nu se uita la mine.

– Ce cauţi aici? l-am întrebat eu pe Favell. Ţi-am zis că nu avem nimic de discutat. Maxim ţi-a spus să pleci. Termină-ţi whisky-ul şi fă cum ţi-a spus, te rog.

– Şi data trecută mi-a zis să plec, cred că-ţi mai aminteşti.

Nu i-am răspuns.

– Am adus ceva, a spus Favell, fluturînd un plic gros prin faţa ochilor mei. Dovezi.

– Ce vrei să spui? Ce fel de dovezi?

– Nu-l mai întreba nimic, a spus Maxim tăios. Asta urmăreşte. Nu faci decît să-l încurajezi. Nu vezi că e beat şi nebun, pe deasupra?

Favell a izbucnit în rîs, arătîndu-şi dinţii îngălbeniţi.

– Danny mi-a spus de petrecerea voastră de inaugurare. Nu prea seamănă cu Manderley casa asta, aţi mai decăzut, nu-i aşa? Dar e destul de bună pentru voi, oricum. N-aţi fi fost în stare să mai ţineţi un asemenea palat, acum. Numai Rebecca reuşise, iar ea nu mai e, sau mai bine zis, ştim cu toţii unde e.

A fluturat din nou plicul.

– N-am stat degeaba. Nici Danny, de altfel, deşi a cam luat-o razna. N-o condamn – nu trăia decît pentru Rebecca – şi pentru Manderley, dar tot de dragul ei. Danny ştie adevărul la fel de bine ca şi mine, Max, şi tu ştii că noi ştim. Dar am fost nevoit să fac săpături, să pun întrebări ici şi colo, să strîng dovezi. M-am întrerupt o vreme, din cauza războiului, dar am fost sigur că mai

devreme sau mai tîrziu, tot o să reușesc și atunci o să stăm altfel de vorbă. Ei bine, sînt aici.

– Maxim...

– Minte și se laudă, a spus Maxim, foarte încet. A mai făcut asta o dată, ții minte.

– Tu ai omorît-o.

– După ce-și va termina paharul, o să plece.

– Tu ai împușcat-o și o să am grijă să fii spînzurat pentru asta. Am dovezile aici, a spus Favell, agitînd iar plicul. Habar n-ai ce am eu în plicul ăsta.

– Maxim, ia-i plicul, cine știe ce poate să aibă în el...

– N-am nici cea mai mică intenție să mă ating de el sau de plic.

– Am muncit din greu pentru asta, Danny și cu mine. Ea e de partea mea, să știi.

– Mă îndoiesc.

– Mai vreau niște whisky.

Maxim s-a îndreptat spre el și a întins mîna. Favell i-a dat paharul, rînjind din nou. M-am întrebat dacă Maxim îl va lovi, așa cum făcuse atunci. Dar el a așezat paharul pe masă și s-a întors la locul lui.

– Ieși afară, Favell. Pleacă și să nu îndrăznești să te mai întorci. Dacă nu pleci chiar în acest moment, chem poliția, care te va aresta cu siguranță pentru conducere în stare de ebrietate. Îți sugerez să oprești mașina undeva și să dormi cîteva ore, altfel o să omori pe cineva.

Pentru o clipă, totul s-a oprit pe loc, ca într-o fotografie. Nu se mai auzea nici un sunet, cu excepția vîntului care bătea în ferestre.

Crezusem că Favell va izbucni în rîs, sau va scoate din plic vreo hîrtie în care să scrie adevărul, sau chiar că ne va ataca într-un acces de furie. Îmi era rău și îmi venea să leșin, dar știam că nu voi leșina, nu-mi era dat să ies așa ușor dintr-o situație neplăcută.

Apoi, dintr-o dată, ca și cum ceva s-ar fi frînt în el, Favell s-a clătinat pe picioare, s-a întors și a ieșit din cameră, fără să rostească nici un cuvînt.

Presupun, acum, că știa cît rău ne făcuse deja și că s-a considerat satisfăcut. Ceea ce plănuise împreună cu doamna Danvers se realizase. Fusese ușor. Acesta nu era decît sfîrșitul a ceea ce începuse cu mult timp în urmă.

Ne făurim singuri destinul.

*

Nici unul din noi n-a mai spus nimic. Maxim a ieșit din cameră. Eu am rămas pe loc, așteptînd. Nu mai puteam face nimic.

Am auzit motorul pornind, apoi oprindu-se și pornind din nou. Am auzit mașina îndepărtîndu-se și am sperat ca Favell să urmeze sfatul lui Maxim și să oprească undeva pentru cîteva ore. Nu mă interesa soarta lui, dar nu trebuia să accidenteze pe cineva care nu avea nici o vină. Era suficient răul pe care ni-l făcuse nouă.

Mi s-a făcut dintr-o dată foarte frig. Am început să tremur. A venit toamna, mi-am spus eu.

Aș fi putut să aprind focul în cămin, dar eram prea obosită. Am rămas pe scaun, cu coatele pe genunchi, privind vatra întunecată.

Îmi aduc aminte că eram speriată și obosită să tot fiu speriată. Mi se părea că trecuse o veșnicie de cînd mă odihnisem ultima dată fără să fiu tulburată de umbre și șoapte.

Maxim s-a întors în cameră. Am auzit ușa închizîndu-se încet și mi-am gîndit că cel mai bun lucru ar fi fost să mă omoare și pe mine.

Am ridicat capul și l-am privit. Stătea lîngă ușă, cu ochii plini de o tristețe infinită și în clipa aceea am simțit că îl iubesc, altfel decît simțisem vreodată. Altfel decît în primele zile, cînd dragostea pentru el îmi tăia respirația, altfel decît în ultimele zile petrecute la Manderley, cînd ne agățam unul de altul cu spaimă și disperare. Ceea ce simțeam acum pentru el era o dragoste pură și totală, era mai mult decît un simțămînt, era o formă de existență. Era o dragoste absolută și transcendentală, fără dependență și chiar fără nevoie de împlinire.

Dar n-am spus nimic și n-am făcut nici un gest; l-am privit doar și apoi mi-am întors privirea.

– Cînd au început? m-a întrebat el.

– Ce anume?

– Secretele.

Am încercat să spun ceva, dar nu-mi găseam cuvintele.

A scos cartea de vizită din buzunar și mi-a arătat-o.

– Așa a început?

– Da, cred că da. Nu sînt sigură. Da.

Cartea de vizită părea să-i frigă degetele.

– Era pe o coroană funerară. Doamna Danvers a trimis-o. Nu mi-a spus ea asta, dar sînt sigură că ea a fost. Era o coroană de crini, așezată lîngă mormîntul Beatricei. Am găsit-o a doua zi după înmormîntare, dimineața devreme.

– De unde ai știut?

– N-am știut nimic. Vroiam doar să mă reculeg la mormînt. Nu avea importanță care din noi o găsea, tot ce și-a dorit a fost să o găsim.

– De ce nu mi-ai spus nimic?

– Nu vroiam să suferi, Maxim. Trebuie să mă crezi.

– Sufăr mult mai mult acum, cînd am descoperit-o.

– Nu vroiam să o descoperi.

– Era pe jos, în dulap, a spus el.

S-a apropiat de masă și și-a turnat un whisky. M-a privit întrebător, arătînd spre sticlă. Am clătinat din cap.

– În tot acest timp, a spus el încet, în toate aceste luni, îmi ascundeai ceva.

– Îmi pare rău. Am crezut că fac bine.

– Credeam că a murit și ea.

– Da.

– Și apoi?

– Nu mai țin minte.

– Favell?

– Cred că da.

– E adevărat că v-ați întîlnit la Londra?

– Din întîmplare. Doar nu crezi că m-aș fi dus special ca să-l întîlnesc.

– Nu știu. Putea să fi încercat să te șantajeze.

– A încercat. Dar după aceea.

– M-a pus pe gînduri, să știi, vizita ta la Londra; știam că urăști Londra.

– Da.

– Unde erai?

– Intram într-un hotel, ca să beau un ceai. Era o zăpușeală cumplită. Favell era într-o cabină telefonică. Avea cu el o valiză. Cred că într-adevăr e nebun.

– Da.

– Striga în receptor, dar cred că nu era nimeni la capătul celălalt al firului. M-a văzut cînd am trecut pe lîngă el și m-a urmărit. A trebuit să dau un telefon la un magazin, uitasem un pachet acolo și cred că m-a auzit cînd le dădeam adresa la care să mi-l trimită.

– Dar ce căutai la Londra, pentru numele lui Dumnezeu?

– M-am dus să consult un doctor, am spus eu cu tristețe. Apoi mi-am dat seama cum sunaseră cuvintele mele și am adăugat, fără să-l privesc. Nu, nu e ceea ce crezi. N-am nimic.

– Ce fel de doctor?

– Vroiam să știu dacă pot avea copii.

– Și ai aflat? m-a întrebat el încet.

– Da. Mi-a spus că nu vede nici un motiv pentru care să nu-i pot avea.

– Și nu puteai să-mi spui nici măcar atît?

– Nu... sigur că ți-aș fi spus de îndată ce ajungeam acasă. Dar m-am întîlnit cu Favell...

– Și?

– Și n-am mai putut să-ți spun nimic. Întîlnirea cu el a stricat totul.

– Ea cînd a fost aici?

– După aceea. Acum cîteva săptămîni.

– Cîteva săptămîni...

– Îmi pare rău, Maxim, dar nu vroiam să-ți faci griji din pricina lor.

– De ce mi-aș fi făcut? Amîndoi sînt nebuni de legat. Doi oameni bolnavi. Ce rău ne-ar fi putut face?

– Sînt lucruri pe care nu ți le pot spune.

– Alte secrete?

– Nu vreau să te rănesc.

– Și totuși asta faci.

– Ea te urăște – ne urăște – și vrea să ne facă rău. Sigur, e nebună, dar asta urmărește. Se folosesc unul de altul – el vrea bani, presupun, sau o răzbunare de alt gen, nu-mi dau seama exact.

– Dreptate, a spus Maxim.

Mi-am ridicat privirea spre el. O spusese cu foarte mult calm.

– Ce vrei să spui? l-am întrebat, speriată.

– Singurul lucru de care am fost absolut sigur pe lumea asta, a spus Maxim, era dragostea noastră, în care nu aveam secrete unul față de celălalt – nici un fel de secrete – în care nu existau minciună, înșelătorie și teamă, indiferent ce s-ar fi întîmplat. Știam că făcusem o crimă și că scăpasem nepedepsit – dar o știai și tu.

– Nu contează. N-a contat niciodată.

– Nu?

Am tăcut. Îi datoram adevărul, măcar acum, m-am gîndit eu. Mi-am amintit de vocile care-mi șopteau "Omul acesta e un ucigaș, și-a împușcat soția. El a ucis-o pe Rebecca". I-am privit mîinile și am știut că le iubeam.

– E vina mea, am spus. Eu am vrut să ne întoarcem aici. Ferește-te să-ți dorești prea mult un lucru, căci s-ar putea să-l obții.

– Da.

– Dar nu s-a întîmplat nimic.

M-am ridicat și m-am apropiat de el.

– Favell a plecat, ea a plecat – nu ne pot face nimic. Nu ne pot face nici un rău, Maxim.

– Ne-au și făcut.

– Nu contează.

– Mai e ceva?

– Ce anume?

– Vreun alt secret?

M-am gîndit la tăieturile din ziare și la fotografia din penar.

– Nu, am spus eu. Nu mai există nici un secret.

M-a privit în ochi.

– De ce? m-a întrebat el atunci. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, de ce?

Am tăcut.

– Aveai dreptate cînd spuneai că nu trebuie să ne întoarcem la Manderley. Și totuși știam că va trebui să o facem odată și odată. Nu putem fugi la nesfîrșit. Ei vor dreptate.

– Vor răzbunare, o răzbunare inutilă, crudă, nebunească. Sînt nebuni.

– Da, dar tot dreptate se va numi.

– Ce vrei să spui?

– Dacă încercăm să rămînem aici, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, se va întîmpla același lucru. Nu putem scăpa. Ție îți va fi mereu frică de ei și de mine.

– Nu mi-e frică de tine.

– Ești sigură?

– Te iubesc, am spus eu. Te iubesc. Te iubesc.

– Da.

– Maxim, totul va fi bine, îți promit...

I-am luat mîinile și mi-am lipit fața de ele. Maxim m-a privit, cu o expresie plină de regret, de tandrețe, de milă și de dragoste.

– Te rog... Nu-i lăsa să învingă, nu trebuie să învingă...

– Nu, a spus el încet, ei nu contează. Ea.

Am simțit că-mi îngheață sîngele în vine.

– Trebuie să spun adevărul.

– Nu!

A tăcut, lăsîndu-mă să-i țin mîinile lipite de fața mea.

Vîntul bătea cu furie în ferestre, făcînd să zăngăne geamurile și mi-am dat seama că îl auzeam de mai multă vreme șuierînd în cămin, strecurîndu-se pe sub ușă.

– Sînt obosit, a spus Maxim. Sînt foarte obosit.

– Da.

– Du-te la culcare. Erai și așa destul de istovită.

– Eram?

– După petrecere.

Uitasem de petrecere. Mi-a venit să zîmbesc. Petrecerea avusese loc cu o mie de ani în urmă.

– Și tu?

– Mai stau puțin. Trebuie să scriu niște scrisori...

– Maxim, am întrebat eu, ești foarte supărat pe mine?

– Nu, a spus el.

Dar și-a retras mîinile de pe fața mea și s-a depărtat puțin.

– Nu vroiam să am secrete față de tine. Nu-mi făcea nici o plăcere să le am.

– Știu.

– N-am avut încotro. Nu vroiam să suferi.

S-a aplecat spre mine și m-a sărutat ușor, ca un tată care-și sărută copilul și nu m-a lăsat să-l îmbrățișez. Mîine, m-am gîndit eu, mîine. Sîntem prea obosiți amîndoi, nu mai știm ce facem sau ce spunem.

– Mîine, am zis eu.

Maxim m-a privit.

– Du-te la culcare.

În timp ce mă îndreptam spre ușă, clătinîndu-mă de oboseală, mi-am adus aminte de ceva. L-am întrebat brusc:

– Ți-a spus Frank dacă s-a hotărît să vină aici?

Maxim a tăcut un timp, ca și cum ar fi fost departe și ar fi înțeles cu greutate ce-i spuneam. Apoi a vorbit:

– Oh – da, cred că s-ar putea să vină.

Atunci totul se va rezolva, m-am gîndit eu ieșind din cameră. Cînd va veni și Frank, vom începe o nouă viață.

În timp ce mă pregăteam de culcare, afară a început furtuna, biciuind copacii din grădină. Dar eu mi-am tras pătura peste cap și n-am mai auzit decît un zgomot înfundat ca al valurilor mării, urcînd și coborînd pe țărm, trăgîndu-mă spre adîncuri.

Toată noaptea aceea a fost întreruptă de vise și de zgomotul furtunii. De mai multe ori am încercat să ies la suprafață, fără să știu dacă sînt trează sau dorm și, de fiecare dată, am fost trasă din nou înapoi în adîncuri. M-am trezit strigîndu-l pe Maxim și am avut impresia că îi aud vocea liniștindu-mă, dar o clipă mai tîrziu vocea lui a fost atrasă în vîrtejul furtunii, îndepărtîndu-se tot mai mult pînă ce s-a stins cu totul. Am avut coșmaruri cumplite, cu umbre amenințătoare și șoapte, dar cel mai rău era că simțeam o frică îngrozitoare și un dor sfîșietor de ceva sau de cineva anume. Dar mai tîrziu m-am scufundat într-un somn adînc, în care lumina și sunetul nu mai puteau pătrunde.

M-am trezit brusc, înspăimîntată, nu numai din cauza vijeliei de afară, care părea că vrea să smulgă acoperișul, ci și din cauza unui acut sentiment de neliniște. Am aprins lumina. Patul lui Maxim era răvășit, dar gol și ușa dulapului era deschisă.

Într-unul din visele acelei nopți vorbisem cu el, explicîndu-i totul. Acum am simțit că nu voi avea liniște pînă cînd nu aveam să-l găsesc, să-i spun ce aveam de spus și să-l fac să înțeleagă.

Zece ani în care îl protejasem de trecut, de amintiri și de decizii, zece ani de maturizare păreau să fi ajuns la un sfîrșit. Știam ce vreau și eram pregătită să lupt pentru ceea ce aveam, pentru ceea ce cîștigasem. Știam ce vreau și nu intenționam să renunț la nimic sau să-l las pe

Maxim să facă vreo prostie, într-un moment de confuzie și disperare.

Mi-am tras halatul pe mine și am coborît treptele în fugă, în picioarele goale. Sub ușa biroului se vedea lumină.

Am intrat. Maxim scria ceva.

– Maxim.

A ridicat ochii spre mine.

– Maxim, de ce te-ai îmbrăcat? Nu poți ieși acum, afară e o furtună cumplită.

– Culcă-te la loc. N-am vrut să te trezesc, a spus el cu blîndețe.

– Maxim, trebuie să-ți vorbesc. Sînt cîteva lucruri pe care nu ți le-am spus și trebuie să ți le spun.

– Ar fi mai bine să nu mi le spui, nu crezi?

– De ce? Ca să existe neînțelegeri? Ce rost ar avea?

– Nu există nici un fel de neînțelegeri între noi.

– Văd că nu m-ai înțeles. Maxim, avem tot ce ne-am dorit, am reușit să ajungem pînă aici.

– Da?

– Da. Și o știi prea bine. Nimic nu poate schimba asta. Dora nu vrei să-mi spui că ți-e teamă? Mie nu mi-e.

– Nu, a spus el. Nu-ți mai e teamă, acum.

– Și știu că am dreptate. Am făcut bine că ne-am întors. Te-am observat – asta ți-ai dorit întotdeauna.

– Da. Poate că ai dreptate.

– Ai spus anumite lucruri – dar erai obosit și supărat. Nu ai nimic de ascuns, nu ai de ce să te temi.

– Știi bine că am.

– Ce-ar putea să ne facă?

– Nu știu, dar o vor face și nu mai pot trăi cu această amenințare deasupra capului.

– Și eu?

– Tu?

M-a privit o clipă, apoi s-a ridicat și s-a apropiat de mine, mîngîindu-mă ușor pe obraz.

– Mă gîndesc la tine tot timpul, a spus el. Crede-mă.

– Nu cred.

A ieșit din cameră fără să mai spună nimic. Am fugit după el.

– Maxim, vino să te culci. Putem vorbi și mîine, dacă trebuie.

El a traversat holul fără grabă, și-a luat haina din cuier și cheile mașinii din cui.

– Unde te duci?

Nu mi-a răspuns. Am fugit spre ușă, blocînd-o cu spatele. Maxim a venit spre mine, m-a sărutat pe obraz, ca și cum ar fi plecat doar pentru o oră. L-am apucat strîns de mînă, dar era mai puternic decît mine și s-a eliberat ușor din strînsoare.

Cînd a deschis ușa, vîntul a intrat șuierînd în hol și n-am auzit ce a spus Maxim, sau dacă a spus ceva. M-am întrebat dacă vroia să se ducă la Londra sau la Frank – nu mai eram capabilă să gîndesc.

– Maxim, Maxim, întoarce-te, așteaptă, indiferent unde te duci, nu pleca acum, te rog, mai așteaptă puțin.

Dar el a urcat în mașină fără să mă privească și a aprins farurile. Am fugit după el și m-am așezat în calea mașinii, dar el m-a ocolit fără greutate și, în timp ce trecea pe lîngă mine, i-am văzut fața golită de sînge, privind drept înainte. Apoi mașina a dispărut înghițită, de întuneric.

*

M-am întors în casă și, cum nu știam ce să mai fac, am încercat să-l sun pe Frank, fără să-mi pese dacă îl

sculam în toiul nopții, căci știam că ar fi înțeles. Dar furtuna rupsese liniile și telefonul era mort.

Am rămas lîngă telefon, ascultînd urletul vîntului și trosnetele copacilor smulși din rădăcini. Nu îndrăzneam să-mi imaginez ce însemna să conduci mașina pe o astfel de vreme. M-am rugat, rugăciuni disperate, în care amenințam și mă tîrguiam cu divinitatea.

În cele din urmă m-am întors în dormitor și m-am întins în pat, rugîndu-mă să nu i se întîmple ceva lui Maxim, cu toată forța mea regăsită.

Într-un tîrziu am adormit din nou, bîntuită de coșmaruri, de spaime și de zgomote.

Cînd m-am trezit, domnea o liniște nefirească și lumina care intra în cameră era ciudat de palidă. M-am apropiat de fereastră și am privit afară, într-o lume pustiită. Grădina era devastată, iar dealurile din jur erau pline de arbori răsturnați și de crengi aduse de furtună.

Am coborît la parter. Maxim nu se întorsese. Am încercat din nou să dau un telefon, dar nu funcționa. M-am îmbrăcat și am ieșit din casă, cercetînd dezastrul. Grădina era plină de resturi de copaci și de plante, și era de nerecunoscut. Arcada nucilor era acum o încîlceală de crengi rupte și de trunchiuri prăbușite.

Mi-au dat lacrimile, dar era inutile și s-au oprit repede.

Mi s-a făcut frig. Mi se udaseră pantofii și eram plină de noroi. Brusc, am simțit că nu mai suportam să stau singură aici și mi-am dorit din nou, cu disperare, ca Maxim să se reîntoarcă. Nu mai știam exact ce spusesem noaptea trecută și cît de mare era neînțelegerea dintre noi. Știam însă că nu-i explicasem totul așa cum ar fi trebuit, că nu-l făcusem să înțeleagă motivele a tot ceea

ce se întîmplase în ultimul an. Știam că nu-i cerusem să mă ierte.

Am intrat în casă alergînd, hotărîtă să-l caut și să-l aduc înapoi. Dar cînd am trecut pe lîngă ușa biroului, am văzut pe masă un plic alb, fără nici o adresă. Am știut în acel moment că îmi era destinat, așa că m-am așezat pe scaun, l-am desfăcut și am citit ce scria în el, deși știam dinainte ce conținea scrisoarea. Îi cunoșteam obsesiile și sentimentul de vinovăție, știam cum vede el semnificația a tot ce ni se întîmplase.

Nu sîntem pedepsiți pentru păcatele noastre, sîntem pedepsiți prin ele. Nimeni nu poate trăi o viață întreagă simțindu-se vinovat.

Cînd am terminat de citit scrisoarea, am auzit vocea Dorei strigîndu-mă. Am plîns pentru grija pe care mi-o purta, i-am povestit cît am putut despre Maxim și din momentul acela alții s-au ocupat de toate, trimițînd mesaje, reparînd cablurile rupte, iar mie nu mi-a mai rămas decît să aștept să sune telefonul. Cînd a sunat, în cele din urmă, am răspuns și am ascultat ce-mi spuneau despre Maxim.

Capitolul 22

Aproape că ajunsese. Mașina se izbise de un copac, pe unul din drumurile înguste care duceau la Manderley.

N-am vrut să mă duc. Le-am spus să-i telefoneze lui Frank Crawley, prietenul lui cel mai bun, care putea să-l identifice cu ușurință. Dar mi-au spus că eu trebuie să o fac, ca ruda cea mai apropiată. Eram soția lui. Doamna, Lady de Winter. A trebuit să mă duc.

Nu avea decît o vînătaie pe frunte. Nu puteam înțelege de ce era mort.

Dar nu mă gîndesc la asta. Îl văd în toate locurile în care am fost împreună, dar nu acolo. La Monte Carlo, la Manderley, cu Jasper sărindu-i în brațe, rezemat de balustradă pe puntea vasului care ne ducea la Istanbul, la Cobett's Brake, privind în jos de pe colină.

Nu, nu-l văd acolo.

La început n-am vrut să aud de nici un fel de înmormîntare, dar ceilalți au insistat, Giles și Roger, Frank Crawley, colonelul Julyan.

Nu vroiam să fie înmormîntat în cripta familiei, lîngă ea, n-aş fi suportat asta, şi nici în altă parte, nu vroiam nici un fel de mormînt, aşa că l-am incinerat.

Ne-am dus la un crematoriu nou, aflat la douăzeci de mile de locul în care maşina se izbise de copac, un loc atît de anonim încît nu mi l-am mai putut aminti niciodată. De aceea îl şi alesesem, cu ajutorul lui Frank, care se ocupase de toate.

Am fost doar şapte oameni la ceremonie şi preotul. Mă asigurasem că nimeni altcineva nu mai aflase, aşa că nici ea, nici Favell n-au venit. După ce perdeaua s-a ridicat şi a coborît din nou, după ce el se transformase în cenuşă, am ieşit afară, în aerul umed cu miros de toamnă şi de mare. Privind în jur, am tresărit văzînd o siluetă înaltă şi subţire, vag familiară, dar cînd m-am întors spre ea dispăruse. Mult mai tîrziu, Frank mi-a spus că fusese Robert, valetul de la Manderley, care locuia la Kerrith şi care, auzind un zvon, ţinuse să vină şi el, rămînînd la distanţă.

Robert. Am ţinut minte numele, ca să mă pot gîndi la el mai tîrziu. Robert.

N-am făcut nici un fel de parastas, n-am invitat pe nimeni după ceremonie. Nici ea, nici Jack Favell nu veniseră. Nici nu aveau nevoie să vină, m-am gîndit eu, obţinuseră ce-şi doreau. Răzbunare, o numisem eu. Dar Maxim îi spunea *dreptate*.

Mai rămînea un singur lucru de făcut şi trebuia să-l fac singură. Frank dorise să vină cu mine, dar cînd am insistat, a renunţat.

Am luat cutia de lemn pe care scria numele lui şi am închiriat o maşină pînă în port, unde mă aştepta vasul. Am văzut că era vasul băiatului lui Tabb şi m-am bucurat.

Vremea era umedă și cerul era înnorat. În timp ce ne îndreptam spre golf, am simțit picăturile de apă suflate de vînt pe față și mîini. Vasul înainta încet și a durat destul de mult pînă cînd am văzut copacii înălțîndu-se pe mal și am știut că în spatele lor se afla ceea ce mai rămăsese din Manderley.

– Oprește aici, am spus eu.

Băiatul a oprit motorul și s-a lăsat o liniște deplină, întreruptă doar de țipetele pescărușilor. În fața noastră se deschidea golful, dar nu vroiam să înaintăm mai mult. M-am apropiat de bord, am așteptat o clipă, apoi am deschis cutia de lemn și am răsturnat-o încet deasupra apei, iar vîntul a purtat cenușa lui Maxim spre Manderley.

Sfîrșit

SUSAN HILL

S-a născut în 1942, la Scarborough şi şi-a făcut studiile la King' College din Londra.

Dintre romanele sale celebre merită să reţinem:

Gentleman and Ladies
I'm the King of the Castle (Premiul Somerset Maugham)
Strange Meeting
The Bird of Night (Premiul Whitbread)
A Bit of Singing and Dancing
In the Springtime of the Year
The Woman in Black
Air and Angels
The Mist in the Mirror
şi
MRS. DE WINTER
marele bestseller lansat în 1993
de editura OLIMP sub titlul
LADY DE WINTER

The Woman in Black a fost adaptat pentru scenă şi se joacă, la teatrele din West End, fără întrerupere din anul 1988.

*

Cărţile sale pentru copii sînt neuitatele:

Can it Be True (Premiul Smarties)
şi
The Glass Angels

A publicat şi două volume autobiografice:

The Magic Apple Tree
şi
Family

Este căsătorită cu Stanley Wells, specialist în Shakespeare, din opera căruia a preluat motive şi o anume amosferă tipică dramatismului psihologic şi umorului englezesc de valoare universală. Susan Hill are doi copii.

Tania Şiperco

(fişă de traducător)

Data şi locul naşterii: 11-XI-1959, Bucureşti

Studii: Institutul de Arte Plastice "N. Grigorescu" din Bucureşti, secţia Grafică, promoţia 1983.

Limbi stăine cunoscute: franceză, engleză.

Lucrări traduse: SAN-ANTONIO, **Lichidăm şi ne luăm valea (On liquide et on s'en va)**, ed. Forum, Bucureşti 1992; **Arhipelagul Mitocanilor (L'Archipel des Malotrus)**,ed.Forum, Bucureşti 1992; **Splina în suc propriu (La rate au court-bouillon)**, ed.Forum, Bucureşti 1993.

Lucrări în curs de apariţie: SAN-ANTONIO, **Pieptănînd girafa (En peignant la girafe)**, ed.Forum, Bucureşti; şi cea mai nouă traducere de excepţie tipărită într-un simultan editorial cu ediţia princeps: SUSAN HILL, **Lady de Winter (Lady de Winter)**, ed.Olimp, Bucureşti, 1993.

EDITURA OLIMP

REŢEAUA DE DIFUZARE OLIMP BESTSELLERS

Preşedinte Director General: VLAD ALEXANDRU GRIGORE

Str.Hagi Maria Moscu nr.6 tel. 658.54.13 fax 311.09.25

Director: DOINA URICARIU

Piaţa Presei Libere nr.1, tel. 617.60.10 /1113, 1606

Tehnoredactare computerizată

Tiparul executat sub comanda 30 615
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria CORESI
Piaţa Presei Libere, 1, Bucureşti
ROMÂNIA

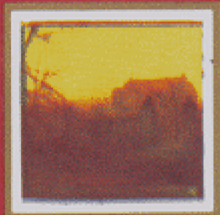

"Noaptea trecută am visat că mă înapoiam la Manderley." Cuvintele acestea reprezintă prima frază cu care începe romanul **Rebecca**, scris de DAPHNE DU MAURIER.

O mare scriitoare, SUSAN HILL a avut curajul să continue în anul 1993 cartea care a cunoscut de la apariția ei sute de ediții, zeci de traduceri, sute de milioane de cititori. Și așa s-a născut *Lady de Winter*, un roman ce va deveni probabil cel mai mare best-seller al acestui sfîrșit de mileniu.

Lady de Winter de SUSAN HILL continuă și renaște un vis, o iubire misterioasă încercată mereu de destin, de zbuciumul personajelor și trezește, mereu, o pătimașă participare a cititorilor de pretutindeni.

Romanul *Lady de Winter* de SUSAN HILL continuă nu doar povestea de neuitat din **Rebecca** de DAPHNE DU MAURIER! El perpertuează și mitul unei cărți de mare succes, avînd toate șansele să devină nu numai cel mai căutat best-seller la sfîrșitul acestui mileniu ci și lectura visată de cititori, decenii la rînd în mileniul trei.

ISBN 973-96257-0-3

LEI 1990